Phuit! Ka Sabuit!

bad

Kiwei Kiwei de Ki Khana

S.J. DUNCAN

North-Eastern Hill University Publications

Shillong

PHUIT! KA SABU
bad
Kiwei Kiwei de Ki Khana

Phuit! Ka Sabuit!

BAD

Kiwei Kiwei de Ki Khana

S. J. DUNCAN

North-Eastern Hill University Publications
Shillong

First Edition	August	1968
Second Edition	June	1974
NEHU Edition	September	1987
Reprinted	January	1994

Rs 24 00

Published by North-Eastern Hill University Publications, Shillong
Printed at Ri Khasi Offset Printers, Umsohsun, Shillong

Shikyntien Arkyntien na u Nongthoh

(Sien shon kaba nyngkong)

Ha kaba nga thoh ia kine ki jingiathuh khana, ha la ki jong ki jong ki por, kawei kaba la pynkhuslai jingmut ïa nga lynter ka long ba ym pat don ka jingpynïaid ryntih ia ka rukom spel ia ki ktien Khasi, kumjuh ruh ba ym pat don ka jingpynbeit kaba skhem la ngin pynïasoh ne pyniakhlad ia ki katto katne ki ktien.

Kumta, lada ki nongpule ki shem ba ka rukom spel ha kine ki jingiathuh khana ka pher, hangne hangtai, na kaba la ju iamlien, kin sngewbha ban shim ba kata ka jingiapher ka long tang ka jingpyrshang ban pyni ïa ka rukom spel jong nga marwei shimet. La jar katta ruh, ki nongpule kin dang shem, ha kine ki jingiathuh khana hi, ba hawei la spel (ne shon, namar haba shon ruh ju mih teng teng ki jingbakla) ia kawei ka ktien da kumwei, hawei pat da kumwei; ne la pynïasoh hawei bad la pyniakhlad hawei pat. Kane hi, nga ngeit bad nga kyrmen, kan ktik ïa ka jingpyrkhat jong ngi ki Khasi baroh ba dei ban don noh kloi kloi ka jingpynbeit, khnang ba ka rukom thoh Khasi kan ïaid itynnat tang ha kawei ka dur.

Ym don ei ei kaba phylla ha kine ki jingïathuh khana. Baroh kiba nga la thoh ki long kiba ngi ju shem, ju iakynduh, ha ka imlang sahlang jong ngi kum ka jaitbynriew.

Nga sngew nguh, sngew burom, ia i Bah Owen Rowe bad i Bah Frank M Pugh, ba ki la shimti ban pule lem ïa kine ki jingïathuh khana shwa ban phah shon, bad ba ki la ai ruh shibun ki jingmut kiba kordor kiba la iarap ban pynbha pynsngewtynnat shuh shuh ïa ki

Lada kine khyndiat tylli ki jingiathuh khana ki lah ban pynsngewtynnat ia ki nongpule, nga u nongthoh ngan sngew hun ba ka jingtrei jong nga kam shym long lehnohei

Shillong,
The 5th April, 1968

S. J. Duncan.

KA JINGSNGEW

Ha kaba pule tang shisien pule ia kane ka "Phuit! Ka Sabuit! bad kiwei de ki Khana," ka la pynlyngngoh ïa u nongpule ban lap ba kane ka poetri ka pynsngew kumba pule biang ïa ka poetri "OE none" ne 'Enoch Arden" jong u Lord Tennyson ha ka jinghikai ba ka ai ne jingsngew-myllung ba ka shoh, lait noh ba ym shym la pyni ïa ka thik ha ka rukom poetri.

Ka khana kaba dei shaphang "Ka Akor kaba tam" ruh ka long kaba sngewthiang shisha shisha ha kaba ki ktien Phareng ki sngew ktien Khasi bad ka jingkren Khasi da ki bym dei ki Khasi ka pynshngiam ia ka jingïakren.

Ka jingïathuhkhana shaphang "U Khynraw" ka long kaba sngewtynnat, sngewbiria bad ba pynsngew-myllung shisha shisha ha kaba kut. Hangne ka paw ka bor peit-thuh, ka sap bishar bniah, bad ka jingstad bad jinghang iathuh jong u nongthoh la kum u "inborn naturalist, innate psychologist and born story-teller."

Ka jingiathuhkhana jong ka "Bthei! Skei!" ka kham iadei bha ia ki khynnah samla, ka da don ruh bad ka jinghikai ba sngew-sammut de ha ka.

Ha ka jingiathuhkhana shaphang "U Men Mali" ka paw ka bor ringdur u nongthoh kum u nongdrodur bad nongairong airup ba stad ba tbit ban pyni ïa u Men Mali ha ki nongkhmihkai kumba u long shisha, naduh ka riam ka beit jong u, ka rukom pynbeit ïing pynbeit sem, haduh ka jingsngew ba rieh ba don shapoh ki jingmut jingpyr-khat bad ki khyllai ka dohnud ba marwei jong u.

Ha ka jingïathuhkhana "Phim Ngeit (I)" pat ka bynta kaba dei shaphang kaba lam ka kjat ka skei sha ka shyntur u khla uba la nang kdiap ban kynrup bad [illegible]

ha ka, kum ka miaw-thap-khnai, ka long kaba pynsngew syier mynsiem har-har ban pynkwah tip noh sa aïu ka ban bud nangta, kaba la siat jingmut sha ka buit thoh pynap syier mynsiem jong u Wilkie Collins ïa ki nongpule.

Ka jingïathuhkhana jong ka "Phim Ngeit (II)" ka long la kat i nobel rit. Ka jingbatai bniah ïa ki jingiakren ha iing ha sem la ha kaba ha shuwa ne ha kane, ki thap ïa-kynjoh ia ki jong u Charles Dickens ne jong ka George Eliot. Ngi lap ki ktien pynsngew sammut kum kine, "ka dei ban leh rangbah," "ka la pynheh ryndang," "ka la kren hynmen," ne "ka la kren tymmen," "shiliang ka kjat ka la kám sha khyndew," "pha iohsngew da ka shkor kamon, ne da ka shkor kadiang," "ka da pynkhih tyrpeng," "Ka mih na ka shyntur uwei u briew da kumwei, ka rung ha ka shkor ki nongsngap da kumwei, ka mih pat na ka shyntur jong ki da kumwei," bad kiwei kiwei kiba kum kita ia kiba ym long pyni hangne.

Khatduh khatwai, "Ka Jingïathuhkhana Khrismas" la ka long kaba lyngkot, hynrei kane ruh kaba sngewmyllung mynsiem shi rukom bad ka pynkynmaw ia ki jingïathuh-khana ha ki "Christmas Books" jong u Charles Dickens la ka long ha la ka rukom pat. Ki kyrteng ki jaka ki puta kum ha kaba ha shuwa ki long kiba pynshoh jingmut shibun ha ki nongpule ban mutdur ki ha lade shaphang kita ki jaka, ki lynti iaid bad ia ka jingjlán ka por haba iaid nawei shawei.

Kiba kum kine ki jingthoh bad jingïathuhkhana, lada kim mih biang por, kin pynsngew sahnud bad pynpang-nud ïa ki nongpule shadien; bad ngi ngeit kin plie lynti ia kiwei pat hadien habud ba kin ïoh nuksa bad bud ru-kom na ka bynta ki pateng ki ban bud.

Jaiaw, Shillong.
2nd July, 1968. **Frank M. Pugh**

Ki Ktien Lamkhmat

PHUIT! KA SABUIT! bad KIWEI DE KI KHANA.

I Bah S J Duncan, iba ngi ju iatip bad ju khot ha shnong ha thaw para Khasi, i Bah Jenkin, i long uba ka pyrthei khynnah skul bad nongpule kot khubor Khasi ka la tip bha—naduh "Ka Mynsiem ba Shynrang," ka poem kaba da rangbah shisha, ym kaba dang lung ne dang lud— haduh ki jingthoh ha ki kot khubor Khasi, khamtam, ha kine ki snem ka jingiakhih saiñ hima saiñ pyrthei. Ki jingthoh jong une u rangbah ha ki kot khubor ki pynpaw ia ka jingtrei kaba ni bad kaba bniah ban pyniaid ia ka nia bad ka jingpyrkhat da ka jingjai-jai haduh ba kin da kup

Kitei ki jingthoh ki la lamkhmat bad lam jingmut hi ia kine ki jingiathuh khana kiba kynthup ha kane ka "Phuit! Ka Sabuit! Bad kiwei de ki Khana," kata, ba ki nongpule ki la lah ban khmih lynti ia ka jingtai ni bha ia ki ktien bad ïa kawei pa kawei ka jingjia ha kine ki khana, bad ia ka jingpeit, ka jingbishar bad ka jingbatai bniah ia kito baroh kiba mih pyrthei ha ki haduh ba kin da paw ym tang kum ki tusbir kiba don tang ka lynter bad ka pangkiang, khlem jingim, hynrei haduh ba kin da kum kiba iaid ba khih, ba kren ba khana, bad kiba da im khrek ha khmat jong ki nongpule.

Nga ieh ha ki nongpule ba kin bishar ïa ka jingnep ki khmat ban iehi bad ka jingtbit ban buh ha ka ktien ka ban ktik da kito kiba dei ban sngew samrkhie—kum ha

Ka Akor Kaba Tam bad Phim Ngeit? Hynrei kaba jam tam ka jingkren kine ki khana ka long ïa ka jingjylliew ka dohnud briew ba une u rangbah u pynnoh dong shanam bad ksai sawar ban twad bad ban thew. Kabi shisha ba ka jinglong riewshai riewshemphang phi lah ban thew da ka bor kaba kot ban sngewthuh, ban sngewlem ne ban buh dor kaba shisha— ka **compassion** bad ka **appreciation** —ban wad ïa ki bin bin jong ka jingsngew ha ka dohnud briew

Ha kawei ka Art Gallery kaba khraw la don ki nongleit jngoh pyrthei kiba kren bad leh kumba kum da suitñiew eh ïa kita ki dur kiba la wah ha ki kynroh jong ka U **Guide,** uba long tang u nongkdew lynti ne pyniathuh kyrteng ha ki nongjngohkai u la ong—"Ia ka jingkordor kine ki dur la lah pynshong da ki pateng pateng briew kiba la iohi ia ki Mynta, kine ki dur ki thew ia ka jingdondor jong phi kiba wan jngoh ïa ki."

Te kine ki khana, khamtam **U Khynraw, U Men Mali, Ka Jingïathuh khana Khrismas,** bad **Phuit! Ka Sabuit!** kin thew ia ki jingkhraw ka jabieng bad ka jingshemphang bad ka mynsiem ki nongpule, kaba jylliew ne kaba jyndong, kaba ïar ne kaba khim

Shikyntien ka ktien ba pyndonkam ban sei ïa ki syntiew ki skud kine ki khana ka long ka ktien kaba jlih bad kaba don akor bad don burom suda—ka mih na ka **refinement** ba ki ong ha ka ktien Phareng : u soh jong ka jingsngewthuh kaba ïar, ka jingpyrkhat kaba la ïh, bad ka jingbishar kaba hok ne kaba shisha khlem bakla.

Ka dur ka dar, ka shynruh ka shynrong jong ka **Phuit! Ka Sabuit!** ka long kaba mih thymmai ha ka ktien jong ngi, ka Literature jong ngi ki Khasi. Ka khana ka paw ha ka jingpyniap ïa ka sur jong ka kynnoh kaba khatduh ha

ka lain, ka rhyme, kum ha ka Phawar, hynrei hangne kine ki jingpynhap kim long kiba shu tam tang ban ioh kyndoh—em, ki da bteng ka jingmut ter ter na uwei u lain sha uwei, katba ka dei ban kot. Ka jingtuid, jingtyllun jong ka jingim bad jingsngew ka long kum ha ka poetry—hynrei ka poem kaba khlem shah teh shah khum ha ka aiñ briew, ka buh hi la ka aiñ, ban iaid katba hap ka jingthew jong ka jingmut bad jingsngew

Ha ka khana "Ki Mad ia ka Shillong," la pyrshang ban da jngoh bha ia kane ka **problem** jong ka bor ka Sor ban rung ia ki nongkyndong, ban pynthame bad ban pynjot ia ki Uwei u Syiem myn-arphew-san snem ne u la pyrshang ban da **synshar** bha ia ka leit soi wan sor ki khun ki hajar jong u Ka jingkot kyrdan ka long-rymeng bad ka jingri kyndong ia ka burom long-briew kam shong ha ki adong ne ki jingpynbor da ka aiñ, hynrei ha ka jingkyndit bynriew, ka jingpeitmat bad ha ka jingtip-briew tip-blei u khun u hajar ka ri.

Ki nongpule kin ioh shibun ka ngap kaba thiang bad ki kpu ki skam kiba shngiam—hynrei to kin pule da pyrkhat, ym shu kumba tda u thliem ne kumba shu beh ka lyer kaba khlem tip na shano ka wan bad shano ka leit

Ngi lah ban ong mynta sa shisien, bad da kaba skhem, ba ia kine kiba la buh ha kane ka song—**Phuit ! Ka Sabuit ! Bad Kiwei de Ki Khana**—ngi lah ban iathew rynieng bad ka 'fiction' ha ka Literature jong kiwei kiwei ki jaid ktien bad ki jait bynriew ka pyrthei; da kano kano ka jingthew ruh kine ki khana ki la long ki **Literary Works of Art** ha ka ktien Khasi.

Shillong,
The 6th April, 1968. **U Owen Rowle.**

SA SHIKYNTIEN AR KYNTIEN BIANG NA U NONGTHOH

(Sien shon kaba ar)

Nyngkong eh nga kwah ban pynpaw ïa ka jingsngewnguh kaba khraw ïa ki nongpule baroh kiba la ai mynsiem bad pynshngaiñ ïa nga hadien ba ki la ïa-ioh ban pule ïa kine ki jingïathuh khana.

Ki kot na ka Sien shon kaba nyngkong ki la jan lut bad la donkam ban shon thymmai biang, hynrei shwa ban leh kumta nga la shim ïa ka kabu ban pynbeit pynbha ïa ki jingbakla, jingduna kat kiba nga lah ban shem, bad nga la bsuh shuh shuh sa lai tylli ki jingïathuh khana kiba thymmai ban nang pynkhraw ïa ka jingsngewbha ki nongpule.

Ïa ka "Phuit! Ka Sabuit!" ruh nga la buh noh mynta ha ka dur kaba thymmai ban pynsuk ïa ka jingpule.

Ha kane ka Sien shon kaba ar la pyndonkam da ki dak kiba kham shai ban kham suk ka pule.

Nga kyrmen ba kine ki jingïathuh khana kin ïai pynsngewtynnat ïa ki nongpule baroh

Nongkseh
1st April, 1974.

S. J. Duncan

Jingkdew

PHUIT! KA SABUIT!

bad

Kiwei Kiwei de Ki Khana

Phuit! Ka Sabuit!

Ha kane ka khana
Ba ki ong kein, hana,
Kum kane ym pat don ha pyrthei,
Ngan iathuh ia kawei ka kynthei,
Ïa u khun jong ka u Stein,
Ïa ka shnong jong ki ruh kein

Ka kyrteng jong ki briew
Bad ka shnong ngam pynpaw,
Kiba paw ha kane
Dei kiba nga shu thaw,
Ki bym don jingiadei
Bad ki briew ba dang im,
Te kumjuh ka kyrteng
Kiba iap ngam shym shim

Ka Khriang phin sa shem
Kam iaid beit iaid ryntih,
Hawei ka ryngkoh
Bad hawei ka kyrsih
Lada phi la hun
Ïa kaba nga iathuh,
Tang katta nga la hun
Ngam kwah ei ei shuh

I

KA JINGIM HA SHNONG

Marwei ka niewkynthei ka shong,
Marwei ka trei ka ktah,
Naduh ba iap u lok, ha shnong
Sa tang marwei ka sah

Y'u khun marwei, u Stein,
Sha Sor Shillong ka phah
Ba un shong skul,
Ka trei shitom katba ka lah

Ka bun ki jingsngewsih,
Ka dap tang ka khuslai,
Hynrei ka eh jingmut,
Ka ieng la ka kamai

U phan, ka shriew, u krai,
Rymbai, u jhur u jhep,
Katba lah ei i bor
Kynthei ka thung ka tep

Ka shong marwei, ka trei
Marwei, ka iaid marwei,
Ban thad than eh ia ka
Jingshitom kam mon—bym dei

(Kane ka riewkynthei
Ki jer kyrteng Shailat
Ynnai tohmet, ngin khot
Ka Kong Shailat, Kong Lat)

Saw ngut san ngut ha shnong
Ki riewkynriang pyrkhat,
Ki sdang kren sniew pynban
Khlem daw ia ka Kong Lat

Ha lynti ha syngkien ki tang
La iohi ki wad ban kiar,
Mynmied mynsngi shano
Ka iaid ki iapeit ap siar

Khatduh la ka sngi, ka Kong
Shailat ka nang peh khaw
Ha kawei ka janmied,
Ki rang-bat-bor ha shnong
Ki wan hapoh phyllaw,
Ki byrngem, ki kynhied

"Ma pha," ki ong, "kaba ai
Ka sabuit ka skai,
I'u khyllung u khynnah uba pang,
Uba jhia, uba swai,
Pham bit shuh ban shong
Ha kane ka shnong"
Ka Kong Lat ka shaiong ka baiong ngit lyngit,
Kumba pom u pyrthat ja-ra-rain dit-kyndit !
Ynda ka la wan ka mynsiem
Ka peit sha ki nongbyrthen,
Shisynpeit ka peit lieb, ka ang ka shyntur,
Ka pyrshang ban kren ,
Shano kan leit shah ? Shano kan ai lad ?
Ki tim, ki kynnoh, ki bynthiew,
Ka sngew ia lade la kum ka mrad,
Kam sngew shuh ba dei ka briew
Ynda ki la leit, ka shong marwei ka pyrkhat
"Wow, la sang ! balei san-kynsan kat kane ka sat ?"
Ynda la shai, tang dep ai ja sniang,
Ka mih na la iing ka leit sha Mawthang
Kan leit sha u khun shaduh Shillong,
U dei ban tip u Stein,
Kumno ki kynnoh, ki byrngem ki shnong,
Kumno ba ki kren bein

II

KA JINGLEH SAT HA SHNONG

Ha shnong pat haba ki iohi
Ba la khang ka tala ia ka iing
Ki don kiba kmen, te hynrei
Ki don pat ruh kiba tieng.
Tip aiu pat kan leh ?
Tip shano ka la leit ?
Ka phet shnong, phi tharai,
Ne ka leit ban ap phreit ?

Em phi, ki ia-ong, imat
Ka la leit ban bret ia ka skai,
Ka la tieng tharai, ba la shah
Byrngem, kynhied, shah mai
Uwei u samla uba paw
Ka nam ha shnong ha ka khlain,
U kren ki ktien jakhlia
Ban iathuh ruh sngew lehraiñ,
"Ïa ka briew kum kane," u ong,
"Ngan shu kjit syndon ka mynsiem"
Ani, wow ko mei! u byrngem
U byrthen ban sngap ruh sngew triem
"Ïapeit ia nga, ka la bam ka Shailat
Ïa ka doh ia ka ksah,
Ngan dang don aïu pat?
Sa tang ka snep, ka shyieng,
Ban khih than ruh nga tieng
Nga hi ngam pat hun," u ong,
"Khlem da ioh pynhiar kput,
Ïa ki sniang, ki syiar," u iathuh,
"Ngan leit pyniap lut"
U leit, u rah la ki khnam,
Ka ryntieh sha ung ka Kong Lat
"Ma pha kein," thlap! shikhnam
Ha jyngkhang u siat artat

"Shano phan leit ioh
Ka mynsiem jong nga?
Pham pat hun ba pha kjit
Ka mynsiem u tnga?
Phuit ka khlem rain! Pohjait!
Nongaiksuid! Nongbambriew!"
U tim bad u tla, u byrngem,
U kyrkhah, u bynthiew
"Ngan kjit ia pha mynta," u ong,
"Phan da duh syndon bad jait bad khong."

Ki sniang ki la sdang ban iakhih lyngkhum,
Kuh kuh! keh keh! hapoh phyllaw,
Ki syiar ha kyndong ka kper harum,
Ki rieh kumba tieng, ki iapeit sah klaw.
Ngam kwah ban iathuh ia ka ban
Pyntieng pynher syrngiew,
Hynrei kumno phin tip
Ka jingrunar u briew?
Ka mynsiem runar u briew
Teng teng ka palat ia u mrad,
Phin thngad, phin bat artat
Ki shkoi, wei shisien phi la mad
Thlap shi thlap! Thlap shi thlap!
La u khnam shi ryngkap,
U siat pynhiar kput khlem map
Haduh ban da iap lut phar,
"Hoi, kiw! Hoi, kiw!" u pyrta
Kdang kput, u mih shabar
"La eh biang ka rngiew u Shylluit,
La lait lut ka skai ka sabuit"

Ki briew ha shnong ki la dum la ka buit,
  Ki sngap ba la lap ka lyngngoh,
Kim nud ban bein ban khoh i'u Shylluit,
  Kim don ruh ka mon ban iaroh

III

KA KMIE KA THEH MYNSIEM HA U KHUN

Ha ka por janmiet ka Kong Lat ka poi ha Jaiaw,
Ka leit beit beit sha ka iing i Kong Phir Myriaw;
Ka wad la u khun, ba khlem iohi la slem,
Sngew ieit hir hir, ka kwah ban kdup ha shadem.
Hynrei um don, u leit kynjat bol, ki ong,
Ka shong, ka ap, ka buh la ka pla ha kyndong.

"Ew phi," ki kren pynroh ki trai ing,
"Ka kti ka kjat kaba eh kum u dieng,
Ka jingheh ka met u Stein, ka jingkhlain
Ynda phi iohi phin lyngngoh hi ngain
Ïoh khun kum ma u te da hun hi jai,
Shisha te," ki ong, "ngim shym kren kai"

Hadien katto katne utei u Stein u la wan,
Ki ksah ha ka met la kum ba tynsah shisha hi mlan

Ka kmie ka shu bieit, ka la dei hi kein—
Ba ïohi u bhabriew u phuh
U khun shynrang marwei, u Stein,—
Ka peit sah—kam lait kren shuh

Ki trai ing ki tharai ba lehse kam pat ithuh!
Kano ka kmie, la u khun ka byin tip shuh?
Ka kmie kaba kha, ju don ka ban artatien?
Shisynpeit la biang, ym donkam ban kren da ka ktien
Ka jingieit ka kmie ym lah ban pynshong tarajur,
Ym don ki mawser ki ban iaryngkat ka dur
Lashibit ka sa ong "Ko khun! ko kynrad! ko Stein!"
Bad "bhuk" ka iam artat, kam lah shuh kein
Ki ummat ki kyrsoi napoh dohnud haba la shlei
Ki tuid wah-bah shisyntuid, ka rngat artat ka thwei,
Kumba klang u dieng jympruid shisynklang de jar!
Kumta ruh ka kmie u Stein ka pyngngad de phar!
Ka shadem ka la sting,
Kam kyndeh, kam kynting.

Aiu ki iakren shi-kmie shi-khun ynnai kylli shuh,
Ngi tip balei ka wan, ngi tip kaei ka iathuh.
Ka iathuh lut khoit ha u Stein nadong shadong—
Jingkynnoh kren bein, jingbyrngem, jingbeh ki shnong
Ynda la dep iathuh, sha u khun ka peit

"Kumta kem khun," ka ong, "dang phyrngab nga la leit,
Ban poi dang step, ioh thngan ki syiar, ki sniang"
"To, mei," u ong, "nga sngewthuh,
Ngan kynmaw kyndiang'

Dang step ka la leit, kaba phi sngewsynei,
Kan beh pat iano? La shu beh lehnohei!
Kumno kan shu tip ba ki syiar bad ki sniang
Kim tip shuh mynta ia ka thngan ia ka shang?

IV

KA JINGKTHANG KABA AP

Ki khnam wad kput u Shyllnit
Ki la trei la ka kam,
Ka jingim ban pynduh, ki dung,
Lyngba ki sam
Suki, ko kmie u Stein!
Wat kyrkieh, ynnai mareh,
Kham jur ka jingkthang kaba ap
Ïa phi, wat kloi than eh!

Ha shnong ka poi Balei kynjah jlang jlang?
Ki kynthei khynnah ki shu peit tuh na jyngkhang!
Hamar ba ka jam phalor,
Shu thret kumba rah syrngiew!
"Ka sang aiu kum kane?"
Ka kylli ia lade, "nga phohsniew?"
Em, phi peitmat, ym dei ba phohsniew, Kong Lat!
Ka jingkthang kaba ap, mynta phi iohi mar khmat.

Ka 'niang kmie bad ki khun lyngkrang ha phyllaw,
Peit seh tang ki khmat war pyllew, war pyllaw!
Ki khnam kitai ki sah ha ki met kiba iap,
U dusmon shongksuid aiu kum une khlem map?

Ki syiar ruh lyngktop, kithie
    Ki ap hi hajuh,
La ki khnam sam lyngba, shu hajuh,
    Khlem nang khih shuh.

Ka kyndit rah syrngiew ka wallam ka jingtriem,
La wan par u ñiangkhriat, la shyrkhei ka mynsiem.
"Na shnong ki la beh, ki jingri la pyniap,
Lashai sa kaei pat ki dang pynap?

A! Blei kynrad! Balei kumne ka wan hap?
Haei ba nga lait, nga bakla,
Trai Kynrad, waw to map!!"
Ka shadem ka tyrha, bad kam nang shuh ban iam
Hapoh ing ka rung, ka kyllon artat kram
Ynda kham shibit ka par sha jynthiah,
Ar mied bad ar sngi ka khlem kynriah,

Khlem bam, khlem dih,
Lait tang ban mih,
Haba donkam,
Ka khang kut tdam

V.

U SHYLLUIT.

Ym don ka dohnud,
    To eh laiphew ba eh,
Kaba lah khlem da um
Hin lyhin ba iohi ki jingleh,—
Jingleh than, jingleh bor
Ïa ki kup ïa ki sem shiliang,
Ki rit bor, riewkynthei,
Ki bym lah ban ïaleh kylliang.

Ki para marjan
Ki iajaw ummat sngewlem,
Kim nud leit jan,
B'u Shylluit u lah byrngem
Mynshwa ki dang nud,
Iwei ar ngut, ban ïakren iakylli,
Mynta pat jar jar,
La kum ka poi-ei ha ung thylli

Ki sniang ki syiar ki iasah
Kumto haba iap,
Ym don ba pynweng, pyntep,
Ym don ba iarap
Ym dei ba ki tieng kham palat
Ïa ka skai ka sabuit,
Ki kham tieng pynban ia ka khmat,
Ïa ki kam, u Shylluit

Ki tip ki rangbah ka shnong
Ki iarit mynsiem thit thit
Ha khmat u Shylluit, kim nud
Ban kyrngah, kim nud ban pynwit
Balei ka wan jia khyllah
Kumne ha kane ka shnong?
Ha shnong, ki briew ki iadon
La ki jong ki jong ki jingong
Ki don kiba ong
La wan rung ka raibi aiur(e),
Ka pyndom pynrunar
Ï'u Shylluit kumba sat jaiur,
Haduh b'u la nud khlem raiñ,
Ï'u kpanah ban kynjat
Haba shong, da ki but shipai
Na ka shyllangmat,
Ki don kiba ong u la jur
Than eh ka sarong,
B'u la khlain palat, ym pat don
Kum ma u ha shnong

Shisha, ha shnong ym don
Ba nud ban iakob ïu Shylluit,
Ym tang ba u khlain, hynrei
U palat ka jingtbit, ka buit

Phin ong tang kaei ban iakob ?
Ka shad, ka put, ne ka rwai ?
Ka iasiat, ialympat, beh mrad,
Lane sha wah ban iakhwai ?

Katba dang im u kñi,
Ki ong, u dang tip ka shynraiñ,
Ka shnong ruh te, la u rangdajied
Ka sarong sngew shngaiñ

Naduh ba la iap u kñi,
Mynta la saw san snem,
U la leh kulmar, um tip
Ka akor, ne ka raiñ ka rem

Haba khein ia ka rta jong u,
Ki shem ba um pat da slem,
Um palat lehse, ki ong,
Arphewlai tylli ki snem

Hynrei u leh kob,
U sarong, hangamei, u leh bein
Ïuba rit uba tlot,
Ka kynthei khynnah, khlem khein

Ynda u la dih lei lei,
Ba la shong kulai ka buaid,
Shajan jong u ki tieng,
Ym ju don kiba nud ban iaid

U kren kynroi, u thaw
Ïamai, u patom, u khynñiat,
Haba thut ba u kren phi kum
Ai ktien, u rah u lympat.

Ar ngut ha shnong ki da khein
Ki shyieng, ki shah shitom
Kine kiba pli, lehse,
La shu dkoh kumto junom

VI

KA MYNSIEM SNGEWLEM

Ka Kong Shailat naduh
Kato ka sngi shyrkhei,
Ka khang ia lade, ki shong
Poh-iing khlem mih pyrthei ,

Ka sngew kumba u dohnud
U kylla hi khlek,
Ka shadem ruh ka suh, ka thar,
Kumba dung ki prek
Bad mied bad sngi ka dwai
Ia u Trai Kynrad,
Ban ioh jingshai ha kane
Ka apot ba ka mad

Ha ka slep kaba lai ka sngew
Hapoh mynsiem, ba ong
'To pdiang ia kine ki jingjia
Baroh kumba ki long,
Kine, to ithuh,
Ki wan ban tynjuh "

'Lada kumta, nga ruh hajuh," ka ong,
"Ngan long kumjuh kumba nga long"
Wat la ka sngew la kum ba pang eh,
Kumjuh artat la sliang la thrang eh,

Ka khie ka leit dih um,
Ka shew ka ding ka theh,
H'u khiew ka tiew um sum,
Ka dei ban sum ban sleh
Ka phe jyngkhang shapoh shabar,
Ka 'er pyngngad ka rung de har

Ynda ka la kham sngew khlain
Kan sa peit ka phyllaw ka mynshem,
Mynta ka dang tlot kam lah,
Ka pynbeit tang ka ing ka sem

Ki sniang ki syiar kim sma
Ba dei u Nohprah,
Ban da dei ka pyrem
Ym long shuh ban shong ban sah

Lai sngi hadien, dang step
Ka khreh ban leit tong um,
Hynrei mar iajam shahksew
Kine lah don—ktang um !
Ba pynshaniah ki briew
Ha ka biar—ki dap mam mam
Mano ba wan pynbuh
Synei ha ka por donkam ?
Ynda ka peit sha phyllaw,
Sha kper, nang jur ka lyngngoh,
Shano ki sniang, ki syiar ?
Mano ba pynweng baroh ?

Ka ju long hapdeng kaba sniew
Ym ju duh kaba bha
Ba ha shnong ym dei baroh
Ki Shylluit kynsha !
Haba ki iohi ka jingshah
Leh bein ka Kong Lat,
Ba kan mih, ba kan iaid, kan ieng,
Ba kim iohi pat,

La ki tieng tyngeh i'u Shylluit
Kumba tieng ia u ksuid,
Ka mynsiem para briew
Sha ka riewkynthei ka tuid

Kumta, teng teng u jhui,
Teng teng ka kait,
Ka lap ha rynsan ba buh
Mohkhiew, buh wait,
Harud jyngkhang, ki buh
Mynmied, imat,
Ba ioh u Shylluit u iohi
Da la ki khmat

Ka mynsiem ka Kong Lat ka dap,
Kam nang shuh ban ong,
Katne ba ki ieit, pyrkhat sngewlem
Ki briew ha shnong

Kam tip ki dei kiei, hynrei,
Ka dwai kin ioh kyrkhu na u Blei

VII

U ROLIN U WAN POI

Ka pang shadem ka kmie
U Stem kam long kaba kai,
Jan man ka sngi ka suh,
Ka sngew kumba pang swai,
Ban ioh ban thiah kan bha
Ka bam mano ban ai?

U Stem kam kwah un tip,
Ki kur ki shong sha jngai,
San mail palat, ym don
Ban leit iathuh na shnong,

"Ngam loi lei," ka kien pynshngaiñ
Lade, "lashai nga la shong"
Shu sngew phylla ba kum
Lashai u Rolin u poi,
"Meisan, meisan," u pyrta
Na jyngkhang, "ma nga, plie kloi"
U Rolin, ka sngewthuh, ka leit,
"To, to, ngan plie," ka ong,
Ka kmen, ka plie, "u Rolin,
Ko khun, me dang poi na Shillong ?"
"Hooid," u ong, ka shithi
U Stein ruh u ai artat,
"U Stein un wan ha ka sngi
Saitjaiñ ngi wan ryngkat
I Kong Phira," u ong,
I khlad narum Mawthang
I la leit sha shnong, in sa wan
Ban sah baroh shitlang"
Ka Phira ka dei ka khun
Ka para ka Kong Shailat,
Ka dei na kito ki kur
Kiba shong san mail palat
U Kolin, Rolin, shipara,
Ki ioh shuti por tlang,
Ki kmie ki kpa hadien
Shitaiew kin wan kai lang
Ki don ka ing la jong,
Kaba heh, ha khlieh ka shnong,
La bun bun snem, ba kim don,
Ka briew ap-iing ka shong
Ki kmie ki kpa ki mut
Ban shna pynbha ia ka iing,
La ar lai bnai mynshwa
Ki la pynkhreh ki dieng
Ia ka Kong Shailat ki jong
U Kolin ki khot, "meisan"

Hynrei ym don jingiadei
Ei ei, kur jngai ne kur jan
Ki shu khot "meisan" ba u kpa
Jong ki bad u kpa u Stein,
Ka shnong ruh, ki trei ruh, hajuh,
La kum shipara ki khein,
Sa kawei pat ruh, ha shwa
Ba kin leit sha sor Shillong
Ki wan shongkha baroh
Ar ngut hangne ha shnong

Kaba pli ka Kong Lat,
Ka sngewbha sngewtynnat,
Ka la kmen katba lah,
Kumba kmen ka khynnah,

Ban iohsngew ba u khun un sa wan,
U Rolin ruh une u hajan,
Ka Phira ruh kata, khlem da phah,
Da lade hi ka ong kan wan sah,
Shipor ka klet lut phar
Ba pang, ba suh, ba thar

VIII

U SHYLLUIT U LEIT BYRNGEM

Ar mied hadien, ka Kong Lat
Ka suh shadem, jan iap .
Ha kajuh ka mied, ka Brit,
Ka nongap-iing, ka ialap,
Ba ki sniang ki syiar ha iing
Ka Kong Lat ki la iap lut phar,
"Ba pyniap," ka ong, "tang ba
Wat ialap, u Shylluit runar."

U Kolin u ong, "nga don
Ka suloi, ngan ai jingsneng,
Lada kato ka Shylluit
Ka sarong, ka wan leh meng"
U Rolin u ong, "em, Bah,
Kin iohsngew ki briew, ym bit"
"Ngam tieng," u ong u Kolin,
Mar kumta de iohsngew, 'ko Brit,
Phie kloi ka ung" U dei
U Shyllut, u wan tied jyngkhang
Ki la tieng, u Kolin um nud
Ban kren, ka Brit ka shu ang
'Pham phie ?" u kynhied, u kyrhuh
La kum u masi kyrtong,
U Kolin bad ka Brit ki phet
Kloi lan, ki rieh sha kyndong
U Rolin u phie, hamar
Kumta, sakyiah na kyndong,
U tip mano ba sakyiah,
Hynrei u shu peit matdong
U Shyllut u kylli, "kaei
Kata nga iohsngew kumba pah ?"
U Rolin u pyrkhat shiphang,
U ong, 'ka miaw phi Bah"
"Ka miaw-tuh, pyniap," u ong
U Shyllut, "me wan marwei ?"
"Nga wan bad i Bah," u ong,
"Kin sa wan i pa bad i mei"
"Sumar ka iaid ka ieng,
Me iohsngew ba ioh nga khyrwait,"
U byrngem thew kti u Shyllut,
U mih artat sha lait.
Ka Brit, u Kolin, ki iamih
Baroh ar ngut na kyndong,
U Kolin u bat suloi,
"Ngam tieng, ngam ju tieng," u ong,

"Nga iohsngew ia me u khot
Miaw-tuh, kumno me shah ?"
"Em, Bah, u khot miaw-tuh
Ïa i mynsakyiah phi, Bah "

Lashai dang step, u Rolin,
Kat ban da khie u hynmen,
U shim ka suloi, u leit
U siat ia ka shyah tymmen.
Ba riew ka suloi, u Kolin
U mih, u kylli balei,
"Nga shu siat ban riew phi, Bah,
Ban tieng u ksuid u khrei "
'Me, pleng, u khynnah uba dang
Ngeit bieit," u ong u Kolin.
'U Shylluit katto u la thngad
Mynmied," u jubab u Rolin,
"Da peit ho, Bah, u Shylluit
Un kham tieng ia kato ka jingriew,
Ym dei ba byrngem, kum ma phi
Mynmied, ban siat ï'u briew "
U Kolin, la u kren bitar
Makna, um ju don nia,
U shait pynkut jubor,
U ong, "ia me nga salia "
Ki briew ruh ha shnong ki la mih
Ha la ha la phyllaw,
Wei la riew ka suloi ki kwah
Ban da tip kaei ka daw,
Bad don kiba leit shaduh
Ka iing, ba ki sin, "ki nongsor,"
Ban kylli; hynrei kim nud
Ban rung, ki shu ïeng na phalor.

Ki iohi u Kolin, Rolin,
Ki shong ki pynkhuid suloi,
Ki teh d'i jaiñjot ha khmut
U dieng uba i kum u noi

"Ngi shu siat kai," u iathuh
U Rolin, "ban khuid ka ktang,
Ba shu buh kumto la slem,
La thap ban kem ka sarang"

Ym tang ba ki long "nongsor"
Hynrei ki dei ruh artat
Ki Khristan ha khlieh ka shnong,
Bad kumjuh sha kjat, ka Kong Lat

IX

KA KONG LAT KA PANG EH

U Stein, ka Phira, ki la wan
Mynta la dap taiew,
Hynrei ka jingwan kam shym
Jia long kumba ki thew.

Ki nang khmih lynti ban iakmen
Sngewbha shi-iing shisem,
Hynrei ynda poi ha iing
Da khongpong pynban ki shem

Ka kmie, bad ka kmen ba ki wan,
Nang jur ka jingpang shadem
Donbok ba don u Kolin,
Rolin, ban iarap peit lem.

U Stein u iohsngew na ki lok
Aiu ba la jia ha phyllaw,
Mynba ka kmie ka nang wan
Iakynduh ia u ha Jaiaw.

U khnam, ba siaṭ u Shylluit
Ha jyngkhang, ka kmie ka la phut,

Hynrei ba la ngam jylliew
Ha ka dieng, u sop u sahkut
U Stein u sngewthuh naduh
Kato hi ka sngi ka la pang,
Hynrei kam iathuh, kam kwah
Ba un tip kumno ka sdang
Te kumta, u Stein, ka Phira,
Ki diaw sngewsih ban shein
Ba ka kmie ka nang jur nang jur
Ka jingpang kyndeh shadem
Bad dei mynta ia ki jingkhuslai
Ki ioh ban mad,
Kumno ban sumar, nangno ka dawai,
Hangno ki lad,
Tu Kolin ki phah sha shnong
Ka Phira ban khot ia ki kiu,
U Rolin pat u leit bran bran
Sha Mawthang ban khot "babu skur,"
Ban ai dawai ynda
U la peit, kumba u ju leh,
Hynrei ynda u la peit,
U ithuh kaba jur, um treh
"Kaba jur," u ong, "ngam lah,
Sha Laban leit kit mar mar."
U bthah, u ai ki dawai
Ban palei haba suh ba thar
Sngewsynei, sngewsih ba iolu
Kum kane ka jingshoh kynsan
Ia ka niewkynthei, haba peit
Bym i don nongrim ban pynksan
Ka khmat kaba phuh sngewbha
La kylla sha ka dur sngewsih,
La kum u syntiew ba phi khñiot
Pynlwit, ba la jah ka iewbih.

LA KII SHA SHILLONG.

Balei ki kynthei kim iatieng
Shylluit mynta ka step ?
Ya ka Kong Shailat kin kit
Sha Laban shu long hi ban pep ?
Kim sngew dei ban shong ha iing
Khlem wan ban kyrkhu kyrdoh,
Ki sngew dei ban da kren, ba kan
Pyngngad, ba kan koit noh
Ym don shuh ka khmat kiba rkhiang,
Baroh ki iajaw ummat lut
Balei ? Ba la sngew kynduh
Ka mynsiem ? Ba la shon ka jingmut ?
Ba la kiar baroh shikatta,
Kaba pli, la kuin ka nongwei ?
To long katba long mynta hi
Ka paw ki iasngewsynei
Iwei i tymmen i ong
"To khie, Shailat, leit suk,
Ngam don ei ei ia pha
Ban ai, ma nga kaba duk,
Khie leit, leit suk, ha lynti
Ha syngkien wat sngewsih buhkhoh,
Ngin kit hi ma ngi ia ka bok
Ka rwiang baroh baroh,
Wat sngewsih wat diaw, phan khie
Pa khie lung kumba khie ka lakait,
U Trai Nongthaw un kyrkhu
Phan nang heh la ka kur ka jait,
Ban khlain ka tyrpeng, ban bat
Ka tiehbah, ban ri ban dup,
Ban khyllie pynshong ia ki briew
Ba kyllon lyndang pyllup"
Ka Kong Lat ka lung ka mynsiem
Ba iohi da la ki khmat

Ka jingbha ki shnong; ka shu phuh
Samrkhie, ka shu jaw ki ummat.
"Khublei," ka ong, "khublei,
Kadiang, kamon, khublei."

X.

U SHYLLUIT BAD U ROLIN.

Ka Phira, u hynmen, kim leit,
Ban ap ia ka iing ki sah,
U Stein, la u dang khynnah,
Ka pyrkhat pat la kum u rangbah,
Ryngkat ka kmie u ialeit,
Um banse, sha sor Shillong,
Ka kmie sha hospital,
Ma u pat haba u ju shong
U Kolin, Rolin ki ialeit
Pynshngaiñ kylliang kylliang,
Ïa ka Kong Phira, ïu hynmen,
Ïoh kynjah, ban pynbeit pynbiang
Ïa ine bad itai, kat kaba
Ki donkam, ba ki dang wan thymmai
Ha shnong ki briew, ki dang
Lehraiñ ka leit kai iaid kai

☆ ☆ ☆

Naduh kato hi ka mied
Sakyiah ba wan u Shylluit,
U Kolin u tieng sah, ba ioh,
Khlem da tip, kynsan un mih bluit;
Ba un ïaid marwei ruh u tieng
That that ba ïoh ïakynduh,
U sngew ba mar ïakynduh,
Khlem kren, u Shylluit un shu pduh.

U Rolin u kylli, "balei, Bah,
Kumne phi shu tieng palat?"
"Ym dei te me ba nga tieng,
Nga ijli eh ban peit mar khmat,"
U jubab u Kolin, ka shu kut noh
Kumta ka jingiakren

Dei tang u Rolin uba lah
Ban sngewthuh ia la u hynmen
U Rolin, pynban, u iashem i'u
Shylluit ha shnong teng teng,
Mynsngi, janmied, ha khlieh
Ka shnong, sha kjat ne hapdeng,
Mynshai myniong ki tang
La iashem u pyndom u thlia kai,
"Ieh, ioh u dat," ki maham
Ha shnong, ki pynsneng pynmai

Hynrei shano un leit sngap,
Khyndiat ruh um tieng, uin salia,
Ba u tip ia ki kam, u smat
Ban pyndom, pynbitar, ban thlia
Katno phewsien u Shylluit
U la thap kynrup, lehnohei,
U beh ban kem, um lap,
U Rolin u rynsied kum u skei

Teng teng pat u thlia
"Ko 'tiew-eit, balei mem phuh?
Phuh te ngan phuh,
Ap shwa ba nga dang shylluit.
Phuh kloi, ko Shylluit,
Ngin iawan peit kai"
Um ju pynjan,
U kren na jngai na jngai

Teng teng ba la jur than eh
Ka dom, u Shylluit u byrngem:
"Ngan siat da u khnam phan jah
Ka kwah, la ka kmie phan ishem"
U Rolin u jubab, "kham beit
Ka suloi, ne beit u khnam?
Kham beit ma phi ne beit
U dyngkhied ban siat soh khyllam?
Ynda heh ka skum kat ka kjat
Hati, ym dei, kham ksaw?"
Bym lah shuh ka nia, u Shylluit
U shu ther, u kawang da ki maw
Hadien ba ki kmie ki kpa
Ki la leit phai noh sha Shillong,
U Kolin, Rolin, ki iasah,
Bym pat ngiah ban shong ha shnong
Ha kawei ka sngi u Rolin
U don ha iing u Sdong,
U rangbah ka shnong ba la jied
Kyrpang na ka dong khlieh shnong;
U wan rung u Shylluit, mar iarung
U ong, " ka khun ka pohjait,"
U mut iano ym pat tip,
Hynrei sngewthuh u kren dait.
'Khun ka pohjait," sa shisien,
I'u Rolin u peit artat;
U Rolin ruh, "khun ka pohjait,"
U ong, u peit ka khmat
I'u Shylluit, u ieng de artat
Ban mih noh bran shabar,
Hamar ba u kam, u Shylluit
U woh da u tdong synshar,
U Rolin u ur da pyllup,
Da kum ba lympat ha phyllaw,
U khie kloi lan, bran bran
U phet, khlem mong, khlem mynsaw.

U Shylluit ruh u ieng u mut
Ban leit shoh ne tip ban lei,
U kum iuh ia ka miaw, ka trud
Na khohwah, bad ka snam ka phlei.
Ka jingdom ïu Rolin khuk khak
Sha ka miaw mynta ka phai
Ka miaw ruh ka phet, u dom
U mai wad kput ia ki trai.

Ha kawei pat ka por u Rolin
U don ha iing ka Kong Lat,
U shong ha phyllaw u pynshut
Ïa ka wait, bad ka rwai artat ,
U Shylluit u wan iaid lynti
Najan, u kit la ka dieng,
"Kaba shong ki nongaiksuid,"
U ong, "ha kane kein ka iing "
U Rolin u iohsngew, u sngew
Bitar, u ieng bad u ong,
"Kum ma me u Shylluit shongksuid,
Kumno te me nud ban sarong ?
Mano kein ba bam ia ki sniang
Bad ki syiar na kane ka iing ?
Ym dei ma me u Shylluit
Shongksuid uba kit la ka dieng ?"
U Shylluit u khie dom kynsan,
U pynshet la ka dieng ha tbian,
U tam da ki maw, u kawang
Tyngeh, u Rolin u sian,
U kynthih u kiar, u Shylluit
U nang dom bad nang dom, nang i tieng,
U kawang phak shi phak; u Rolin
U thap ban rung noh sha iing,
Bad hamar ba u rung wan dei
Salit u maw na khongdong,
Ka pang tang shiphang, "shuh me,

Ynda wan u Stein," u ong,
"Un sa ai jingsneng ia me,
U khun ka sarong leh bein"
U Shylluit u nang dom shuh shuh
Ba iohsngew ka kyrteng u Stein
Haduh katno sngi hadien
U byrngem ïu Rolin sit shi sit
"Ngan da ioh, ka khynnah khun ka,"
U ong, "ngan lympat pynlwit"
Ki shnong ki pynong ïu Rolin,
Da sumar ho sharum shaneng,
U Rolin um da tieng, hynrei
U sumar la ka iaid ka ieng.
Shisien ruh u Shylluit u dom
Bad u ong, "ngan siat da u khnam;"
Ki rangbah kiba don, ki ong,
"Kaba sang kum kata ka kam;
Para shnong, ba iadom, ka kti
U thylliej ym ju lah ban biang,
Ki longshwa ki sneng · wei la bat
Ka ryntieh bad u khnam, la sang."

XI

U TIEWKULAB IEWBIH U TLOR NOH.

U dohnud uba pait, da kumno
Yn pyndait? Dang lah ban pyngngad?
Ki doktor bad ki nors ki ïaleh,
Ki sumar, ïa ki lad ki ïawad.

Ka Kong Lat kam pynpaw katno
Ka shitom, ar taiew ka la thiah;
U Stein u leit peit man ka sngi;
Ba kan koit u kyrmen u shaniah.

Sha shnong ki khubor kiba poi
Ym sngewthuh, ia kano yn ïangeit ?
Ka Phira ka lynga, ka leit
Da lade, ka la kwah eh ban peit.
Ha ka sngi ba ka poi, ka Kong Lat
Ka tlot, kim shah ban shong slem,
Ki nors ki iathuh ka jingpang
Kaba jwat, kan shim por ban jem.

Kum lashai ka Kong Lat ka ong :
"Sa sumar ma pha ia ka iing"
"Hooid," ka shu ong, hynrei
Mar kumta de wan kem ka jingtieng
Ha kawei pat ka sngi, u Stein
U lap ba ka jaw ummat,
U la diaw, u kylli, "Mei, balei ?"
Ka shu rkhie, ka ñiad la ki khmat

Ha kawei ruh ka sngi ka ong,
"Ko khun, wat wad ia ka kput,"
Ba kim shah ban iakren, um ioh lad
Ban kylli kumno ka mut.

Ka Phira ka la leit phai noh
Sha shnong, ka diaw sngewsih,
Ka kynmaw ia ka khmat ka meisan,
Ïa ki ktien — ki ummat ki mih
U Stein u pyrkhat sngewsih,
U sngew synei la ka kmie;
Bad man ba u leit, ka ïaleh
Katba lah ban phuh samrkhie

Ka jingpang jingshitom, kum ka ding,
Ïa ka jinglong briew ka phrang
Ka jinglong kaba bha shabar
Ka pynpaw, kaba sniew ka thang,
Kiba peit ïa ka kmie u Stein,
Baroh baroh ki ïa-ong,
Ha ka khmat jong ka ka jingbha
Ka phuh itynnat la ka rong.

Ki sngi ki nang iaid, bad ki iai
Kyrmen ba kan koit kan pyngngad ,
U Stein ruh bad mied bad sngi
U dwai ia u Trai Kynrad
Ha kawei ka sngi, ha ka por
Lai baje, i briew i wan khot
Ïa u Stein, "i kmie i shitom,"
I ong, "ba la jur ka jingtlot,"
U Stein uba pli u kyndit,
U'm nang kren, u mareh bran bran;
U doktor bad ki nors ki iadon
Ha kamra, u leit hajan,
Ka mynsiem ka kmie kane
La phia phia, kam tip briew shuh,
U Stein u pyneh, u leit
Ha syndah ka jynthiah bad khatduh
"Ko Mei, ko Mei," u pyrta,
U iam u lynñiar artat,
Ha kata kein ka por ka kmie
Ruh ka peit sha u ki khmat,
Khlem kren shikyntien, ka rah
La ka kti ka bat ia u khun,
Bad mar kumta ka dkut
Ka mynsiem da ka khmat kaba hun

Ka jingim, ba kum ka sharak,
Ka meh, bym pat don ba pynlip.
Ka jingiap ha kano ma ka por,
Kan wan, ym ju don ba tip
U tiewkulab iewbih ha u dieng,
Biang por, un sa tlor,
U tiewkulab ba nga deng
Ha shadem u iap shwa ka por ;

Hynrei u la phuh iewbih,
La ki sngi kim shym long kiba jrong,
Ka Kong Lat ruh kumjuh ka la phuh
Iewbih ha ka por la ka jong
Naduh ka sngi ba ka leit
Sha Jaiaw ban ïathuh ha u khun,
Haduh ka sngi ka jingiap,
Ki sngi kim pat shym da bun,
Hynrei ki jingjia ia ka Kong
Shailat ki la stet palat,
Dang mynno ki sdang ba kin kut
Kumne, ym sngew nang pyrkhat!
Kaei ka daw ka jingiap kyrkieh
Ka Kong Lat? U Shylluit?
Lada dei u Shylluit, balei?
Ba u ngeit ïa ka skai ka sabuit?
Ban da um shym long uba ngeit
Kumta, un nym da la leit
Ban siat ïa ki sniang, ia ki syiar
Ha ban da iap da kyrbeit;
Ban da um shym la pyniap
Wad kput ia ki sniang ia ki syiar,
Ka Kong Lat kan nym da la her
Ka syrngiew haduh ban da btiar
U dohnud, ba un suh un thar,
Ban pang, ban da thiah hi khop;
Ka jingtriem ka s[illegible]m ïu dohnud,
Kumba ngam ha jyngkhang u sop,
Ki doctor kin ong ka iap
Ba u klong um kynshait snam shuh,
Ba pait u dohnud, kumba ngeit
Ma ngi, lehse kim kohnguh.

U STEIN U LEIT PHAI SHA SHNONG

U Stein um kwah ba kin rah
Ïa ka kmie ban tep sha shnong,
U kwah ban tep ha syndah
Ka jingtep u kpa ha Shillong

Ka Phira ruh ka wan, ka la iam
Pangnud ba ka ieit kmie-san
Ki kur ruh ki poi, katba lah
Ban pyntip, na jngai bad najan

Na shnong ruh ki briew khlem khmih
Lynti ki iawan shibun !
Ha ka iap ka im ym don
Kiba kwah ban sahjit sah shun

Hadien ba la tep, bad hadien
Ba la dep ki kam baroh,
Ka jinglah u Stein ban pyneh
Ïa lade la dei ban ïaroh

Khlem kmie khlem kpa hynrei
U triem ka kyrteng khunswet !
Ïa kata ka kyrteng bad mied
Bad sngi u kwah ban klet

Hadien shitaiew u Stein
U la kwah ban leit sha shnong,
Un poi ha ka iing kynjah,
Bym don shuh ka kmie la jong.

Wan dung ka sngewsih sngew kthang
Haba u pyrkhat ia kane,
U tieng ioh kynjah,
Hynrei u tmang hi kumjuh shane.

Ka Phira ka don, un ïakren
Pynbeit ia ka shong ka sah,
Ma u hi um kwah ba ka ïing
Ka kmie kan shu sah ïing-jah.

U Kolin, Rolin ba ki wan
On tep, ki iadon ha Shillong,
Ki leit iathiah pynshngaiñ
Ïa u Stein ha ka iing ba u shong
Ki sngew sarong ba u khlain
Ym dei ba ki kwah ban kynshuit,
Jan man ka mied ki ïathuh
Khana ia ki kam u Shylluit,
Ka rukom khynnah, hangne
Hangtai ki pynheh pynjrong,
"Ynda phi la wan, u Shylluit
Un nym nud ban kob sarong"
Dang bun ka shuti, lai taiew,
Kim kwah ban pynlut ha Shillong,
Ryngkat bad u Stien ba un shngaiñ
Ki ialeit sa shisien sha shnong.

XII

U STEIN U PYNKHREH ÏALADE

Ka jingiap ka ktah dohnud
Ki briew da ka bor phylla,
Ka pynsngew ba ym dei tang ma ki,
Ka pyrthei ruh ka dei ban kylla
Ki khmat sngewsih kim iohi
Sha palat ka jylli la ka jong,
Da kita ki khmat ym ïohi
Sha jngai, ka pyrthei sawdong.
Da kita ki khmat lyngkot
U Stein u leit sha la shnong,
U Kolin, Rolin ki pynshngaiñ
Ha lynti ka dohnud kaba mong.

U Stein u shem ka shnong
Bad ki briew kijuh hi khlem pher !
Ha ing, ñiuma, ka la long
Da kumwei, ka la pher ka lyer,
U peit sha kadiang sha kamon
U iohi ki matti ka kmie,
U shu sngew, kum ki por mynshwa,
Kan wan hi ban kren ban rkhie,
Ar sngi lai sngi u lung
Ka mynsiem, kulmar ka pyrkhat
Ba la stet ki jingjia, kiba wan
Kyndit kumba tied u pyrthat,
Iohsngew hynrei ym tip,
Haba tip ym lap ba sngewthuh,
Hadien khyndiat sngi u sa sngew
Kumba u ju long kumjuh
Bad suki, ki jingjia sawdong
Ki rung pynphalang jingpyrkhat.
U Kolin, u Rolin ruh kim shah
Ka jingmut tang hajuh ba un shat
Ki kur ki la wan, ka kam ing
Kam sem ki iakren pynbeit;
U Stein un pyndep la ka skul,
Ka Phira ia ka ing kan nang peit,
Kumba kwah ka meisan
"Sa sumar ma pha ia ka iing," ba ka ong
U hynmen un wan sah ba kan shngaiñ
Ynda leit u Stein sha Shillong

Ha kawei ka step u Stein
U iohi ia u sop ha jyngkhang,
—U sop u Shylluit—ka wan
Ka jingdom, ka mynsiem ka kthang,
U kynmaw ia ki sniang ki syiar,
U kynmaw ia ka kmie kaba pang,
Kat kane ka leh bein leh sat,
Ka mynsiem ia ka kput ka thrang ;

U Rolin u ïathuh shuh shuh
Ïa ki kam leh bein leh khoh,
U Stein u nang ing ka mynsiem,
Da kumno ïa ka kput un ïoh,
U pynkhreh ia lade ha ka ktien
Ka thylliej, ia ka met u pynsmat,
Ynda ioh ka kabu ban nym don
Ka duna ha ka kti ka kjat

U Rolin, ba la shah ka leh bein,
La ki buit u tyrwa bun jait,
Kumba nam bun jaka, la ym ngat
Ha baroh, ha kawei yn nym lait.

Ka pynkhreh ka la dep ka la biang
Baroh, sa tang ban shu buh
Ïa ka sngi bad ka ktem ban ap
Ï'u Shylluit ban ïoh iatyngkhuh

U Kolin u ia ai buit lem,
Wat la kim pdiang baroh,
Ha kawei ki ïahap ka jingmut,
Ki sngew dei ï'u Kolin ban iaroh,
Bad kata ka long kumne, —
Ha ka sngi ba ïabuh ban ïashem,
U Kolin ka kham bha un shu shong
Ha iing, un nai wan sha ka ktem.

"Lada u Shylluit u pynliem
Ïa me baroh ar ngut,"
U ong, "un tip ba dang don
Sa ma nga, ba um pat jop lut;
Lada u nud, u thew
Wan wad sa ïa nga sha iing,
Nga tang shu ïohi, ka suloi
Kan bthei, un phet ba u tieng."

Un pynlehraiñ tang i
Ïu Shylluit ba u wan ban ïashem,
U Stein, u Rolin ki lah tip;
Ka kham bha un nym wan sha ka ktem.
Ka jinglong u Kolin, uba syier
That that, uba jur tang ka ktien,
Haba lap ka jingtieng ym ju lah
Ban shaniah, ki la lap bun sien

Ha kiwei pat ki por, bym pat wan
Ka jingtieng, dei ma u ba hikai,
Dei ma u u ban iaid ha khmat,
U ban leh kumne kumtai;
Tang la wan pat ka tieng, ka syrngiew
Jong u shano phin leit lap ?
U lah kylla dien, khlem kren
U la phet, to ia-im, to ia-iap.

Lait noh tang kane ka tieng pud,
U khynnah uba bha ka jinglong,
U bha ka akor, ka ktien
Ka thylliej, nadong hi shadong.

Kawei ka jingmlien ruh u don,
U pynroh pynkhyllew katba lah
Ïa lade, ban shu sngap la sngew
Shisha la kat u ramhah.

Ym don ki lar-en ha khmat
Jong u, ym don ki Shylluit,
Kiba kum ma u, ban kham
Palat ha ka bor ha ka buit,
U pnah ban shu thaw ban pynngeit
Ïa ki briew ba ka long shisha,
Kiba tip pat ïa u ki sngewthuh
Ba ka long tang ka ktien thawsha.
Lada u iathuh kumno
Ba u leit ban ïabeh hati,
Ka lah ban mut kumno
U phet iap ba beh ka masi.

Teng teng u iabud ia u kpa
Ban ialeit siat sim sha khlaw,
Un iathuh ba dei pat ma u
Uba siat ia ki langbyrkaw

XIII

WAT WAD ÏA KA KPUT

Sha iing u Stein, u Rolin
Janmied u leit ban iabuh,
Ha shwa ban kut ka shuti,
Ïa ka sngi ba dei ban pynduh
Syndon ka leh bein, kren bein
U Shylluit khlem nia khlem daw,
Ïa u rit u ria, u rit bor,
U khlem bor, ha shnong ha thaw.

U iathuh u iohsngew b'u Shylluit
U pyrta na ka iing ki briew,
Sngewmat u la dih, u byrngem
U byrsit, u ong, "ngan thiew
Kumba thiew kynbat ia ki nongaiksuid
Ha kane ka shnong,
Ha kathie ka iing aiksuid sa u khun
Mynta u la shong;
Hana, u stet kum ka lyer, ki ong,
Bad u khlain ïalympat;
Ka khynnah jatmat kan wan ban kob,
D'u jaïaw ngan sympat."

U kren sarong, u Rolin
U ong, "ngi dei ban pynstet;"
Ka jingkyrkieh u Rolin,
Ithuh, ka la kiew ar'et.

U Stein u shu sngap, um kren
Shikyntien, u kyrngah la ka khlieh,
U Rolin u kyndit, u lyngngoh,
Kane ka kam kyrkieh !
Ïa ka sngi la dei ban iabuh,
Ban iabuh pynkloi katba lah !
Um lah ban sngewthuh ka jingmut
U Stein, balei u kyrngah.
"Mynta," u ong, "ngi la dei .
Ban iabuh noh kloi ia ka sngi,
Ba katba nang slem, u Shylluit
U nang ioh ban leh bein ia ngi."
U Stein u pynhiar ka mynsiem jylliew,
Da ithuh ba u diaw.
"Ïa ka sngi ban ioh i'u Shylluit
Nga khmih lynti hi khiaw,"
U ong, "ban pynkit kylla
Ha u ia ka sang ma syrngiew,
Ba ki shnong kin ioh ban im suk
Im sain, tip blei tip briew ;
Nga pynkhreh pynbit ia lade
Ba nga ap ia kata ka sngi,
Ym don ka jingjia jingbyrngem
Kaba wan ban pyntieng ia ngi.
Nga tip u Shylluit uba khlain,
U kham heh u kham iaw ban ia nga,
Hynrei ka jingthrang ia ka kput
Ka rhem ha nga kum u rnga.
Nga la skhem ban iakhun
Haduh ban da tip ïa ka lup ka liem,
Bad kat bym pat ïoh ia ka kput,
Ngam lah ban suk ka mynsiem;
Hynrei hynne pat mynmied
Nga kynmaw ïa ki ktien kiba kut
Ba i Mei i kren ha nga :
'Ko khun, wat wad ïa ka kput;'

Ïa ka kput nga da kwah hir hir
Mynta pat ngain nud ban shim;
Ban leh bym suitkhia ia ka ktien
I Mei kan long ka jingtim"

U Rolin, kumba dung ka kura
Na budlum, u lyngngoh kyndheng,
La pulom lut baroh ki buit,
Ï'u Shylluit ban ai jingsneng

Um lah shah, u kylli "kumno
Phin shu hun kumto kan shu kut?
Ym dei tang ma phi, ma ngi
Ruh hynrei ngi wad ia ka kput,
Phi la leh ka kam tip hok
Ïa ka ktien i kmie phi rakhe,
Hynrei ba i khang ia ka kput
U Shylluit, hangno ka sakhi?
Katto u la leh, ba i iap
Ruh ka dei na kata hi ngi ngeit,
Haleh i mut ia kawei
Pat ka kput ngi dei ban da peit."

U Rolin u kren u iasaid
Kum u ksiang uba bam ia ka kam,
Ha kata hi ka por ki iohsngew
Ïa ka ktien u Shylluit kaba jam
"Ha kane ka shnong ngam kwah
Ba kin shong ki nongaiksuid
Ngan shim ia iwei pa iwei
Bad ngan shna haduh ban da khuid"

"Ha sngap kein," u ong u Rolin,
"Ïa nga bad ia phi u byrngem,
Hato phi la hun ban shu ksan
Ha rympei, ha madan pat ban rem?"
Sa shisien pat u Stein u kyrngah
La ka khlieh bad u ong hi, "Em,
Ba i Mei i la khang ia ka kput
U Shylluit, ha kata nga la skhem."

"Lada ïa ka kput u Shylluit
Phin nym wad, phi la skhem hangta,
Phi sngewthuh katno ka jingshah
Leh bein ka ban mih nangta ?"
"Kata ka iaid da kawei
Ka lynti," u jubab u Stein,
"Wat wad ia ka kput kam mut
Ba ngi dei ban shu shah leh bein ,
Da lade ngan nym wad ban thaw
Ïakajia, ia kata phi wat klet,
Lada u Shylluit hi u sdang,
Ngam bynse ban iada la ka met"
"Lada u Shylluit u wan shoh
Ïa nga, ne katba u lap,
Ngan wan ban iathuh ha phi,
Phin wan ne em ban iarap ?"
Ïa kata ruh, "em," u ong
U Stein, "ngam lah ban wan,
Lada ngim pat lah ban ialeh,
Ngim dei hi ban tur shajan"

Ka Phira ka wan ka kylli .
"Uto u briew nga iohsngew
U pyrta u byrngem
Ïa ki nongaiksuid, iano u thew ?
Ym dei ia ngi ? Ha kato
Ruh shisien u Rolin na phyllaw
U iohsngew ia kajuh; la kum
Ba tynruh da ka dieng tyllaw,
Ha ung ki briew u la nud
Wan bein, u kawang da ki maw,
Hato ngi dei ki pohjait
Ban shu sngap tiw tiw kum ki mraw ?"
Ka Phira', ka thei samla,
Ka dom ia ki tien kynnoh,
Kam sngew shong hok ban pynlong
Ïa lade ka dieng shain-doh

"Kumno phi pyrkhat," ka kylli
Ïa u Stein, "phin shu sngap jar jar ?
Ne pyneh la ka rngiew, da ki kam
Da ki ktien ban ai dar dar ?"
U Rolin u sngew dei. U Stein
U peit sha la ka hynmen,
"Ïa kata," u ong, "mynta
Mynta hi dang dep iakren;
Nga ong ba ngam lah wad kput
Pyrshah ia ka ktien i Mei,
Hynrei kata kam mut
Ban shu shah leh bein ha kiwei."
"I meisan i ong wat wad
Ïa ka kput ki syiar bad ki sniang,
I la hun ban shu ieh kan dep
La ka dep kumto, ka la biang,
Ka kynnoh pat mynta, la kum
Ïa u khi-lai-nuid sam khmut,
Kam iasnoh ei ei ha ka ktien
I meisan ba i khang ia ka kput"
U Stein u jubab "ia la
Ka jingmut nga la dep pynbeit,
Kein noh, ka nia wad kput,
Ha kine ki sngi ngin sa peit
Kumjuh kumba ka ktah
Ïa phi, ka ktah ia nga ruh,
Ï'u Rolin kumjuh, hynrei
Ngin ia-ap, la ngi lynga ruh."

XIV

KA JINGÏALEH KA LA SDANG

U Stein u leit kai sha iing
U Stong, ki ïapur iakren,
Ïa kane ia katai ha shnong,
Khamtam ki jingjia ba dang shen,

Nangne pat u mut ban leit
Sa sha ting u Rohn shiphang,
Shu mied khlem da tip, ba lyngkot
Ki sngi ha ka por myntlang ,
U bnai u la iaid sngewbha
Bad u ai pahuh ka jingshai,
Ki khynnah ha phyllaw ki leh kai,
"La dikut u sai tyllai"
U tang shu mih, u iohi
I'u Shylluit ba u wan na shaneng,
Ynda iakynduh, u Shylluit
U lymbub pynban na tyrpeng
U Stein um pynsngew, u iaid
La ka iaid saw jam san jam,
U pyrkhat lehse u Shylluit
U leh kumto ban maham,
Hynrei u Shylluit u la phai,
U wan bud pynstet nadien,
Ynda u la lap u lymbub
Tyngeh nadien sa shisien,

U Stein u ieng noh, um tip
Aiu u Shylluit un leh,
Bad mar kumta u Shylluit
U ong, "pha nud ban pyneh ?"
Da ki kti baroh ar u la thew
Ban ñiat ia u Stein da lyndang,
U Stein u kiar, ka kai
U Shylluit ka la wad sha ryndang,
Sa kawei pat ka kti u kner,
Imat, ban shu khñiot hi thrait,
U Stein u dem pynstet,
Na ki kti baroh ar u lait,
U kynriah artat khyndiat ,
Hynrei u Shylluit u la ksoh
Da kamon na tyrpeng, da kadiang
U la piam naneng ka kpoh,

U Stein ruh mynta u la piam
Ïa ka met u Shylluit na syngkai,
La kum ki kyrtong ki ïakhun
U bnai ruh na bneng u nang shai
Ki khynnah ki sangeh ka leh kai,
Ki lynñiar, ki iaphet ba ki tieng,
Ki kmie ki kpa ki iohsngew,
Ki iamih pynkloi na ki iing.
U Rolin ruh u tang la iohsngew,
Bran bran u mareh u wan peit,
U Stong bad kiwei ki rangbah,
Ban khang ban mai ki ialeit
Sia shi sia ki pyisad ka mynsiem,
Ha khyndew ki pynskhem la ki kjat,
Shane bad shatai ki iatan,
Ym pat don uba lah ban lympat
Ba shu peit te la i kum ba thom
U Shylluit ba u ñioin u pynshad,
Hynrei ki tyngkai, uwei
Ïa uwei, ïa ka bor ki ïatwad.
Bym lah da ka ktien, ki rangbah
Ki rang da ka bor ban pynkhlad,
U Shylluit bad u Stein ki shu peit
Ban tynjuh ki la ioh ia ka lad
U Stong u sneng bad u ong
"Khie ïaleit la ki kam sha la iing,
Kum kane ka rukom ym ju bit
Ha shnong ban pynma pyntieng,
Shishnong shithaw, ngin im lang
Sah lang, la ïap ne la im,"
"To ïasngap me khun ka—," u Shylluit
U kynhied pynban, u tim
U Rolin ïa u Stein u ïalam
Sha la ïing, u ïaleit ryngkat;
Ba la jia kumne shisien
Ki sngew ba la dei ban pyrkhat.

U Kolin u kylli, "U lei ia me?"
U da dom shisha,
"U lympat ia me?" u kylli
Ka sa wan pat ka 'mat sngewbha
Ynda u Stein u iathuh,
U kynmgah, bad ka rkhie artat
Ba khuslai, u Kolin u khuslai
Shisha, ithuh na ka khmat.
U Stein u pynthlia, "Me la sei
Ka suloi, ne me shong ha kyndong.
Ban pyrkhat jylliew kumno
Ïa ngi ka la jia ka la long?"
"Ngam kynmaw shuh me
Ka suloi, ba la poi ka hun hura,
Nga la mut ban shu wan la ka wan
Shathie ban shu dung kura,"
U jubab u Kolin. Mano
Ban tip? Lehse u da mut!
Bym don shuh ban ong da kumwei,
Ha ka dung kura ka shu kut

KA BOR KA HOK KA JOP

(Shitaïew hadien)

I

Ha ung i meisan u Kolin
Mynta ka janmied la pynbeit,
Ka Phira, u Stein, u Kolin,
Rolin, saw ngut kin ïaleit,
Ba i khot bam ja i meisan
U Kolin, hynrei la iohsngew
U Shylluit bad u Stein ki lah
Ïakynrup, la tdem ka khyndew,
Ki ong, ka Phira bad u Stein
Ki lah mih na phyllaw ban ïawan,

Wan mih u Shylluit kynsan kynsan,
U wan ïeng hajan,
U khang lynti, "ka nongaiksuid,
Shano phan iashang ?"
U kren khlem raiñ, u Stein
U la dom, u la saw kyrang

Haduh katno ka Jingsniew
Kan thom shi thom ia ka Hok ?
Hato tang ka Hok ka ban shah
Leh bein, ban shah kynkok ?
Ka Hok kaba tam, ngi pyrta
Mied step, ka Hok kaba tam !
Kumno kan shu tam, ia ka bor
Ka Jingsniew kam lah ban pyndam ?
Kita ki jingmut ki wan ktik
Ïa u Stein ha kane ka por,
U sngew ba ka Hok ka la dei
Ban ialeh tyngeh da ka bor

U tur kynsan, i'u Shylluit
Na shadem shikura u ai,
U Shylluit u kyndit, ka jingjur
La kum ba kynjat u kulai

Bad mar kumta ki lah
Ïakynrup, iakhing ki tyrpeng,
Itynnat ban peit kai, para
Ba eh ki ïakhun ïa-ai reng.

Ki iakhun, ki pyrsad ka mynsiem,
La kum ki kynwo, na ki khmut,
Ban da jop syndon, uwei
Ïa uwei, kata ka jingmut.

U Shylluit ba u ïoh ban kynrup
Nyngkong, u ñioin kynsan,
Bad suki u la ñïat ïa u Stein
Sha kynroh, bad hangta u ban.

Sha kadiang ka lynti ka don
Ka kynroh ka iing jong ki briew,
Sha kamon pat ka don ka liewsboh
Ha lyndet u mawsohriew
Ha katei ka kynroh u Shylluit
U ban u kyrshon ia u Stein ,
Ka Phira ka la kwah ban iarap
Ba ka i ba la kum ba leh bein

U Stein u pyllait baroh ar
Ki kti na ka met u Shylluit,
Bad u twad shadien sha kynroh
Da ki kti, u don la ka buit,
Um pyneh shiphang ne ar phang,
Ban jah thait ka pynhiar mynsiem,
U Shylluit pat de u tharai
Ba katto u la lah ban pynliem.

Te shwa ban pynliem, ban skhem
La ka kjat, u kynriah khyndiat,
Mar kumta, u Stein u kyrshan
Ki kjat ha kynroh, u khynñiat
Kynsan da ki kti ï'u Shylluit,
U pyllait ia lade na kynroh;
Ka kabu ba u ioh u Shylluit,
Mynta u Stein u la ioh

Ka met u Shylluit ka la noh
Shadien ba um ioh kyrshan,
Bad la u pyneh, shadien
U nang ran nang ran pynban.

Ynda u la poi ha u mawsohriew
U la her ka syrngiew,
Ba u tip tang shu lait ia u maw
U la hap shapoh ka thliew.
U iuh u kyrshan ha u maw,
Sa sangeh ka jingïaid da dien ;
U sei bor bah u pyneh,
Ki ïathaiñ ki ïakhun sa shisien.

Ki kynthei ki shynrang kiba wan
Peit kai ki la dap hi mam;
Mano ban sngew hun khlem da wan
Hi ban peit? U Rolin khamtam?
Dei ma ki pynban, ki kti
Bad ki kjat ki la nang tyrsain,
Ba skuin, mano ban lah,
Ar ngut para ba khlain?
Ki tymmen ha shnong, kumba
Ki ju leh, ki kwah ban pynkhlad,
Hynrei u Stein um kwah
Ban duh ei kum kane ka lad
U Shylluit u la tip mynta
Ïa ka bor u "khynnah jatmat"
U la syier artatien pynban
Ïa lade ioh u shah lympat,
Ka nam ka kyrteng u Lahduh, Khlainduh,
Ha shnong ha thaw,
Kam pat ju syiei kumba syier mynta,
Katba u kynmaw.
Shaneng sharum, sha kadiang
Sha kamon, kum ba shad kyrsih,
Ki ïakhing ki ïaring uwei
Ïa uwei ban ioh ban pynkhih.
Shisien ar sien u Shylluit
U la rah ia u Stein ban lympat,
Hynrei u Stein u hap
Hi kumjuh ha la ki kjat
U Shylluit, da kumne da kumtai
Ban lympat, ki buit u la sei;
Ba shu peit, ïohi kumba
U Stein um don ei ei,
La don kiba ong, "ba u dang
Khynnah," ki ïasngew synei,
Uba shngaiñ ïa u Stein, mynta,
Sa tang u Rolin marwei.

Mynta ki la poi sa shisien
Hajan u mawsohriew,
La ithuh u Shyllhut u don
Ha lade ka jingmut kaba sniew,
Ban lympat shapoh thliew,
U Shyllhut u la rah ia u Stem sa shisien
Ki shnong ki rung mynsiem synei
Ki raphu noh shadien,
Hynrei u Stem u khlem
Kyllon kumjuh hi u ieng

Ka poi ka la nang iaid,
La sdang ban dum ka bneng
U Shyllhut da ka kjat kamon
Ia ka kjat u Stem u woh,
U khun tyngeh artat
U da mut sha thliew ban pynnoh

Ka bnit pyniap pynban
Tu Shyllhut kane ka jingwoh,
Ka u ka lad ia u Stem
Kaba u la ap ban ioh

Ka jingkhem u Shyllhut mynta
Ka sah ha shiliang ka kjat
Kaba pat hadien ka stet
Kumba khyllip ka khmat

Da kumno ba u Stem u iuh
Ha u mraw ban skhem la ka met
Da kumno ba u shop i'u Shyllhut
Sha ka liang kaba tlot ban bret
Syndon ia u shapoh thliew—
Ka jingstet la kum ka kylleh—
Ba kiba ioh kum nang
Ban batai la king sa ka khlieh!

U Shylluit um pat ju shah jop
Mynshwa, katba u la san,
Ym pat don ruh u briew uba lah
Ban lympat ia u ha madan,
Hynrei mynta u la dem
Da pyllup hapoh hewsboh!
U Stein u shu peit, U Rolin
Uba kmen palat ia baroh!
U shlei ka mynsiem haduh
Ba da poi sha ba iam artat!
Haba kmen ne sngewsih palat
Ka ju kut ha ka mih ummat!
La jem ka rngiew u papun,
Ka mynsiem ka la meh ding laiñ,
Ka jingdom ka la kiew sha ka khlieh,
Ka khmat ka la saw hi haiñ
U dom, u shla, u kiew
Na thliew, un ai jingsneng,
U shim, u kynrup ban lympat
Ia u Stein kumba shat pylleng.

Hynrei mar ïapiam, u Stein
U lympat sa shisien sha ka sboh,
Kat kane ka jingjah burom
Ha la shnong um pat ju ioh!
Ka jingdom meh ding u Shylluit
La kum ban shu thang lut khoit
Na ba thiah da lyndang u peit
Ki mat dom, u khie de joit.
U tam artat narud
Ka liewboh ïa u dieng shain sboh,
Ym tang da ki kti, mynta
Da u dieng u la mut ban shoh.
"Phet noh, wow ko Stein, phet noh,
Ki pyrta kein baroh baroh;
Ka Phira, u Rolin ki la tieng,
Ma ki ruh ki khot. "Ale noh."

U Stein um pynsngap, u skhem
Ha ba ieng, um tieng ia u dieng ,
Khyllipmat ba khatduh ha shwa
Ka jingjop um ithuh ïa ka tieng

U Shỳlluit u la kiew na liewsboh,
Bad u jam ha u mawsohnew,
Bakla ka jingjam, u ur
Ha u maw, takhuh ka khohsiew.

Leit dei na ka nub, la mong
Mih snam, un khie ruh um nang,
Ka bor ban ialeh ka la kut
Ha u maw khlem dohnud tang-tang !
Ka bor ban leh bein kaba eh satar
Ka la jem kum u wang !
U Stein u peit shiphang; u sa leit,
Ban pynkhie u pyrshang,
Hynrei um lah, ym long rali marwei,
U Shylluit u la ud,
Bad haba u ïohsngew ka jingud,
U Stein u um ka dohnud

Ki rangbah ki ïawan, ki pynkhie,
Ki iabtin noh artat sha ung.

Mano ba lah ba rem ?
Kan ïathuh ka tyngab bad ka khlieng !
Ka Bor jong ka Hok khatduh
Khatwai ka la ksan bad ka jop,
Ïa ki Bor ka Jingsniew ka kynther,
Ka pynher ha ka lyer kum u skop !

XVI

KA JINGKYLLA U SHYLLUIT

U Shylluit u khuslai, naduh
Ba mynsaw la palat shitaiew,
Un khie ruh um lah, ki sngi
Ba u thiah um ju klet ban ñiew

Ka sop, ka khem, ka pyrsad,
Ha ung kam iarap, ka pynsniew,
Khyndiat ruh um lah ban rah
Ban pynkhih, ban pyndor khohsiew

U tieng ioh u dkoh, u tieng
Ioh um nang shuh ban tiei ban ktah
Najan, na sha jngai, ki la wan
Kiba nang ban pynsop pyntah

U kwah ban phah ki briew
Ban leit khot 'babu skur' Mawthang,
Haba khem ka shyieng ka shruh,
Ki iaroh, ki ia-ong uba nang

Dano un phah ? U pyrkhat
Ki samla kiba don ha shnong,
"Un leit u Rolin," u ong
Ha ka tnga, 'khie leit pynong"

U Rolin u lyngngoh kat lah kat iai,
Um sngew nang ngeit,
Ryngkat ka mynsiem artatien,
Sha ung u Shylluit u leit.

"Ia me nga shaniah, u 'babu'
Mawthang ruh ia me un sngap,
Nga tip," u ong u Shylluit,
"Me long uba kloi ban iarap."

U Rolin u ong un ialeit
Bad u Stein ban shngaiñ ha lynti

Ka kyrteng u Stein kám pyndom
Ï'u Shylluit mynta ka kynti!
Balei um dom? U Stein
Da lade, u la leit shisien,
Ar ngut ki la ioh ban íakren
Sngewthuh shibun ki ktien.

BALEI U KYLLA?

U 'babu' u la wan, u la peit;
Ha ba kut u kylli, "phi íalei?"
U Shylluit u iathuh kumno
Ka la jia, kumjuh ruh balei

"U Stein u la wan," u ong,
"Bad nangta nga kylla kaba mut,
Ma nga, u bym ju pyndem,
Uba ioh la ka mon khlem thut,
Nga iohi . ym dei pleng ka bor,
Ka sarong, ban pyndem ia kiwei,
Hynrei ka mynsiem para briew
Uba khlain kaba jop pyrthei.

U Stein u la ong um buh sni
Ïa ki kam leh bein leh sat,
Bad hangta nga kylla kaba mut,
Nga kylla pyrdet ka pyrkhat."

"Kam lei lei, phin sa jem," u ong u 'babu',
"Kan sa bha kan sa jem,
Na u maw phi la lap ka nuksa
Kaba bha—ban pyndem;
Bad kata dei ka daw ba ka nub
Jong phi ka dang sah, dang shem;
Uba nang ban pyndem da ka
Jingstad um ju long uba rem."

KA JINGNGEIT KABA PHYLLA.

Mynmied u 'babu' Mawthang
U leit sah ha ïing u Stein;
Ki iakren ia ki kam u Shylluit,
Ym dei ban kynnoh, ban bein,
Hynrei da lade ba u ong
U la phai, la kylla kaba mut,
Ka Phira ka tharai ba katto
Ka leh bein ha shnong ka la kut,
"Ba bud dien ki jingjia baroh,
Ki sdang na kaba u Shylluit
U ngeit ba ha shnong, i meisan
Jong ngi iba ai sabuit;
Ka jingngeit sabuit katto
Ka la duh," ka Phira ka ong

"Phi tharai ?" u kylli u 'babu',
"Peit shwa ka jingngeit la jong.

Mynta phi la nang la stad,
Phi ngeit ba don ka sabuit ?"
Ka Phira kam jubab, ka ong
Ba iakren tang shaphang u Shylluit.

"Ba phim kren la ka jong ka jingngeit,
Ïa phi ngam kwah ban pynrem,
Te u mawjynthut nyngkong
Ha ka met la jong ngi shem.

Ka jingngeit jong ngi ka kham
Phylla ia ki jingphylla,
Kam pher wat lada la slem
Sha kawei pat ka niam ngi kylla.

Ngi ngeit ka sabuit, ngi ngeit
Ïa u thlen, ngi ngeit ka aiksuid,
Ngi ngeit ia ka shwar ka taro,
Ïa lade ngi khein ki riewkhuid.

Ki para marjan, ba ithuh
Ithaw, ba ngi khein ba ha ïing,
Ka ktien te ka thiang ngai ngai,
Hapoh ka mynsiem ngi tieng!
"To ieit i'u para marjan,"
Ngi pyrta na tnum ki ïing,
Tang shu hiar nalor tnum,
I'u para marjan ngim ieit, ngi la tieng!"
"Da kumno heit, Bah, ngin lait?"
Ka Phira ka kwah un pynshai.
"Kaba eh ban pynshai ne pynhun,
Ka kham eh ban tih sha tynrai.
Ngan ong tang kawei kaba kham
Kongsan : ka jingngeit ha u Blei
Lada ha kane ngi la skhem,
Ka pyndam lut phar ïa kiwei.
Ka jingngeit ha u Blei kam dei
Ka jingngeit ïa u Blei; ki iapher.
Ka jingngeit ïa u Blei kam skhem
Ka nongrim, lah ban ong kaba per.
Haba ngeit ïa u Blei ka shu long
Kum ba ngeit ba u Blei u don,
Ka jingngeit ka sting thor thor,
Kam long kaba khia ba shon.
Ka jingngeit ha u Blei ka iapher
Bak lybak, ngi pynshong lyngngeit
Ïa la ka jingim ha u Blei,
Ym don lad ïa kiwei ki jingngeit.
Katto shwa mynta, ngin sa nang
Ïakren shuh shuh hadien,
Ka jingmlien ban leh bha ka nang pur
Nang san, wei la sdang shisien,
Nang pynjan, kham pynjan shuh shuh
Sha ïing u Shylluit; wat ran,
Un ïohi ka jingkhraw ka mynsiem
Kam long ba shu tam na madan."

KA JINGNGEIT HA U BLEI KABA TAM.

Ka khana jong nga ka la kut hangne,
Ym don ei ei shuh,
Tang ban ong ha ki snem kiba bud hadien,
Sngewtynnat ban iathuh
U Shylluit ryngkat ryngkat
Bad u Stein, ki ïakit ïabah
Ïa ka kam ban bha ka shnong,
Ban shngaiñ ki kynthei khynnah
Ki iaieit la kum shipara
Kiba kha kawei don ka kmie;
Ka mynsiem ban iarap ka la par
Kylleng shatei bad shathie,
Ka shnong ruh ka suk ka sain
La ka rep la ka riang kyrhai,
La u soh la u pai, la u kba
U sohriew, pahuh pahai,
Ki la thung ruh kawei ka skul,
Ki khynnah ki iaroi iastad
Ha ka thoh ka pule, ki ïakhlain
Ïashait ha ka met ka phad

Bad ka tien-iaiam jong ka skul
Ka long kaba mih na ka khlieh
U Shylluit bad u Stein, ban iada
Pyrshah ka Jingsniew kum ka Stieh

"Ka Jingngeit Ha U Blei
Kaba Tam Ha Pyrthei."

Ka Akor kaba Tam

Nga tyrwa die ia ka jeep. U wan pan thied uwei u briew. Phi uba naei, phi uei, nga kylli, namar ha ka ïadie ïathied dei ban da kylli kumne. Nga u Haripod, u ïathuh, maphi die kali, u kylli. Hooid, nga ong. Manga peit kali, u ong. Khie peit, nga ong. Ynda u la peit, manga leit pyrshang, u ong, khlem pyrshang basniw babha em tip. To, nga ong, namar ha ka ïadie ïathied dei ban pynpaw ba phi shaniah. Manga jingjang la wan, u ong. To, nga ong. Ur-r-r, ka kyrhuh ka jeep. Bak u leit, nga ïohi sa tang ka tdem ba ka lynguh. Hynrei kata ka jingjang jong u kaba la jlang sat du. Kpa u Bor, nga ong ïa lade, wat ju shaniah than, hynrei hamar kumta de katei ka jeep ka wan poi, ir-r-r-r-jak. Kam long, u ong, um treh thied To, nga ong. La dep kumto. Lashai mynstep ynda nga leit pynkhuid ia ka jeep (namar nga shait pynsum pynsleh, pynsad pynbhabriew, man ka sngi ban kham lah dor) nga iohi ki taiar kiba shadien kim dei du ki jong nga. Ki jong nga kiba nga dang thied dang mynno, kine pat kiba lah jrot lah khuid plin. Wa, nga kyndit bynriew. Ka la thok, nga ong, ka ban iap, pleng, ban shu leit ai pyrshang ia ka kali ha u briew khlem da leit ryngkat da lade. Shano yn leit wad pat ia uto u khun ka nongtuh. Kpa u Bor, nga sneng ia lade, naduh mynta da bat shkor noh. Nga bat artat ia ka ʼkor kadiang kding kdang naduh mynta, nga ong.

Lai sngi hadien, u wan sa uwei pat u briew. U ruh u kwah thied ia ka jeep. Nga twad ïa ka shkor kadiang. Nga bat. Phi uei, phi naei, nga kylli. Dei ban bniah kumne man ka por, hynrei te poi sha ba iap kein. Nga u Holira, u ong, nga shong ha Nongthymmai. O, u para

marjan du khat-ei, nga ong ha lade. Ynda u la peit ïa ka jeep shiphang u ong ngan da leit ñiah hi da lade ban trai. Kpa u Bor, nga kynhied ïa lade nåpoh mynsiem, da kynmaw. Nga jyrwait ïa ka 'kor kadiang haduh ban da pang Nga kynmaw ïa u Haripöd. Phin leit trai, nga kylli, ia ngin ïaleit lang. Ha ka ïadie iathied dei ban da pynshitom ïa lade khyndiat khynsoit, lymda kumta ym ju lah ban ïohnong. Tang shu ïakiew ha ka jeep, i kumba um laplieng shuh Ani phi ba u pynher! haduh ba nga uba ïa ñiah kali da ki snem ruh ngam sngewthuh shuh nga shong ha ka jeep ne nga her da ka jet. Nga sngew kita ki snier kumba kim treh shuh ban shong hapoh kpoh. Shiliangti nga bat ïa ka kpoh ioh ki phet ki snier, shiliangti pat nga bat snoh ha ka jeep ïoh hap ei Don bok ba lap ba poi noh ha Motor ophis, hynrei te, tip ngan dang sah snier shuh ne em. Une u 'erlangthari pat, u Holira kein nga mut, une pat i kumba um shym lei lei, u hiar kloi lan na ka jeep, ap ho jingjang, u ong, ngan leit donkam hangne khyndiat. Dei hamar ka por ba ki bos ki la iakhreh ban mih ban leit sha Kiewhati. Nga la ap kumba 15 minit, um pat wan U para Nongthymmai te un lei, nga pynshngaiñ ïa ladè, namar shu kumno re kumno nga kum jyrwait ïa ka 'kor kadiang. Nga ap shiteng kynta ruh um pat wan Ka ktien Khasi ruh tiak tiak kum u Khasi, un lei phi, uba i shida te u briew, nga nang pynshngaiñ shuh shuh ïa lade namar katno katno ruh uia man wan shuh Kitei ki bos Kiewhati ruh ki lah ïaleit ir shi ir, ter shi ter, naduh hynne Lah poi sha ka shikynta, khat-ei la slem du, nga ong ia lade. Wa, shano kumne u jah. Ha phyllaw Motor ophis ruh nga leit khongngoid, ym don briew shuh lait sa tang u khardaju uwei ar ngut. Kane te ka bym long Ha ka iadie ïathied, dei ban da leh shitom, ban wad shitom khyndiat khynsoit, hynrei te phim lah ban pynïeng la ka khan ka pateng Nga leit rung sha Motor ophis, nga peit shane shatai, nga wad. Ïano phi wad kumne, u kylli uwei u Babu. Nga wad ïa u Holira phi, u ong ngan leit donkam

hangne jingjang naduh hynne hynrei la palat kynta ruh um wan mih shuh. O, phi wad ia u Holira, u kylli, uto ei naduh hynne u lah leit sha Kiewhati da ka bos. Nga jan kylla lyndang, ba nga kyndit, hynrei nga pyneh dohiap la ki khohwah. Kpa u Bor, nga ong ia lade, wat leh bieit, da la ka burom Ha ka iadie iathied ym bit ban pynpaw bieit eh ia lade, hynrei te la shu shah thok ei. Te hynrei balei kumne, kat nga, nga dang shah iem rngiew ha kito ki thok bajikor ar ngut. Kpa u Bor, nga ong, da bat noh baroh ar tylli ki shkor naduh mynta. Ka kti kadiang ba ka la mlien, beit soiñ ka poi ha ka 'kor kadiang. Ka kti kamon pat ba kam pat ju mlien, ka thap pajut pynban ia ka khmut Ynda nga shu laiñ ka sa pyllait, ka sa kynrup ia ka 'kor kamon.

Ha kawei ka sngi pat wan poi sa uwei uba la adie-die die kat u pongding-karai shisha Shano kumne nga la jan kum ong pongding, hynrei nga kynmaw khliak ba ha ka iadie iathied ym ju bit ban kren tohmet iano iano, nga sa shu leh mynjyrhoh noh jham, bad nga sa kylli, phi uei, phi naei, balei phi wan. Maphi em ithuh ia nga, manga ithuh ia phi, u ong Bhakhwandew maphi em ithuh, u kylli O, hooid, nga shu ong, hynrei shano ngan leit ithuh ia uta u Khakhwan ne u Khabyrni. Maphi die kali, u kylli Mai kumta de thrait ki kti baroh ar ki iakynrup mar mar la ka shkor Balei, maphi kyllut, u kylli, namar u iohi ba nga shu bat sah ia ki shkor U tharai nga kyllut, hynrei um tip ia ka jingmut jylliew jong nga haba nga jyrwait la ki jong ki shkor. Hooid, ngan die ka jeep jong nga, nga ong, ngam shym kyllut, nga ong, nga da kham pynjam artat, phi kwah ban leit pyrshang, nga kylli (nga iohi kumba utei u Hanpod u wan peit pyllain), ne phin da leit trai shwa (nga kynmaw ia uto u 'erlangthari pynkynting smer), nga kylli lypa noh. Dei ban leh sian bad kiba kum kine ki briew. Ki kti ki dang iabat hi la la ka shkor Em, u ong, manga peit tang kali ruh la tip. Kdom, ka wan hiar noh ka kti kamon na ka 'kor kamon. Katno

ong maphi ka dor, u kylli. Lai hajar, nga ong, nga leh mynjyllud tmaiñ artat ban pyni ba nga ruh uba la ju mlien ha ki hajar. Ka kti kadiang ruh ynda ka ïohi ïa ka kti kamon ba ka jyllud tmaiñ, ka wan hiar noh na ká shkor, ka leit tyrsuh sha ka pla sopti ban sei sikret nebikot. Hamar ba nga la bat iwei i sikret ha ka kti, shwa ba ngan kyntiew sha shyntur, u shu ong pynban kynsan kynsan, shi-shi-shi. Nga ruh nga kyndit thret, nga kum pynhap noh ïa u sikret. Lai hajar kum kane kali, u kylli, u da peit artat kum ban bam doh. Manga tip kane kali barim bha. Manga ai phra spah, u ong, u bsuh artat ka kti kamon sha la ka pla ban sei tyngka, imat, bad da ka kti kadiang pat u tam ia u sikret nebikot jong nga uba nga kum pynhap myntan. Em phi, nga ong, ym duna ïa ka lai hajar Ka kti kamon jong u ka mih noh napoh pla, ka leh mynsei noh da ka jympruid. Balei maphi kren kumta, u ong, u kynthah sikret artat. Em phi, iehnoh phi mahajon, nga ong, nga kyrngah artat shisien. Shim khyndai spah, u ong. Ka kti kamon jong u ka la wad biang sha ka pla tyngka Em, ngam treh, nga ong, nga da kham pynjur ka kyrngah. Tang shibnai maphi pyniaid kane kali em long shuh, u ong, shim shihajar, u ong. Mynta te u da tyrsuh lut ka kti kamon shapoh pla Em, nga ong, bad ka kyrngah artat haduh ba da jan kyllon na ba shong. Maphi em tip shaphang kali, u ong, peit uto ispring la khein noh shitaiew, manga tip kane kali, u ong, enjin shapoh la sniw, piston ruh bujli, carbetar ruh bujli, kalatch ruh la sniw, birek ruh em bat shuh, manga ai shihajar shispah, u ong Em phi, nga ong. Mynta te ngam shym kyrngah khlieh shuh, nga shu peit noh ia ka khmat u briew. Tip haleh uba lamwir pynban ne une u pongding, uba shu kren tip lut ïa ka jeep jong nga. Ngam ju tip, ngam ju phohsniew ba ka jeep jong nga kan jot, kan sniew haduh katta katta Sngap manga ong, u ong biang, diphrenshal ruh balut shibun peisa, kato ruh em bha shuh, nubersal join ruh basniw, bering bathimai em ïoh shuh mynta, shim shihajar

san spah, u ong u sei artat ki lut shisong. Mynta te nga la bitar lep. Tip haleh ka iawan plie tuh shisha mo ka dakaid ia ka jem kali mynmied. Shuh, ngan da leit peit noh ioh ka la iawan tuh wan pynjot ia ki tiar ki tar khlem da tip Nga khyllied ka bonet, nga peit. Biang lut baroh. Nga iuh u brek, nga peit ia kiwei kiwei ruh ki bynta. Khat ym shym lei lei du, kumba ka ju long kumta hi. Lep, lep, ka mih ka jingbitar ba u la kren bein than eh ia ka kali jong nga. Nga la mut ban ther ia u da ki ktien kiba un kynmaw sah junom, hynrei haba nga peit ia u ynda nga la poi hajan, utai lbing, i kumba u dainamait ruh un nym lah ban pynkhih. Kpa u Bor, nga sneng biang ïa lade, da sumar hoi. Kumta kumta hi thrait ki kti ki iakynrup biang ia ki shkor. Ka 'ti kamon ruh kam shym phut bakla shuh ia ka khmut. Hynrei kane ka kam bad une u pongding-karai kam dei ka kam Holira Haripod. Kane kaba ïaid da uwei pat u tar. Da kumno ngan ia-ai reng bad une u pongding. Hapdeng ki jingpyrkhat jylliew (namar ha ka iadie iathied dei ban da pyrkhat jylliew lym kumta la poi ei sha khlaw sha ba sep ei), uta u la ong biang, to, to, shim kane ar hajar, u sei artat sa shisong ki lut Kata ka jingbitar ka la thap ban kiew biang sha ka khlieh, te hynrei shwa ba ngan ioh sneng ia lade, nga la lap ba kren noh la ka kren plak. Mahajon, nga ong, ynda ka jeep jong nga ka la dkoh, ynda ka la kyllut, ynda ka la matlah ynda ka la khein lut ki shyieng ki shruh, ynda ka la sah tang ka nar-jot nar-tasam sa wan pan thied biang, wallam artat ar hajar san spah, ngan sa die ha phi, hano hano ruh em Ew phi, nga da mih sa ka syep te phi. Ynda u la leit u pongding-kari, nga rung sha iing. Kmie u Bor, nga ong, naduh ba nga la bat baroh ar tylli ki shkor, nga la sian, hynrei haba wan pat ki nongpanthied kiba kum uto u pongding ngan leh kumno ban nym kiew than ka jingbitar sha ka khlieh. Dait la i khmut thyllieij kein, i ong. Im ju bun ktien i kmie u Bor. Shisha kein, balei nga leit klet bap dait la i khmut thyllieij. Ynda kham shibit, i kmie

u Bor i ong, kpa u Bor, ban bad phi te lashai katkie ka jeep kan sa kha sa u khun. Nga shu rkhie ha-ha-ha. Wat rkhie seh kum u bieit, i ong. I kmie u Bor i shait mihen ban kren danda kumne. Kpa u Bor, i ong, ynda wan pan thied biang ki briew, sa khot ia nga. I kmie u Bor iba pyrkhat lut nadong shadong. Im ju kwah ba kin shitom ki briew. I la iohi katno ba nga la leh shitom ban die ia kane ka jeep I la sngewsynei imat ia ka jingleh shitom jong nga.

Shipor la kynjah jar ki nongthied jeep Hynrei ha kawei ka step ha mar ba nga dang pynsad, pynkhyllong ia ka jeep ha sein nga iohsngew kumba jyrhoh khlur mano re nadien jong nga Nga phai dien, nga peit Phi uei, phi nangno, phi wan thied jeep, nga kylli kloi lan Ki kti ki lah thap ban leit jyrwait ia ki shkor, i khmut thyllieij ruh nga lah pynmih sa ban dait. Nga wan ba nga iohsngew ba phi tyrwa die ia ka jeep kein Nga u Horshon phim kynmaw shuh, u kylli Ki kti baroh ar ki la iabat la ki shkor. Ia i khmut thyllieij ruh nga la dait tang ba nga pyllait noh biang ba pang, bad ba nga han jubah ia u Horshon Hooid kein, nga ong, nga tyrwa die ia ka jeep (ka 'ti kadiang ka la ai tia ia ka 'kor kadiang) Phi kwah leit pyrshang, nga kylli, (ka ti kamon ruh tia ka ai) Ia ngin ialeit kang Nga te nga kwah san hajar, nga ong phi pat phin pan katno san spah, nga kylli, nga dait artat ia i khmut thyllieij ba nga kynmaw ia u pongding-karai U Horshon u shu peit lyngngoh Nga imat ki ktien jong nga ki la ktah jur ia ka dohnud jong u Ha ka iadie iathied haba la ishankhmat ia u briew dei ban kren ha doh hi pum ! Ki tharai bieit ba kin wan hikai ia nga ! Kumno phi pyrkhat, nga kylli, nga weng noh ka 'ti kamon na ka shkor bad nga jyllud tmaiñ, ban pyni ba ngam dei u briew uba kin shu tharai kai Nga wan peit ia ka kah jong phi ban thied lada iadei ka dor ka mur, u ong, hynrei phi pat phi lah da kren noh kumta, bad ka bein thyllieij artat, te ngan shu leit noh kein. Ngam shym wan wad tuh, u ong Em.

em, nga ong, wat leit thut, nga dait artat ia i khmut thyllieŋ, namar nga iohi kumba u là thut shisha. Ngam pat ju lap, u ong, hangno hangno ruh ki briew ki ban bein thyllieŋ khah khah kum phi, bad ki ban kren kumba kren ma phi shwa ban iasdang ka ktien ka thyllieŋ. Nga ruh uba iaid la ka khaii ka pateng Nga ruh uba don la ka seng ka dang Para ba iadie iathied, u ong, ynda la ïa-peit ia ka mar ngi sa iakren ia ka dor ka mur. Ngam tip phi tharai ïa nga ba nga dei uei, u kylli. Hani, um kut shuh Nga la dait la i khmut thyllieŋ tdan shi tdan ba m iarap kum ha kane ka khim, ym dei ba nga bein thyllieŋ, hynrei i mih snam pynban Ki ktien jong u ki dung ia ka dohnud jong nga kumba dung ki nar-saw. Ha mar ba nga la sngew kum ban rung noh hapoh khrum ka jeep ban peit ia u diphrenshal, ha mar kumta de i wan i kmie u Bor. Wa, i Bah Horshon du, nga khlem da tip, i ong. Ki iakren ithuh ithaw bha jai Nga pat nga nang kynran noh shadien ba la tuid ka syep ka syar shaid shi shaid kumba theh na ka ktang Shish nga ong ia lade, mano ba wan pynshad khaw-iang ia nga ban leit kren kumto ia u Bah Horshon Nga rung noh sha ung, ban leit dih um, ym dei ban buhrieh la ka jinglehraiñ kumba tharai bakla ki briew Kpa u Bor, nga ong pynthanda ïa la-de Hynrei nga shu iohi sah ia u Hohra, ia u Haripod bad ia u Bhakhwandew Kito hi ki lyndet-akor, ki kwah-lalot, ki thok-bajukor, kiba la pynsniew jingmut ia nga haduh ba nga la poi kren sa da ki ktien khlem akor ïa u Bah Horshon Kham katto katne, nga iohsngew ur-r-r-r, riew ka jeep ha sem Nga khongngoid na jyngkhang-ïit Utai u Bah Horshon u dem, u peit ia ka enjin. Shibit pat u la peit shapoh shalor, shibit pat u la iaid sawdong u peit ia ki shakka, imat Nangta pat nga iohi ba u iashong ha-rud ka jeep bad i kmie u Bor Wa, u leh aiu kumtai Nga peit pynheh bha ki khmat, nga ïohi ba u sei ki tyngka, u ñiew bad u ai ha i kmie u Bor I ruh i shim ia ki tyngka Katba u dang ñiew hynne, nga ruh nga ïañiew lang na

jngai haduh ar song ki lut shiphew. Hadien nangta te ngam shym ioh ñiew shuh ba i peit noh i kmie u Bor sha ba don ma nga, nga rieh noh khop, Ynda ki la ïakren shiphang, nga ïohsngew kumba khot i kmie u Bor. Ko kpa u Bor, i pyrta. Oi, nga thie pynkloi napoh ïing. Alle seh, wa, i Bah Hor i ong in leit noh. Nga mih brañ bran na iing, nga leit. Ki khmat nga shu peit sah sha tbian ba ioh jynthut. (Ki briew pat ki iakren bein te phi ia nga, ki ong, hana, ba ngam nud ban peit pyrshah ia u Bah Horshon). To mo Um, u ong, ngan shu leit noh Nga pat nga shu sngap namar ba nga dait sah la i khmut thyllieij. Kynmaw la ka akor, kpa u Bor, nga ong ia lade Balei phim kren, i kylli i kmie u Bor, i peit artat sha nga Hei, khublei, Um, nga ong, nga pyllait noh ïa i thyllieij. Ngan leit sha Mawsynram mynta ka sngi, u ong, nga tharai kine ki taiar kiba shadien kim lei lei mo Um, u kylli Khliak, nga kynmaw ia u Haripod. Khun ka nongtuh, nga ong, da ka sur kaba jam, ba nga la sngew ingkhong eh ka mynsiem Wa, balei phi kren kumta ia i Bah Hor, i ong i kmie u Bor Hei, khublei, Um, nga ong pynkloi, kine ki taïar kiba shadien kiba dang bha (nga sdang ban batai), hynrei, khun ka nongtuh Wa, balei kumta kpa u Bor, i knieh ktien biang i kmie u Bor, balei phi kren lamwir kumta ia i Bah Hor Khublei, Um kynrad, nga ong, ban pynpaw ba ngam shym kren ia u, bad ba ngam shym khot nongtuh ia u, hynrei kata ka mynsiem ka dang ing hi ia kito ki thok-bajikor Nga la ang ka shyntur ban kren biang, hynrei i kmie u Bor i wan tynruh noh da ki tyngka hajan shyntur. Hih kine ki tyngka, lai hajar, ba i ai i Bah Hor, i ong Ki khmat jong nga ki heh bad ki peit seh. Lai hajar, nga ong, bad ka kmen bad ka lyngngoh. Em, nga ong, khun ka nongtuh, yrr dei ia phi, Um (nga pynbud kloi lan noh ioh u tharai ba nga mut ia u), kato ka poi-ei ha kato ka sngi kein, phi i, Um, . .

Ur-r-r-r, lap ba riew noh ka jeep. To nga la leit ho Kong, u khublei ïa i kmie u Bor, u ñiah artat ia ka jeep,

nga khlem da ioh pynkut ia ka jingbitar jong nga. Ynda u la lait na phyllaw iing, utai u shu phai ngoid sha nga. To ho Um, u ong, tang kumta u leit bak.

Ynda u la leit nga kylli ïa i kmie u Bor i leh kumno ba shu bad khuk bad khak i lah da die lai hajar ïa ka jeep ha u Bah Horshon. Ngan leit leh aiu ma nga, i ong. I Bah Hor i peit ıa ka kali. Palat ia ka lai hajar te ngam lah, i ong. Nga pat ruh ngam shym da buh dor katno katno. Nga ong haba phı la peit ia ka mar, Bah Hor, bad phi la buh dor ma phi te, kumta kein. Tang kumta, ym shym iabun kyntıen

Kpa u Bor, i ong, ynda i ïohi ba nga shu bat sah ïa ki lai hajar, ha ka iadie iathied ka akor kaba tam, ka siew la ka bai ıohnong, ı kner artat ka kti, i shim ïa ki lai hajar suki jai na ki kti jong nga. Haba shim ei ei na ka kti kıwei pat dei ban shim da ka akor,, i shait ong i kmie u Bor.

Ka akor kaba tam, nga ong ha lade, bad nga pynhiar mynsiem jylliew artat haba nga iohi kitai ki lai hajar ki lah leit shong suk ha ka kti i kmie u Bor.

U Khynraw

"Khynraw !"

"Ow-wow-ow-wu-oow !" u thie u Khynraw

"Khynraw !"

'Ow-wow-ow-wu-oow !' u thie kein Man ba khot u thie kumta Ngi ngi thie "Oi," hynrei u Khynraw u thie kumtei kumba la ong haneng Toh phi tharai ba uba bieit ne uba lamwir, em Uba tip briew biang, biang tang ba, phi i, u Khynraw u dei u ksew

Ki briew, bad ki lok ba ruh, kiba ym pat ju wan ha iing jong ngi, kim ngeit ba nga ong u Khynraw jong ngi, tang shu khot, u la thie Ka bym lah ban long, ki ong Don iwei, ar, ki lok pat kiba kham kren phulia ki ong yn leit phylla lei ? Lada um thie haba khot, te, la dei sa tang uba kyllut slang slang lane uba sngap mynthi kein, ki ong

Nga wan ialam kai sha iing ia kine ki lok sunsien ba kin iohi bad ba kin iohsngew hi da la ki shkor Ynda la poi ha phaloi nga iohi uthie u Khynraw u dem hajan ki mawkyndon

"Khynraw !" nga khot

"Ow-wow-ow-wu-oow !" u thie Nga peit sha ki lok, nga rkhie shdai

"Em," ki ong, 'ba shu leit jia ryngkhat Hato khot biang," ki phah ia nga Kim pat ngeit

"Khynraw !" nga khot biang

"Ow-wow-ow-wu-oow !" u thie biang. Ki para lok ki la shu iapeit lyngngoh, uwei ïa uwei. Uwei na ki u leh mynpyrta lem "Khynraw !" hynrei u Khynraw u sngap jar jar u shu peit samsia.

"Ha khot biang ma phi," u ong ïa nga, u la sngew lehraiñ Sa shisien nga khot, u Khynraw ruh u jubab hi kum mynshwa. Jar ki ïasngap, kim nud shuh ban ong ngim ngeit

U Khynraw uba da phylla shisha. Bun ki kam kiba u leh, ngim shym da hikai shisien ruh U leh hi, u nang hi

Haba iadon hapoh ïing, lada ngi ong "Shu," un mareh bak bak sha khyndew, un peit artat shane shatai don mano ba un beh Ïa ki briew hi, lymda ngi la ong, "Dait," un nym dait, lait sa tang tengkhat lano haba u la sngew dei ban dait ha la ka jong ka jingbishar.

Ïa ki briew kiba na shabar, u ithuh kino kiba ju wan kino ki bym pat ju wan Ïa kiba la ju wan, haba u iohi ba ki wan, u shu jyrhoh, "bhub-bhub, bhub-bhub," kat na ha u don, shu khih tang ki rmiang shyntur Ngi ruh, napoh ïing, haba ïohsngew ia ka "bhub-bhub" jong u, ngi shu ong, 'O, tharai la wan ita, ita," kiba ju wan kai Ïa ki bym ju wan ia ki newphylla, te, lehse kumba ju wiar lem ki ksew baroh, u Khynraw ruh u wiar hait shi hait, hew shi hew, haduh ban da mih ki trai-ïing shabar

II

U Khynraw um dei u ksew trai jong ngi U dei u ksew kiba ha syndah ïing. Kumno u wan juh noh ha ïing jong ngi, ka leit jia ha kawei ka synrai hadien ka thma sew-synrai, bad u la shah dait la jhor na ryndang hajan siang-tyrpeng kaba sha kamon. Leit dei ha mar ka jaka kaba um ïoh ban jliah ban sumar hi Khyndiat pa khyndiat ka nang lhieh, nang biah phongrai sa u skaiñ, haduh

ba ynda ka la nang heh nang heh, ka la shu saw byrnep haiñ, ban peit ruh la ijli shisha. Ki briew, ki trai ksew ne kiba ym trai ruh, tang shu iohi ba u wan iaid shajan, ki la beh da ka maw ka dieng katba ioh Un dem, un rieh tngen ha shakiar iing jongno jongno ruh um ioh, ba sma iewtung, ba sma iewkhong, ki ïabeh pynher krad kloi lan baroh baroh Hangno u thiah u dem, kumno u ioh ka bam ka dih, ym lah tip shuh Ki trai ki leit pynbuh ja sha kper kham sha jngai, hynrei bun ba lap ba bam noh kiwei kiwei pat ki ksew. U la raikhoh ñiang-truid

Ha kaweï ka step, dang phyrngab, ym pat khie thiah lut ki briew, nga iohi u Khynraw u mih na ka thliew khrum ha iing jong ngi Pleng! hapoh khrum ïing jong ngi u leit rieh tngen mynmied, mynsngi ruh imat, haba ym don ba ïohi. U la jied da ka jaka kaba la bit bha Hapoh khrum u lait na ki skaiñ kiba wan boi

U tang shu iohi ia nga u phet pynkloi, u tieng ioh shah shoh, shah kawang, kumba la ju jia ia uba pli, kat ha ba u ïakynduh briew. Ka wan ka mynsiem sngewsynei, ka da ktah ïa ka shyllipnud Nga pyrkhat baroh shisngi Lada nga ai jaka ia u Khynraw harud iing, khlem pep ngan shah mai. Ka jingsma na ka met jong u mynta kaba la palat shisha. Man ba u kynther ia ka ryndang—(to ieh ngan nai da iathuh lut, phi la iasngewthuh hi) Wat lada ngâm shah mai ruh, kumno yn pynjah ia ka jingsma iewtung kaba la kiew shaduh ka jabieng? Kumno yn pynkoit kat kane ka jingmong ha ka ryndang?

Ngam shym iathuh hano hano ruh ba u Khynraw u mih na khrum iing jong ngi. Mynmied haba thiah ruh nga pyrkhat. Kum lashai nga leit sha u Doktor-briew ha dispensari ban wad jingiarap "Theh da ka phinail," u ong Ngi don ka phinail ha ïing. Lada nga nud hi ban pyntheh phinail halor ka jingmong, nga ngeit u ksew uba pli un koit. Tip ngan nud, ne ngan nym nud? Ngan lah ne ngan nym lah ban shah ïa ka jingsma?

Ha kawei pat ka step nga khleh um ia ka phinail ha uwei u bilor, bad nga leit ap ia u Khynraw ha thliew khrum. Shisien ar sien u la thap ban mih, hynrei u rung noh ynda u iohi ia nga. Um shaniah ia ki mrad ar-kjat kiba la shu shoh shu kawang ia u kat ha ba ki iohi. Nga khot mian mian, "Khynraw, Khynraw . . " ba ioh ki iohsngew ha ing, nga khroh hor shi hor. Khatduh khatwai u mih, nga bat nga syrpud ia ka met sharum ka jingmong, bad ka bym kwah de ban peit ia ka jingmong. U Khynraw u sdang pynkhih ia i tdong tmoiñ iba jrong tang kat i 'tikmie Bad ka khroh bad ka kjor artat la artat, nga pyntheh phinail khyndiat khyndiat halor ka jingmong, nga kun mynsiem katba lah Dang nyngkong um shah, u ksaid ban lait noh Shu don bok ba nga la ju ktah ia u mynshwa ruh, ba nga la ju ialeh kai, hynrei la shitom shisha, imat ba ka pynsat ka phinail Nga khroh shi khroh, bad suki suki u jem ka jingksaid ban lait noh. Ka met jong u ka da khynñiuh kumba triem, imat ba la sat syllang eh ka phinail

Man ka step nga ap ha thliew khrum Tang shu khot u la wan, bad nga pyntheh phinail. Um da pyneh shuh kum mynnyngkong Katba nang mih kawei pa kawei ka sngi, ka jinglhieh, ka jingitriem ka nang jah, ka jingsma jingiew ka nang duna, bad ka jingmong ruh ka nang rit nang rit Hadien kumba lai taiew ka lah dap doh, ym shym lei lei shuh, sa tang ban mih biang u shñiuh.

Naduh kata ka por u Khynraw u sa juh noh ha iing jong ngi, bad kiba ha iing jong ngi ruh baroh baroh, ynda ki la iatip hadien, ki kylla ieit noh ia u kum la u jong. Ki trai ruh ki iakmen iasngewbha lang noh kumto. Ki hun ba u la sah noh bad ngi Dei ha kane ka por, ba nga tang shu la khot kyrteng ia u, u sdang ban kren ne ban thie, "Ow-wow-ow-wu-oow," ban pynpaw la ka jingsngewnguh, nga tharai, ne tip u mut kumno ha ka ktien ksew, ngam tip.

III.

Ym don ei ei ha ka dur, ne ha ka jingheh u Khynraw, ban ïoh ong ba la thaw phylla soi ia u Shisynpeit, u iapara ksew hi nadong shadong kum kiwei kiwei pat ki ksew. Ïa u sdong ki lah dain lyngkot naduh ba u dang rit, tang ba u tdong u Khynraw u kham lyngkot shuh shuh ba ki hap dain ar sien kham naneng, ba ha kaba ki dain nyngkong ka leit sa khñiang noh, katno katno ruh kam jem shuh.

Ka met baroh kawei kaba iong ngain ngain, lait noh tang ka jingthoh lieh u shñiuh naduh u pdot haduh pdeng shadem Ki shkor kiba ieng tang ba ki la lyngkot tmuin ba la shah ot noh kumba ju leh ïa ki 'sew-beh, ki ong

Ka jingkhlain bad ka jinglong doh-satar u Khynraw kaba la ioh iathuh khana lut kat ha ba leit Ka rta, un dang katno eh, tharai ar snem ei ei, hynrei hapoh ine i rta u la jop thma lut ia ki 'sew-shŷnrang baroh kiba hajan hajan. Don tang uwei u ksew uba um pat nud ban iakob, bad uta u dei u kpa jong u hi, u Daloi Ka ing shong u Daloi ka kham sha jngai. Tip ba u burom kpa, ne, ba um pat lah kot hi sha ka jingkhlain u kpa, ym lah ban ong. Teng teng ha ka por synrai, haba ki ïakynduh lang ha kawei ka jingthmu, ki ïabyrngem, ki ïashri la ki bniat, ki ïakynrup, ki ïatalon shiphang, hynrei u Khynraw u stad, u pyllait noh kloi lan, u phet noh, u shu peit na sha jngai Shikpa shikhun ki iabit bha ka dur ka dar, naduh ka jingthoh dak na u pdot sha ka shadem, naduh ka jingheh, haduh ka jingsmat beh mrad. Tang ha ka jingstad bad ka jingsngewthuh, te, imat, u la palat hi u Khynraw.

Harud shnong ka don kawei ka khlaw kaba bun bha ki iarkhiar. Tang shu la ïohsngew ba pah ki iarkhiar, u Khynraw um ju nang shong nang dem shuh. Ngi shait ïaleit beh iarkhiar bad u Khynraw bad kiwei kiwei ruh ki ksew ha kane ka khlaw. Ka pyrthei bad ka bneng u

Khynraw dei ha khlaw. Ka jingkmen jong u kaba la kein noh! I kumba u da kylla bad dur bad dar. Bun ki iarkhiar kiba ngi ia-ioh, dei u Khynraw uba kem haba ki la thait hob.

Teng teng haba ngim lait ban leit iabeh iarkhiar, u Khynraw u ialeit hi bad la ki para ksew, para ba iasmat. Shwa ban leit, u da pyrta shnong hew shi hew, haduh ban da sawa ka shnong ka thaw baroh Ki ksew kiba najan najan, haba la iohsngew ia ka byrta u Khynraw, ki iawan lut baroh baroh Tang uwei u ksew jong u kharbabu um ju wan Ïa une ngan sa iathuh khana kham shibit. Kat kiba iawan, kim ju iabishni, kim ju iadom, kum ha kine ki por Ki sngewthuh ba la khot, bad ki iabud ia u Khynraw kat sha ba u ialam, sha khlaw, ne shano shano

IV

Ki ksew ruh, ha la ka rukom, ki don la ka jingsngew long trai long kynrad ha la i jong i jong, khamtam eh ha la phyllaw ha ki iing ba ki shong Kham ñiar ba kin leit thom bor ia ka hok jong kiwei pat. Wat u Khynraw, uba la long lahduh, um pat ju nud ban thom bor ia ka 'hok' jong kiwei pat Haba ki ksew-long-trai ki la beh, um ju nud ban ieng ialeh pyrshah I danda teng teng ban iohi ba u Khynraw u phet pynkloi na ka phyllaw kiwei pat, wat la i nongbyrngem nongbeh i dei tang i sew-rit! Um ju pyneh, tang ba ynda la poi sha surok-bah u phai dien, u wiar kylla, kum ban ong, "khunka, alle me hangne, me da nud!"

Tang ha kawei ka step te ngam tip shuh da kano ka aiñ ksew ba ki ksew kiba bun ki leit iathom bor ïa ka phyllaw u ksew jong u kharbabu Une u ksew uba kham kynsha ka jinglong, uba domriang, bad uba la dait ruh la bun ki nongkyndong kiba wan die dieng ne die jhur.

Ki ksew ruh kım ju kham leıt tur shajan ka ıing une u ksew. Ha kane ka step, tıp kaeı kein ka daw, u Khynraw na la phalor la jong u la pyrta shnong hew shi hew. Kı ksew ruh kı la ıawan, bad kı ruh ki ıawiar pynbud haduh ba la khynwın hı jliang Kı da tıp ne kım tip ıa ka bneng ka khyndew, ngam lah ban ong Ynda la biang ma la biang la ka por, u Khynraw u ıalam thiaw ïa la ka kynhun Shano kumteı kın ıaleıt? Nga mareh sha surok ban peit Kıtaı kı la ıa-ıeng, ıabyrngem ıa u ksew u kharbabu Hadıen shıpor ar por kı ıarung lut baroh baroh ha phyllaw une u ksew, bad kı ıadaıt ıa u haduh ba la ısynei shisha Kaeı ka daw? Da kano ka aıñ ba kı ıaleh kumne? Nga hi ıa lade ngam tıp shuh Nga leıt rung ha phyllaw une u kharbabu, nga kynhıed, nga maı, nga beh lut ıa ki ksew baroh, bad sukı sukı kı sa ıapyllaıt bad kı ıaleıt noh la ka leıt ka leıt

U kharbabu pat u tharaı ba deı ma nga uba leit pynıadaıt. U maı ıa nga, u kyrbleh la kum uba khıe lamwır La nga ıathuh ıa ka hok ruh um sngap shuh, u beh shoh pynban ıa ngà da u dıeng Nga ruh, bad ka sngew bıtar bad ka ı shraı artat ıa une u brıew, nga phet noh

Kumba ar bnaı hadıen, u khun jong une u kharbabu u kawang ıa u Khynraw ha surok na ka khlıeh da u mawrıa uba la heh U Khynraw, ba la pang eh, u lynñıar hiang shi hiang Nga mih pynkloı na ıing bad nga shu ıohi lıak ıa uteı u khynnah dkhar ba u phet Nga leıt khroh leit kjor ıa uba plı u Khynraw Ka khmat shıhang u la khapbrıp, bad ka la sdang at ruh na rengmat. "To me, ym lei leı," nga ong, "yn sa ıa-aı jingsneng ıa uto u dkhar, mo?" nga kren pynshngaıñ "Khynraw!" nga khot artat. "Ow-wow-hıang, ow-wow-hıang," u pyrshang thıe, tang ba la khleh lang bad ka ud pang artat, ba ka dang pang hi, ımat. Uba pli!

Hadien lai saw sngi, u Khynraw bad nga, ngı ıalap ngong ïa une u khun kharbabu ha surok, hajan ıïng jong

u hi "Tum Khynraw mara kaiku?" nga kren katba nang da ka dkhar. Une u khynnah dkhar u ïaryngkat rta bad nga, lane nga lah ruh ban shwa ma nga khyndiat khynsoit. Ha ka rynïeng te u la jrong une haduh shitda ei ei.

"Kaiku mara Khynraw?" nga kylli biang, bad ka shoh artat, nga dung shikura na ka ngab, "ba me kawang bein ia u Khynraw jong nga te me," nga ong U Khynraw ruh u wiar, i kumba u ruh u la kwah ban dait lem. Une u khynnah dkhar u iam u lynñiar la kum uba shah pom da ka wait U bat la ka ngab, u mareh sha la ung, "ba-wa-ba-wa-ba-wa," u leh mynleh kumba um nang kren shuh. U iathuh ha u kpa U kpa u mih kynsan hliut na ung, u rah la u dieng thynram, u wan beit beit ban pduh ïa nga. Imat u la iabuh lypa ki dieng thynram ha iing ban shoh briew, ne, nangno u leit ioh ia une u dieng thynram khuk khak, ngam tip shuh U la talaiñ bha ia une u dieng thynram ban pyntieng ia nga, bad nga ruh nga la i tieng shisha, hynrei shwa ba un poi ha nga, u Khynraw u lah da tur sha khmat, u lah kiew ryngkeh ïa une u khar-kpa haduh syngkai da ki kti, u wiar byrngem artat. Lynñiar sa u kpa kaw, "waw, la dait u sew-lamwir," u ong. U kynnoh ba nga kynshu ma nga Hynrei u Khynraw um pat shym dait Lada u dei pat u sew-lamwir ruh, shu nang hi ban kynshu ïa u sew-lamwir? Ban da ym wan poi noh kloi kloi kiwei pat ki briew, ngam tip shuh kan jia aiu ia nga na une u kharbabu, ne ïa une u kharbabu na u Khynraw.

V

Kawei kaba nga hi nga ngeit bha, ka long ka bor ne ka sap ki ksew ban ithuh ne sngewthuh ia ki briew kiba don ka jingmut sniew. Kum ha ka jingthmu une u kharbabu ban pduh ïa nga da u dieng thynram Ban da ym don u Khynraw nga la shu shah pduh ei

Shisien pat, mynstep ha ka por 9 baje ne, uwei u dkhar aiu re u wan ieng ha phalor U la kám ia ka phalor, hynrei lap ba iohi noh u Khynraw, u leit u wiar hew shi hew, um ai lad ia une u dkhar ban kám sa shijam ruh Wow shi wow, hew shi hew, la khynwín hi jlang. Ynda la íamih sha phyllaw ruh um sangeh ka wiar, i kumba u kwah noh hi kein ban dait Ngi iakren, iakylli ía une u dkhar, u wan leh aiu, u kwah aiu, hynrei ym íapei ka ktien ka thylliej. Tip u kren da ka ktien dkhar aiu kaba ngim pat ju iohsngew, ne, tip u shu kren kulmar khnang kat sha ba lap ba ngin nym sngewthuh ruh, ym lah tip shuh, tang ba la ia-ishankhmat lut baroh baroh

U Khynraw lei lei kham palat, u wiar la kumba wiar pynhiar kput. Bym long iakren shuh da ka ktien, ngi ia-kdew íapyni da ka kti, khie leit noh, ngi ong U Khynraw u leit bud, bad ka wiar hew shi hew shaduh sha jngai.

Lai mied hadien, ngi íashong kai ha íingshatja dang kumba 8 baje ne. Ngi íohsngew u Khynraw u wiar dom bha sha phyllaw Ka jingwiar kaba sngew kumba u da kahait artat. Ngi iamih bran bran ban leit peit. Ba dum, ym íohi, hynrei iohsngew kum ba mareh u briew ping ping, u Khynraw ruh uta, sngewmat, ha kjat ha kjat hi Ngi íabeh nadien nadien shaduh surok-bah, bad mar kumtà de ngi iohsngew ka jinglynñiar tieng iap u briew kum ban sa dkut noh ka mynsiem Ngi ialeit pynkloi, bad ngi lap u Khynraw u lah bat da ka shyntur trait na ka kti une u briew Ynda íapeit bha, u dei uto ujuh u dkhar uba wan ha kato ka step Ka kti ka la mong khyndiat Ba ym don sabut ei ei kaba sniew, lait tang ba u wan rung sha phyllaw mynmied, ngi pyllait noh kumto, tang ba ngi ong um bit shuh ban wan shane

Ym slem hadien kane, kumba shitaiew ei ei, ki para marjan kiba iashong kumba san hynriew ïing pajih, ki ïoh kem uwei u briew uba wan prong ia ka kamra thiah ha ka por kynih syiar nyngkong. Ynda la shai, ngi leit

iapeit. U dei uto hi u briew uba wan swait ia ka ïing jong ngi! Ki dak bniat u Khynraw ruh ki dang paw ha ka kti jong u tyngkrein!

VI.

Ka jingshngaiñ kaba ym nang ong shuh haba don u Khynraw ha iing, mynsngi ne mynmied. Don kawei ka sngi kaba da shit bha U Khynraw u iohthiah lyngngai ha baranda ha ba dum tngen. Ki ong ba ki ksew, la ki ïoh-thiah katno katno ruh, tang shu wan beh ka jingsma kaba pher ha ka khmut ki la kyndit noh. Ha kane ka sngi ki lang-tuh-kper ki iawan rung ha phyllaw, ki lah da ïabam syntiew bad jkap bad jkap U Khynraw pat ngai ngai tip ba la bang eh ka jingphohsniew, ne, ba u set ka khmut, kum uba iap u khlem da tip shuh ba wan ki blang ruh. Ha kane ka por i Mei i wan kiew na sha ïingshetja, i wan rah artat ka ja u Khynraw ha ka pliang. Shwa ban lait na ki mawkyndon i iohi ki blang kiba ïabam syntiew. "Shuh!" i ong, "la lut khait u syntiew." I peit sha u Khyn-raw ha baranda, "me pat dhai dhai hangto la ka thiah kum u sniang, khie me, 'shu' kloi ktei ki blang," i ong, i mai artat Tang shu mar iakren hi i Mei, u Khynraw u lah da khie joit, u shri ba u la lehraiñ, u leit beh ïa ki blang shaduh sha jngai U da dait artat, ne u shu beh kumto ym lah tip

Ynda u wan phai la shibit u leit sma huin huin shane, huin huin shatai, ia ki syntiew, i kumba u da peit khang-khai haduh katno ki blang ki la pynjulor ia ki syntiew Ne, ka lah ruh ban long ba u da tohkit khnang kaba kumno eh ka jingsma kito ki lang-tuh-kper ba u khlem da ioh kem ia ka jingsma ha ka por ba ki wan!

Ïa ka ja ba i Mei i la pynbuh ha baranda ha ka jaka ba ju buh ba un bam, um treh bam shuh. La ap shiteng kynta ruh um bam. U shu dem, u shu peit sah sha phalor.

Ïa nga, u kham kohnguh, hynrei la nga khroh da kumno kumno ruh um bam Wat u ksew ruh u nang, ïmat, ban sngewsih haba la bakla la i jingtrei kam, khamtam lei lei haba ka leit long kumba u la leh bym suitñiew ïa la ka kamram Nga shu ngeit ba u Khynraw, ha la ka jingpyrkhat ksew, u sngew ba um shym la kamai hok ia ka jastep kaba la wan ai ha u ban bam

VII.

Nga la iathuh hynne khyndiat ba u Khynraw u kmen haba leit sha khlaw Ka jingkmen kaba da i hun hi jai U tang shu la iohi ia nga ba nga bat tieh-batur, u la shad la kynthih, bad ka rwai ka sngewbha artat Nga ong "rwai," namar ki jingsawa kiba mih na ka shyntur jong u kim dei shuh tang ka jingwiar dep rukom, ym dei tang ba shu jlew, ne ba shu jiaw Ki jait jingsawa ki la iakhleh lut, la lam syriem ia ka sur rwai iwei i rangbah iba nga ithuh bun snem hadien ! Tang ki jingsawa khlem sur ! Haba la rung pat hapoh khlaw, u la sma huin shane, huin huin shatai Ki iarkhiar, ki iartung, ki simpuhwieh, lada ki don, u la lap ka jingsma, bad tang shiphang ar phang u la pynkhie thur Ïa ka sañium, ka bñiap, u ngam marwei marwei, bad teng teng u wan mih ynda la slem bha

Shisien hajan law-sorkari u jah jlang U leit bud dien ïa ka jingsma jongno re jongno Katno katno ruh um man wan shuh. La ïakhot, la iapyrta, la iasiaw, hynrei ym iohi Khynraw shano shano ruh. Ba la dei ka por ban leit phai noh sha iing, ngi ïawan noh sha ing. Sngew te sngewsynei ba hap iehnoh marwei hapoh khlaw, hynrei ka la ju jia mynshwa ruh, ngim ju tieng lane syier ba un jah Kumba shiteng kynta ne tam hadien ba ngi la poi iing, u Khynraw u wan poi, u da leh kumba tieng ba ïoh shah mai ba u la wan slem. Ban da u nang hi ban kren, un jin

da la iathuh khlem pep kumno ba u leit bud dien ia ka skei, ne ia ka sim aiu re, bad shaduh shano Tang shisien, nga kynmaw u da wan rah artat i tyut ba u ioh kem

Nga ju pyrkhat teng teng, hato kham jur ka jingkmen u' Khynraw haba leit khlaw, ne, kham jur ka jingkmen jong ngi haba ngi ioh ban leit shoh dohkha, ne tong sher, ha ka por synrai? Kaba eh ban bishar!

Tang haba khie lyer, haba la riew saw saw ha khlaw, la khih ki dieng ki sla kum kiba iashad buaid, u Khynraw ithuh ba u da tieng, u shu bud noh nadien nadien jong nga, bad ka pyndem tdong artat I tdong iba tang kat iei, i dem ne im dem ruh ym da kham ithuh bha teng teng! Um ju nud ban iaid sha khmat, um shang shane shatai kumba u ju leh Phin da kynhied, phin da mai, phin da leh kumno kumno ruh, un nym iaid sha khmat Tip balei u tieng haduh katne haba khie lyer, ngam tip Ka lah ban long, haba la sawa eh ka lyer baioh sawdong um sngewthuh um tip shuh, dei ka mrad ne ka lyer, ne kaei Lane ka lah ban long ba u tieng ioh kyllon ki dieng.

Nga kynmaw ha kawei pat ka por ba ialeit sha khlaw, shwa ba ngin poi ha ka jaka kaba ngi mut ban rung hapoh khlaw, u Khynraw u lah da sma aiu re aiu harud lynti, u rung pynstet bad ka sma artat sha sañium tiewpangkhlieh, u bud dien sia. Ngi ruh ngi iarung hapoh sañium, la iatharai ba dei hi ka iarkhiar ne ka iartung Shibit riew pynban phrad phrad shatei sha khmat kumba mareh ki mrad jait heh Ngi la iatieng. Ngi iamih pynkloi noh na sañium, iakiew noh ha i jaka iba long lum, ngi ap. ngi peit shaphang ba iohsngew ia kato ka jingriew phrad phrad Ha pyrshah jong ngi, ha uwei pat u lum kitai ar ngut ki briew, ka kynthei bad u shyniang, ki iaphet pynstet Ki iawan kheit tit ne ki wan iawad hur-khlaw imat, hynrei ki ruh, haba ki iohsngew ia ka jingwan tur kynsan u Khynraw ki la kum pyrkhat ba la dei hi u khla ne u mrad aiu re uba heh, ki iaphet pynkloi.

VIII

Nga ju smat ban leit khwai kha-shalynnai, kha-roiñ, na Umshyrpi harum ka kshaid Noh-Wahrisa. U Khynraw ruh u lah ban shong hajan jong nga khlem khih, un peit hi kliaw ia u saikhwai kumba peit ma nga. Man ba nga kynjut dohkha, ithuh ba u ruh u da iakmen lang. U da khih ka khlieh, ka met, u peit ba nga law ia u khwai na ki dohkha. Teng teng, haba shu woh u khwai tang malu mala ki dohkha ki sied shadien sha u phlang U Khynraw u smat ban leit pynwad

Ha kawei ka sngi, ki dohkha kim dait shuh ha kawei ka thwei Nga kiew noh sha ka thwei kaba kham shaneng, kaba don ha mar ba khongdong ka wah. Ba leit don u dieng-tiewsaw uba noh tnat sha thwei, kham shitom ban bret khwai hangne Shisien u saikhwai u leit woh ha u tnat bad u sahkut I kber ha u khwai i sdien ldoi, i pynkhih tang ki thapniang khliak khliak Katba ngan da pyrkhat kumno ban pyllait ia u ksai na ba woh, ka wan kem pynban ka khaptu (khapsnem) trait ia i kber, bad ka ngat artat ia lade ha u khwai Ba leit dei haba khun ka wah, imat ka khaptu kam shym iohi ia nga ha kyndong u maw, ka iohi tang ia i kber Ngan lyngngoh ne ngan kmen, haba ngat pynban da ka sim ? Sngew phylla bad ka kmen artat ! Ynda ka la sangeh kyrthlab, nga shim ha ka kti, nga sdang ban khlong ia u khwai na ka shyntur Kam long kaba suk ban law ia u khwai na ka shyntur ka sim U Khynraw, nga iohi, u lah ieng joit, u leit shong noh kham sha jngai. Da i kumba um kwah peit, um sngewbha Balei yn khwai da ka sim haba wan khwai dohkha ? I kumba u pyrkhat kumta

Khatduh, ba bha bok ka khaptu, ne, ba sniew bok ma nga, ne, ba u la peit bynñiaw eh u Khynraw, ngam tip, ha mar ban sa lait u khwai na ka shyntur, ka khaptu ruh ka lait bran na ka kti, ka her laitluid bak sha ba ka ju

her. Nga shu ang ka shyntur, ba la sngew bynnud. Na sha jngai, nga iohsngew kawei pat ka khaptu; nga sngew kumba ka ong, kok-khai, kok-khai .katno katno ruh kam sangeh shuh. Nga ruh ba nga la sngew ingkhong eh, nga bein kylla, nga ong, "kok-khai ia pha." Ngam tip u Khynraw u sngew kumno!

IX

Hato ka long pap ne em ban beh thong, ban thwet ha tdong ha tdong ia ka miaw haduh ban da ïoh pynïap syndon? Nga la ju pyrkhat ïa kane ha ki snem kiba hadien, hynrei nga sngew ba kam da long eh ka kam kaba pap, haba ki jingjia bad ki jinglong ha kata ka por ki pynksan ia kata ka jingbeh thong

Ka leit jia ha ka por ba ka Sorkar Phareng ka la pyniasoh lang noh ia ka Assam bad ka East Bengal kum kawei ka hima (Eastern Bengal and Assam), bad ïa ka sor ruh ki pynkynriah noh na Shillong sha Dhaka (Dacca). Baroh ki kharbabu kiba trei ophis sorkar ki la ïaleit sha Dhaka, ki ia-ieh iingjah lut ia ki iing jong ki baroh ha Laban. Ban da don ba nud thied iing ha kato ka por, tang sawphew sanphew tyngka ruh la ioh bad iing bad kper Ki iing te ki dang long tang ki iing sop phlang suda. Hynrei ngam kynmaw ba don napdeng jong ngi kiba kwah thied!

Ïa ka mar ka mata, ka snap ka skor baroh ki lah ïakit lut, ki ia-iehnoh tang ki miaw ha ki iingjah. Ym dei, kein, man ka iing u kharbabu kaba ri miaw. Katba don ei kine ki miaw, haba ym ioh shuh ka bam kaba thikna na la ïing kumba ju ioh, ki iakrih ia ka shnong baroh kawei bad ki shang leit tuh bam na iing shong briew kylleng. Yn buh ka bam hangno hangno ruh ym ju sah. Ka doh kaba dang shu wan thied na iew, la tir, la thad ha tyngier mynta, lashai mynstep tang shidkhot ruh ym sah snap shuh. Ka

ja ka jyntah ha ki khiew, lymda ban da ki maw kiba heh, ka khuid phoiñ phoiñ Ha shnong ha thaw ki la ïa-ud ba-roh baroh ia ka jingwan pynkhulwia ki miaw ïa ka bam ka dih. Don kiba la siat da u khnam ruh haba iohi ia kine ki miaw sha kper

Teng teng haba iohsngew mynmied ba la wan khura ki miaw ha ungshetja, ngi iakhie ban leit thap da ki dieng, bad tang shu ioh ban shu pduh iap noh hi ba la sngew ingkhong khait ka mynsiem, hynrei shano phin leit ioh? Mar iaplie ka jyngkhang, ki lah kynthih, ki lah kiew bran bran na ka biar ban phet na ki thliew kiba don ha khlieh ka biar ha ba iakynduh bad ka tnum

Mynsngi ki iathiah ha ki ungjah, lane ha ki sañium hajan ki ungjah. Bunsien, haba ialeit siat sim, ba la 'ioh iaid mon sha ki ung ki kharbabu, ngi ju lap ia kine ki miaw, hynrei tang shu iohi ia ki briew ki la phet ki la rieh U Khynraw bad u Thohmut, haba la sma miaw, ki la thwet bran bran Haba don ki ksew, ki miaw shibuit ki stad, ki kiew joit joit sha ki ung ne sha ki dieng kat kaba ki lap nyngkong.

Une u Thohmut u dei u khun u Khynraw. tang ba u ksew jong ki para marjan Une u ksew u shun thlong-mluh thlong-sying ia ki miaw Kiwei kiwei ki ksew, ki dang syier ban tur pyrshah ia ka miaw haba ka la pyrkhung ka met, bad haba ka la bynthiew phlak shi phlak U Thoh-mut te, em, um ju tieng. U khapbrip bria bria ki khmat, u kynrup la ka kynrup trait trait, bad haba u la ioh dait um ju pyllait shuh haduh ba kan da iap syndon

U Thohmut u sni ia ki miaw kumne naduh ba u shah trud ha ka miaw ki para marjan shisien, ha ka por ba u dang rit. La ka rukom 'sew-khun, u leit khroh ialeh kai ia kane ka miaw, hynrei ka thap pynban bad sbak bad sbak, ka trud da ki tyrsim na ka khmat, haduh ba u da matlah syndon shiliang ka khmat. Naduh kata, u shun ïa

ki mıaw, u buh sıu sah. Tang shu ıohı u la beh sıa sia ban daıt noh.

U Khynraw ruh haba u ıohı ıa ka jingleh dukhı .ı Thohmut ıa kı mıaw, u ıabud lang noh Katno tylli ki mıaw-tuh, u Khynraw bad u Thohmut, shıkpa shikhun, kı la ıapynıap ngam shym da buh jıngkheın, tang ba ym duna shuh ıa ka hynñıew tyllı

Haba ıohı ıa kıne kı ksew ba kı ıathwet ıa kı mıaw, ıatıp shaı ıa ka jıngthmu jong kı kaba shyrkheı, ba kı wad ban pynıap, hynreı la katta ruh shu ı thamula teng teng, haba ka mıaw ka la kıew noh sha kı dieng ban laıt ım, kıne kı ksew u Khynraw bad u Thohmut ruh kı ıa tynneng kıew dıeng lem ! Haba leit ıoh u dıeng uba kham thıah, uba la don lypa kı tıat naduh kham sharum, ki da lah shısha ban kıew shaduh shajrong, teng teng haduh ba la jan poı hı ha ba don ka mıaw Ban hıar te kim nang ! Kı shu hap ! Ba shu deı kı dıeng kıba ym shym da jrong eh, kım da ıapangmet than

X

Ka Sorkar (ha ka jıngshısha ka deı ka Munıcıpal, hynreı ngı ıoh kynnoh ıa ka Sorkar, naıpar ba u Saheb-bishar kumba ngı ju khot ıa u D C ha kato ka por—u pyníaid ıa ka Munıcıpal) ka pynmıh hukum ba yn sıat lut ıa kı ksew baıoh kıba ıaıd ha surok, lymda kı deng tıket. Ía kane ka tıket deı ban thıed na Munıcıpal ha ka dor shityngka kaweı Mynta, hadıen sanphew hynriewphew snıem, ngı lah ban sngew phylla, hynreı kam long kaba suk ıa kıba bım ban ıoh shıtyngka ban thied tiket ksew. Sa kaweı pat ruh, don kıba da sngew pyrshah tyngeh baleı yn da sıew khajna sa ıa u ksew Kı sngap mynthi, kım treh thıed tıket

Ía u Khynraw ngi la ıapyndeng tıket. U Thohmut ruh u la deng la ka tıket. Katto katne ki ksew kiba ngi ju ıohi

bad ithuh bha ki la shah siat noh. Sngew pangnud, ba ki dei ki ksew kiba bha, ba la shu shah siat tang namar ba kim shym deng tiket. U nongsiat-ksew u wan iaid shisien ar sien shitaiew. Ka jingishrai ia u ka bym lah ong shuh. Tang la ïohsngew ba riew ka suloi shajan, ne tang shu la iohi ia une u nongsiat-ksew ba u wan iaid, kat kiba don ksew ki la iakhot iating la ki jong ki jong ki ksew ban teh noh shipor hapoh ting, ba tieng ioh shu shah siat ei, wat la ki la deng la ka tiket

Kumba hynriew hynñiew bnai hadien ba la iapyndeng tiket ia u Khynraw, ha kawei ka Sngi-saitjaiñ, nga dang shu lah bam ja ynda la wan skul, ia-iohsngew ba riew ka suloi shajan Kumba ju leh, la iating la la ki ksew Mar kumta de, wan mareh uwei u para khynnah, u ong, "la shah siat u Khynraw." Ïa nga ruh la kum ba shah siat ha kata ka khyllipmat Ngam sngew lah ngeit Kam lah ban long. Kumno un shu siat ia u Khynraw uba deng la ka tiket? Balei kan siat ia u Khynraw? Ki jingpyrkhat ki la shu thnam shaid hapoh dohnud Nga mareh bran bran sha surok Dei shisha u Khynraw, kham ha pajih, u thiah ltar ha surok, bad u nongsiat-ksew ruh u ieng hajan

Nga da sngew shisha kumba la pait ka dohnud Ngam tip briew shuh Balei un siat ïa u Khynraw jong nga? U dait iano? U khlem lamwir, balei un siat? Ha kato ka khyllipmat nga sngew kumba meh ka ding hapoh mynsiem. Ka jingdom, ka jingbitar ka la kiew sha ka khlieh, ngam lah kun shuh. Nga tam u maw, nga kawang ïa u nongsiat-ksew. Dei ne lait ngam tip. Nga phut uwei u dieng kper, nga mareh beit beit sha u nongsiat-ksew ban shu tied pynïap noh ia u U bat suloi ne um bat suloi, kam rung shuh hapoh ka jingpyrkhat jong nga. Ka jingdom, ka jingmeh ding, ka jingsngewsih pangnud ïa u Khynraw ka la pynlamwir thlam ia nga. U nongsiat-ksew, haba u iohi ïa ka jingdom jong nga, u phet Nga beh nadien nadien, tang ba ngam lap Nga ngeit ba la shu siat

bein ia u Khynraw uba don tiket Nga' ngeit ba, wat lada um don tiket ruh, u long u ksew uba bha, bad ka jingsiat ka la long ka jingsiat bein ia uba pli u ksew

Nga wan phai noh sha u Khynraw, nga iam pangnud pangnam, haduh ba kiba iohi—sa ba ki ruh ki iaieit bha ia u Khynraw—ki iajaw ummat lang Ka snam ka la tuid, la saw hain ka surok ha ba u thiah Shiphang ngam sngew lah peit, hynrei nga shong hajan U dang pynhiar mynsiem Nga shim ia ka khlieh nga syrpud kumba ju leh I kumba u dang sngewthuh ba dei ma nga uba wan ktah U peit khyndiat ki khmat Bad ka iam artat, nga khot ieit "Khynraw!"

"Ow-wow-o " u thie kumba ju thie hynrei tang shiteng, u sngap artat jar Nga ruh kumba dung ngak na u dohnud, nga iam lynñiar Ka mynsiem u Khynraw ka mih ha kata hi ka khyllipmat ban iaid mon iaid sngewbha ha ki lynti thymmai kiba yin ju don nongsiat-ksew U Khynraw, uba shlei phluk phluk da ka jingim, uba khih uba ksar da ka jingkmen, jingsngewbha, uba smat uba sting, mynta u la sngap jar La pynsngap jar ia u da ka buit bad da ka bor u ar-kjat Ki khlaw kiba u ieit u kmen ban iaid sngewhba, kin nym iohi shuh ia u Ki para ksew, kat kiba dang lait im na ka suloi-bam-ksew ka Municipal, kin nym iohsngew shuh ia ka jingpyrta shnong jong u. U Khynraw, uba ngi la sngew la kum u briew, bad ngi la kheiñ ruh kum uba ha ung hi, ha ka khyllipmat kaba khatduh ha ka jingim jong u, u dang tip la ka akor ksew ban thie haba nga khot.

"Ow-wow-o " u thie khatduh Un jin da la hun jai ka mynsiem ban iap hapdeng ka jingialeh para ba khlain Hynrei u kuli u nongpyniap u la pyniap klop ia u

"Ow-wow-o !" ka ktien kaba khatduh na u Khynraw kum ban ong artat ia nga, "Khublei, Kynrad!"

Khublei, Khynraw!

Bthei! Skei!

"Kaei kato, Bah?" u kylli u Rolin (13 snem ka rta) ïa u hynmen, u da wan ieng artat ha syndah U la shongshit bha, ka mynsiem ruh ka da kynthih tik, tik. Dei kane kaba nyngkong eh ba u iohsngew ia ka mrad ba ka mareh ha khlaw najan jong u hi!

"Ka-a-a rabit, me," u jubab suki jai u Kolin, u hynmen, kum u briew uba la ju iohi ia ki rabit ha khlaw kumba iohi ia ki saro, ki simkhar ha shnong U la palat 17 snem Na ka sur kren jong u bad na ka rukom bat jong u ia ka suloi, i kumba um kwah, bad um mon hi ruh ban siat

"Siat seh, Bah Siat seh," u khroh u Rolin Kat kane ka kabu! Um lah pyrkhat bad um sngew nang pyrkhat ba kan shu lehnohei

"Shish me, ia rat ka rabit ruh! Ap me ong, ynda lap da ka mrad kaba kham heh shibit, ngan sa siat," u ong u Kolin, ka sur la kum uba la im tang ban siat mrad

Suin, lip ka khmat u Rolin Slam, jew ka mynsiem Wat la um shym iohi ia ka rabit da la ki khmat ruh, u sngew ha lade ba ka la biang kein ban leit kob sha ïing, ban iathuh khana kumno i siat rabit i Bah. U lah da-pyrkhat ha la ka jingmut, tang shu iohsngew hynne ba ka mareh kato kaei re kaei, ba un rynsied kloi kloi sha ïing tang shu hiar na ka jeep shibit ban pyrta, "Peit, Mei! Peit, Kong! Kaei kane ngi wan siat!"

Ka dei ka sngi shuti, bad kaba nyngkong eh ba u kpa u leit ïalam ia u Rolin sha Umran ban leit peit kper sohtrun. U kpa u nang peit sohtrun, ki pat baroh shipara

ki iangam jhang shapoh khlaw U Kolin u bah ia ka suloi ar-ktang jong u kpa

Wow, ka jingbha bok bha nusip! Tang shiphang, hadien ba ki la iarung shapoh khlaw, lah da iakynduh mrad! Hynrei u Bah pat u ong pynban, "Shish me, ia rat ka rabit ruh!" U kynmaw ia ki jingiathuh khana u hynmen shaphang ki dngiem, ki khla bad ki hati U shait sngew kob, sngew sarong ia la u hynmen haba u la iathuh khana ia ka jingbeit siat suloi bad ka jingshlur jong u Te balei kein i Bah im siat ia kato ka rabit? U pyrkhat Imat ki nongsiat mrad kiba kum i Bah ki wad shisha tang da ka mrad kaba heh mo? U kynmaw pat ruh hynne hamar ba rew saw saw u tyrkhang, ba ka mih kato ka rabit, u iohi na shadien ba u Bah u kyndit kynsan thret, u da khih ka met baroh shi rynieng Imat ki nongsiat mrad ki leh kumto mo, haba mih ka mrad ha khlaw? U kynmaw biang ia ka jingong u hynmen "Ap me ong, ynda lap da ka mrad kaba kham heh shibit" Hapoh la ka mynsiem u ong, To, ngan don bok hadub ban da iakynduh da ka mrad kaba kham heh U sngap u pyrkhat U bud nadien nadien u hynmen U bun ki jingpyrkhat Ki la iaiaid kham slem U Kolin u la iathuh khana iaiaid artat U la iathuh bun, bad mynta u la sdang sa da ka-wei pat

"Ha kato shisien ba nga leit sha Lum Diengiei te me, ish me! Ban da kiwei kiwei ki briew te ki la shu iap ei ha ka dngiem, hynrei nga pat "

Shwa ba un pynkut ia ka jingkren, khih kynsan ka sa-ñium ha syndah hi Kumta kumta de phrad, phrad, jram jram, mih da ka skei kaba la klai ka jingheh U Kolin u beh pat lyndang Hap bad suloi, hap bad tupia baroh sha thian "Bthei! Skei!" ki shu mih ruma kita ki ktien na ka shyntur jong u Tip, u mut ban ong aiu, ym lah tip shuh U Rolin, nadien, u iohi lut, bad u iohsngew lut U la poi ha ka lyngngoh

" Balei kumto, Bah ? Phi tieng ne ?" um banse bin kylli ia la u hynmen

"Dit khunka ! Ngan tieng ma nga sa ia ka skei ?" u jubab kynteit ia u Rolin, u tam artat ia ka suloi bad ka tupia na khyndew

Hooid kein, u pyrkhat u Rolin, balei i Bah in shu leit tieng sa ia ka skei U kynmaw biang ia ki dngiem, ki khla, ki hati ba u hynmen u shait iathuh khana

"Te, siat seh, Bah ! Katai ka dang ieng ha trai utai u dieng," u khroh biang mian mian ia u hynmen Mynhyn-ne ka rabit Mynta pat ka skei Shish ! Yn duh sa kane te ym long mih pyrthei shuh "Siat seh, Bah," u ong biang sa shisien U Kolin u rah ia ka suloi bad u thew siat da ieng U Rolin u shong khop, u peit dngong sha ka skei Wa, katno katno ruh kata ka suloi kam man bthei shuh U Rolin u mied la ka khlieh ban peit ia u hynmen U iohi kitei ki tyrpeng haduh kti ki la khih kap-kap !

"Shu shong, Bah, siat da shong," u kren pasiaw U Kolin u kohnguh, u shong kynrong ha khyndew, u pyn-shong ia ki tymbuit baroh ar halor ki khohsiew U Rolin u peit biang sha ka skei Katai ka la khih ka khlieh, ka peit lung leng, i kumba ma ka rih ka la salia ban ap Kata ka suloi pat shu jar jar hi U peit biang sha u hynmen Mynta pat u iohi ba u lah khynñiuh baroh shi rynieng kum uba khynñiuh rih U la pisa ka jingmut Katai ka skei kan nym ap haduh ban da jem ka khynñiuh rih u hyn-men Um lah shah shuh U la skuin ki kti Joit u ieng, u knieh bak ia ka suloi na ka kti u hynmen

"Men leh aiu, ieh " u Kolin um pat lap pynkut ia la ki ktien Dain ! lah da riew ka suloi

"Bthei ! Skei !" u pyrta u Rolin, da ka sur kaba kmen Baroh ar ngut ki ia-iohi lang ha kajuh ka por ba ka skei ka kyllon khop ha shen

U Kolin u la shaiong ngaiu La wan mih sa ka jingbitar

"Kumno me nud ban knieh ia ka suloi na nga?" u kylli dom

"Ba phin siat pat da ka dngiem lashai te, Bah!" u jubab u Rolin bad ka wiat samrkhie artat U buh ia ka suloi hajan u Kolin, u mareh bak sha ka skei

"Peit, Mei! Peit, Kong! Kaei kane ngi wan siat!" Ki jingmut u Rolin ki la her biang sha ung katba u nang ktah bad peit kai ia ka mrad kaba kham heh ban ia ka rabit!

Nga kyrteng u Skei. Sa lei?

Ka dei ka sngi ha kaba, bun na shnong, ki lah ialeit sha Kiewhati ban leit peitkai ia kata ka Diamond Circus kaba la bna haw ba ka long kaba itynnat haduh ba ym nang shuh ban batai Ka shnong ruh ka da kynjah hi jar

Ha ka por noh-sngi, kumba saw baje, ka Nguh ka mih na iing, ka rah la u bilor ban leit thied umphniang-bam na dukan u khar-Shilot Naduh iing haduh dukan, kumba 200 kot ne, kam shym iohi iano iano ruh, la ha phyllaw iing ki briew ne ha surok, lait tang ia kawei ka miaw kaba mih na phalor i Men Thieh, bad kaba phet pynstet sha shiliang surok tang shu iohi ia ka Ynda la poi ha dukan, ka Nguh ka ong ia u khar-Shilot, "imat ym don briew shuh phi ha shnong"

"Kumno don u bru? Baro la leit Gauhati te," u ong u khar-dukan Ka Nguh ruh ka tip ia kata Kam kynthoh shuh Ka la dep thied ka umphniang bad ka la wan phai ban leit noh sha la iing, hynrei yn da la poi hajan pyrshah iing ka Kong Sawon, ka iohi katai ka Kong Sawon ka ieng marwei ha baranda

"Phi lei, Kong?" ka kylli don akor ka Nguh, hynrei khlem da ap jubab ka kynthoh iaiaid artat 'phi ruh kum nga du, khlem leit peit Sarkos" Kam shym mut ban rung, namar ka lah thmu ban leit beit kloi kloi sha iing ban ioh pyndep ia ka shet ka tiew dang shai shwa ba ka wan phai ki khun bad u kpa na sha Kiewhati hynrei ka Kong Sawon ka lah da pyrta

"Alle! Alle seh wa! Alle da rung, da bam kwai

Alle, ngan iathuh khana artat" Ka jingkhot ka Kong Sawon ka la long hi kum ka hukum Ka Nguh kam long

ka briew kaba smat ban ia-ai nia badno badno, hynrei la katta ruh ka sngew ha la mynsiem ba ka dei ban leit noh bran bran shá iing Kumta, ka rah ia u bilor umphniang sha jrong ban pyni·

"Nga wan thied . " ka pynkhih artat doi doi ia u bilor, ka da mut ban pynbud ter ter da ki ktien ban ong ba ka wan thied umphniang-bam ban leit shet jyntah noh sha iing, hynrei ki ktien ki la suki than eh ban mih na shyntur, la lap ba kloi noh ka Kong Sawon :

"Alle, phi. Allè, wat da bun ktien shuh." Ki rmiang shyntur ka Nguh ki la khih, i kumba ki la pynkhreh ban iapyni-nia, hynrei ki kjat jong ka ki lah da ialam beit sha iing ka Kong Sawon, bad ka kti bat bilor umphniang ruh ka lah wan hiar noh na ba ka rah myntan.

"Nga kyrkieh te, Kong," ka iathuh pynstet ka Nguh ynda ka la pynieng ia u bilor umphniang ha syndah u rishot baranda, 'ei ei ruh ngam pat shet te," ka kren pynkut.

"To phi, nga ruh ngam pat shet hi. Shong ngan ïathuh khana," ka ong ka Kong Sawon, ka tare la ka kti sha u shangkwai ban iasong, bad ka da kham shong pynskhem artat ialade ban iathuh khana Hynrei shwa ba ka Kong Sawon kan sdang, ka Nguh ka lah iapur noh sha ka Sarkos·

"Ki ong, hana, u tyllai u shu ieng beit kthiang hapdeng lympung Sarkos khlem da bat ki briew bad iwei i khynnah kynthei iba dang 5 ne 6 snem i leit kiew ia uta u tyllai kumba kiew ia u dieng, bad ynda ka khlieh i khynnah ka la iaryngkat bad u syrdoh uba ki teh haba kut u tyllai, uta u syrdoh u wan long noh kum ka jaiñ spong ha ka khlieh i khynnah, bad hadien kata uta u tyllai u sa shu pynhiar hi ia lade suki jai, bad u kyllain wain shi wain ha khyndew haduh ba in da wan íuh khyndew i khynnah. Kaba sngewphylla phi, mo ? Phi ruh

phi ïohsngew, em, Kong, ïa uta u tyllai ?" Ka kylli pynkut ka Nguh.

"Em," ka ong ka Kong Sawon. Ym da shai ka ong "em" ba kam pat iohsngew, ne, ba kam long kaba sngewphylla. Ka jingkren jong ka hadien ba ka la "em," ka la ïaid pat ha la ka jong ka lynti

"Ha pyrthei, ki ong, don ar jait ki briew, kiba stad bad kiba bieit Hynrei don sa kawei pat ka jait, kiba stad-bieit " Ka sangeh shwa shiphang, namar ka iohi kumba ka Nguh ka pyndem la u ñiuhmat, "ioh phi sngewthuh bakla," ka pynbud noh kloi kloi ka Kong Sawon, "ngam shym mut ia phi, nga mut ïa ka Ke kein "

"O, to kata, ia ka Ke ? Nga nang tharai phi mut ia nga kein," ka ong ka Nguh

"Em," ka ong ka Kong Sawon, "nga mut kumne Ka pyrthei, ki ong, ka pyllon kum u sohñiamtra, ym dei ? Ka tyllun ruh ha la ka jong ka lynti, ym dei ? Kumta kein ngi iapule mynnor dang ia khynnah, hynrei haba sngap pat ïa ka Ke ba ka kren stad, sngew kumba dei ma ka kaba pyntyllun ia ka pyrthei kat sha ba mon ma ka Ïoh phi sngewthuh bakla, ngan da batai "

"To ieh phi Kong No," ka kem ktien noh ka Nguh, "ynnai da batai shuh, nga lah sngewthuh hi ba phi mut ia ka Ke, ym dei ia nga"

"Em, phim sngewthuh," ka ong biang ka Kong Sawon, "ka A ka dang bit, ka Bi ruh dang shi rukom, hynrei ka Ke te, kein noh. Phin kylli ki khun-miaw jong ka ki la bam ja ne em, ka Ke pat kan da leh mynkylli stad-bieit shwa, 'mynno nga kha khun-miaw ?' nangta pat kan sa poi sha Korkata, sha Japan, sha kylleng sawdong ka pyrthei, bad ynda ka la thait balia la u thyllieij ka sa ïathuh ba ki khun-miaw ki lah iap noh baroh. Da sngew shisha kum ban shu patrong ïa ka na u ñiuh-khlieh te

phı, kan da khyrñıaıt artat haduh ba kan da pah miaw syndon. Balei ba kan da kren stad-bieıt ? Balei ba kam shu ıathuh beit naduh ba dang kyllí ? Ngi baroh te " ka la sdang ban nang pynjlan shuh shuh ïa la ka jingbatai, lehse kumno ban ot tukrı tukra ía ka Ke, hynrei ka Nguh ka bsuh ktien noh, kumba bsuh dıeng pyngkiang khlak ban pyndkut noh ıa ka jingkren ka Kong Sawon, bad ban pynklet noh ıa kaba ka dang mut ban kren .

"Kong No, nga ıohsngew dang don sa kawei, mu, ka para kynthei kaba kyrteng ka Dı, ym dei ? A, B, K, D . kıba la nang sat ban pynkyrteng khun " kıak-kıak-kıak ka rkhıe artat ba ka la sngew bına eh ıa kı kyrteng

"Em, phım tıp," ka la kren thei-ıaw ka Kong Sawon, ' kı ıadon shıphew ngut shı para "

"Wow ko meı ! Kı la ıabun sat !" ka kren kyndıt ka Nguh.

"Em, yn leıt bun leı ? Kı ıadon hynñıew kı kynthei, laı ngut kı shynrang Ka A, ka Bı, ka Ke, ka Dı, ka E, u Ek, u Eng, ka Hı, ka I, bad u Je ïa ka Hı ruh kı lah pynkyrteng mynnyngkong da ka Esh keın, hynrei ı kmıe-rad, ıba plı ı tymmen, ım ju laıt ban kynnoh beıt ía ka kyrteng Esh." Ka sangeh shi-khyllıpmat ar-khyllıpmat, ba ka samrkhıe noh "Phı tıp ı kynnoh kumno ?" ka kyllı bad ka rkhıe artat Ynda la kham pyllaıt ka jingsamrkhıe ka ıathuh, ka ong, "ı kmıerad i kynnoh ıa ka "Esh" kumba spel E–í–t," ka rkhıe ıap-ang noh, bad ka Nguh ruh ka la ıarkhıe ıap-ang lang Ynda la jem ka jıngrkhıe, ka Kong Sawon ka ıathuh shuh, "kı la ía ong, ıapynı lem kein ıa ı kmıerad, kı da ıahıkaı artat kumno ban kynnoh 'Esh', bad ba ım dei ban kynnoh kumba spel E–i–t. 'Kumno heit ngan kynnoh," i kylli. 'Ong 'Esh' ki ong. 'Nga ong kumta kein, E–i–t,' i ong. 'Em, ym dei kumta, ong 'Esh,' kı ıapyrshang ban hikai ba in kynnoh beit, hynreı i pat, 'E–i–t, E–i–t,' i ong, 'nga nang hi, wat wan

iahıkai stad ıa nga,' ı kren kyndam ba ı la bıtar Te kı shu ıasngap noh Haba i ıaraın leı lei ıa ka Esh mynba ka dang phra ne khyndaı bnaı, kat kıba ıohsngew, la kiba wan kai ha ıing ne kıba ıaleit ıawan ha surok, kı shu ıabat la kı kpoh kı snıer ba ym lah set shuh ıa ka jingsamrkhie." Ka Kong Sawon ruh ka sangeh kren noh ba la kem kynsan ka jingsamrkhıe Ka rkhıe hun jaı marweı, ka Nguh ruh ka la kwah ban ıarkhıe hun lang, hynreı ba kam pat ıohsngew ıa kata ka jingıarain ı kmierad ka ong, "to ıathuh noh, seh, kumno ı ıaraın ksıew, wat shu rkhıe tang marweı"

"Anı, ko Nguh!" ka kren thaıt ka Kong Sawon ba la rkhıe than.

"Ïathuh noh, seh," ka la nang lynga ka Nguh marweı marweı Ka Kong Sawon ka la pyrshang shısıen arsıen ban ıathuh noh, hynreı mar ıa-ang ka shyntur lah samrkhıe noh Khatduh khatwaı, bad ka rkhıe artat, ka Kong Sawon ka ong, "haba ı ıaraın ıa ka Esh–ha–ha–ha– ı da pynshad artat halor khohsıew, ı ong, 'Anı, ka E–ı–t ı Meı, ha–ha–ha– ka E–ı–t bhabrıew, ka E–ı–t ıewbıh jong nga, kynthun kynthun' " Ha–ha–ha, hı–hı–hı mynta te kı la ıarkhıe ıap-ang lang baroh arngut, katno katno ruh kım ıa sangeh shuh, kı shu ıabat ıakhynñıat ıweı ıa ıweı haba shong Ynda la kham jah ka samrkhıe kı la ıañıad la kı ummat kıba mıh ba la rkhıe than, bad ka Kong Sawon ka sa kren pynkut noh, "Anı ko Nguh! la pang sa ka kpoh. Te, kumta keın, ka kmıe ka Esh kam lah shah shuh ıa ka kyrteng Esh, kı pynkyrteng noh da ka Hı, kı da tap lubrı artat keın"

"I kmıerad i leh kumno ba kı pynkylla kyrteng noh?" ka kyllı ka Nguh.

"Em, im ju ıaraın shuh kum mynshwa 1 thum, ı leh ieit hı kumjuh, tang ba im ıarain shuh 'Kam shoh shuh ka jingiarain,' i ong, 'ban buh pli da ka Hi,' " ka ïathuh ka Kong Sawon.

"Phi ruh iba la nang iohsngew sat, phi Kong No," ka kynthoh ka Nguh bad ka dang samrkhie sah. "Haba kumta, Kong No, hi-hi-hi haba ki iathoh la ki kyrteng pat, ki iathoh kumno ? Shu A, shu B, shu K, shu D beit kumto ne kumno ?" ka kylli samrkhie ka Nguh. Ka, ka tip tang haduh ka D, ia kiba hadien kam da tip bha namar ba ka kmie ka A, bad la ki khun, ka lah leit shong noh sha Synteng, ba u kpa ka A u trei kum u muhori shata

"Em, phim tip," ka la ong biang ka Kong Tip-lut, 'ia ka A ki jer ka Asimon, ia ka B Bisimon ka Kesimon ka Disimon, Esimon, u Engshon, ka Hisi "

"Wa !" ka la kem ktien noh ka Nguh "ia u G (Ek) pat phi lah klet noh du, Kong No" Ia ka Kong Sawon ki iasin ieit ha shnong da ka 'Kong No,' namar ba ka la mlien eh ban 'em' shi 'em' man ba ka sdang ban kren Kiin sin beit da ka Kong 'Em' ki shu pynwan dur noh sha ka Phareng da ka Kong 'No' Ka Kong Sawon ruh kam ju thut ne sngewsih ba ki sin ia ka kumta.

"Em, ngan leit klet lei ? U Ekshon u Engshon, ka Hisimon, ka Isimon, bad u Jeshon," ka Kong Sawon ka pynksan ia lade

'Sngewsuk pynban, mu seh, ban pynkyrteng khun da ki dak-pule," ka kynthoh ka Nguh

"Em phi, kam suk," ka la jubab ka Kong Sawon, "kumno kan suk ?" ka kylli, hynrei ka jubab hi noh "Yn shu ia - A, ia -B, ia - K lut baroh baroh te, nang khot A ki briew iano, nang thie pat mano ? Shi iing shi sem te hooid, seh Phi da pynkyrteng haduh u Y ne te, sa lei ?" ka pynkut artat ia la ka nia

"Shuh phi, Kong No, shu lah hi mo ban kha khun haduh u Y ?" ka la pyni biang ka Nguh

"Em, balei ym lah ? L,M,N,O " Ka Kong Sawon ka la sdang spel ia ki dak-pule hadien u J, hynrei ka sangeh kynsan khek tang poi ha u O, namar ka poi kynmaw noh khliak ba don shisha haduh 23 tylli ki dak-pule

"Em, nga shu ong kein," ka la wad ban pynksan ia lade, "ngam shym mut kein ba ka briew kan da kha shisha haduh u Y"

Ka Nguh ka kynmaw pat ba kam shym iohsngew ba don u, ne, ka Ï, mynhynne, kumta ka kylli. "Ïa u Ï pat ki klet kha ne Kong No ?

"Em, imat ki klet - hei - nga mut kim shym kha phi, ne-hei-kumno kumto shisha ?" ka la sdang pyrkhat ka Kong Sawon. "Em," ka la kren biang, "ka kha noh ia u Je, tip balei noh kumto ?" ka la pyrkhat biang, "O, hooid kein, imat ym pat don dak Ï phi ha kato ka por"

"Imat la dei shisha kumta mo ?" ka kynthoh ka Nguh "Ïoh u shu wan mih u Ï naei re naei lashibit, ngan da ieng noh shwa ma nga mo, Kong La iarkhie sngewbha katto hynne la biang hi, yn sa nang iashongkai pat," ka ong ka Nguh, ka la kám de shi kam ai kam ban poi sha jyngkhang, hynrei ngung ka wan poi ka Kong Tyngon ha kajuh ka por, ka ieng ha jyngkhang shabar

"Balei phi iaphuh samrkhie ki khmat kumne ?" ka kylli ka Kong Tyngon Ka ung jong ka ka iasyndah bad ka iing ka Kong Sawon Ha ka rta ka la kham shwa ma ban ia ka Kong Sawon. Hapdeng jong ki lai ngut dei ka Nguh kaba dang kham khynnah, wat la ka la don lai ngut ki khun Ka Kong Sawon ka don saw ngut ki khun kiba la iasamla lut – arngut ki kynthei bad arngut ki shynrang. Kim iadon ha ung namar ki ruh ki lah ialeit peit Sarkos sha Kiewhati

"Balei, phi íamat sngewbha kumne ?" ka kylli biang ka Kong Tyngon.

"Em," ka jubab ka Kong Sawon, "ngi iathuhkhana ia ki kyrteng khun ka Kha Apmon, phi Ngi iasngewbiria ia kita ki A, B, K, D, ter ter kein."

"Don ki kyrteng briew kiba da sngewbiria shisha," ka ong ka Kong Tyngon, ka rung artat shapoh ing "Wat ia ka kyrteng jong nga ne te, kim iakren biria phi ki briew?" ka la pur iakren ka Kong Tyngon Ka ruh kaba pnah u thylliej ban iathuh khana "Phi ruh phi la iohsngew hi, wat leh kum ki bym tip Nga te nga shu ioh sngew pateng ba ki ia-ong, hana, ka briew kaba jabher kum u ñiut ba la kynton harud surok, ka kyrteng pat, hana, da ka Tyngon Phi ruh phi ia-iohsngew ia kata, ym dei?" ka kylli iakut artat ka Kong Tyngon, hynrei ka Kong Sawon bad ka Nguh kim shym jubab, ki shu iarkhie noh

"Tang ba na ki kyrteng baroh te, kaba kham biria te dei ka kyrteng u Shalait kein lada phi tip balei ki kyrteng Shalait ia u," ka iathuh pynkwah ka Kong Tyngon "Phi iatip, em?" ka kylli

"Em," ka la jubab pynkloi ka Kong Sawon

"Nga te nga la kyrkieh, ngan leit noh phi, mo Kong! To nang iashong, mo!" ka ong ka Nguh bad ka la thew ban jam noh sha baranda, hynrei ka Kong Tyngon ka bat bad ka pynbor ia ka ba kan shong sa tang shiphang Ka Nguh ka pyrkhat ba, ban da ka la leit ing naduh mynhynne tang shu dep thied umphniang, katta ka jyntah ka la thiam phlok shi phlok halor ding, bad lehse lah jan ih pynban Ka peit salit pat na ka Kong Tyngon sha u bilor umphniang ha syndah u rishot I kumba u ong, "Wat leit pyrkhat khuslai ia nga Nga suk kynjai hangne, ngam kyrkieh" "To," ka ong, ka da pynhiar mynsiem jur artat, "ngan shong sa tang shiphang shisha, mo Kong," ka da peit sha ki Kong baroh arngut

"Shong, shong," ka la kren khroh ka Kong Tyngon, "nga ngam ju slem" La sngew shisha kum kito kiba

ieng iathuhkhana, kiba batai shwa shaphang ia lade, bad ki iathuh pat man la ka 10 minit, ba kim ju nang ban kren slem, hynrei haduh shikynta ruh kim pat lah ban pynkut ia ka jingiathuhkhana Ki iai ong ba kim ju nang ban kren slem

Ka Kong Sawon ka la tare biang sha u shangkwai "To, kein, iathuh, ngan nang iasong"

"Kumne kein," ka la sdang ka Kong Tyngon. "Ïoh phi ong ba iathuh pateng ki briew ym dei ho Nga da tip hi ba ha ka step ba kin jer ia u Shalait, ka la long ka tamasa bah ha shnong "

"Phi ruh phi iadon lang, Kong, ha kata ka tamasa?" ka kylli noh ka Nguh.

"Em, ngam shym don Nga sa tip pat hadien kein," ka la batai ka Kong Tyngon 'La dang phyrngab, kiba ha ing u Shalait ki lah phah shaw ia u kpa ka Duh na Riat Laban ba un wan jer Phi la iatip hi kein ia u kpa ka Duh U kpa-shi-kpa ka Duh, ba ki iathuhkhana ki briew kat sha ba phi leit, uba shu buaid lynter khlem pyngngad, tang ba ki briew pat ki shu iabeh hi tang ia u baroh baroh, ba uba heh bok, ki ong Kiba pang kiba jhia ruh u tang la wan kñia u kpa ka Duh shisien, ki lah iakoit hadien shi sngi ar sngi Kiba jer khyllung ruh ki ialmun hi ia u Ki kmie ki kpa u Shalait ki la nang pynkhreh lypa nadong shadong, naduh ka sla, naduh u klong uba don 'iad um, haduh i ryntieh bad ki khnam, haduh u pu-jer Mar iapoi, u kpa ka Duh u kylli, "Shynrang ne kynthei?" Ki iathuh, ki ong u shynrang. "To," u ong, "Un da long rangbah man rangbah lashai mo!" u shong artat ha i jaka hapoh shyngkub, iba ki la kham pynkhuid, bad ha iba ki la buh ia kiba donkam baroh. Namar ba dang step eh, bad ba um pat ioh leit dih shano shano ruh, ki kti u kpa ka Duh ki dang kiuh bha ñiur ñiur U shim ia u klong, u kynruh kum ban antad don 'iad-um

haduh katno, u sa am ia u klong, u kjit ïad-um sit shisynkjit, u nguid ar-sien nguid, ithuh na u tangkro ba u kiew u hiar ar-sien, bad ia iba sah salit ha shyntur u pyrsad phur kumba mih tdem um, kane ka long ka dak ba un sa sdang noh ia ka kam."

"Ki nongkñia te ki ong, 'kur-ri-iei' em Kong, haba ki sdang?" ka kylli kmieh ktien noh ka Kong Sawon.

"Kurr-ri-iei te tang haba kñia syiar, shat-pylleng kein, haba jer khun te ki shu pyrsad phurr da ka iad-um," ka la batai stad ka Kong Tyngon, bad ka iathuh shuh

"Ynda u la pyrsad phur kumba nga ong myntan, u thnum bnum bnum ha la marwei shiphang, bad u sa pan ia ka hukum na u pablei Thawlang, bad na ka blei ka Ïawbei. Nangta u sa ong 'To, phin ia-ai kyrteng da uei ?' u kylli, u da phai artat sha kiba ha ing

Ki kmie ki kpa ki lah iapynap lypa lai saw tylli ki kyrteng, khnang ba lada ym soh ha kawei, yn soh ha kawei pat Ki la ai kawei ka kyrteng U kpa ka Duh u la thnum, u la kyrpad, bad da ka kti kiuh u pynjaw na u klong, hynrei khlem da soh U kpa ka Duh i kumba u kyingah khlieh, bad u thnum biang ban kylli daw, imat, balei ym soh "To," u la ong biang, "ai noh da kawei ka kyrteng" Ki la ai ka kyrteng kaba ar, ki la ai ka kyrteng kaba lai, hynrei man ba u pynjaw ym man soh satia Ki kmie ki kpa ki la pyrkhat khuslai balei ka Ïawbei ka thut kumne, imat don ka daw-iing ain ie kaba pynsngewsih ia ka Ïawbei U kpa u Shalait u kynmaw khliak ba kim pat ai kiad ia u kpa ka Duh ba un dih, lait tang ka ïad-um ba u kjit na u klong hynne bad dei na kata ka daw, imat, ba ki kti u kpa ka Duh ki shu kiuh sah Kumta kumta de u kpa u Shalait u rung shapoh iing bad u wan rah i kiad ha i tyndong sieij, u ai ha u kpa ka Duh. U ruh u shim, u ang ka shyntur, bad da ka kti kiuh u rah ia i tyndong sha shyntur, u theh

hak shisyntheh, baroh shityndong, tang ba la jan hoit pynban shabar ba kiuh than ka kti. Ia i tyndong u buh noh harud ha madan.

'To, to,' u la ong u kpa ka Duh, 'phin iakhot kyrteng da uei?' u kylli biang, u ñiad artat ia ka shyntur da ka lymmen kti. Ka khmat jong u, khuk khak, ka la kham i bynriew. U kpa u Shalait bad u kñi, bad ki kmie, kmie-nah kmiesan, ki la shu don ka jingngeit ba ynda ki la ai ka kyrteng kaba saw, yn sa ksaw artat Ki iakren mian mian ki iapyrkhat ia ka kyrteng U kpa u Shalait bad u kñi ki shu iapeit sah khiaw ia ki kti u kpa ka Duh, ba u tare ne ktah kai kat haba kot ka kti Ki kti ki dang kiuh hi mynta ruh U kpa bad u kñi ki la iapasiaw biang, bad mar iadep pasiaw, u kpa u tam ia i tyndong siej najan ba shong u kpa ka Duh, bad u rung shapoh iing Ynda u wan mih biang, u la wan rah kiad sa shityndong bad shilyngkhot u dohnud sniang ba la sop khvlliap da ka sla U ai ia kine ha u kpa ka Duh, u ruh u kner la ki kti kiuh baroh ar ban slim Mar iashim ia i tyndong kiad, u theh biang krak shisyntheh shapoh ryndang, u da peit bynnud ia i tyndong shwa ba un buh noh sharud, u shim pat sa ia u dohnud sniang, u dait jkap shisyndait, u bam, bad u buh noh ia iba tam halor sla ha madan U la ñiad biang ia ka shyntur da ka lymmen kti U kpa bad u kñi u Shalait te ki shu iapeit hi klaw tang ia ki kti u kpa ka Duh, bad suki suki ki iohi ba ki la nang jah ka jingkiuh Ki la kham sngew shngaiñ, bad ki la iapyr-khat ia ka kyrteng mynta, bad ki la shu khmih lynti ba ka Iawbei kan pdiang sngewbha ia ka kyrteng mynta ka kynti.

'To, kein, ia-ai kyrteng biang, da uei phin iakhot?' u la kylli biang u kpa ka Duh Hamar kata hi ka por, u ksew na sha phyllaw u wan rung shapoh shyngkub, u da ryngkoh thor narud i jaka ba don ki tiar jer khun. Ka ñiakha u Shalait, hapdeng ba jur bha ka jingiapyrkhat ia

ka kyrteng kaba saw, ka iohi ia u ksew ba u wan rung, Ka kynhied. 'Shalait!' ka ong, kumba ju beh ia ki ksew haba ki wan rung shapoh ïing U kpa ka Duh u iohsngew 'Shalait' ba pyrta ka ñiakha u Shalait, u la shu tharai ba dei ka kyrteng thymmai ba ka ai. Kumta kumta de, u thnum, u kyrpad u kyrpon ba ka blei ka Ïawbei kan pdiang sngewbha ia ka kyrteng 'Shalait', u pynjaw artat na u klong Trait ka soh ha ka kyrteng 'Shalait' U pynbud sa ka dwai ka phirat ba ka blei ka Ïawbei kan kyrkhu ia ka kyrteng 'Shalait', ba kan da long shisha ka kyrteng ka nam, ba u khyllung ruh un khie un san, un da long rangbah man rangbah, un eh la ka rngiew bad un kit la ka bok ka rwiang U suit u shor, u pyndep de kat kaba dei ban leh kat kum ka niam ka rukom ba un ieng rangbah u Shalait

Ka kmie u Shalait ka la shu shoh bieit ngang lngang Kan ong ia u kpa ka Duh hynne ba shu beh 'shalait' ia u ksew, ba ym dei ka kyrteng ba ki ai ban jer, u kpa ka Duh pat, slem ka ktien, u lah da pynjaw pynsoh ha ka 'Shalait.' Ban ong pat mynta ba un loit noh ia ka kyrteng 'Shalait' hadien ba u la pynsoh, ka tieng ioh ka pynthut ia ka Ïawbei Don ruh kiba iapasiaw ba haba dei na ka kñiakha ba mih ka ktien 'Shalait' ka nang bha pynban ba long kumba ai kyrteng ka kñiakha Ka kmie u Shalait kan leh kumno kumno ruh kam sngew nang shuh. Ka shiw peit lyngngoh sha ki kmiesan, kmienah, ki ñiakha ba kin ia-ai jingmut lem, hynrei i kumba ki iatyrkhong jingmut lut baroh. Ka phai sha ki, ka kylli beit noh, 'yn ialeh kumno haba shu beh ka kñiakha 'shalait' ia u ksew, khlem da mut ban pynkyrteng kumta ia u khyllung, u Kpa ka Duh pat u lah shim ia ka kum ka kyrteng, u lah pynjaw pynsoh, u lah dwai u lah kyrpad ha ka kyrteng 'Shalait?' 'Yn ialeh pat ma ngi kumno?' ka ong ka kmiesan, 'haba la jer te la jer kein. Da u 'Maw', u 'Dieng', ne da uei uei ruh haba la jer kumta, la jer kumta. Ka kyrteng 'Shalait' ruh kaba bha hi, ba ai ki kñiakha. Ka Ïawbei

ruh ka la pdiang sngewbha, te ngi ruh ngi dei ban iahun hangta.' Ki sa iahun noh kumta ha ka kyrteng Shalait. Te kumta kein phi la iohsngew kumno ba ki jer kyrteng ia u Shalait U kpa ka Duh u da tap lubri kein," ka ong ka Kong tyngon, ka pynkut artat. Shiphang ka Kong Sawon bad ka Nguh ki shu iapeit khlem kren, hynrei ki sa iaphuh samrkhie ban pynpaw ba ki la iasngewtynnat eh ia u Shalait

Don ki briew, hangno hangno ruh, shynrang ne kynthei, haba ki iohsngew ia ka ktien thymmai ne ktien tymmen ba kren kiwei pat ki briew, ki lehmynleh kum kiba la tip bha ia ka jingmut jong kata ka ktien, tip ma khlem da tip, ne ki sngewthuh bakla Ka Nguh ka long kawei kaba kum kita ki briew Mynta ka sngi ka la iohsngew arsien ia ka ktien 'lubri ' Ka Kong Tyngon ka iathuh myntan ba u kpa ka Duh u da 'tap lubri ' Ka Kong Sawon ruh hynne ka pyndonkam ia kajuh ka ktien Ka Nguh ha la i jingpyrkhat jong ka, ka sngew ba ka la tip aiu ka mut haba ong, 'u kpa ka Duh u da tap lubri ' Ka la ju iohi ia u kpa ka Duh ba u shongkñia ha phyllaw ing ki briew Man ba ka iohi, u tap ha ka khlieh da ka tapmoh shaltuin kaba iong, kaba ki ju khot ka tapmoh Mawshai Hapdeng ba u tim kñia, u ju loit ia ka tapmoh, u pyntap halor khohsiew lajong, da ki kti pat u trud ia ka khlieh, imat ba la dait than eh, haduh ban da jah dait U sa shim ia ka tapmoh, u tap biang halor khlieh "Pleng, ia kato ka tapmoh," ka pyrkhat ka Nguh mynta, "ba ki khot ka lubri Imat ka dei ka dustur ba ki nongkñia kin da tap da kato ka tapmoh haba ki kñia." Baroh shi katta kam pat ju tip kaba kum-ei kata ka 'tap lubri,' mynta te ka sngew ba ka la tip Dang ha kine ki sngi ka iohi ia u kpa ka Duh ba u dang tap hi da kajuh ka tapmoh kaba lah i lati jakhlia shaba palat Ka sngew ba kiba ha iing ki la dei ban pynthied noh da ka lubri thymmai ba un tap Shwa ba kan kam noh shabar ban leit noh, ka peit sha ka Kong Tyngon bad Kong Sawon,

ka ong, "Balei kim ia pynthied noh da ka lubri kaba thymmai ba un tap u kpa ka Duh uba pli, kato kaba u tap mynta la i lehraiñ ba ka la jakhlia lati than eh " hynrei shwa ba kan pynkut, ka Kong Tyngon ka kem ktien, ka da dumok artat "Kato kaba u tap u Kpa ka Duh, ka dei ka tapmoh Mawshai, ko bieit-anna. Haba ki briew ki ong 'tap lubri' kim mut ia ka tapmoh ba u tap, hynrei ia ka rukom lehniam hadien ba la jer kyrteng, khnang ba ki khyllung kin khiah krat, kin shait kin khlain Lashai, ia ka tap-rngiew ba ong ki briew ruh, ha kane ka briew te kan sa ong ba dei ka tapmoh aiu re ba ki tap ha ka khlieh Shong biang, pha, ngan da iathuh khana shuh shaphang u Shalait ba phan khuid noh ka jingmut jingpyrkhat jong pha."

Hamar ba kut kren ka Kong Tyngon, ka Nguh ruh ka kám noh shi-kám, shaphang baranda, kum ban pyni ba mynta te kam sngap iathuh khana shuh, kan leit noh bak sha la iing.

"Em phi Kong," ka kren donburom, "mynta te ngam shong shuh," ka kám sa shikám, "tang ba ngan da tap bha noh ka tapmoh-khlieh, shwa ba ngan mih," ka ong ka Nguh

"Ha ka por ba dang khynnah u Shalait," ka Kong Tyngon ka la sdang ban iathuh khana shaphang u Shalait, hynrei ka Nguh haba la dep tap la ka tapmoh-khlieh, ka mih sha baranda, ka shim la u bilor umphniang bad ka phai sha ka Kong Tyngon, ka ong, "To, nang iathuh haduh ba un da rangbah u Shalait, mo Kong, nga te nga la leit To, ho, nang iashong," ka leit artat bran sha la iing.

U Men Mali

Haba iohi ia u teng teng ha lynti, ngi kdat noh shawei, ngi phet pynstet, ba ngi tieng Wat na jngai ruh, tang shu la iohi, la syier rem ka met baroh shirynieng, ba la kynrup ka tieng

Ka ing jong u kam shym jngai na ka ing jong ngi, kumba shipda maw tam khyndiat, hynrei ngim ju iohi ba don kiba leit kai wan kai ha ing jong u, te u ruh ngim ju iohi ba un leit rung ha ing jong kiwei pat Shipor--ka lah ban long shisnem ne ar snem—kawei ka khynnah (ngi tip pat hadien ba ka dei ka pyrsa jong u) ka wan shong bad u, hynrei ynda ka la samla ngim ju iohi shuh ia ka Naduh kata hi u la shu shong marwei, im marwei

Ia ka kyrteng jong u ngim ju tip, bad ngim ju tip ruh u wan na kano ka shnong Don kiba ong uba na Maram, don pat kiba ong uba na sha Lyngngam Ka ing kaba u shong ka long kaba rit, hynrei ka kper te kaba heh bha U la shong ha kane ka ing naduh shwa ban kha ia ngi baroh

Um ju kham don ha ing mynsngi U trei kum u mali ha ka bangla uwei u Sahep ha Sor, bad u la tymmen Dei na kata ka daw ba la shu iasin ia u baroh baroh, u Men Mali.

Balei ngi ki khynnah ngi leit tieng eh ia u Men Mali haduh katne katne? Kaba shitom ban ai ka daw kaba biang Ym don hi ruh ba lah ban ong shai balei nga tieng Shisien katba nang ia bam soh lyngngai halor ka rynsan sohbrap kaba pur rynjain halor u dieng-sohphareng ha kper u Men Mali, u wan byrngem ia ngi nangthie na trai dieng, u thap tyndung da u sum Lai ngut

saw ngut katba iadon, ba la iatieng eh, la shu iaryngkoh matlah nalor dieng kat sha ba lap, tang ban lait na u Men Mali. Hynrei-ym dei ba ngi tieng ia u na kata ka daw Ngi lah iatieng lypa ia u shwa ia kane ruh

Ka rukom im jong u jar jar, ka jingphong jaiñ, ka jingleit marwei, wan marwei, ka jingkynjah ka ung jong u, ka jingnew dong-dong ha ung jong u mynmied teng teng—kine baroh ki ia-ai daw lang ba ngin tieng ía u, hynrei don kaei re kaei hapoh mynsiem kaba ngim nang ban batai, kaba kham palat ia kine baroh, kaba pyntieng ia ngi thit thit

U tymmen uba lyngkot ka rymieng, uba phong ruh, man ba ngi iohi, kijuh sha kijuh ki sopti bad liur bad tlang, imat kumba um ju sait Ka soptilor bad ka patlun, ithuh kiba u la shu thied na ki dukan die sopti rim ha iew. Ka soptilor ka dei da ka jaiñ rben kaba iong, kaba lah phong mynshwa da u briew uba kham jrong, kham heh met shibun ban ia u Men Mali Ka poi haduh neng khohsiew. Ia ki kti pat u la shu kyndong sah ba ki jrong than eh Ka patlun ruh imat u la khap pynlyngkot shibun na sha kjat, hynrei la katta ruh u dang kyndong haduh neng khohwah Tip kan dei ka rong aiu haba dang thymmai ym lah tip shuh, ba la bun than bad ba la rben than da ki jaiñ syrdep bun rong naduh khohsiew shaneng. Kaba da kham iathuh khana hi te dei ka jingsyrdep ba ka jingshong Ka jaiñspong kaba u spong ruh, lehse mynnor ka dei ka jaiñ lieh, hynrei la i jakhlia i lati bha. Ka jaiñkup halor ka met kaba la kiew rong jakhlia la biang, tang ba um kup kumba iakup lem kiwei kiwei baroh U khylliap shwa lai dong, u sa kup tawah na shadien, ar tylli ki tduh ki wan hap nalor ki tyrpeng sha khmat bad u teh pynbat ha khmat shadem da ki sai tyllai kiba u la suh lypa ha ki tduh. Kawei ka tduh jaiñkup ka sah sha dien

Haba u iaid lynti um ju peit sha kadiang ne sha kamon. U peit beit sha tbian surok ha khmat ki kjat la jong Ka shyntur pat i kumba u ktha sah iaei re iaei khlem bniat

Ka iing ka dei shisha ka iing saktab Ia ka tnum u sop da ki sador lyngkhot kiba u la shu ioh ei imat na bangla u Sahep Ia ka biar u lapc lu da ka ktieh, tang ba don jaka jaka kiba u la tynsat da ki sador jot ban set ia kaba pei

Para khynnah ngi ju iapyrkhat balei une u tymmen u shu im marwei kumne, balei um ju kwah ia-itluih ia ki para marjan Haleh uba ai-ksuid, u shah beh shnong? Haleh—namar ba um don tnga don khun—haleh u la pyniap noh ne, u sa phet na shnong? Haleh uba shang ka leit tuh mynmied mynmied? Kumno u bam u dih? Daei u shet jyntah? Da ki khnai ne da ki jakoid? U leh aiu marwei marwei hapoh iing haba dum mynmied, ba iaiohsngew teng teng tang ka jingriew dong-dong-dong na iing jong u? Ngim ju thait ban iai iakylli para lok kumne, hynrei ym ju don ba nang ban jubab

U tymmen te uba smat uba sting ka met La dang phyrngab u la khie, u la poi sha kper, u la trei khlem shong thait haduh ban da la poi ka por ba un leit trei pat kum u mali Ym pat ju don kper lehse kum ka jong une u tymmen ha shnong Ki dieng soh—kita ki dieng sohkrap kiba ngim ju kham tip—ki jait pa ki jait ki tnat kiba noh rynjain ba la khia ki soh kiba pynjawdud ia ngi haba iapeit ha ka por ba ki la ih saw stem saw byrhuiñ Dei kane kein ka jingjawdud ikwah kaba la pynshoi ia ngi bunsien ban leit prong ia ki dieng-kper u Men Mali ban kheit tuh ia ki soh jong u.

Ki jhur ruh, tip ki jhur aiu rukom pa rukom, la shu jyrngam lut ka kper baroh kawei Ki ia-plung ibang jkur jkur, ka kper ruh kaba khuid la kumba sar da u synsar.

khlem ñiut, khlem kynbat I kumba u Men Mali u la pynleit lut ka jingmut jingpyrkhat baroh ha kane ka kper Ym iadei shuh pat bad ka jinglong ka iing, bad ngim ju lah ban sngewthuh kumno u hun ba ka iing jong u kan shu jot saktab; wat ka phyllaw iing ruh, ba ngi ju iakhongoid, ka jakhlia, ka dap tang da ki saphit saphat, ki sla tyrkhong, ki kot jot kot pei

La don ki por ba ngi la iapyrkhat para khynnah ban leit ialok noh bad u Men Mali ha ka por ba u don ha iing, ym dei eh tang ba ngi kwah ban ioh pan soh haba la ih ki soh, ngi da sngew kwah shisha ban tip shaphang jong u, ban ia-ithuh ithaw, ba wan lap ka jingsngewsynei ia ka shong marwei sah marwei jong u—hynrei ha kaba khatduh jop hi ka tieng thiaw shi thiaw, ngim ianud leit Wow! Ka jingsngewphylla ban pyrkhat kumno ba ka jingmut ka trei kam ha ka por khynnah! Ki rangbah ki duh buit, kim nang pynshong nongrim ia ka rukom pyrkhat jong ngi ki khynnah ha ka nia Ngi kwah kein ban ialong lok bad u Men Mali, hynrei haba la dei pat ka por soh, ngi jateh song lut la ki buit khynnah baroh kat ba iadon kumno ban jop ia ki buit u Men Mali Uba pli um banse kein ban pyndonkam ki buit kiba pher ba pher, kiba lah ruh ban pynmynsaw, haba la jur eh ka jingwan tuh soh na kper Hynrei, jop hi ka buit khynnah jong ngi la jan man ka por Lait noh tang ha kawei ka por

Te wat sngewphylla pat ba dei ha kaba leit tuh soh ba sa sdang ka jingia-ithuh lok jong ngi bad u Men Mali Nga la iathuh ia u dieng-sohphareng uba pur rynjain da ka sohbrap, bad ba u Men Mali u la wan lap teng ia ngi ha ka por ba ngi iashong "rynsan ki syiem" (ngi da sngew shisha kumta) halor ki jyrmi sohbrab kiba la thain rben bha

Ha kawei ka sngi, haba la iasngewtynnat bha jai halor ka rynsan sohbrap, bad ka rwai bad ka iarkhie pashait katba mon, ngi iohsngew kynsan ia ka sur u Men Mali na

trai dieng "Ngan dung phan ia-iap lut," u ong, u thew artat da u sum sha ngi Ki para lok jong nga kiba iadon ha ki tnat kiba kham noh sha khap kper ki lah iaryngkoh bran thiaw sha kper kiwei pat ki briew, ki lah iasuh wiaw kum ka lyer khlem iohi shuh Nga pat nga sahkut marwei ha u tnat uba noh sha kper u Men Mali. Ka jingtieng jong nga kaba ngam donkam shuh ban da batai. "Hiar!" u ong Nga khynñiuh rih ba la tieng eh, bad nga da i shyrkhei ba nga peit ia ka jingnep u sum "Hiar!" u ong biang "Ïoh phi dung da u sum," nga ong, nga thap iam artat "Hiar kloi kein me, ioh nga dung," u ong Ngam don lad shuh da kumwei Ym long shuh ban pyrkhat ban ryngkoh noh shawei ban phet iap Kane ka khmut sum ruh kaba shu ha doh hi Nga hiar bad ka peit sah khiaw ia u sum Mar ia-iuh kjat ha khyndew, u bat skhak na ka kti Tip un leh aiu, nga la nang tieng nang tieng "Ngam wan tuh soh shuh," nga ong, "map noh mynta shisien" Nga peit sha u U pynkhih ia u sum Hapoh ka mynsiem nga la shu tharai ba un sa shu pyniap noh hi ha shen "Map ia ka mynsiem jong nga," nga ong Nga la ju iohsngew ba ki iathuh khana ia ki briew kiba shah kem ha ki nongtuh kiba mut ban pyniap, bad ba ki lait im pat da kaba ong, "Map ia ka mynsiem jong nga" U shu peit ia nga tlip, i kumba u wiar samrkhie shihiang ka shyntur "To, me iohi em ia une u sum?" u kylli "Hooid, nga iohi," nga iathuh pynkloi "To," u ong, u sngap de shiphang Kham shibit u ong, "Shong," u kdew artat ha kynton kper, u phah shong, u ruh u shong artat hajan "To, me kyrteng uei!" u kylli Nga iathuh "To, me nang pule kot?" u kylli biang Nga ong nga nang "To," u ong, bad ynda u la kylli sa kiwei kiwei ki jingkylli u ong, "Me, wat wan tuh soh shuh, me iohsngew? Ïoh nga sum da une u sum," u ktah ia u sum, u peit sha i khmut sum iba nep, "men shu iap ei To, me, wan man ka janmied, ngan ai hi ma nga u soh ba men bam, me iohsngew?" u pynkut artat Nga ruh nga ong hooid, ba nga

syier sah ia u sum, tang ba nga ong ngan iawan lang bad u P— u para lok, (ba nga sngew tieng ban wan marwei, tang ba ngam shym ong kein ia u ba nga tieng marwei) U rah u kohnguh, "To, to, wan, wan," u ong.

Te kumta, naduh ka sngi kaba bud ka sa sdang ka jingialong lok bad u Men Mali. Nga leit la jan man ka janmied. Nyngkong ka long shisha ba bang ki soh kiba u ai ia ngi ban bam katba mon, hynrei hadien hadien pat ba la bang ka jingiashong kai bad u tymmen, ba u nang ban iathuh khana. Kaba kham pynsmat ia ngi ban leit khah khah sha iing jong u ka dei ka duitara ba u shait tem bad ka kynud iathuh khana artat. Bunsien ngi iajaw ummat brip shi brip haba la myllung bha ka jingiathuh khana bad ka jingkynud. Dei ka jingsawa ka duitara kaba ngi ju iohsngew dong shi dong mynshwa na jngai, bad ngi nang tharai pynban ba u pynshad thlen. Ngim poi pyrkhat ba un tem duitara.

Ka jingmut jingpyrkhat jong ngi ia u Men Mali ka kylla khongpong bak lybak naduh ba ngi leit rung ha i iing jong u. I iing iba tang shi kamra hi beit, hynrei ka jingkhuid pat, ani ko mei! la kum ba siang da ka iit. Ki khiew ki phiang kim shym da bun, hynrei ki khuid phir phir. Ka ding ka meh pynsyaid ha dpei, hynrei ym shym pashait dpei kylleng. U khiewphiang-um u don ha iwei i kyndong ha kjat jynthiah. Ngi nang kham sngew phylla shuh shuh haba ngi lap ba um shym phong ki sopti saktui rynjain kiba u ju phong mynsngi. U la phong da kiwei pat ki sopti kiba kham khuid kham bha. Ka pyrthei shabar iing ka lah ban phuh tit halor ka jakhlia, hynrei hapoh i iing iba u shong, ka jingkhuid kaba kum ka dohnud i khunlung.

Na ki jingrwai myllung ba u iathuh khana ia la ka jingim bad ka jingshem jong u, ngi la lah ban tip khyndiat khynsoit shaphang une u tymmen, hynrei ia ka shnong um ju iathuh bad ia la ka kyrteng ruh um ju pynpaw. Katba

sngewthuh na ka jingiathuh khana duitara jong u, u long u kñi rangbah ha la shnong bad u la peit la sumar ïa ki bri ki khyndew kur bun bun snem. Ka wan jia ka kyrduh ha kawei ka por. Ki kur ki kwah ban die noh ïa ka khlaw kaba dap da ki diengblei suda. U Men Mali, kum u kñii rangbah, u pyni ïa ka jingduh ei haba die duh noh ïa ka khlaw kaba pynmih tyngka man ka snem. U khang pyrshah. Ka bha ban shu ai wai, u ong, san snem shiphew snem, hynrei u para jong u u la pynshoi ïa ki kur da kumne da kumtai, u ong ba u Men Mali u thap ban shun ei sha lade. Khatduh khatwai ki kur ki iangeit ïa ka jingpynshoi u para, bad ki la sngew dei ban die noh ban kham ioh bun tyngka, ban ïa kaba shu ai wai, lane ban shu buh bynda, ba ioh tang khyndiat. Haba u iohi ba ki kur kim sngap shuh ïa ka ktien jong u, u sngew rem sngew jem rngiew la ka jinglong kñii rangbah, u pait ka dohnud bad u mih thiaw na shnong khlem da leit shuh artat. Kaba u shait pynkut haba u iathuh khana ïa kane ka bynta, ka long synem kumne, katba nga kynmaw

"Phi la hun kein mo, ko para, ko pyrsa,
Ba phi la die la ka mynsiem ?
Ka ktien jong nga, te mo, ko para, ko pyrsa,
La kum ka khyndew ba phi iuh ha pohjat,
Khubilei, khubilei, lehnohei ka long kiñii

Bad kumta, u rwai u kynud.

Haba u la rwai ïa kane ka bynta, ki ummat tylli, jrup jrup, ki jaw na ki khmat jong u. U khroh pat ïa ka duitara ba kan kynud marwei haduh ba kan da iam sngewsih pat sa ma ka, ki ummat jong ngi pat ki la nang tuid kumba theh na ki ktang.

"To, to," un ong, "to, katto shwa, ngan sa ïathuh khana pat," u wah artat ïa ka duitara ha u prek ha u rishot. Ngi pat, la jawkhlaid ki khmat, ban kren ruh ngim nang

shuh, ba dap ka mynsiem, ngi shu kohnguh tang ka khlieh. Kumta ki iaid ki sngi bad u Men Mali.

Ynda la poi noh ka por ba ngin leit shong skul sha Korkata, nga leit iakhublei ia u "To," u ong, "khie wallam kot sada bad u khulom" Nga leit shim na ιing, nga wallam. "To, thoh," u ong, "ong kane ka ιing bad ka kper jong nga, me sngewthuh ?" u ong, u kylli artat. Nga kohnguh "To, thoh kumta," u ong Nga pynthoh kumba u ong "Kane ka ιing bad ka kper jong nga" U peit ia kaba nga la thoh, u phuh samrkhie "To, pule, me thoh kumno," u phah pule Nga pule "Kane ka iing bad ka kper jong nga" Na ba phuh samrkhie, u ong kynsan, "Em me, kumno kumta me thoh ? Ym dei ka jong me, ong ka jong nga" Nga ong, "hooid keiu nga thoh ba dei ka jong phi' "Ha pule biang," u phah Nga rυh nga pule biang suki suki, "KANE KA ÏING BAD KA KPER JONG NGA" Um phuh samrkhie shuh "Ka jong me shi jong me, haba ong ka jong nga, me thoh pynban ka jong me," u kren sngewsih, i kumba u la suba sniew pynban ia nga. Nga batai ba un sngewthuh ba haba nga thoh "jong nga" ka mut ia u, kumba u ong, hynrei um kohnguh "Kata, thoh noh syndon bad ka kyrteng jong phi, ba kan shai," nga pynong "Em, ngam kwah ba kan iatip," u ong, "To, ha pule biang, me thoh kumno ?" Nga pule sa shisien, "Kane ka iing bad ka kper jong nga" "Kein noh, me," u ong, "me dang ong hi ka jong me Ai noh kato ka kot, ngan thang noh ha ding" Shu kut noh kumta. U thang noh ha ding "To," u ong, "men leit sha Korkata ? To, to, ynda me la wan na sha Korkata men sa stad, mynta te mem pat stad To, to," u ong, u tur artat sha ba don ka jynthiah. Ynda u phai biang sha nga, u pynkham ki tyngka shikti. "To, to," u ong, "sa wan iathuh khana ia ka Korkata." Ynda nga la mih noh shabar nga ñiew san tylli ki tyngka rupa kiba phyrnai ha ka kti U tymmen, pleng, uba kylluid mynsiem, uba sbun !!

Hadien shiphew bnai ngi iawan shuti luur Nga iohi ha kper u Men Mali ki dieng soh baroh ki la khuid phar, ym don shuh, lait noh sa tang ar lai tylli kiba hajan ung Ynda nga leit iakynduh ia u, u lah pynbuh lypa ki soh kumba u ju leh mynshwa, ba dei ka por soh "To, to, me la wan ?" u kylli, da i kumba u da kmen shisha ba nga la wan biang "Shano ki dieng soh ?" nga kylli "To, to, nga la pom lut," u ong Ka jingbynnud kaba ym nang shuh ban batai "Te balei phi leit pom ia ki dieng soh ?" nga kylli, nga da sngew dom artat wat la kim dei ki jong nga "To, mynta nga dang im, kain ju iawan wad wan kylli, lashai ynda nga la iap kan sa iawan iam briew kan sa iakam ei khoit Bak, ngan sa leit sha ba kim iatip shuh, ngan kit lut, ia ki shyieng jong nga ruh kin nym ioh," u ong Ithuh ba u da mut shisha Hynrei nga pat nga dang sngew bynnud hi ia ki dieng soh Nga sngew ba u la shu leh dukhi khait ia la ki kur Hadien hadien ynda haba nga la pyrkhat bha nga sngew pat ba ka long shisha kaba ym shong hok ba ki kur kiba ym ju wad ju kylli shuh ia uba pli u tymmen, kin shu wan tang ban ioh kam ia ka ung ka sem, ka kper ka phrah, kat kaba don, hadien ba u la iap

Baroh shilynter ka shuti, nga leit teng teng kumba ju leit mynshwa, janmied, ban iashong kai bad u Men Mali U phah iathuh khana ia ka Korkata Nga iathuh ia ka rel ia ka jingheh ka shnong Korkata, ia ki ung paki ung dulan, ia ki kali tram, ia ka College kaba ngi ialeit, bad bun kiwei kiwei de katba nga kynmaw "To, to, mynta te me la kham stad," u ong Nga la khmih lynti ba un phah shim kot sada biang ban phah thoh kum mynshem snem, hynrei shikyntien ruh um shym kren shuh shaphang kato Nga shem ruh ba haba u tem duitara mynta, u rwai kynud tang ia kaba un sa leit noh, syriem kumne

Nga wan marwei, ngan leit marwei,
Ngan leit shaba ym don shuh ba tip,
Ngan leit shaba ym don shuh ban wad,
Ngan sa leit, ngan sa leit,
Khu-bi-lei ko jingim,
Khu-bi-lei, ngan sa leit, "

ha kata ka rukom, bad nga rüh nga iajaw ummat lang

Sngewsynei sat ia uba pli u tymmen, hynrei ngam sngewnang ban pyntngen pynshngaiñ ia u da kumno kumno ruh Ka dohnud jong u ka la kylla pyrdet naduh ba ki kur ki la ñiew bein ia ka jinglong kñu jong u Nga kylli ia u shano u mut ban leit "Ngan sa leit shaba ym don ba tip," u jubab, bad um ju pyntam palat shikyntien ruh

Shwa ba ngan leit phai biang sha Korkata, nga leit iakhublei ia u "To, to,", u ong, "me ruh men sa leit sha Korkata, nga ruh ngan sa leit," u ong u phuh samrkhie artat Nga kylli biang shano un leit, hynrei kumba u ju ong, kumto, um iathuh palat Shwa ba ngan mih noh na ung u pynkham tyngka biang shikti "To, to," u ong, 'men da wan sa shisien na Korkata, men sa nang stad shuh shuh," u ong, hynrei mynta ka kynti um shym ong shuh ba ngan wan iathuh khana biang ia ka Korkata

Kane ka long ka kynti kaba khatduh eh ba nga iakren bad u Men Mali Ynda nga leit phai noh sha Korkata, hadien lai saw bnai nga iohsngew ba u la die la ka ïing bad ka kper ha kiba mar khap ung, bad mar iadep die u shu jah de jak khlem don ba tip shano u leit Ha shnong ha thaw ki la iawad ia ki wah, ki khlaw, ia ki thliew, ia ki kharai, ia ki trai sieij kat haba don , ki la iatohkit kylleng sawdong hajan bad sha jngai, hynrei ym lap. U Men Mali u la leit Ha i kamra iba nga shong, ki khmat ki shu peit sah ia kawei ka kyndong Nga ïohi ïa ka jynthiah u Men Mali. Nga kynmaw ïa kito ki janmied ba ngi iashong kai bad u Nga iohsngew ia ka jingkynting

lynga mynsiem ka duitara. Nga kynmaw ia ki jingkynud kiba mih na krem ka dohnud jong u, ia ki jingiathuh khana ba u iathuh ia la ka jingshem sngewsih. Ka la wan urlong kumba u kwah—"ngan sa leit shaba ym don ba tip ngan kit lut, ia ki shyieng jong nga ruh kin nyim ioh."

Ym shym don tyngka ha ung jong u, bad ka duitara ruh kam don, ki ong Kato ka duitara kan shu sngap noh jar? Lehse, hangno hangno, kat ha ba u don, u dang tem, dang kynud sur hi ban iathuh khana pat ia kiei kiei kiba sngewbha, kiba pynsngewtynnat ia ka dohnud jong u, bad lehse u la sumar ia kawei pat ka kper soh ha kaba ym don shuh kiba wan tuh soh

Wat ai nishan ia kiwei

"**Blom, blom, blom** wap pynthia ia nga **bnum, bnum bnom, bnom bnum, bnum** phet em"

U Worsing u iohsngew ia kane ka jingkren, lane ngin ong ka jingpyrshang ban kren, kum ka sur kynthei, katba u dang iaid ha surok hapdeng Tingshari bad Nanpalok Ki ktien kim da shai bha shuh U sngew kumba kren ka briew kaba pang, ne kum kaba la buaid U iohsngew ruh, hateng hateng, kum ka sur shyrrang de, **bnum, bnum,** na kajuh hi ka jaka.

U Worsing u wan na sha Laitumkhrah ha kane ka por, kumba 10 baje mynmied U lyngngoh ban iohsngew sur briew na shaphang Nanpalok katne por mynmied I jaka na iba wan sawa kane ka jingkren im shym da jngai eh na surok, lehse kumba 50 phut ei ei Ka mied te kaba dum, bad kaba khriat bha. Ka sharak na u dieng elektrik uba hajan eh ruh kam lah pashat jingshai shuh shaduh me i jaka, sa ba don artat ki dieng phyrngop hajan, kiba kah syrngiew noh

Kato ka sur myntan! Bad kato ka rukom kren! Balei kumto? U khan u puson bha. Em, ym sngewmat dei ka briew kaba pang. Ka briew kaba pang kan leit poi lei shaduh shathie sha pynnoh Nanpalok mynmied? Em, ka la dei hi ka nongbuaid U iaid suki noh U sngap, u pynshah bha la ki shkor

"Ngam treh ieh **bnom, bnom bnum, bnum**" ka la wan sawa biang kata ka sur kren na ijuh i jaka, Balei kein kumta? u pyrkhat U kwah ban tip. U skuin ban tip kiei kita kiba wan iakren ha Nanpalok

katne por mynmied Ki ialeh aiu ? Jham ! u jyrhoh shwa "Mano ?" u kylli, u ieng artat, u sngap

"Ka We mem tip ? blok, blok ka We ' Kata ka sur ka la wan sawa sa shisien kumba jubab ia ka jingkylli jong u, tang ba u sngew kumba ka nongkren ka da shitom ban kren Ynda u poi pyrkhat pat ia ka sur kren, u sngew kumba u la ju iohsngew ia kato ka sur briew haei re haei. Ka jongno kumto ? U pyrshang ban kynmaw "Ka We — mem tip ?" ka kylli myntan Hynne mynstep ruh— ! Hooid kein ! U la kynmaw ! Ka dei ka sur jong ka Benna, ka khun u Ringson, tang ba sngewmat kumba ka la buaid. Kam lait shuh ban ong, "Be," ia la ka kyrteng ka la shu ong noh "We," ba la teh u thyllieij bad ki rmiang shyntur

"Mano kumta ba kren ?" u kylli biang U da kwah ban pynshisha shuh shuh ia ka sur Hynrei jar jar, ym don ba jubab shuh

"Mano ba don shato ?" u pyrta biang, u la sngew kwah ban leit peit hi noh da lade haduh hajan, hynrei um sngew nud pat Jar jar, mynta ruh ym don ba jubab U shu ioh-sngew tang ia ka **bnom, bnom, bnum, bnum,** malu mala "Ka We," ka ong myntan ka iathuh kyrteng ia lade Ka la dei hi ka Benna u pyrkhat, ym dei shuh da kawei pat Namar ba ka la sngewthuh ia ka sur jong u, imat, kam nud shuh ban kren, ka la shu sngap noh jar

U kynmaw ba hynne mynstep u ioh ia ka ha Stan Bos, hangtai ha Iewduh, bad ba ka da riam bha U kyn-maw ba u iohi ruh ha kajuh ka por ia kawei ki Bos kaba ap, kaba ki la pynpur baroh kawei ka Bos naduh bonet, haduh dien, shalor tnum, bad sha ki krung ruh baroh ar liang, da ki lama kot bun rong, ki da pynspain pat sa da u mañ khla bad da ki dait-namlang ia ki rud ki dong baroh kat haba ioh ban teh Ka Bos ka ap, imat, ban kit ia ki nongleit bamkhana snem thymmai shaei re

shaei U kylli ia ka hynne ha Stan Bos shano kan leit Ka iathuh ka ong, hana, kan leit shim dawai. Haba leit shim dawai, yn da niam haduh katto katto? Em, u kyrngah, ka la shu iathuh thok ba kam kwah ba un tip ba kan leit bamkhana snem thymmai sha Lum Shillong, ne tip shaei. Ka ieng kynthab kumto ruh, ba ka ap ban sa kiew ha kato ka Bos kein ynda la dei ka por ban leit Pleng! Ka jingbun buit! Ka lehmynleh pat kum kaba lui lui! Ka jingarsap ki samla, pleng! Mynta pat ka la wan kyllon ne wan thiah buaid hangne ha Nanpalok!

U la sngewkwah biang ban leit haduh hajan ban da peit ki ialeh aiu, ka buaid ne ka pyngngad, hynrei katne baje mynmied u sngew ba ka long kaba mynsaw ba un leit tur shajan, ioh ba uto u shynrang uba iadon lang, uba kren bnum shi bnum hynne u shu pduh ei, ne u shu dung ei da ka tiar aiu re Em, ym bit ban leit tur shajan, u pynkohnguh ia lade Kaba bha eh, u pyrkhat, ka long ban shu leit noh bran bran sha iing u Ringson, ban pyniathuh lem ba ka Berina, tip ba ka lei, ka don hangne ha Nanpalok. Ynnai da bun ktien eh, ynnai da iathuh ba ka la buaid, hynrei yn shu ong ba ka la kren kumba thlun Mar ïakut ine i jingpyrkhat, ki kti ki kjat jong u ki la skuin kumba siatkaiñ. U la kwah ban shu mareh mardor sha ïing u Ringson, ban leit ïathuh, bad ban peit artat ïa ka khmat u Ringson kan kylla rong kumno ynda u la ïoh-sngew ia ka khubor. Kan blad ne kan jngem?

Thiaw u ïaid. Ka jingiaid stet kaba da kyrpang phylla hi kein. Ha ba pynnoh lei lei ka surok, u la shu mareh noh ba ki kjat ki la kyrkieh sha ba palat. U pyrkhat artat la artat. Ha kawei ka liang, u sngew ba ka dei ka kamram jong u kum u para bniew shiban, kum u para lok shiban ban pyniathuh lem ia kaei kaba u lap bad u shem, wat la ka long kaba pynsngewsih ruh. Ha kawei pat ka liang, u sngew kumba u lah da hun lypa jai ka mynsiem ba u la ioh kat kane ka kabu mynta ban pyntian ïa u Ringson shi-shyntur ka khubor thad-rong jah-burom.

"Kumto kein!" u la nang kyrkok hapoh mynsiem, "ba u la lehmynleh riewbha riewhok than eh ia lade, uto u Ringson! Uba leh kum uba ym bit shuh ban iuh kjat ha kane ka pyrthei jong ngi Mynta te un sa peitmat artat ha kane ka khun buaid Un sa shu par syndon bad kti bad kjat kum u sew-dem-tdong Kato ka kmie ka Benna lei lei, kaba shu lehmynkren phuh samrkhie lut kat ia uba don Shu ngai ngai hi kein ki khien kiba tuid na ka shyntur jong ka, kumba tuid da ka ngap Baroh shi-ung hi kaba ialeh riewhok suda Mynta te la paw u pen ryngkew Shu thiang tang ka khen shabar, shapoh doh-nud pat ka iaboi da u ksain suda!" Ka jinghun ka myn-siem jong u ba u ioh ban kyrkok, u sngew kumba u da tar lyngkhot lyngkhai ia ka jingim jong ki baroh shi-ung

U kynmaw ruh de, bad ka sngew bitar artat, katba u nang pynstet la ka jingiaid, ia ki por khynnah ha shnong, ba u Ringson n shait pynot thoi shithoi ia ki kot-kudi jong u. Ym dei ba u mynja u Ringson u kham bha ne kham ot, hynrei ba u leit ioh ka buit-tuh aiu re na ki khar-Shilot U kynmaw shuh, u da sngew dom de, ba hi shait iama bunsien haba ki iapuh latom, ba u Ringson u kynnoh ia u ba u leh thok Ar sien lai sien ki da ialympat, shisien lei lei u da baiong ngit lyngit ka khlieh, u da iapler shiphang, ba u shah lyngngeit ha u Ringson.

U kynmaw ba ki iawan poi Laban lang ha kajuh ka por, tang shu mar iapas ia ka Middle English na Sohra Ki iarung lang ruh ha kajuh ka skul, ha Government ha Mawkhar U kynmaw, bad ka sngew bishni artat, ba ha skul ruh u Ringson u shait pas sha khmat sha khmat, hynrei ym dei kein ba u Ringson u kham stad ban ia u U Ringson u pas bha kumto ba um ju thiah shuh myn-mied haba la poi ka por eksamin Ban da u ruh u la khreh minot kumba khreh u Ringson, un leit lah shano u Ringson ban jop ia u? U kynmaw pat ba u Ringson ("u khun ka mrad") u shoh ia u shisien, hana ba u leh

bein ia uwei pat u khynnah uba dang poh rta Shisien pat ruh u la beh ban shoh ia u bad ar ngut kiwei pat ki khynnah, hana ba ki iasiat bein ia ka ñiangbshiah thar shi thar da ka batur haduh ba kan da lko ka met jain Ym siat te yn shu peit heit, haba ka wan mareh kynsan sha ba don ma ki? Ban da ka puh ym la shu shitom ei? U shu lehmynleh kum uba la isynei ñiangbshiah eh, uto u Ringson! Ha kawei pat ka por ruh u kynmaw ba u Ringson ("u khun ka kob-pia"), u kynhied, u mai ia u Shar uba lah kham shwa ka rta shibun, ba u kawang ïa u ksew uba iaid ha surok U ksew ruh um shym dei u jong u Ringson U Shar, ba uba tiengpud, u shu sngap Ban da dei kiwei pat ki briew te, ki la shu sympat lyngkhuit ia u Ringson haba un da suwan ba u la lehmyntam ktien eh shlein shlein ia kiba la kham heh kham san

U la kynmaw pat ruh, bad ka sngew ingnud artat, ba ma u bad u Ringson ki iarung kam lang ha Secretariat ha kajuh ka snem, hadien ba ki la pas ia ka I A U kynmaw ba ki thung shwa ia u Ringson ba u pas ha ka First Division U pat ia lade namar ba um shym ioh khreh kot bha, u pas noh tang ha ka Third Division, bad na kata ka daw u ioh rung kam san ne hynriew bnai hadien La 20 snem tam ki la iatrei ha Secretariat U Ringson u la ioh long Superintendent naduh mynno hynrei u pat u dang shu kiew upper division dang ar snem mynta U Worsing u kynmaw bha kumno ba u leit sha u Registrar ban ujor balei ba kim ai lad lem ia u ruh ban kiew sha ka Upper Division ha ka por ba ki pynkiew ia u Ringson, bad kumno ba u Registrar pat, ba la pynshoi u Ringson bad u Superintendent, imat, u ong pynban ba ka jingtrei jong u (Worsing) kam pat long kaba pynhun, namar kata, um pat lah ban kiew kam I kumba ka jingtrei u Ringson te ka la bha eh! Ha ka jingshisha kam shym iapher khyndiat ruh na ka jingtrei kam jong u Ban iathoh **note,** ban iathoh **draft** ruh, u Ringson um shym da kham nang palat ban ïa u U Worsing u sngew ba u Registrar bad u

Superintendent ha kato ka por ki la iashah shiliang than eh ïa u Ringson. Kum ban pyningnud shuh shuh, u kynmaw ba u Registrar u da transfer khnang ia u sha ka department u Ringson hadien ba u Ringson u la ioh long Superintendent. La dei hi u Ringson uba thoh sniew khak shi khak ia ka jingtrei kam jong u

U Worsing u kynmaw lut phar ia kine baroh ha kane ka por, bad ynda u la rung ha ka lynti Polis Bajar u poi pyrkhat biang ia ka Berina Tip naduh mynno kein ba ka la sdang ia ki kam shang mied shang iong kumne? Naduh mynno pat ba ka la sdang ban dih sa ka kiad? Kine ki 'theisamla mynta kiba buhrieh buit bha, pleng! Tip ka long kumno ka khmat jong ka Berina haba ka la buaid? U Worsing u la ju lap teng ia ki shynrang, kine lyngkrang ha khap kper ki briew, ne hapoh liewnur surok, ha ba ki kyllon buaid, ban khih ban ksar ruh kim nang shuh, hynrei ki pynheh la ka tyngam kren-buaid-teh-thyllieij marwei marwei haduh ban da boi sa u skaiñ, haduh ban da par sa u dkhiew ia ka khmut ka khmat ruh kim tip shuh, hynrei um pat ju iakynduh da lade hi ia ka kynthei Khasi kaba buaid, ne ka ban da kren teh thyllieij ba ka la buaid than eh. U la ju iohsngew ba ki iathuh khana ki briew ia ki samla mynta, bad kynthei bad shynrang, kiba smat bad kiba kmen ban iadih buaid haduh ba kim tip shuh la ka raiñ ka rem U la ju iohsngew ruh ba haba ki ialeit bamkhana sha Lum Shillong, sha Dam Khwan, ne shawei shawei ruh, don kiba da ïabam iadih sha ba palat khlem da tyngkai shuh ia la ka akor, ne la ka burom briew, ha lynti ha syngkien Haba ki la wan phai janmied, ki iashad kynthuit shi kynthuit artat la artat ka lynti, bad la ka put ka tem—ki 'thei samla lei lei ki da tur ha khmat ha khmat ba la pynshlur ka kiad, bad ba la sngew shngaiñ ha ba dum. U Worsing da lade hi um pat ju ïohi. U kynmaw pat shisien, uwei u ophisar militari u kylli ïa u balei ba ki briew ki kwah ban da dih pynbuaid ïa lade haduh ba ym i shuh ia ki kum ki

briew ne kum ki mrad ruh Ki mrad lei lei kiba pli kim ju tip hi ia kata ka dih kiad Une u ophisar u ong ruh ba ki Khasi, imat, kim nang ban dih kiad, bad haba kim nang, kaba bha eh ka long ban nym dih U Worsing um sngew don nia ban iada ia la ka jait ka kynja, hynrei u kynmaw sngewrem ba da lade hi u la ju iohi bunsien ia ki samla shynrang, ne ki rang-iaw ruh ba ki thadrong ia la ka longbriew ha lynti ha syngkien ba la shah shong kulai ha ka kiad

Hapdeng saw bad shiphew ki khyllipmat, ki jingpyrkhat u Worsing ki lah poi shaduh shata! Mynta u pynphai biang ia ki jingpyrkhat sha u Ringson

"Ko Ringson," u pyrta hapoh mynsiem, 'lashibit te men sa ioh jingsneng kaba men nym klet shuh lano lano ruh Wiiit! Wiaw!" u da siaw artat ba u la sngew kmen eh marwei marwei U la khaim pynstet de ia ka jingkám lynti Poi ha khlieh ki kyndon Dreamland Ba la pynnoh bha ka lynti, u la shu mareh noh, kumba ryngkang ia ki mawkyndon Mar ia-iuh kjat ha jyngkieng Umsohsun, u la siaw biang, "Wiiit! wiaw!!" Na shatei sha khlieh kyndon pat u iohsngew kumba put wissil, 'Phriiit!" Balei kumta? Ka wissil aiu kata? Ba ki iaput kai ki khynnah, ne balei? u pyrkhat, bad ka mareh artat

Ki pulit iaid patrol, kiba dang shu wan kiew na sha them Bijoi (Grand Hotel), shwa ba kin poi ha khlieh ki mawkyndon Dreamland, ki iohi ngut nget, bad ki iohsngew, ia u briew uba mareh arsut shathie sha phang jyngkieng Umsohsun Ki la suba ba u dei hi u briew uba smew, u nongtuh, ne tip uei, lym kumta, balei un shu mareh pynstet kumto ha kane ka por mynmied? Ki pulit ruh ki iamareh pynkloi, hynrei kat ba kin da poi ha khlieh ki mawkyndon, ym iohi shuh iano iano ruh Ki shu put noh da ka wissil ba kin iohsngew lem ki pulit iaid patrol sha ki thaiñ Umsohsun–Mawkhar, ne shawei shawei ruh kat sha ba ki iadon, ba kin iakhang kdong lem.

Dei kane ka jingput wissil kaba u Worsing u iohsngew hamar ba u poi ha Jyngkieng Umsohsun Phriiit shi phriiit, la sawa ka jingput wissil kylleng sawdong U Worsing u la lyngngoh. Um sngew nang siaw shuh Ha ka jaka ba un iaid suki, u la shu mareh noh ha lynti Umsohsun ban poi sha Ri Khasi Press Um pat da mareh jngai, shibit na shatei sha khmat ruh, na shaphang Ri Khasi Press, u iohsngew la sawa biang ka wissil, "Phriiit!" U pynsuki noh ka jingmareh, u pyrkhat Imat ki pulit ki iabeh nongtuh! U la sdang ban ma khlieng ia lade, ioh ki shu lap ia u ngong, ioh ki shu kem nongtuh ei ia u khamakha ha surok. Ym dei ban pyniakynduh bad kita ki nongput wissil U kdat noh sha ka lynti kaba pom sha kadiang U mareh Ynda u la mareh kumba 200 phut ne, u phai noh sha ka lad kaba phai sha kamon, u kiew bran bran shatei shaneng, u wan mih bluit hajan Skul Government U la thait hob, tang ba ka iing u Ringson kam shym da jngai shuh mynta U pynaram ia lade, bad u shu iaid noh ban kham jah thait. Ha kato ka huri hura pynking khlieh na kato ka wissil myntan u lah klet sha-phang u Ringson Mynta pat, katba nang kham jan sha ïing u Ringson, u la sdang pyrkhat biang kumno un sdang ia ka jingiakren bad u Ringson lashibit U la sngew palei biang ka mynsiem U la phuh samrkhie mar-wei marwei ba u pyrkhat ia ka jinglehraiñ jah burom u Ringson ynda u la iohsngew lashibit shaphang ka khun buaid jong u "Phriiit!" Diet khunka! la wan sawa biang ka wissil, mynta pat na shadien, na sha phang Skul Government U da jynthut ka jingiaid lynti ba u la kyndit eh. Shish, kane te kaba ym long shuh! U tieng, u syier ioh ki shu kem nongtuh ia u U shu rynsied noh bad thong bad thong, ia ki khyndiat phut kiba dang sah sha khmat, bad khlem da lap ba tip, une u lah wan ieng kneng ha khmat jyngkhang ïing u Ringson Ka ïing ki lah khang, ba la mied, hynrei dang shai sharak hapoh iing. U tied tok, tok, ia ka jyngkhang, u pyrta artat, "Bah Ring!

Ko Bah Ring!" Ym don ba thie, bad ym pat don ba wan ban plie ia ka jyngkhang. Haleh kim iohsngew ba u pyrta Haleh-ki lah iathiah! U la lynga, u la syier, ioh ka lap ba wan poi ki pulit put wissil Ban shu ieng sah hajuh ruh ym long. U la pyrkhat ban tied biang ïa ka jyngkhang bad ban pyrta biang. Tok, tok, u la tied biang, hynrei shwa ba un khot biang, la wan new biang ka wissil kham najan. Yn phet noh ruh ym long Yn phet shadien iing ruh ym i don jaka U la shu trud ruma ïa ka jyngkhang, u pyrta artat, "Bah Ring! Bah Ring!" u tied ia ka jyngkhang khlem sangeh U iohsngew kumba iaid ki briew hapoh iing Balei ki iapynslem kumne ban plie ia ka ing? U la khih ki kti ki kjat, u la nang kyrkieh, um nang ieng shuh shi jaka "Bah Ring!" u pyrta kyrkieh biang, kham jam "Mano?" ki kylli napoh iing Balei ki ialeh mynthi kumne ban plie ia ka iing? Mynshwa, man ba u wan kai mynmied, mad iatied ia ka jyngkhang, mar iakhot ki lah plie

"Ma nga te, u Worsing Plie seh," u jubab ia ka jingkylli, da kumba khroh artat

"Balei, Bah Wor?" ka kylli pynban Ba ki lei kine ki briew mynta ka mied? U pyrkhat Hym? Kato ka sur myntan napoh iing, ka jongno?

"Kaba donkam eh te, plie seh, ngan sa iathuh ynda nga la rung hapoh iing Plie seh" Wow, ka jingsngew synei ka sur khroh jong u!

U la pyrkhat biang Kato ka sur myntan sngew kum ka sur jong ka Benna, ym dei? Tang ba ka te shatai sha Nanpalok kein. La dei hi ka kmie Shikmie shikhun, ki iasyriem bha ka sur kren, u pynkut hangta

"Phruit!" ka la new biang ka wissil, sngew kumba ka lah wan poi haduh jan iing, da pah ñiangkynjah sa ki shkor!

"Plie seh, plie seh," u la kynjut ia ka jyngkhang na u jingbat. Mynta u iohsngew ki la pynkhih ia u huk jyngkhang na shapoh ung Kiiid-koid-khruk-kduk! ka Jyngkhang ka la sdang plie suki, hynrei ha kajuh ka por ka wissil ruh ka wan riew, ngiang! kumba da wan put khnang ha ka dyngkor jong u. Jluk! u rung jyndat shapoh, khlem da peit ia ka nongplie ting. Ynda haba ka nongplie ung ka la khyrdep biang ia ka jyngkhang, ba wan beh ka lyer khriat shapoh ung, u sa phai sha ka ban kren Hynrei shwa ban lait ka ktien na shyntur, u ring mynsiem kynsan pynban he! kumba her syrngiew, ba u la kyndit than eh Ki khmat ki la shu peit seh ia ka nongplie ung Kneng u shu ieng khlem khih, kumba la sah prek ia ki kjat ha ka lyntang, namar ba kaba wan plie ia ka ung ka dei da ka Berina hi! Ka Berina ruh ka la i lyngngoh ia ka jingleh kyndit jong u. Kam lah ban sngewthuh balei u leh kyndit kumne.

"O !!!" u ong tang ita i kyntien shi-dak kumba shu lait khlem da mut, bad u sngap noh jar, khlem kren shuh U iohi rngai ne balei? U la king baiong ka khlieh U la teh u thyllieij Ki khmat ki la shu peit seh pylleiñ kum u bieit Ka shyntur u la ang sah kum u muid ang-bneng Ka dur ka la kylla bak lybak. Ka khmat baroh kawei ka la blad phlar Kumno kumne? Balei kumne? Hynne u dang iohsngew ia ka sur jong ka Berina hangtai ha Nanpalok Mynta pat kane ka ieng ha khmat jong u Ba wan rah u ksuid ia ka, ne ba la pynshad u ksuid aiu re ia lade? U la kulmar ka khlieh Um sngew nang pyrkhat shuh Ka Berina ruh, kam pat sngew nang ban kren kumno kumno ruh, ba ka la i phylla eh ia ka jingleh jong u Um pat ju set shyntur kumne mynshwa

Hadien san ne hynriew khyllipmat, u pynkhih ki rmiang shyntur kum ban kren "I kpa?" u kylli, kumba da ialeh dohiap ba kin mih ki ktien

"I thiah, Bah Wor, tang ba i kham shitom mynta," ka iathuh Ka la shu tharai ba u la tip hi ba i pang i kpa.

"Ngan shu leit noh," u ong, "ngan sa wan pat." U leh kum u briew uba kem pang kynsan. Ka Berina ka la nang lyngngoh shuh shuh ia u

"Ap, Bah Wor, ngan da leit khot ia i Mei," ka ong, namar ba ka poi kynmaw ia kato kaba donkam eh kaba u ong ba u kwah ban iathuh mynhynne ha ka por ba u phah plie iing

'Ieh," u khang, "ngan sa wan pat"

"Phim da shong shuh, kata?" ka kylli

"Em," u ong, u mih noh artat ynda ka la pynplie ia ka jyngkhang Kat ba u wan kai ha iing mynshwa kam ju kynmaw ba un leh phylla kumba u leh mynta ka mied. Ka la shu sah ha ka lyngngoh Kaei ka daw ba u long kumto?

Ynda u la poi biang sha surok, u ieng noh shiphang kum ban pynkyndit bynriew noh ia lade U da kyrngah ngang ngang ka khlieh, u da pynkhih ki tyrpeng, u da kynther ki kti ki kjat Ba nga phohsniew ne ba nga lei? u kylli ia lade hapoh mynsiem, u sdang iaid artat ban leit noh sha la iing. Ki jingpyrkhat kiba bun jait ki ialympat thim shi thim hapoh dohnud Shi rukom u sngew kum ba u la lait na ka jinglehraiñ iap ka ban pynshitom sah ia ka mynsiem jong u Hynne, ban da la wan plie iing hi da u Ringson, ne da ka kmie, bad u iathuh jler thyl-liej ba ka Berina ka kren thlun hangtai ha Nanpalok, haba ka Berina pat ka nang don ha iing, um la shu iap lehraiñ ei ia lade ha shen? Shish! u bein ïa lade Balei ba nga shu leit ngeit kyrkieh ia kato ka "We"? Kaba naei kato ka mrad-lakia kaba kren da ka sur jong ka Berina? Ka dei kaei? Ka jingiatiplem jong u ka la kyn-

thah tak shi tak kumba kynthah da u narsaw Balei me shu leit ngeit ba kato ka "We," ne kaei, hangtai ha Nanpalok, ka dei ka Berina? Hynne mynstep ruh ba me iohi ia ka bos snem thymmai ha Stan Bos, bad me iohi ruh ia ka Berina ba ka ieng hajari, balei me shu pynngeit noh ia lade ba ka Berina ka ap ban kiew ha kato ka Bos? Balei me shu leit tharai dih kiad ia ka khun ki briew? Kane baroh ka wan jia ba me la pun shakpoh tang da ka jingbishni suda ia u Ringson Me lehmynleh paralok ia u, me leh kumba me sngewbha•eh haba me leit kai sha ing jong u, hynrei hapoh mynsiem pat me tip ba me ing da ka jingbishni ia u bad ia kiba ha ing jong u Me ap kmang khlieh la ka sngi ban iohsngew, ne ban iohi ba la jia kaei re kaei kaba sniew ne kaba sngewsih ia u Ringson bad ia ka iing jong u Me kmen ban ioh ki lad ban kynnoh, ban thad rong pynjah burom sha lyndet lyndet. Dei kane ka mynsiem bishni kaba la pynkyrkieh ia me ban ngeit ruma ba ka "We" ka dei ka Berina Dei ka mynsiem bishni kaba la pynngeit kloi lan ia me ba ka Berina ka leit iabamkhana snem thymmai hynne mynstep, bad ba ka wan thiah buaid pat mynmied ha Nanpalok.

Ka mynsiem ka pynrem ia u khlem da aiti shuh Um sngew don jaka ban iada ia lade da kumno kumno ruh, ne ban rieh tngen ban lait noh na kine ki jingpynrem. U kynmaw – bad kane ka nang kham pynrem shuh shuh ia u – u kynmaw ba dang shen, haba iashong kai paralok, ki dang iapyni baroh baroh ba, haba u briew u la don ka jingieit kaba nylla ia la ki paralok, ka mynsiem bishni kam lah shuh ban ioh jaka ha ka dohnud jong u. U kynmaw ba dei ma u uba kyrshan bha ia kata, bad u da phla ruh ba ha lade hi shimet u sngew ba ka jingbishni kam don jaka shuh ha ka jingim jong u. Um sngew rem ba u kren kumta, hynrei u sngew rem ba kata ka jingngeit kam shym long kaba ïaineh. Ki para lok kiba iapyni ia kajuh ka jingsngew ha kato ka por ki iasngew

kumno mynta? Ki dang ia-ieng skhem, ne ki la ïakylla dien noh? Don kiba iathuh ba u Srobin u lah da kren bishni biang ia u Kirton Imat u Srobin ruh u la . "Shi, me!" ka jingiatiplem ka la kynteit noh ia u, "Me, pyrkhat tang ia la ka met. Wat ai nishan ia ka met kiwei pat."

U iaid noh tuiñ tuiñ ba la khia jur ki jingpynrem, bad ba u la sngew buhkhoh ia lade Um sngew nang pyrkhat pat da kumno un pynksan biang la ka rngiew. U iaid pyndem la ka khlieh, ba la jem ka rngiew, ba la jem ka ryndang.

Hamar ba u phai sha ka lad ban noh sha Riatsamthiah, ki pulit iaid patrol, kiba rieh pynsyndah ia lade ha ka jingker kper ki briew, ki kynhied jrain, "Me uei?" ki tur artat sha u U Worsing, na kaba u pyrkhat diaw mynsiem u kyndit rangbah briew kat lah kat iai, i mynsiem jong u da kum ba in her noh thiaw Um nang kren shuh ba la kyndit kynsan, u shu ieng, u shu peit kum uba la shoh tyndep. Shikyntien ruh um kren Namar ba um kren, ki pulit ruh ki la shu ngeit suk mynsiem ba u la dei hi u riewsniew, u nongwad-tuh, ne uba shang ïakhalai Ki shim na ka kti u Worsing, ki bat trait Nangta u sa kynmaw bynriew Wow, la sang, la ma, ban shah bat ha u pulit! Kumta kumta de u kyrhuh kum u pyrthat rkhiang, u byrthen ïa ki pulit "Balei me iabat ia nga? Pyllait me, shour dew, me iamut aiu ba me ïabat ia nga kumne? Pyllait?" u kynhied kylla pat sa ma u ia ki pulit Hynrei kam long kaba suk ba u pulit un pyllait noh tang shu phah pyllait, wat la phi byrthen katno katno ruh U pulit u nang pynskhem pynban ka jingbat, ioh u Worsing u kynjrait kynsan, ïoh u shu lait noh. "Pyllait," u la ong biang u Worsing, "mem tip nga uba trei ophis? I am Government servant," u la kren sa da ka Phareng, "I will report to Government. Ei-thu bhut sarom hei, shour dew. Ham shour hei, tum hamku pakra?"

U la kren, u la kyrbleh bad Khasi bad dkhar bad phareng Hynrei ki pulit kim pyllait Ki lah don la ka jingsuba, bad ka jingbatai jong u ia lade, kam pynjem ia ki U briew uba iaid mied haduh katne, u lah ban dei u briew uba bha, u lah ruh ban dei uba sniew, la uta u shakri Sorkar ne te

"Me uei ? Kaei ka kyrteng jong me ?" bad kumta ter ter, kumba ju dei ban kylli, ki pulit ki la kylli tohkit ia u Hynrei u Worsing pat ba u sngew rem ba ki pulit kin da tohkit shaphang jong u kumba kylli jingkylli ia u nongtuh u khie dom pynban bad um jubab ia kaba ki kylli

'Pyllait me," u kren bitar, "balei men da wan kylli kyrteng ia nga ? Ngam iathuh Pyllait," u kynhied, bad u ksaid artat ban lait, hynrei ki pulit baroh arngut ki iabat pynskhem bha ia u U Worsing pat ruh u ialeh hi khun ban lait noh La poi haduh ba u pulit, ynda u iohi ba u Worsing u pyneh ban lait noh, u la thew ban tangon sa da u dieng na ka khlieh, shu donbok noh ba kiba iashong harud surok, haba ki iohsngew ia ka jingiakajia ki wan iapoi noh ngong U pulit u pynhiar noh ia u dieng, bad u Worsing ruh u sa sngew shngaiñ ka mynsiem hur ynda u iohi ia ki

"Peit seh," u iathuh pynkloi ha kita kiba wan, "kane ka pulit khun ka mrad ka shu iabat ia nga hangne, nga nang mut ban leit sha ing Pyllait me," u kynhied ia ki pulit ba u la kham sngew shlur, bad u da pynjam artat ka sur, jait ba la don lem ki briew hajan Hynrei ki pulit pat, ba ki la sngew svier ioh ba kita ki briew ki wan iarap pynban ia u Worsing, ki nang bat skhem shuh shuh "Ia," ki ong da ka dkhar, "ngin ialeit noh sha Thanat, sa kren katba me mon hangta," ki ong, bad ki ring na ki kti kum ban ialam noh ia u.

"Pynkren lem ma phi seh, Bah Hor, ba kan iapyllait Nga wan na sha iing i Mei te, na sha Laitumkhrah, "

bad kumta ter ter u la iathuh khana ha u Bah Hordon bad kiwei kiwei de kiba iadon lang hangta, tang ba um shym iathuh ia ka bynta kaba dei shaphang ka Berina. "Pynkren seh, Bah Hor," u la khroh biang, ka sur ruh da kumba thap iam artat ba u la sngew synei eh ia lade

Une u bah Hordon u la trei kum u Inspector Pulit mynshwa Mynta u la shim pension U ithuh bha ia u Worsing, bad u tip ruh ba u long u briew uba kumno. U ruh u lyngngoh na kanò ka daw ba ki pulit ki iakem ia u Jait ba uba la bam ia ka kam pulit, u kylli jingkylli ia ki pulit Ynda ki pulit ki iohsngew ïa ka rukom kylli jong u ki ieng noh, ki iapeit sha u Ki jubab ia ka jingkylli

"Me iakem ia une u Babu ba u iaid marwei mynmied ?" u kylli biang

"Em," ki ong ki pulit, ki iada ia lade, bad ki sdang ban iathuh ha naduh 10 baje mynhynne la khynwin ki wissil kylleng sawdong Ki ruh ba ki iaid pahara sha kane ka thaiñ, ki iapeit bha shane shatai ioh don mano mano ba leh ia ka kam sniew Ki lap ia une u Babu ba u wan marwei, bad haba ki kylli, u dei uei, u wan naei, un leit shaei, um iathuh, u sngap jar jar Na kata ka daw ki iabat ia u ban kylli ban tohkit bha, hynrei um iathuh ei ei ruh, u ialeh pynban ban lait noh ban phet

"Une u Babu uba nga ithuh bha," u ong u Bah Hordon, "uba shong ruh hajan ung jong nga Um jubab ba me iakylli jingkylli hynne namar ba u la kyndit than eh ba me iabat, bad ba u la sngew lehraiñ than eh. Pyllait noh, um dei u briew uba sniew" Ynda ki la sdang ithuh ia ka khmat jong u Bah Hordon, namar ba u la trei teng ha Shillong ruh, ki pulit ki sa pyllait noh ïa u Worsing.

Ka jingjia kaba kumno kumno, ne kaba katno katno ruh, ka dei ban poi ha kaba kut U Worsing u la lait na ki pulit ban leit noh sha la iing Na i jaka ba ki bat ki pulit hynne haduh iing kam shym jngai shuh Mynhynne na Iingshari haduh Skul Government tang jingjang u lah poi Ki kjat jong u ki stet sha ba palat Slem ka ktien Hynrei mynta pat u Worsing u sngew khia ka met, u sngew khia ka mynsiem Ki kjat jong u ruh ki leh kumba la khia than ka jingkit U bun jingpyrkhat katba u nang iaid, ka khmat jong u ka la blad phlar, bad ynda u wan poi ha iing—hamar ka por ba i kmie ki khun i lah khreh ban mih ban leit shata sha ba bat ki pulit ia u-une ia i bieit jem rngiew phar jalwep, la kum u syiar uba shah phyrnop ha ka um

"Balei ?" i kylli i kmie ki khun Ka jingkylli jong i kaba kit ar jingmut, imat Balei, ba jia aiu hynne ? lane, balei i jem rngiew kumne ?

U Worsing um jubab U shu iam pynban bhe kum u khyllung Balei u iam ? Ba la kmen eh ba la poi iing ? Ne, ba u la sngewsynei sangsot ia lade ba u shah bat ha ki pulit ? Ne, ba ka mynsiem jong u ka pynrem lade ba la sngew shon palat, ba na kaba u wad ban ioh pynjah burom ia kiwei, ka wan kyrtoh pynban da dien sha lade ?

Phim Ngeit ? (I)

Ki jong u Rison ki khot pakhynnah ia u Bah Lari Haba u wan kai sha iing, shwa ba un shong ki la phah iathuh khana U Bah Lari uba bun bha ki jingiathuh khana Kiba da long, da jia shisha ruh kito, kiba u shu thaw hi napoh jabieng ruh kito, phim ju lah ban tip, ba u la pnah eh u thylliej.

"Iathuh khana biang, pakhynnah," ki iarop lut baroh baroh

"He ?" un ong, "ngan iathuh khana ia kaei ?"

Kumta ka ju sdang man ba u wan kai. Ha kawei ka janmied, ynda u la shong, bad ynda la dep lut kito ki jingiakren sdang, u peit sha u Rison, bad suki suki u kylli, "Me la ju iohsngew ba u rwai u shrieh ?" U Rison u sngew bina ia ka jingkylli , bad ka rkhie artat u ong, "Em "

"Nga te nga la iohsngew," u ong u Bah Lari "Pleng, haba la rwai hi u shrieh, ban ia u briew ruh jam ryndang u shrieh "

"U rwai kumno, pakhynnah ?" u kylli u Rison.

"Me tharai nga u shrieh, ba ngan rwai pynbud kum u shrieh ?" u dumok u Bah Lari.

"Em, shu iathuh kein ha kano ka rukom u rwai," u khroh u Rison.

"Ha-ha-ha !" u rkhie u Bah Lari. U Rison bad ki para ki shu iapeit dngong, ki ia-ap Ki la tip ba haba u la rkhie, un sa sdang

"Ha-ha-ha!" u rkhie biang Ki jong u Rison ki la nang skuin ban iohsngew noh ia ka jingrwai u shrieh

"Nga leit lap ryngkhat shisien," u sdang u Bah Lari, "ba nga leit jah marwei hapoh khlaw Kumno ba nga lait im pat na kato ka khlaw, ngam nang shuh ban pyrkhat mynta Phin phah mynta ba ngan batai hangno ka don kato ka khlaw ngam nang batai ngam tip shuh La kum ba poi sha rngai," u pynkut U Rison bad ki para ki ap hi ban iohsngew ia u shrieh uba rwai

"Pakhynnah, uta u shrieh uba rwai te?" ki pynkynmaw.

"Sngap kein me, ngan sa poi shata," u kynteit u Bah Lari "Dei ha ka por ba nga leit bud sorbe sha Hukong——"

"Kaba shano kata ka Hukong, pakhynnah?" u kem ktien ban kylli

"Sha Borma kein me, mein iatip tang ia kata ruh?" u la ioh lad pat u Bah Lari ban bein "Ani ka khlaw!" u ong, "kum shatai sha Hukong ngam pat ju lap Shwa ban jam shikjat da hap mait lynti shwa bad lor bad poh, hynrei te ym long khih Lai jam sha khmat, un don u khla, ne u hati, ne u iakjakor, ne uei uei ruh ym tip, ba ym iohi Haduh katta ka jingrben ka khlaw Shitaiew ngi iaiaid, tang shipawa mail ruh ym don, me tip? Haduh katta ka jingshitom "

"Kaei kata kaba shitom haduh katta, Bah Lari?" u kylli kem ktien u Bah Sami mar iapoi, u rung artat hapoh kamra Kine ar ngut, haba ki la iakynduh, ki dang tang ka iakob Ka jingiathuh khana iakob hapdeng jong kine ar ngut kaba la bina sha ba palat ia kiba iohsngew La kum ba ïakob ki kharjadu, uwei u ïaleh ban pynbieit, pynrem ia uwei.

"Ka khlaw shatai sha Hukong, phi," u iathuh u Bah Lari "Phi te phin leit bna shano ?" u kren siat artat Ki kmie ki kpa u Rison ruh ki la wan iashong kai lang.

"I pakhynnah i ong in iathuh khana ia u shnieh uba rwai," u iathuh u Rison, u peit sha u Bah Sami, "i dang poi tang ha Hukong ba shitom eh ka lynti, phi wan rung noh ma phi"

"Me leit ngeit ia une u pakhynnah jong me," u ong u Bah Sami. "U mut ia ka huleng kein me, kata ka iong-pali kaba lynñiar pynkhynwin ha khlaw, hukku shi hukku, u ong hana ba rwai u shnieh. U wan pynbieit ia me da ka Hukong ban iathuh khana ia ka huleng Uba tang ia ka huleng ruh um ithuh," u kynthah u Bah Sami bad tak bad tak, khlem aih shuh, u peit matdong phuh samrkhie artat sha u Bah Lari.

"Kum—no—phi—ong ?" u kylli suki u Bah Lari, u peit sha u Bah Sami, "ngam ithuh ia ka huleng ? Tang shu peit ia ka khmat jong phi la ithuh, yin da donkam ban leit sha khlaw," u kynthah pat sa u Bah Lari, u peit mat-dong kylla sha u Bah Sami, u rkhie artat U Bah Sami u kham iong ka snieh doh, bad ki ju sin teng teng ia da u Sami-iong, tang ba ki kynnoh Sam-iong

U Bah Sami ruh u iarkhie biria lang "Phi ialap ia ka khlaw," u rkhie biang, "phi kynmaw ba phi tieng iap ha kato shisien ha khlaw Umran," u rkhie biang, "phi siat kulmar sa ia ka dieng dyngkhong, phi ong ka dngiem ?" u kylli, u rkhie hun, "Ha-ha-ha-ha," u da ang sha bneng Ki jong u Rison ruh ki iarkhie lang noh

"Hynnin, shisha," u kren pynklet noh u Bah Lari, "nga leit poi shatai sha Pynthor Umkhrah, nga peit kai ba u siat simpuhwieh uwei u Sahep. Adie phi ! ka jingbeit siat suloi kum uto u Sahep ngam pat ju iohi Thur ki mih shi-

synmih ki simpuhwieh saw tylli na pynthor, dain ! shiktang u siat, ki hap ar tylli, dain ! sa shiktang ki hap sa ar Ew ! ka siat suloi kum kato te da i hun hi jai, da i syrtok."

"U Sahep jong phi uba siat shwa shiktang, u sa pynbud pat sa shiktang ym dei ? Nga pat nga la lap ia u briew uba pynbthei syndon baroh ar ktang ha kajuh ka por, phin ong kumno ? Nga leit iasiat mrad bad uto u Kyrshon kein sha Bhoi. Khlem iakynduh ei ei ruh baroh shisngi, ngi iawan phai noh sha Umling ba la sdang kem iongrein. Ngi iaiaid iathuh khana artat la artat. Kynsan kynsan u Kyrshon u shu sangeh, u thew ka suloi sha khmat Nga nadien, nga shu peit. Ym iohi ei ei ruh, ïohi tang kiba phyrnai ar tylli mar syndah kum ki khmat u mrad. Jling ! niew ka suloi u Kyrshon Kito kiba phyrnai ar tylli ki lah jah 'Nga thew syndon baroh ar,' u ong u Kyrshon. U mut kumno, ngam pat da peiphang Ngim ianud khih shiphang Ynda la kham shibit, ynda ngim ïohsngew shuh ba khih shane shatai, ngi iaïaid sor sor, bad ka pynap lypa ki suloi ioh shu mih kynsan kaei kaei Ynda ngi poi ha kato ka jaka ba ngi ïohi ia kito kiba phyrnai ar tylli hynne, ngi lap une u khla u lah iap lyter, khlem khih shuh. Bad ka tieng artat, bad ka sngew phylla artat, nga shu sngap. 'Dei ne ym shym dei ha ba nga thew ? Shuh ngan da peit bha,' u ong u Kyrshon. Ngi iapeit. Lah dei phlak na ki khmat baroh ar tylli ! 'Baroh ar ktang,' u ong u Kyrshon, ba nga leh lyngngoh, u khein artat ka suloi, u pyni Kum kato ka siat suloi te ngam pat ju lap hangno hangno ruh. Baroh ar ktang u thew syndon ia ki khmat ar tylli, bad u da dei artat ! Ban da ngam shym la iohi hi da lade, ban shu ïathuh ki briew ngan nym ngeit," u ong u Bah Sami, u pynkut artat.

"Te, ngi ruh ba khlem da iohi hi da la ki khmat te, ngin leit ngeit shano ba shu iathuh ma phi," u kren batip u Bah Lari, u wiat samrkhie artat Kine baroh ar ngut ki ïatip bha ïa ki rukom kren, ïa ki jingmut, uwei ia uwei.

"Wa, i Bah Lari, da kumta phi kren! Kato ka khnai ba ngi ia-iohi ma ngi mynnor ha dukan u khar-pusari phin sa ong noh kaba ym shisha, ba kawei kiwei pat ki briew kim shym iohi?" u kylli u Bah Sami, u da peit pyneh artat ia u Bah Lari.

Ka jingiakren hapdeng kine ar ngut ka la sdang sngewtynnat U Rison u kwah ban tip ia kata ka khnai u Bah Sami

"Ka leh aiu kata ka khnai, Ma?" u kylli

"O! Mem pat iohsngew?" u kylli sa u Bah Sami. U Rison u ong, Em

"Ka ai jadu ia ka miaw," u iathuh

"Iathuh lem seh, Ma," u khroh u Rison, ba u la sngew phylla eh ia kata ka khnai kaba ai jadu ia ka miaw

"Mynnym-ar," u la sdang iathuh u Bah Sami, "nga lap ia u pakhynnah jong me u bam shana hajan jyngkieng Laban, la don ar snem mynta, mo Bah Lari?" U Bah Lari u kohnguh "Ngi iapoi sha Iewduh. Ha dukan pusari u dkhar ngi iohi utai u trai dukan lbing kat ka byrni khaw ar-mon, u iohthiah ha ka jaka kaba u ju shong, bad ka kynskhok artat Ka miaw ruh ka don hajan jyngkhang, i kumba ka nang pynap dukan Ngi iapeit kai shiphang ba ithamula ia ka kpoh u khar-pusari ba ka kiew ka hiar. Katba nang iapeit, ka wan mih kawei ka khnai na kyndong, ka iaid la ka iaid na khmat ka miaw, ka pynkhih la u tdong da pynieng Ka phai, ka iaid biang na khmat, kumta shi kumta, ka wan ka leit, ka wan ka leit, nangta ka sa ieng ha khmat ka miaw, i kumba ka jyllud la ki tmain da ki kti, ka peit pyrshah ia ka miaw. Ngi shu ïalyngngoh baroh ar ngut ba ka miaw kam kynrup satia ia ka khnai Ka shu shri pynban, aw shi aw, i kumba kam nang pynkhih shuh ia ki kti ki kjat Ka khnai pat kumta kumta hi ka kynthih halor ka byrni khaw, ka bam khaw

thrap shi thrap. Ma nga bad u Bah Lari ngi la shu ia-ang, khlem nang kren. Hamar ba ngin sa iaiaid noh, u wan u khun u trai dukan, ne tip uei, u iohi ia ka khnai ba ka bam khaw khlem tieng U peit sha ka miaw. Ka miaw ka shu shri, aw shi aw, kum kaba bieit U thab kti lai sien Ka miaw ka leh kyndit, ka leh smat, ka peit shane shatai, ka kynthih ha byrni khaw, hynrei ka khnai ka lah phet naduh hynne ba u thab kti Da ka dkhar ngi sngewthuh u ong ba la ai jadu biang ka khnai ia ka miaw Te, kumta kein, phin sa ong ngam ngeit ?" u kylli u Bah Sami, u peit lut ia ki baroh.

"Tip haleh kaba ym ju kem khnai hi ne, kata ka miaw ?" u kylli u Rison, "don te, Ma, ki miaw kiba tieng ia ki khnai "

"Em, me, ba da ithuh te me ba la shoh ka jadu ia kaba pli," u kyrshan u Bah Lari "Em, kaba dei," u pynskhem shuh shuh u Bah Lari "Nga ruh nga la lap ki jingjia kiba phi shem shitom ban pynngeit ia ki briew ba ki long kiba da jia shisha. Kum mynnor kein shatai sha Hukong " Ki jong u Rison ki la iakhih ki kti ki kjat tang shu iohsngew biang ia ka Hukong U pakhynnah un dang iaid pam lynti suki suki ne kumno, ki pyrkhat

"Ka jingjia kaba nga iohi ruh dei harud ka wah Hukong. Naduh kata ka sngi nga ruh nga sa ngeit ba ym dei tang u briew, hynrei u mrad ruh, um ju iap thala Na ka shyntur u khla ruh ki mrad ki lait im bran bran haba ym pat poi la ka sngi ban iap," u kren tymmen u Bah Lari.

"Kaba jia kumno, pakhynnah ?" u kylli u Rison, ba um sdang shuh u Bah Lari ban iathuh ia kata ka jingjia

"Ha-ha-ha", u rkhie shwa "Mynnor kein me, ba nga leit bud sorbe sha Hukong, kato kaba nga iathuh mynhynne," u la sdang u Bah Lari

"Pakhynnah, mynhynne phi leit poi sha Hukong ba phi ong ban iathuh khana ia u shrieh uba rwai, mynta pat "

"Hooid keiñ me," u kem ktien noh u Bah Lari, "nangto na ba nga iathuh mynhynne, ngi dang hap iaid sa kumba ar taiew ne " u la sdang batai u Bah Lari, hynrei u Rison u kem ktien biang

"To, pakhynnah, ynnai da mait lynti shuh mo, shu poi beit noh ha ka jaka ba phi lap ia kata ka jingjia," u ong u Rison U Bah Sami u rkhie iap-ang ba u la sngew muja eh ia ka jingnang kynthah u Rison.

"Me la kren ia kaba dei," u ong, u da dung kura artat ia ka lyntang "Me la kren ia kaba dei," u ong biang "Nga kynmaw ia uwei u khar-Shilot "

"Men iasngap ia uta u khar-Shilot, ne men iasngap ba ngan iathuh ia kata ka jingjia?" u kylli u Bah Lari, u peit sha u Rison bad kiwei kiwei

"Em, uta u khar-Shilot kein u ban hikai ia phi shibit. Ap ynda phi la iohsngew," u kren pyneh u Bah Sami, bad u sdang noh ma u ban iathuh. "Une u khar-Shilot u wan pan mohkhiew kylliang na iing jong ngi shisien. Da ki taiew ruh um pynphai shuh I mei i phah ia nga ban leit pan noh Nga leit mynstep, bad nga iohi u khrud phyllaw da u mohkhiew jong ngi Ynda nga rung ha phyllaw, u tang shu iohi ia nga u lehmynshong dwai blei noh. Nga ap. Katno katno ruh um man kut shuh ka dwai blei. Tip u da dwai blei shisha, ne u shu lehmynleh ba ngan phet noh ruh ngam tip. Nga ap la ka ap hi sia Ynda la slem bha, ba um banse shuh, u peit sha nga, u ong, "O ma phi la wan?" bad khlem da ai lad ba ngan jubab u balaiñ u balia bad kti bad thyllieij, ha la ka ktien khasi-dkhar, ia ka pyrthei baroh kawei haduh ba nga khlem da tip

shuh ba ka por ka la mareh thiaw shi thiaw Nga kyndit thret ynda u kylli hi ma u, "Ma phi leit i-skul?" Ba ioh slem sha skul, nga shu phet noh bran, khlem da kynmaw shuh ban pan ia u mohkhiew Ynda nga iathuh ha i Mei, i ong, "Me lashai wat sngap iathuh khana shuh, u da kren kumno kumno ruh shu ong ai shi ai noh u mohkhiew" Kum lashai nga leit biang U khrud phyllaw hi kum mynhynnin Ioh u dwai blei biang tang shu iohi ia nga, nga pyrta pynkloi noh, 'Ai mohkhiew' U phai, u peit, bad ynda nga poi hajan, u la sdang biang ban balia kum mynhynnin, hynrei nga leh kumba ym iohsngew, nga pan kumba bthah i Mei, 'ai mohkhiew, ai mohkhiew' U la pynkhih la ki kti, u la kylla matlieh la ki khmat, u thyllieij ruh u la blap shi blap khlem sangeh, hynrei ngam pynsngew, nga pan—ai mohkhiew shi ai mohkhiew Ba um lah pynsngap shuh ia nga, u ruh u pyrthuh noh ia nga, 'ai ma-khiw, ai ma-khiw,' u ong Ngam pynsngew Ngi iapyrta lang ha kajuh ka por Suki suki ngi sa iabud uwei hadien uwei, 'ai mohkhiew, ai makhiw, ai mohkhiew ai makhiw' kumta shi kumta. Ynda la shoh lei lei ka jing-iapyrta, u sdang sa ka thab kti pynban ban pyniahap tar Ngam rem Nga ruh nga iathab kti lang, la kum ba ia-phawar pynban Ki khun rit jong u ruh ki iawan peit kai noh ia ngi, ba la long kumba leh tamasa shisha. Katba nang iathab kti, ai mohkhiew, ai makhiw, nga kum peit liak ia ka shyntur jong u, tip balei nga shu ithamula kynsan, nga rkhie kak U ruh u rkhie lang Hangta lei lei la kumba ktik, ym nang set shuh Ngi da iabat sa ka kpoh Tang tang shu la iasdang, 'ai mohkhiew, ai makhiw, la iarkhie iap-ang noh. Nga lah klet ba ngan wan pan mohkhiew, tat haduh ba kan da wan ka babuni, imat ba ka la i ia ngi kum ki bieit ka shu shim ia u mohkhiew na tbian, ka ai ia nga, "Lo, ja, ja," ka ong Kumba peitmat plier na ba shohbieit, nga ieng joit nga rah la u mohkhiew, nga mareh pynkloi sha ing Te, kumta kein, phi da iasu-mar bha ia une u pakhynnah ioh u shu ialam kulmar sha

khlaw sha btap," u pynkut noh ba u la thait artat, u peit sha u Rison. U Rison u shu phuh samrkhie. Hapoh dohnud u la tip hi iano yn sumar bad kumno

"I Ma i iathuh khana noh shawei," u ong u Rison. Ynda u iohi kumba u Bah Sami u thut, u ong pynkloi noh, 'tang ba kaba sngewtynnat. To kein, pakhynnah, iathuh noh ia ka jingjia jong phi," u peit sha u Bah Lari

"Katba dang don hi une u Ma Sami jong me hajan, um ai lad te me ia kiwei ban kren," u thnum u Bah Lari U Bah Sami u rkhie noh, "To, kata, iathuh sa ma phi" u ong, "tang ba haba phi iathuh khana ia u maw, iathuh ia u maw, wat leit poi pynlut por sha u dieng. Ym dei kumta, Rison?" u Rison u leh kumba ym iohsngew

'To kein, pakhynnah," u khroh biang u Rison

"Kumto kein me, kumba nga iathuh hynne, ynda la ialait na kato ka lawbah lawsan " u la sdang u Bah Lari hynrei u lap ba kem ktien noh u Bah Sami

"Ei, Rison," u ong, "me iohsngew? U la thap ialam biang ia me sha khlaw"

"Shish, da sngap bha ia kaba kren ki briew seh, wat shu laplah than," u kren suki jai u Bah Lari, ba u la ioh i mat ban pynrem ia u Bah Sami "Nga ong ynda la ïalait na kato ka khlaw, phi iohsngew? Ngam shym ong ynda la ïaleit sha kato ka khlaw" U nang ai shuh u Bah Lari Ki jong u Rison ki shu iaphuh samrkhie noh U Bah Sami ruh kumjuh.

"Ynda la ïalait na kato ka khlaw," u la sdang biang u Bah Lari u da peit pyneh artat sha u Bah Sami, "la kham pyngngad ki lum ki wah, ba la jan ki shnong, bad ba dei artat ka por synrai. Ka sngi ka shit, hynrei ka lyer kaba shu hir hir ka jingpyngngad. Ki ñiangkongwieng, rukom

rukom, la la ka jong ka tyngam ki iapynkhynwin ngiang, ki sim pat ruh shu thir, thir, ki her pynsmat, ki iapah sngewtynnat. Ha ka por shiteng sngi, haba la iashong bam ja-sngi lut baroh, nga nga leit kiew marwei sha khar i lum kynthoit iba don hajan ban ioh peit kai ia ka pyrthei ka mariang. Wow, ka jingsngewtynnat! Ani, ka jing-itynnat! Nga sngew kumba don ha la ri Khasi. Kathie ka wah Hukong, i kum ban shu kner ruh la ioh ban ktah Ka jingsngur ka um khlir khlir, la kum ka iit ba iohi pat ia ka syrngiew ki dieng, ki lum, ka suin ruh, ha ka um Ki dohkha ruh phlop shi phlop ki iakem jymbam ha ka thwei. Ka jingsma wah! Ka jingsma dohkha! Ka jingsma ki phlang, ki sla dieng! Ka jingkwah khwai kaba da khih sa u dohnud, tang ba yn leh kumno khlem ksai, khlem khwai! Nga plied noh la i ja-song ban bam, hynrei ki khmat ki shang sawdong ba la itynnat than Ban shu bam tang da ka lyer pyngngad ruh la sngew kdang hi Ynda la dep bam ja-song, sa ba ngan ieng ban wan noh sha ba iatrei, nga iohi shatai sha shiliang wah kumba khih ki sla dieng ha iwei i jaka harud khlaw Ym dei ba pyn-khih ka lyer Narud um haduh rud khlaw tang u shyiap suda, bad ka pyngkiang kan don kumba 100 phut Nga peit sah ha ito i jaka iba nga iohi ba khih ki sla dieng Ia lade ruh ngam khih shuh, ki khmat ruh ngam pynkhih shuh Ynda kham shibit, ani ko mei kynrad! ka mih shwa ka khlieh u khla kaba la jan kat u khiewphiang shisha U peit sha kamon sha kadiang, bad ynda u la hun ba yin don ei ei, u mih suki suki ter lyter baroh shirynieng Pleng ka jingitynnat ka met u khla haba ioh peit na ingai! Ka jingkhih ki dohksah hapoh ka snep kumba khih u kba lung ha pynthor ba wan beh i lyer jemnud Rip-rip-rip ka shu par ka jingkhih ki dohksah naduh tyr-peng shaduh ki lbong haba u iaid Ani ka jingheh u khla! Na ba nga itynnat wan kem sa ka tieng. U wan suki suki sha rud um, lai jam saw jam u la ieng, u la peit sawdong Shisien ar sien nga i kumba u da peit sha ba don ma nga

Tip haleh u lah ïohi ia nga naduh ba u dang don hapoh khlaw hynne ? Tip haleh u wan mynta sha rud wah ba u mut ban jngi ïa ka wah ban wan kynrup ban bam ïa nga ne ? Nga la tieng shisha, nga da mih syep shaid, hynrei ngam nud khih. Nga shu peit, haduh ba un da poi ha tmier um Ynda u la peit biang kadiang kamon, u pyndem la ka khlieh ha sla um, u sa dih um kumba dih dut ka miaw Ynda u la dep dih um, u phai suki suki ban leit rung biang sha khlaw kein Hynrei ha ka jaka ba un iaid, u dem pynban ha u shyiap kumba dem ka miaw haba ka thap kem khnai Nga la i phylla, balei ba u dem noh ? Hamar kata ka por nga iohi katai ka skei ka dang shu lah mih imat na rud khlaw, ka sdang wan sha ka wah bad ka ruh ka leh kumba leh u khla hi, ka ia-ieng ia-ieng, iapeit iapeit, kadiang kamon, ïa-iaid ia-iaid Pleng, u sa dem nch u khla ba u la iohi ia ka skei ba ka thap wan sha rud um ! Ka skei te ithuh ba kam pat shym iohi ia u khla, ba u la dem syndah halor shyiap Suki suki ka nang wan sha rud wah Balei kam ïohi noh ia u khla haba dang jngai ? Nga la nang skuin pynban ma nga, ba nga kwah ba kan ïohi noh kloi, ba kan phet noh Ka jingjngai naduh khlaw haduh um, nga la ong, ka long kumba 100 phut. Mynta la sah sa kumba 60 phut Ka skei ka la nang wan suki suki Sanphewsan phut, kam pat ïohi hi ïa u khla Ba ka matlah ne ba ka lei ? Sanphew phut, i kumba ka sma aiu re aiu ha u syiap Imat ka la sma khla, kan sa phet artat bran Em. Ka la nang wan kham pynjan pynban U khla ruh u la nang pynsyndah shuh shuh ha u syiap, bad u tdong u la sar sharum shaneng ha sla um, i kumba u la pynkhreh ban rynsied noh ban kynrup ïa ka skei Ka skei matlah kum katai ka mat ïa-ïap noh ! Nga la sngew dom ha lade ba kam iohi shuh katno katno ruh ia ka jingïap kaba ap ia ka Ngan kynsho noh ba kan phet ruh, nga tieng pat ia lade. U tdong khla u la nang pynkhih shuh shuh ia ka um, i kumba u la thew mynta ia ka jingjngai Ka skei katai ruh mynta sa tang laïphew

phut ei ei na u khla. Hamar kane ka khyllipmat, ka mih ka khlieh u kurattia na um, u ang heb, u kynrup ia u tdong khla, u ring artat shapoh um U khla u kyrhuh, u kyrshan, u pyneh, hynrei ba dei halor u shyiap um ioh snoh haei haei ruh, u shu syntuid surrr shapoh um jliang Ani ! ka jingkyrhuh u khla kaba la sngew tieng shisha hynrei tang shiphang Jak ka jah ynda u la shah ring shapoh um, shu mih sa tang ki thnam um phlok shi phlok Ka sla um ruh ka khih kumba ki dang ialeh shapoh, tang ba tang shiphang, kynjah artat jar. Ka skei bieit pat, ba kyrhuh u khla hynne, ka phai pynban shadien, sha khlaw, ka peit dngang, ka pynieng la ki shkor Ynda kam iohi ei ei, bad kam iohsngew jingkyrhuh shuh, ka sa wan biang pjing pjing sha tmier um, ka dih la ka um ha ban da hun ka sa leit phai pynstet pat sha khlaw, ban thiah suk jai ha trai dieng aiu re, ban tngen na ba shit kyrang ka sngi Dei na kane ka jingjia kaba nga iohi kein, ba nga sa ong, u briew u mrad um ju iap thala Kato ka skei ka la wan kum ban shu pyntian shisha ia lade ha shyntur u khla, hynrei ba ym dei hi ka sngi jong ka, u shah bam pynban u khla ha u kurattia" U pynkut artat u Bah Lari

Baroh baroh ki la shu iasngap jar shiphang khlem kren

"Adie ! La mied du," u kren hi u Bah Lari, u ieng artat ban leit noh

"Wa, shong seh," u pynbor u Bah Sami, "sngap ngan iathuh pat sa manga ba u briew ne u mrad ubi ym pat dei ban iap ruh, hynrei ha ka buit bad da ka leh bor jong kiwei, u shu iap ei, phim ngeit ?" u kylli artat.

Ki jong u Rison bad ki para, bad ki kmie ki kpa ki dang iakwah sngap shuh. Kim pat samthiah, ba dang sngewtynnat ka iathuh khana.

"Ioh phi slem," u ong u Bah Lari

"Em, ngam ju slem, nga uba tbiak tbiak tang ia kaba dei ban iathuh. Ngam leit bam lyer pyngngad shwa sha Hukong kum phi," u ong u Bah Sami, u rkhie artat Kiwei kiwei ruh ki iaphuh samrkhie lem. U Bah Lari u shong biang.

"Peit kum ia kane," u ong u Bah Sami, Uwei u kharkhmih kti u leit sha uwei u syiem, u ong, 'nga iohi ka dak aiu re ha ka shyllangmat jong phi, syiem kynrad, tang ba ngam lah ban ong kaba bha ne kaba sniew khlem da peit ia ka kti jong phi' U syiem u peit sha ki myntri, ki myntri ki peit sha u syiem Ki iakohnguh khlieh 'To, shim peit,' u ong u syiem, u ai la ka kti Tang shu peit liak, u nongkhmih kti u kynjik kynjak, u kyrngah la ka khlieh. U shim sa ka kti kamon, u peit, u nang pynjur shuh shuh ka kynjik kynjak, ki ummat ruh iwei ar ki da jaw 'Balei, me kynjik kynjak ? Ia kaei ?' u kylli u syiem 'Ngam shym poi pyrkhat ba ka jingim jong phi kan lyngkot haduh katne katne, ko syiem kynrad,' u kren u nongkhmih kti 'Ba ka ong kumno ka kti jong nga ? Iathuh, pyni,' u hukum u syiem U nongkhmih kti u bat ia ka kti kadiang u syiem, 'nga sngew pang ka dohnud ban iathuh,' u kren kumba thap iam, u ñiad ki ummat, 'ba hapdeng shitaiew phin sa duh la ka mynsiem, ko syiem kynrad,' u ong U syiem bad ki myntri ki da kyndit kat lah kat iai 'Tang ba wat khuslai, phi kiba khraw ba tri,' u kren pynshngaiñ pat, 'ka don ka lad ban lait, ban pynjrong ia ka rta jong phi, ko syiem Peit ia kane,' u ong, u kdew ia ka nur ha ka kti kadiang u syiem 'Kane ka nur ka dei ka lynti ka jingim jong phi, hynrei peit ia une uba pom pyngkiang noh hangne Une u kdew ba ka jingim jong phi kan kut noh tang hangne, bad kine pat tir tir kiba rit ria ria kumba pruid da u thyrnia ki iathuh san ne hynriew ki sngi kiba don ha khmat jong phi. Phi don bok, syiem kynrad, ba nga wan poi ma nga ban iohi ia kane kawei pat ka lynti

kaba phai nangne,' u ong, u kdew ia kawei pat ka nur 'Tang ba nga dei ban da leh shitom,' u ong, 'ban pynkheiñ pynthoh bha ba ka lynti jingim jong phi kan phai noh shane.' U syiem u pyrkhat, 'Khlem da pynkhein ma me,' u ong, 'kane ka lynti kam nang ban phai hi da lade ynda ka poi ha kane ka lad kaba me ong?' u kylli u syiem 'Em, syiem kynrad, ka lynti jingim kan iaid beit kumba dei ban iaid, bad kan dkut haba dei ban dkut. Tang ka jingpynkhein jong nga, kaba phin deng kum ka mulot ha ka ksangti, kaba lah ban pynphai noh sha kane kawei pat ka lad,' u ong u nongkhmih kti. 'To, pynkhein noh mynta, u phah u syiem 'Ym long, syiem kynrad,' u ong, 'kane kaba nga dei ban da leit wad shibun ki kot ki sla kiba biang, ba ngan ioh pule Hangne hi mynta ngam lah Ka jinglut ruh kaba bun, syiem kynrad,' u ong 'Katno?' u kylli u syiem 'Kaba duna eh, tang ban ioh ktah ia ki kot ba ngan pule, kan long san spah tyngka Ynda nga la pynkhein halor i snep rynsun, ngan thep ia ita ha i mulot ksiar ba phin deng ha ksangti Kan poi hi shihajar tyngka, syiem kynrad,' u ong 'Me pynshong dor ia ka jingim jong nga tang shihajar tyngka?' u kylli u syiem 'Em, ko syiem kynrad, haduh ba ngan da wallam ia ka mulot sha phi ka lah ban poi sha ka ar hajar tyngka Ka tyngka kaba kat u shyiap harud wah ruh kam pat lah ban kot sha ka dor ka jingim jong phi,' u la batai u nongkhmih kti U syiem bad ki myntri ki iasngap shiphang, ki iakren pasiaw para ma ki Ynda ki la iakohnguh khlieh biang, u syiem u phah ia u nongkhmih kti ba un pynpeit lem ia ki kti ki myntri ruh, ba lada donkam, ki ruh kin iadeng mulot noh naduh mynta Ynda u la peit, ia uwei u ai rta sa shisnem, ia uwei phra bnai, ia uwei pat arsnem shiteng 'Ka kti jong me pat ka ai rta ia me katno?' u kylli u syiem. U nongkhmih kti u plied la ka kti u ong, 'peit, ka lynti jingim jong nga ka wan theh shaduh shane, bad ym don jingpom pyngkiang hangno hangno ruh. La buh ïa nga ba ngan shong prah shong shang, ba ngan ïoh iathuh nusip ia ki bnew lynter

tait,' u ong 'Kata, nga hapdeng shitaiew nga la iap, kumba ong ma me,' u sdang kren u syiem, hynrei u nongkhmih kti u kem ktien noh, 'ym dei ba ong ma nga, syiem kynrad, ka ong ka kti jong phi, ka nusib jong phi,' u ong 'Ym bakla shuh ?' u kylli u syiem 'Ym bakla shuh, ngam ju pule bakla,' u iathuh u nongkhmih kti 'Ka jong me ruh kam bakla shuh ?' u kylli biang u syiem 'Kam bakla shuh, syiem kynrad,' u iathuh

Ha kata ka khyllipmat, u syiem u sei ka waitlam, u pyniap ia u nongkhmih kti 'Uto uba ong ba un im shong prah shong shang, u la leit Yn sa iapeit lashai lashisngi sa ia ka jong ngi kan long kumno,' u ong u syiem ' U Bah Sami u pynkut noh ia ka jingiathuh khana

'Te kumta kein, mano ban pyrkhat ba uto u nongkhmih kti un iap noh tang hapoh shiteng kynta, ban da u syiem um shym la shim jubor ia ka mynsiem jong u da ka wait ?" u kylli u Bah Sami "Na kata ka daw, nga sa ong ba u briew ne u mrad uba ym pat dei ban iap ruh, u shu iap ei noh ha ka buit bad da ka jingleh bor kiwei pat," u pynkut artat

"Em, phi bakla," u ong u Bah Lari ' Uto u nongkhmih kti u iap noh kumto ba la buh ia ka sngi jong u ba un iap kumto Mano ban pyrkhat ba uto u khla ba nga iathuh hynne un iap kumto ha u kurattia ? La buh ia ka sngi jong u ba un iap kumto, te u sa iap kumto ha kato ka khyllipmat ha u kurattia," u ai pat u Bah Lari la ka jong ka nia

"Yn sa iashong kai pat," u ong u Bah Lari, u ieng, u khreh ban leit noh

"Pakhynnah," u khot u Rison, "lano pat phin wan ia-thuh ia u shrieh uba rwai?" u kylli, i kumba u da wiat samrkhie artat.

"Me mut ia ka huleng ne ka Hukong?" u kylli u Bah Sami, "ha-ha-ha-ha," u rkhie artat. U ruh u ieng ban ia-leit lang noh bad u Bah Lari.

"Ngan sa wan iathuh ha ka sngi kaba nga tip ba u Ma Sami jong me um wan," u jubab u Bah Lari ia u Rison, u phuh samrkhie muin sha u Bah Sami

Ki mad ïa ka Shillong

I.

"Mem puh shuh kathie ka kper?" ka kylli ka kmie ia u Kyrhai, u khun, ynda u la wan phai na sha skul, ka khmat jong ka ka da i sngewsih, i dom artat "La shitaiew mynta," ka thnum, "to shi to, me ong, tang ka ktien suda Tang ha u kpa men shu ieh bad kper bad lyngkha, un lah shuh lu u tymmen ban talañ marwei, uba pli? Pha pat," ka phai sa sha ka Rimai, ka khun, kaba dang shu wan rung ha ing, "mynhynnin ruh khlem dieng, mynshisngi ruh em, mynta ruh em, ka um ruh hynne pha wan kit tang shikhiew, yn shet yn tiew daei? Yn sait yn khlieng daei? Balei pha ialeh kumne? Nga nang ong katta pha ialeit skul ba phan iasting iasmat, em? Naduh ba pha ialeit skul i pynban kumba pha la iasang ban trei ban ktah ha ing Naduh lashai wat ialeit skul shuh, ym myntoi," ka kien pynkut da ka jingbitar, ka mih shabar bad ka thnum artat ka shim la ka khoh, bran ka leit sha lyngkha U kpa u lah leit naduh mynstep

U Kyrhai u la don 16 snem ka rta ha kane ka por, bad ka Rimai pat 14 snem Kane ka rukom sneng khun ha iing ka kmie u Kyrhai kam dei kaba tang mynta ka sngi La katto katne bnai mynta ka jingtrei jingktah na ki khun kam ju biang shuh Ka kmie bad u kpa ki iai sneng ïai pyni man ka sngi hyrrei ka mon jong ki khun ka la kylla Mynshwa, khlem da kynto, ki lah kynrup hi la ki kam ki lah tip hi la i jong i jong i bynta Mynta pat, wat haba da kynto ruh ki leh kumba kim iohsngew Ym dei tang ha kane ka ing Ha kiwei kiwei ki iing ruh ki kmie ki kpa ki ia-ud kumjuh Balei ka leit long kumne? Ki kmie ki kpa ki iadiaw jingmut Ki kwah ban tip ia ka daw.

Shisien, ha ka por ba ki iashong kai ha iing mynmied, u Kyrhai u iathuh khana u ong ba u nonghikai u kwah ia ki khynnah ban minot bha ka pule kot ban lait na ka bah mohkhiew. "Ban lait na ka kit khoh ruh," ka kem ktien sa ka Rimai "U babu u ong," ka iathuh shuh, "phi iakwah ban puh lyngkha ne phi iakwah ban thoh kot ha ophis? U babu u ong phim ialehrain ban shu bah mohkhiew sah, ban shu kit khoh-pei sah?" Kumta ki iathuh khana kine ki khun leit-skul ar ngut, ha kiwei kiwei ki iing ruh ki khun leit-skul ki iathuh khana hi kumjuh, ba u nonghikai u pynsmat ia ki ban minot ka pule kot ban lait na ka bah mohkhiew, na ka kit khoh Pleng, ka pyrkhat ka kmie u Kyrhai, hangne nga la lap ia ka daw Pleng, nangne na u nonghikai ki ioh jingmut ba haba la nang ban pule kot ym bit shuh ban ktah mohkhiew, ban kit khoh Ka kynmaw ba mynshwa ki tang la wan na sha skul, ki la shim hi la u mohkhiew, la ka wait, la u star, la ka khoh, ban leit puh leit dain ia ka khyndew ha kper ne ha lyngkha, ban leit thoh dieng sha khlaw, ne ban leit kit sboh sha lyngkha. Mynta pat, kine ki khun ki la sngew lehraiñ ba ki briew kin iohi ia ki ba ki bat mohkhiew ne ba ki kit khoh

Ka shnong jong ki kaba khiah krat Ka um kaba ki dih ki bam ka wan hap shyngiar na syrtap u mawsiang Ka khuid, ka pjah, bad ka shngiam, ka lyer pyngngad ruh kaba shu wan beh hir shi hir na sha phud wah Ki briew ha shnong, naduh ki tymmen ki kro haduh ki khynnah ki khyllung, ki phuhmut phuhmat ba ki suk ki hun ka mynsiem, ba ki khlain ki shait ka met Ka jingkhiah krat ka pynsmat pynsting ia ki briew, bad kim ju pynlehnohei ia la ka por. Ki imsngi la ka rep ka riang halor ka khyndew kaba ym ju bynnud ban sei la u soh arphew laiphew shah ban siewspah ia ka jingtrei minot u briew Ki ioh pahuh la ka bam ka dih, ka kup ka sem, ki im suk im sain

Ki khynnah ruh, bad kynthei bad shynrang, kumba ju long lem ha kiwei kiwei ki shnong sha kyndong, naduh kiba 7-8 snem ki la mlien bad ki la nang ban trei ki kam iing kam sem baroh. Kiba la 12 snem lei lei ynnai da ia-ong shuh 'Ki la nang, ki la tbit lut ha ki kam baroh ha iing ne ha lyngkha, naduh ka shet ka tiew, ka tong um tong wah, ka thoh dieng thoh siej, haduh ka puh ka dain, haduh ka thung ka tep Ki kawut naphang, ki trei naphang, kat ha ba shah ka kam Ym donkam ban da kynto ia ki. Ki la peit hi kaei kaba donkam ban leh bad ia kata ki shim ki trei, namar ki ñiew ba ka dei ka kam jong ki hi la ka jong, bad ki hun ka mynsiem haba ki la ioh ban trei pyndep ia ka

U Kyrhai bad ka Rimai ruh ki la pyntbit ia lade ha ki kam iing baroh Ki sting ki smat kum ki para khynnah ha shnong Lano yn prat, lano yn thang bun, lano yn puh, lano u san-bnai, lano yn bet, lano yn thung ki symbai ki shyieng ha la ki jong ki jong ki aiom, ki la nang ban khein, ban kynmaw.

Hynrei naduh ba wan u Babu Rishon, u nonghikai thymmai ha shnong, ym tang u Kyrhai bad ka Rimai, hynrei lajan baroh ki khynnah kiba la kham san, ki la sngew lehraiñ noh ban pyndei la ka kti ha u mohkhiew, ki la sngew lehraiñ ban kieng star ne ban kit khoh Ki la sngew ba kum kita ki kam kim iadei kyrdan shuh bad kiba la nang pule kot Kum u nonghikai, u Rishon u la deí ban iohi ba ka jingsngewthuh ki khynnah ha kane ka phang ka long kaba bakla, hynrei um iohi , u iai kyntu pynban ia ki khynnah ban minot bha ka pule kot ban lait na u mohkhiew, na ka khoh, na u star U da kham ban ia kata. Ki khynnah ruh katba ki nang roi ha ka jingpule, katta ki nang kham jur ka jingkyndiah na ki kam iing kam sem kiba ki ju smat ban leh mynshwa.

Ki snem ki la nang iaid . . hynñiew, phra, shiphew U soh ka jinghikai u Babu Rishon ruh u la nang paw shabar suki pa suki. Ka shnong kam long shuh kumba ka ju long mynshwa. Ka jinglong jingim ki briew ka la nang kylla khongpong, ne khongdeh, ym ithuh ithaw shuh Na ka phraphew iing ei ei ba ju don mynshwa mynta la sah sa tang kumba sawphew iing ne. Ka jingbun briew ka la stait hi iar. Shano ki briew ki jah? Shano ki phet? Ym dei ba wan shoh kynsan ka khlam ia ka shnong, ba ka pynthylli ia ki iing ki sem Ym dei ba duna ka bam ka dih, ym dei ba ka khyndew kam treh shuh ban sei la u soh, ba ki briew ki la dei ban leit wad jaka rep noh shawei pat, ban da phet shnong artat Ha ki phra, shiphew snem kiba la leit, kata ka mut, haba ñiew naduh lai saw snem hadien ba u Babu Rishon u la wan hikai ha shnong, man ka snem ym duna ia ka 6-8 ngut ki samla shynrang bad kynthei kiba la mih noh na la shnong ban leit wad pyrthei thymmai sha sor Shillong Ki la nang ban pule kot, ki sngew ba ki dei ban wad noh da kiwei pat ki jait jingtrei kiba ym dei shuh ka puh mohkhiew ne ka kit khoh Ka shnong kaba ki ju sngew sarong ba ka dei la ka jong, ka shnong kaba ki juh ban shong, ka iing kaba ki ju ieit, ryngkat kiba ieit ba thoin, kiba ha iing ha sem, ki khlaw bad ki wah sha kiba ki ju sngewtynnat ban leit iaid sngewbha, ka jingsawa ki ñiangkongwieng, ka jingpah ki ñiangsamsngi ha ka por synrai, ka jingitynnat bad ka jingiewbih u kba haba u la stem bad u la sdang ban ih ha ki lyngkha bad ki pynthor—kine baroh kim don jingmut shuh, kim don shuh ka bor kaba lah ban bat ia ki ha shnong Ki la nang ban pule kot. Ka pyrthei jong ki ka la dei shawei pat mynta, bad ia kata ki leit ban wad

* * *

Ki rangbah ki tymmen ha shnong haba ki iohi ia ka jingma kaba byrngem ban pynjot pynduh ia ka shnong, ki wad ki tohkit ia ka daw balei. Ki shem ba, kumba ka kmie

u Kyrhai ka la pyrkhat, dei naduh ba wan hikai u Babu Rishon ba ka rukom pyrkhat ki khynnah skul ka la sdang ban kylla suki suki da khongpong haduh ba la kulmar hi thlim ka imlang ka sahlang ha shnong. U Babu Rishon um shym hikai shuh, ka shnong ka la ïoh da uwei pat u nonghikai uba nang ban hikai kot, uba nang ruh ban pynsngewthuh ia ki khynnah ba u briew um ju pynhiar kyrdan ia la ka longbriew haba u pyntrei kam ïa la ki kti ki kjat haba donkam ban trei. U tei ïa ka jinglong ki khynnah ha ki ar tylli ki maw-nongrim—ka jabieng kaba nep, bad ki kti kiba tbit. Hynrei ka lyer bih kaba la phriang na ka jingsngewthuh bakla ha ka jinghikai kaba mynshwa kam pat khuid lut.

Na kito ki khynnah samla, shynrang bad kynthei, kiba la mih na shnong ha kine ki shiphew snem ei ei, don tang lai saw ngut kiba da ïoh ki kam kiba dang long ban iathuh khana. Kiba bun hi ki la shu jah lngaid sha ki thliew bad ki krem hapoh sor Shillong, bad shawei shawei de Ki trei aiu, ki kam aiu, ym don ba tip thikna, ym don ruh kiba kwah ban tip Ki krem nongtuh, ki ïing-dakaid, ki ïing-die-pyrsi, ki ïing-khalai, ki bun ki jyllei ha sor Shillong, bad ka lynti jong kine ki samla shynrang bad kynthei, ha kaba khatduh, ka wan kut ha kine ki jaka. Dei na kine ki jaka ba kine ki 'langmatlah, ki mih mynsngi, ki niam la kum ba dambit sbak ki jain ha ka met, ki ïaid sha ki iew ki hat, ki kloh tuh ïa ka pla ki briew, ki pajut ïa ki kynjri ksiar na ka ryndang ki nongthied kwai, ki sloit ïa ki khaila na ki shkor jong ki nongleit iew, ki thok ki shukor ia kiba luilui, ia kiba shida mynsiem. Dei na kine ki jaka ruh ba haba ka jingdum ka la sdang ban tap lup ïa ka sor Shillong, ki 'sulud kyllut-ka-jingmut ki sdang ban kamai da ki kam jong ka jingdum hi bad ia ka burom ka jinglong kynthei ki bret sha ki 'liewnur kit jakhlia jong ka sor.

II.

Lai snem ki la iaid khlem lap ba tip, naduh ba u Kyrhai u la mih na shnong ban leit wad jingim thymmai sha sor Mynta u wan kai sha shnong, u wan peit ia ki kmie ki kpa, u ong Ka kmie bad u kpa ki kmen ban iohi biang ia la u khun Ki lung ka mynsiem, ki sngew ieit sngew sarong la u khun Ki peit lyngngoh ia ka riam ka beit jong u, bad ki shu sngap dhong ba u iathuh khana ia ka jingkhraw kamai jong u ha sor Shillong U trei ha kawei ka karkhana, u ong Haba ka kmie ka iai kylli, ba kam peiphang ia kata ka karkhana, u ong ba u long manejar ha kawei ka karkhana thoh-team Ba kin dup ngeit ba u la khraw shisha ka kamai u sei ka pla tyngka u phut ki lut, u ai ia ka kmie arphew tyngka, bad ia u kpa pat khatsan "Ïawan shong noh bad nga," u ong Ka kmie bad u kpa ki shu peit, kim jubab Hapoh la mynsiem ki iapyrkhat kumno kin shu iehnoh katne ki bri ki khyndew ha shnong? Ki nang la ju pyrkhat pynban ba haba ki la nang iatymmen, sa tang katno hi ki la dei ban aiti noh ha ki khun ia ki bri ki khyndew, ia ka rep ka riang, ba kim lah bor shuh da lade kum mynshwa Ki la sngew kwah ba ki khun jong ki, bad kynthei bad shynrang, kin iadon noh hajan. Haba jia ba pang ba jlia ruh ban shngaiñ ba don ki khun hajan Wat ha kane, dang lai saw bnai, ba ka wan ka Deribon bad ba ka iakhroh ban leit ialam noh ia ka Rimai sha Shillong, 'ban shong skul shuh, balei kan shu pyut ha shnong,' ka long kaba phylla da kumno ba ka kmie ka kohnguh ban pyllait ïa ka Rimai ba kan leit Ka Rimai te, ïa lade shimet naduh ba ka la iohsngew ia ki jingïathuh khana na ka Deribon, i kumba kam nang thiah nang dem shuh Haba ka peit ka peit ia ka Deribon lei lei, ba la kum ba sop shisha da ka ksiar baroh shirynïeng, ka la shu ang, ka la shu leh kum ka bieit Na ki jingiathuh khana jong ka Deribon ka sngew ba ka Shillong ka la dei shisha ka paradais ba iathuh khana pateng ki briew, kaba dap tang da ka jingsuk, ka

jingkmen suda, bad ba la shu kheit ia ka ksiar kumba kheit soh nalor dieng.

Ka Deribon ka long kawei na kito ki samla kiba la leit wad pyrthei thymmai sha sor Shillong, hynrei ka kmie u Kyrhai kam tip kein, kaba pli, ba ka Deribon ka la poi sha Korkata ruh bad ka la sah shato ar snem ei ei. Ha kane ba ka wan poi sha shnong ruh, ka kmie u Kyrhai kam shym tip ba ka dang shu lah wan na sha Korkata

Ha ka sngi ba u wan poi, u Kyrhai u lyngngoh kein ba um ioh ia la ka para Um tip ba ka ruh ka lah poi sha Shillong!

"I Bih pat shano kumne?" um banse ban kylli ynda u la shong kham katto katne

"O," ka ong ka kmie, ka jingkyn-o ruh kum ba da sei lut ia ka jinglyngngoh baroh napoh shadem, "mein shym iakynduh ia ka Rimai ha Shillong?" ka kylli.

"Em," u ong, u iathuh hok, 'Mynno i leit?" u kylli pat sa ma u, mar ialyngngoh kylla

Ka kmie ka sdang ban iathuh, "Ka wan kato ka Deribon kein me ", hynrei mar iamih ka kyrteng Deribon, u kem ktien kynsan noh u Kyrhai kumba kyndit.

"Ka Deribon? Mynno?" u kylli, u da phuh syep phuh syar haduh ba la pyrshieh sa ka shyllang

"Yn sa don saw bnai," ka iathuh. "Kata, ia ka Deribon ruh mem ju ïakynduh?" ka kylli lyngngoh biang ka kmie Ka sngew ba haba ki iashong ha Shillong ki dei kein ban ïakynduh man ka sngi kumba ïakynduh briew ha la shnong

"Em," u ong, u ksaid artat ha ba shong. Ka syep ruh ka la sdang tuid na sha ki moi-moi baroh ar liang. "Ngam ju iakynduh—ngam tip ", um nang pynkut, u la shu teh-teh kum uba ym lait kren. Ki kmie ki kpa ki la i lyngngoh ia ka rukom kren jong u, hynrei kaba kham pynlyngngoh ïa ki ka dei ka jingphuh syep, namar um shym bam kwai ba kin ioh kynnoh ba u buaid kwai

"Me shit, ne ? Khie dih noh da ka um," ka phah ka kmie ba ka la i lynga eh ia ka jingphuh syep jong u. Ka hi ruh ka la sdang pisa jingmut pat na ka bynta ka Rimai Naduh ba ka la leit bad ka Deribon kam shym ioh ktien shikyntien ruh ka long kumno. Balei ka shu sngap kumne? Ong te ka ong ha ka por ba ka leit ba kan wan shuti sha shnong ha ka por tlang Mynta ka por tlang ka lah poi mar shiteng Ban da u Kyrhai um shym la wan, kan nym da la pisa jingmut than eh, hynrei haba u uba wan na Shillong u khlem da iakynduh ia la ka para, ne ia kata ka Deribon, kam sngew lah tem shuh ia ka jingkhuslai Ka sdang ban iathuh biang kumno bad mynno ka Deribon ka wan, bad kumno ba ka wan khroh ïa ka ba kan phah ïa ka Rimai ban leit shong skul ha Shillong. Ka la babe kylla balei ka phah la ka khun Ynda ka wan shuti, kumba ka ong, ngam phah shuh, ka pyrkhat ha lade Ka Rimai ka dei ka khun khatduh, bad ym don khun kynthei shuh ha shnong. Ka khun nyngkong ka la leit ïashong noh sha shnong u poikha jong ka.

Une u khun pat ruh, naduh ba ka iathuh shaphang ka Deribon, u la shu sngap jar jar, um bun kyntien shuh kum haba u dang wan Hynrei u ruh u la bun ki jingpyrkhat mynta namar ba u tip ia ka rukom im jong ka Deribon. U khuslai jingmut ia la ka para Tip shaei ka don mynta ? Tip shano ka Deribon ka la leit pynshong ia ka ? Tang ïa kane u tip shai, ba kam shym don ha ing ka Deribon ha ka mied kaba u leit, shwa ba un wan sha shnong. Ïa kane

um kwah bad um nud ban iathuh mynta ha ka kmie, namar hynne u lah da iathuh ba um ju iakynduh ia ka Deribon.

Ha ka sngi ba u poi, baroh shisngi u shu shong khop ha iing. Wat sha iing ki para lok kiba u ju smat ban leit shong kai mynshwa ruh um shym leit pyni khmat Ynda lashai mynstep, u ong ia ka kmie ba un leit phai noh sha Shillong. Wa! ka kyndit ka kmie, kumno kumta? balei? ka kylli. Ba bun kam, ba kumne, ba kumtai, u iathuh Ka kmie ka pynbor ba un sah sa shimied ar mied, hynrei um kohnguh.

"Sa kawei pat ruh," u ong, "nga sngew khuslai ia i Bih Ngan da leit wad, leit kylli noh, i don hangno, i long kumno," u ong Uba pli u khun, ka pyrkhat To, yn leh kumno ba u la khuslai eh ia la ka para, ieh un mat leit, un sa pyntip pat sha nga, ka pynkut la i jingpyrkhat.

"Lada don ba wan kylli ia nga shu ong ngam tip, mo Mei, ong ba ngam shym wan," u bthah, da kum ba hukum Ka kmie ka shu kohnguh, hynrei ka ruh ka la sngew phylla balei u da bthah kumne, balei ba u kwah ban set ia kaba u wan sha la shnong

"To, mo Pa, nga la leit," u khublei ia u kpa

"Phin sa iohsngew i Bih i long kumno, Mei," u kren khatduh ia la ka kmie, u leit de bak

Ynda u la leit, ka kmie ka sngew kumba shu phohsniew. Baroh shisngi ka shu shong noh ha iing Kam sngew nang leit sha lyngkha, kam sngew nang leit shano shano ruh Ka jingkynjah kaba la sngew kumba sah marwei ha krem pubon. Bad haba ka pyrkhat lei lei ïa ka Rimai, ba shu jar jar khlem ktien, khlem kot, tip ka long kumno, ka im kumno, bad sa ïa u Kyrhai de ba u i kumba

u don ha ka jinglynga mynsiem kaba jur, wat la u leh-mynleh kumba palei eh Ka wan sa ka jingkhuslai, ka jingsngewsih bad ka jingsngewbynñiaw kaba ym nang batai shuh Ha ka jaka ban sngewtynnat ba ka la iohi ia la u khun, wat la ka long tang shimied ruh, ka nang sngew dukha pynban ka mynsiem kham palat ban ïa kaba mynno mynno Mynshwa, kam shym da khuslai eh ba um don u Kyrhai ha iing, ne ba ka la leit sa ka Rimai Ka sngew-kynjah ba kim don ki khun, hynrei kam da khuslai than namar ka shu tharai ba ki iabha ïamiat hi kat ha ba ki don Mynta te ka jingpisa, ka jingkhuslai ka mynsiem kam ai thiah ai dem shuh Kan long kumno ia ki khun? Kan jia aiu lashai? Kam sngew nang shuh ban pyrkhat Kata ka jingsyier ha ka mynsiem kaba shu har har hi kein

III

Lai snem ei ei, la palat pynban, ba u Kyrhai u la shong ha Shillong. U trei aiu, u ktah aiu? Ha kane ba u leit sha shnong u ai ia ka kmie arphew tyngka, ia u kpa pat khatsan tyngka. Nangno u ioh tyngka? Kumno u kamai? Kaba kumno kata ka karkhana ha kaba u ong ba u trei? Ngin iabud dien ia ka jingim jong u naduh ka sngi ba u mih na shnong ban wan sha Shillong

Ha ka sngi ba u mih na shnong u dang long shisha u khynnah nongkyndong uba shijingmut. Um pat nang ban pyrkhat ki jingpyrkhat kiba dor lane kiba kynriang. Ym pat don ba hikai Baroh shilynter ka lynti u pyrkhat beit tang ban leit wad kam, ba u la nang ban pule kot Teng teng haba wan ka jingkynmaw iing, u sngew kum ban leit phai noh sha shnong na lynti Ynda u poi ha Mawngap u iakynduh ïa u Ken u para shnong uba la mih na shnong la lai saw snem kham mynshwa. Ki ïawan ryngkat na Mawngap, bad ynda poi ha Shillong, u Kyrhai u kulmar thlim ka khlieh Mar ïa-ïuh kjat ha sor Shillong—hapdeng

syndon hi trait—u sngew kumba u wan ïuh ha ka skum dkhiew. Wow, u briew aiu katne katne ?! Nangno u iawan ? Ka jingbun uba iaid ba ieng, sharum shaneng, shadien shakhmat, lwoi shi lwoi, i kumba hajuh shi hajuh, ujuh shi ujuh , ka jingmareh ki bos, ki taksi, ki trok bad kiwei kiwei de ki kali, la kum ba phet iap ba beh u ksuid , ka jingleh kyrkieh kiba leit ha wan, ka jingkhynwin—u i ia kine baroh thik kum ki dkhiew ba ki iamareh kulmar kat sha ba lap ban wad ia uba wan khura ia ka skum. Ïa lade hi u la baiong ngit ka khlieh U la shu leh kum u bieit U peit ia u Ken U i kumba une ruh u ialeh dkhiew lang Ynda ki la ia-iaid katto katne ki iarung ha ka basa die ja-doh ha Ïewduh ban iabam ba la thngan. U Kyrhai u iohi ba u Ken, jait ba uba la shong ha Shillong, u la leh la kum u trai shnong hi U pan ia kane, u pan ia katai, khala khala pat u la bein u la kynnoh ia ka jynbam Ka trai basa pat ruh kaba ym shym duna Phim bang ? ka kylli, wat bam, ka ong, ka kner artat la ka kti ban shim noh ia ka phang ja u Ken U Ken u kynrup pynkloi, u bat ia la ka phang Yn shu siew ei ka bai-ja ? u kylliang ktien Em, ka ong, phi siew ia kaba ïabam lem kine baroh , haba phim bang, ba la rben la u thylliej la jong wat bam, ka ong biang, khie leit noh, wat pynwit ia kiwei kiwei pat kiba bam U Ken u shu rkhie noh Ban kham bang ka jymbam te, Kong, nga thba khnang ia phi, u ong, u tian artat shikham ka ja-doh ha shyntur U Kyrhai u iohsngew ia kine ki jingiakren, um shemphang. Ki iamai ne ki iakren biria ? U pynleit jingmut noh ha la ka ja-doh, u bam, u ktha, u nguid ha ban da riew syndon kduk.

Ynda ki la iamih na iew, U Kyrhai u bud ia u Ken ha kti ha kjat haduh ban da poi ha ka iing kaba shong u Ken. Haba u Ken u iohi ba u Kyrhai u shu peit lyngngoh ia ka iing, u iathuh, u ong, Ka iing jong nga Adie-die ! u ong u Kyrhai, shihajar te phim la lut ba phi shna kat kane ka iing ? Arphew hajar, u iathuh u Ken, shihajar nga pynlut tang hangthie, u ong, u kdew artat sha ka paikhana. U

Kyrhai u la sngew noh ia u Ken kum u briew uba la dei ban burom; um sngew nang shuh ban leh para lok than eh Phi ioh nangno katta hajar ka tyngka? u kylli biang u Kyrhai uba pli. Nga kamai kein me, me tharai nga shu leit tuh? u jubab kynteit u Ken, u da dom artat. U Kyrhai u sngap noh, um nud kylli jingkylli shuh, wat la um tip shisha u Ken u kamai kumno. Hadien, saw san bnai hadien, u sa tip ba u Ken u khaii kiad-tuh bad u pyniathoh-team. Dei ma u uba pynpoi kiad na sha Soh-iong bad na shawei shawei, u sam pat ha ki nongdie-pyrsi ha sor Shillong.

Shisngi ar sngi u Kyrhai u dang shu peit sawdong ia ka shnong ka thaw, ia ki briew kiba iaid ba ieng U pyrshang ban pynjuh pynmlien ia lade ha ki jingthymmai baroh kiba u iohi Mynta u la sdang sngewthuh hangno ka mihngi bad shano ka sepngi Ha ka step kaba nyngkong u iohi ba ka sngi ka mih na sha jyngkhang khmat Janmied pat, ba u iabud ia u Ken sha ka iing ki briew, u iohi hangne pat ka sngi ka sep na ka jingkhang khmat! Kaba kulmar kane ka sor, u pyrkhat.

Hadien shitaiew u Ken u ong ka long kaba i bieit, i khlem akor ia u shynrang briew ban shu leh ngaptung hangne ha sor. Leit shane shatai, wad noh la ka kam, u ong Shisngi ar sngi u leit pynialam lem sha ki jaka kiba u tharai yn ioh jingtrei, hynrei ym ioh. Hadien kata u Kyrhai u leit hi man ka sngi ban wad ka kam kaba iadei kyrdan bad ka jingnang pule kot jong u. Kaba kumno kata ka kam, da lade hi um da tip Ha kaba u wad kam kat shaba u leit, u shem ba u samla uba tang ia ka klass IV ruh um pat pass, kum ma u, um shym iapher khyndiat ruh na kito kiba ym nang ban pule kot. Ki sngi ki la nang ïaid, ka kam um pat ioh, hynrei u la nang ban thoh-team Ka pisa kaba u wan rah na sha shnong ruh ka la nang lut,

la sah sa tang khyndiat. Shisien ar sien u la pom ha ka thoh-team, hynrei kata ruh ka ngam biang ha ka thoh-team.

Ha kawei ka janmied, u Ken u ong, Wat khuslai, tang ban ioh ka bam ar sien shisngi, trei kat kaba ioh, kam pher. Dei ha kine ki sngi, katba u dang wad kam 'kat kaba ioh' ba u ïakynduh ia kiwei pat ki samla shynrang kiba iathuh ia u ba ki ruh ki wad kat kaba ïoh, ki shim ruh kat kaba ïoh. Ynda u la ialang lok bad ki, u mih noh na iïng u Ken, u leit iasah noh bad ki, tip shaei ym da tip bha. Kine ki lok thymmai ki pynlut kham bun ka por ha ki krem Ïewmawlong, ki hikai ki pyni ia u kumno ba un nang ban shim 'kat kaba ioh'. U iabud noh kat sha ba ki leit, sha ïew sha hat, sha jaka sangeh bos, sangeh taksi, sha cinema, sha lynti polis bajar, bad shawei shawei. U peit-thuh bha ia ka rukom wad jong ki, ia ka rukom shim jong ki. Teng teng mynmied, teng teng mynsngi, ki ïaleit sha iing ki briew, ki iaswait shwa na sha surok, bad ynda haba la long ban rung, ki rung shapoh ïing, bad tang jing jang ki la wan rah ki jait pa ki jait ki tiar napoh iing, ki jingdeng ksiar aiu, ki radio aiu, ki kor suhjaiñ, ki tyngka bad kiwei kiwei de ki mar kiba don dor

Kumta, ki sngi u Kyrhai ki iaid ha Shillong. Teng teng haba u thiah mynmied u kynmaw ia la ka shnong, ia la ka kmie u kpa, ia ka jingim suk kynjai ha la shnong. Shisien ar sien ba u sngew iamrem ia ka rukom im ha Shillong u la kut jingmut ba un leit noh sha shnong, hynrei ynda la step pat u tang la iakynduh bad ki para lok, u la klet noh, u la pynleit biang ki jingmut baroh ha kaba iawad lang bad ki para lok 'kat kaba ïoh'. U ruh u la nang ban kamai khyndiat khynsoit 'kat kaba ïoh' da kaba u kloh ïa ka pla ki briew ne da kaba u shu shim klep na ki dukan ha ka por ba u lehmynthied jingthied. Shisien, ha Ïewduh, u lah bsuh la ka kti ban kloh ïa ka pla uwei

u dkhar, hynrei sahkut noh ka kti hamar ba u sei, bad u hap ban da pynkhih ia ka kti kumne kumtai ba kan lait U dkhar u iohsngew noh, u phai kynsan, u kynrup trait na ka kti, bad ynda u la bat, u pyrta briew, u halla, '**chor! chor!**' hynrei kat ban da wan iaboi ki briew, u Kyrhai u kynjrait kynsan katba lah ia la ka kti, u lait bran, u suh wiaw kumba suh u kbeit, bad katba kin da iakylli "hangno" ne "**kahan**" u lah jah jak, ki khlem da iohi shuh shano u poi. Ynda u iakynduh ia ki para lok kham hadien u iathuh khana kumno ba u shu lait sa i said! Dit! khun ka bieit, ki ong, me leit tyrsuh kti hi kumto te me, men sa shu iap ei 'Leh kumne kein me," ki pyni artat kumno ban tyrsuh ia ka kti haba ieng tyngkhap, bad kumno ban sei ban nym sahkut "Me bakla ba me pyndonkam da ka '**dui nombor**' haba u briew u ieng kumto," u la batai uwei uba leh nongialam "Haba u briew u ieng kumto bad me pat me ieng na shane, me la dei ban pyndonkam da ka '**char nombor**'," u ong "Me dei ban da praktis bha ia ka '**char nombor**'," u pynkut artat u nongialam Ki da don la ki rukom kloh pla, pleng! bad ki da don la ki nombor!

Haduh ynda la jan dap snem syndon, u Kyrhai u sa tip ba une u nongialam' u dei u dkhar, tang ba u la kren bha ia ka ktien Khasi kum u Khasi hi Uwei u khynnah Kharkhali ruh u don ha kane ka Kang. Ïa u ki khot u 'Miaw-wa' Baroh khoit ki iadon hynriew ngut ha kane ka Kang U nongialam, uba ki iakhot u Neta, u la shong phatok kham bunsien ban ia kiba u ialam, hynrei kiba shah ialam ruh kim shym duna shuh ka leit bam-ja-dai Ki pyrshang ban bud hi ha tdong ha tdong ia la u nongïalam, la kum ba ki bishni ba un shu leit rung bam pahuh tang marwei. Wat u Kyrhai uba dang wan iasoh dang mynno ruh u la shah set phatok lai sien, hynriew hynriew bnai ar sien bad kaba khatduh pat lai bnai shisien Para ma ki hapoh ka Kang kim ju ïakhot da ki kyrteng la jong. Uwei pa uwei u don da kawei pat ka kyrteng sin. Ïa u

Kyrhai ki khot da u Shyntum, tip balei, namar um shym da shyntum ka shyntur U Miaw-wa ruh u kyrteng u Kharka Bahadur. Ki khot Miaw-wa ia u namar ba u don ki khmat kiba i kum ki mat-miaw

U tang shu lait na phatok ha kane kaba khatduh, u Kyrhai u leit wad shwa ia la ka Kang, kumba u ju leh mynshwa ruh, hynrei kim pain shuh ia u, ki byrngem pynban ba kin shoh kin pynïap namar ba u leit phla pynngat lang ia u Miaw-wa ha ki pulit, bad une u Miaw-wa u dang sah hi ha phatok, um pat lait Ynda haba ka Kang ka la kyntait lok noh, u Kyrhai u la poi ha ka khum Shano un leit? Badno pat un iatrei lang? U shong u pyrkhat marwei ha ka 'krem' Ïewmawlong ha ba u sah mynta Ïa ka bam hi um da khuslai eh Un ioh hi ia ka bam da kaba u shang tuh, hynrei u sngew rem ba u la shah beh na ka Kang U sngew tieng ruh ioh ki shu lap ia u haba marwei, ioh ki shu pynïap ei Dei hamar ba u pyrkhat marwei kumne ha ba dum ba ka wan ka jingkynmaw ia la ka shnong U kynmaw ia ka jingkhuid ka mariang, ka jingsngew kylluid sha la shnong, ym dei hapdeng ka jakhlia kaba iap-op kum hangne ha ba u sah u kynmaw ia ka jingkhuid sngur ka wah bad ka jingiewbih ka rudwah hajan shnong, ym dei kum ka Umsohsun, ne ka Umkhrah, ne ki Umshyrpi ha sor, u kynmaw ia ka jingshngaiñ ka iaid ka ieng ha la shnong kat sha ba leit, khlem tieng, khlem syier, mynta pat haba u ïaid shane shatai ki khmat jong u ki shad sawdong da ka jingtieng bad ka jingsyier suda Ka wan pat sa ka jingkwah, ka da shyit hi tdan ia u dohnud, ka jingkwah ban leit phai noh sha shnong ban shong biang ha la ïing ka kmie, ban im biang kum mynshwa ha ka suk mynsiem U jaw ki ummat, jrup, jrup, haba u pyrkhat haduh katno ba u lah da pynthohbria ïa la ka jingim naduh ba u wan sha Shillong. Ban da u la shu sah ei mynhakato ha la shnong . ? Ka wan pat ka jingpyrkhat hato u dang lah ma ban pynmlien

biang ia lade ha ka rukom im khuid mynsiem, khuid jinglong, ha shnong? U ngeit ba ki briew baroh ha shnong ki lah iatip lut ia ka jingim jong u ha Shillong, bad kin sa shu peit ia u baroh baroh da ka 'mat kynriang suda. U sngew ba kin sa shu iakiar lut ia u baroh baroh kumba kiar ia u nongaiksuid. Ew! u pyrkhat, ban ia ka jah burom kat kata la kham bha hi ban shu pynum noh syndon ia la ka jingim ha sor Shillong, ieh kan tuid kat sha ba ka tuid U noh pat ka mynsiem jrut haba u pyrkhat ia ka kmie bad u kpa, ïa ka iing kaba u la ieit naduh ba u dang khynnah khyllung Um pat sngew lah ban bthat pyndkut syndon ia u ksai ka jingieit uba teh ia ka dohnud jong u ha ka shnong kaba la pynsan pynrangbah ia u U pisa, u lynga ka mynsiem, u ksaid sha kamon sha kadiang ha i kyndong ba u thiah, haduh ban da jan shai syndon, u sa iohthiah jar kum ba iap.

Ha kawei ka mied, wan tied jyngkhang mano re mano ha kane ka 'krem' kaba u sah. U Kyrhai u lah dem, u lah kli ia lade kum ban thiah noh ha kane ka por, tang ba um pat iohthiah. Namar ba u dang shu lah wan pynshaw kiad-pyrsi ia ka trai iing hynne janmied na sha Mawngap, bad ba u la mlien artat tang ha ka tieng ka syier suda, mar ia-iohsngew ia ka tok, tok, kaba nyngkong, u Kyrhai u lah khie shong noh. U sngap. La riew biang, tok, tok, tok . . , tip katno sien um lap ba ñiew, tang ba kata ka jingtied kaba sngewmat kumba da ñiew ïa ki tok tok, bad kumba da thew ia ka jingjngai jong kawei ka tok na kawei pat. Ka trai iing ruh, u iohi, katai ka la shu peit dngang na dpei. Kam kren, kam khih. Hadien kumba lai sien pynhiar mynsiem uta u briew na shabar u khot, "Abik", tang shisien, u sngap noh. U Kyrhai u la shu tharai ba lehse ka trai iing ka kyrteng ka "Abik", bad ka ruh ynda haba ka iohsngew ba khot kumne ka la ïeng na ba shong. Mar kumta de u ïohsngew ba uba na shabar u la khot biang, tang ba da kumwei pat. U sngew

kumba u ong, "Bika", bad ynda ka ïohsngew ïa kane, ka trai ïing ka wan sha jyngkhang. Khatduh khatwai u ïohsngew kumba khot pat, "Kabi". Ka trai ïing ruh ka thie, ka ong "Oi", ka plie artat ïa ka jyngkhang. Ynda la plie, u nongtied jyngkhang u rung shapoh ïing. "La shibit .," u la sdang ban ong aïu re aïu, u ïohi noh ïa u Kyrhai, u sngap noh. U peit ïa u Kyrhai, u Kyrhai ruh u peit seh ïa u, u la tieng bha ïoh dei u briew uba phah ka Kang ban wan "shna" ïa u Naduh ba ka Kang ka la byrngem shoh pyniap ïa u, u la shu rah sah ha ka met kawei ka waïtsum kaba shitda tam ka jingjrong Wat haba thiah ruh u tynsat hapoh ka syngkhien, bad mynta ka kti jong u ka lah da twad sha ba don kane ka waitsum.

"Une pat, mano ?" u kylli noh u nongtied jyngkhang, u peit artat sha u Kyrhai

"Em, ym lei lei, u Shyntum," ka ïathuh ka trai ïing

"Ym lei lei, ngan ïathuh ?" u kylli.

"Ym lei lei," ka ong "ïathuh."

Une u nongwan-tied-jyngkhang u sa ïathuh ïa ka trai ïing ba ki Eksaïs kin sa wan khura ïa ka ïing jong ka lashibit shwa ban kynih syiar. Tang shu dep ïathuh de u ong un leit noh, hynrei ka trai ïing ka bat ba un ïarap lem ban ïasei ïa ki tin kiad napoh ïing ban leit buhrieh noh shawei. U Kyrhai ruh u ïarap lang hangta, bad dei nangta ba u sa tip ba ïa une u nongwan-tied-jyngkhang ki khot u Risang, ynda u ïohsngew ba ka trai ïing ka khot ïa u kumta Tang shu la ïakren shikyntien ar kyntien, para ba la ïamad hi ïa kajuh ka kam, ki lah da 'ïasma', kumba ïasma ki ksew, ki lah da ïasngewthuh. U Risang u sa ïathuh ba u dei na kawei pat ka Kang, ka jong u Kartus, bad u ong ïa u Kyrhai ba un wan ïasoh noh ha ka Kang jong u. U bein u kynnoh ïa ka Kang u Netaï

"Nga ruh nga iatrei nyngkong bad u Neta" u ong, "tang ba ym myntoi. Kat kiba iatrei bad u Neta," u iathuh shuh "bun kaba ki iashong ha phatok ban ia kaba ki sah shabar Ki la sngew ia ka phatok kum la ka iing kur," u ong "Naduh ba nga la wan noh sha u Kartus, la lai snem palat," u iathuh biang, "tang shisien nga dang shah set, wat kata ruh tang namar ba nga leit ai bakla ia ka tyngka Ha ka jaka ba ngan ai ia u S I uba ha iingshari nga leit ai pynban ia u S. I uba kem ia nga Wan noh sha u Kartus," u khroh biang. "Ngan leit ialam ma nga," u ong. "Man ka sngi naduh hynniew baje janmied nga don hangtai ha taksi stan ha Khyndai Lad, sa wan," u pynkut bad u leit noh artat Ynda u la iashong kai bad ka trai iing shiphang, u Kyrhai u tip shuh shuh ba u Risang u don la ki lok ha Eksais bad ha ki pulit hi ruh U wallam khubor sha ki nongdie kiad-tuh kiba u iadei lok, bad u leit ai khubor pat pyrshah ia kito kiba um iadei lok Ia ki para nongtuh nongthiem ruh wei kiba um iadei lok, u leit iathuh bran bran sha ki pulit, bad haba u tip pat ba ki pulit kin sa leit kem ia kiba u iadei lok, u la leit maham lypa ia ki bad ki la shu jah jak kumto haduh ba ki pulit kin da thait syndon ka wad

IV

Ka jingiashong 'dorbar' ka Kang u Kartus ka la wai Ki la iapynbeit ba ka Kang baroh kawei, lashisngi, kan leit shang shnong sha Laitumkhrah naduh 6 baje janmied. Ki Kang kin iaiaid ar ar ngut ha la ka jong ka jong ka por bad sha la ki jong ki jong ki kyntoit, tang ba shisien ar sien ki dei ban da pyniohi khnang ha ki pulit kiba ha ka Beat hangto. Kin iaid bad ka kyrtiang dien khah khah, kin iaid kumba peit bniew, kin lehmynleh kum kiba mut ban leh aiu re aiu haei re haei Haduh 11 baje kin ialeh bun kam ha Laitumkhrah, bad hadien kata u Shyntum (u Kyrhai) bad u Risang kin shu jah la ka jah, kin leit noh

sha Iewduh. Shwa ban kynıh syıar pat kın hıar sha Umsohsun, kin ıaswait ıa kawei ka ıing haduh ban da kynıh u syıar nyngkong. Hadıen kata u Rısang un leit prong ıa kata ka ıng, u Shyntım pat un nang ap pahara na surok. Ynda la laıt ban rung shapoh ıng u Risang un bsıat ktı 'thlap' shisıen, bad u Shyntum un sa leıt, un ıarung lang hapoh ıng. Ka jıng-"plan" kaba da thık pa thık. U Kartus u la 'hukum' ruh ıa u Risang bad u Shyntum, u da ban ar sıen ıa kajuh, ba kim bıt ban shım ıa kıwei kiwei pat kı tıar napoh ıng laıt na ka ksiar, kı baje ktı, bad ki mar heh-dor, bad ka tyngka.

Ynda la poi ka sngı, kı ıaleh thık kumba la "plan" Kı pulıt ha Laıtumkhrah kı ıohı ıa ki ba kı ıaıd sharım shaneng, bad kı ruh kı la shu don ka jıngsuba ba kıne kı khynnah-tuh kı mut ban leh aıu re aıu ha Laitumkhrah Kı la pynjur bha ka ıaıd patrol, bad na Thanat rıh kı la nang phah pulıt shuh sha Laıtumkhrah Dei kata hi ka jıngthmu kı Kang, ban kham duna pulıt sha Umsohsun

Ynda la biang ka por, u Rısang bad u Shyntım ki ıahiar sha Umsohsun, bad dei tang ynda ki la poı ha Umsohsun ba u Rısang u sa ıathuh ıa u Shyntım ba ka ıing kaba kin leıt ban tuh ka dei ka iing kaba shong ka Derıbon Ynda la kynıh u syıar—bad kumba da ıabuh khnang, u kynıh ruh na ıing ka Derıbon hı—u Risang u leit par sor na shadıen sha ka kamra kaba thiah ka Deribon. U Risang u la ju wan mynshwa sha ıing ka Deribon bad u tip bha hangno ka thıah Ka ıng ruh kaba don tang ar kamra. Ka shet ha kawei, ka thiah ha kawei. Da kumno u Rısang u ıa-ithuh bad ka Deribon? Haba ka kynthei samla ka la im ka jingim lyngkar kum ka Deribon, ym donkam shuh ban da batai U kynja skaiñ baroh u poi lut sha ba don ka pyut.

Tang jing jang u Risang u lah dep prong ïa ka biar iing, bad u la bsiat kti—'thlap'. Wan sa u Shyntum, bad u ruh u rung lang nadien u Risang. Hapoh kamra, u Shyntum u nang pynba torch-lait uba shu shai tang malu mala. Mar kumta de u Risang u kner la ki kti, u rah suki suki ïa kawei ka synduk nar kaba rit kaba don ha khlieh-thiah ka Deribon, u leit buh hajan ka thliew kaba u prong. U shim pat ia ka kti bat-torch u Shyntum, u pynba ha ka khmat ka Deribon. Ka ka iohthiah ngai ngai. U Risang u la iohi ia kaba u kwah ban tip—u kynjri ksiar ha ryndang ka Deribon U tur shajan bad suki jai, mian mian katba lah, u pyrshang ban sloit ïa u kynjri na sha khlieh, hynrei woh noh ha u ñiuhkhlieh, bad ka Deribon ka kyndit thret, ka sdang ban lynñiar Mar iamih "waw" na shyntur ka Deribon, u Risang u thab sbak, u set artat ïa ka shyntur. Ka ksaid, ka ïaleh, hynrei kam lah bad jar ka sngap. Katba u dang set ia ka shyntur, u Risang u phah ia u Shyntum ba un law ïa u kynjri bran bran. U Shyntum u buh ia u torch-lait ha khlieh-thiah, u pyrshang ban law, hynrei katno katno ruh um lah U sei noh da ka waitsum u ot tbak ia u ksai, u sa ring ter lyter ïa u kynjri. U Risang u phah ia u Shyntum ba un nang mih shwa ma u, un rah artat ïa ka synduk. Ynda la mih u Shyntum shabar bran u Risang u sa mih pynkloi ïa lade.

Ka Deribon pat balei ka shu sngap? Ka la tieng eh? U Risang u la lyngngoh, tang ba um ong ei ei. Thiaw ki ïaphet sha u lum uba ha pyrshah ka them metor, bad ki lap ba u Kartus bad kiwei kiwei ki lah iadon lypa. Ki iapynpait ia ka synduk, ki ia-ioh ka ksiar bad san hajar tam tang ka tyngka kot suda. Ynda ki la iapynshong dor ar hajar ïa ka ksiar ki ai lut baroh ha u Kartus, namar dei tang ma u uba tip hangno ban leit die ia ka. Na ka tyngka san hajar ki ai mar mar shi hajar shiteng ïa u Risang bad u Shyntum. Ïa kaba tam ar hajar, bad ïa kaba yn dang ïoh ynda la die ïa ka ksiar kin ïasam hapdeng ki

saw ngut. Ynda ki la iasam bad ki la ïasngewthuh katno katno kin ia-ioh, shwa ba kin iapra noh, u Shyntum u iathuh ba u la kum klet noh ïa u torch ha ing ka Deribon. "Haba me la klet, la dep," u ong u Kartus, "lada me dei ban iap lashai ruh men iap marwei, me sngewthuh em ïa kata?" u kylli artat ia u Shyntum U Shyntum u ong hooid, hynrei hapoh mynsiem u la khuslai tyngeh ba u klet noh ia u torch-lait Khlem pep kane ka jingklet bieit jong u kan sa pynngat ia u ha ka rúh. U lah sngew lypa kumta U Risang pat u don la ka jong ka jingkhuslai, tang ba u dang shu pun shwa ha lade mynta Um pat iathuh iano iano ruh, wat ia u Shyntum ruh ba u i kumba ka Deribon kam shym pynhiar mynsiem shuh ynda u la weng noh la ka kti na ka shyntur jong ka Tang khyndiat ruh ka khlem da khih shuh Hynrei ha kane ka khyllipmat hi kaba ki iakhuslai baroh baroh ka long ia u torch-lait U dei u jong u Kartus, u wallam u Risang u pyndonkam khatduh eh u Shyntum Ha une u torch-lait khlem artatien ki dak-kti kin don bad kiba kham paw tyngkrein kin dei hi ki jong u Shyntum namar ba dei ma u uba bat khatduh Hynrei ki dak-kti jong u Kartus bad u Risang ruh ki lah ban paw, bad na kine ki dak ki puhit kin sa tip dei mano, bad kin sa kem ia ki, ryngkat ia kiwei kiwei ruh kiba iatrei lang ha kajuh ka Kang

"Me," u ong u Kartus ia u Shyntum, "phet noh na Shillong shisyndon, me iohsngew? Leit sha la shnong lada me don shnong, lada mem don, leit rieh shawei shawei pat saw san bnai, me sngewthuh?"

Dei na kane ka daw ba u Kyrhai (Shyntum) u wan poi sha shnong ban wan "peit ia ki kmie ki kpa," kumba u ong Ban da ka kmie u Kyrhai kam shym la pynmih ia ka kyrteng ka Deribon ha ka sngi kaba u poi, u Kyrhai un dang sah ha la shnong sa katto katne sngi, hynrei u sah tang shimied, kum lashai mynstep u lah leit noh Jan-

mied, ha kawei pat ka sngi, ki pulit ki lah da wan poi ha shnong u Kyrhai, ki wan wad ia u Shyntum, ki ong Baroh baroh ha shnong ki iathuh hok, ki ong ym ju don u briew uba kyrteng kumta ha shnong Ban da don ruh, kaba artatien ba kin iathuh, hynrei haba ym da don shisha uba kyrteng Shyntum ki sngew khuid ka dohnud phir phir Ki pulit ki iathuh ba uta u Shyntum u leit tuh na ing ka briew kaba kyrteng ka Deribon kaba shong ha Umsohsun bad u da pyniap artat ia ka. Tang shu iohsngew ia kane ki kur ki jait jong ka Deribon—kata kaba iap ka dei ka Deribon jong ki, ne ka kur jong kiwei pat, kim don por ban da ap jingtip—brun bran ki khreh ki khrum ban leit noh hi bak bak sha Shillong

V

U Kyrhai u wan sha shnong ban rieh na ki pulit U mih na Shillong dang step phyrngab hadien ka mied kit-tuh Um pat tip ba ka Deribon ka la iap Namar ba ki pulit ki shait don ha Stan Bos, um leit da ka bos, u iaid da ka kjat haduh Saw Mer, u sa ap ban kiew bos nangta Ha la shnong u sngew shngaiñ ba ki pulit kin nym ioh ban kem suk ia u Un jah sha khlaw lada ki wan Lada ki shu ap sah ha shnong ruh un sah ha kiwei kiwei pat ki shnong kiba hajan, un rieh Kumta, u lah pynkhreh ia lade, hynrei ynda u iohsngew noh na ka kmie ba ka Deribon ka la leit ialam ia ka Rimai sha Shillong, u kylla lut ki jingmut jingpyrkhat baroh Kan myntoi aiu ia u ba un sah mynta ha shnong ban ri ia lade haba ka Deribon pat ka la nang hikai ia ka para ban iaid ha ki lynti ka jingjah burom? Wat la, ia lade, u la iaid mynta ha ki kam tuh kam thiem, u sngew ba ka para khatduh hi ka dei kaba bat, kaba ri kyndong ia ka burom jong ka ing. La kumno kumno ruh tang ban lait na ka jah burom U sngew ba ka dei ka kamram jong u mynta ban leit wad ia la ka para, ban pyllait noh ia ka shisyndon na ki kti jong ka Deribon. U la shu ngeit beit ba ka Deribon kan sa pyn-

kylla kynthei dakaid ia ka para, lehse ka lah da ialam ruh ia ka sha kata ka lynti. Ka briew kaba la im ia lade ha ka kam awria kum ka Deribon kan nym don da kawei pat ka jingthmu. Katba u nang pyrkhat ia kane lei lei, u nang kwah ban poi noh kloi kloi sha Shillong. Ha kato ka mied u pyrkhat biang hapoh mynsiem, ban da nga la tip ha ka Deribon ka la wan ialam ia i Bih sha Shillong, nga lah shu khñiot pyniap syndon hangto hangto hi, khun ki dakaid, khun ka poi-ei, khun ka u byrthen u kyriat bniat, u da khñiot artat da ki kti ia ka lyer, ba u la dom than eh. Mynta ruh u pyrkhat ban shu leit beit beit sha iing ka Deribon, un kylli shano ka la leit buh ia ka Rimai, bad lada kam iathuh un shu ksih syndon na ryndang. Hynrei lada ka iathuh bek bad vnda u la shem la ka para, un sa shu ai jingsneng ia ka da kumwei pat kaba kan da jah kwah. Un sa wan ialam noh artat ia ka para sha shnong.

Ha ka sngi ba u mih na shnong, um wan beit sha Shillong. U sah ar mied ha kawei ka shnong, u sa wan; bad vnda poi ha Lai Mer u hiar noh na ka bos, u iaid da ka kjat ba u tieng ioh don ki pulit kiba ap ha Umshyrpi ne ha Stan bos. Ha Shillong u sa iohsngew ba ka Deribon ka lah iap ha kato hi ka mied shah-tuh. U kyndit hynrei um da sngew tieng ia la ka met. Kat kum kaba u tip, u sngew shngaiñ ba ym dei ma u uba pyniap, bad ba um shym iadon kti ei ei ruh ha kaba pyniap. U pyrkhat marwei hato kiei kein kiba leit pyniap? Hynrei kaba u khuslai mynta ka long mano pat ban iathuh ia u hangno ka Rimai ka don? Kum lashai, la dang step u mih ban leit wad jingtip na kawei ka briew kaba ju mlien ka shang shnong. U iohi noh ia u Ken hajan Stan Bos. U ieng iakren noh bad u shiphang. U Ken u nang iathuh ba u mut ban leit sha shnong ha katai ka bos (u kdew artat) kaba la kyrhuh ka enjin. Hamar kata ka por ki wan mih ki pulit na ba neh, ki kem trait ia u Kyrhai (Shyntum). Um ïapyneh bad um kylli ruh balei ki kem. U shu phai sha u Ken,

u ong, "Sa pyniathuh lem ia i Mei ba ngam pat lap ia i Bih, nga la shah kem noh ha ki pulit." Ba la bun eh ki kam tuh jong u shane shatai, u Kyrhai u la shu tharai ba dei hi ia ka kam tuh hangno re hangno ba ki pulit ki kem ia u.

Ar sngi hadien, u kpa u Kyrhai u lah da wan poi sha Shillong Na ba sangeh ki bos u leit beit beit shata sha Thanat ban leit peit ia u Kyrhai Imat la don kiba la pynbatai lem ia ka lynti ban poi sha Thanat, hynrei ynda u la rung bad u la iaid ha Polis Bajar u kulmar noh, um tip shuh shano ka lynti, ne hangno u don Ban tur sha Khyndai Lad ruh u sheptieng, u shu ieng noh kynthab ha kawei ka jaka hajan Bijou U peit kai, u lyngngoh shaei u briew u ialeit iawan haduh katne katne haduh ba la khapngiah sa ka surok Ki briew pat ruh um ithuh khmat shuh kino ki Khasi, kino ki dkhar Ban shu ieng sah hangne ruh ym long U la sdang iaid noh, hamar kumta de riew kynsan ka motor na shadien, u kyndit, u rynsied kynsan sharud, u ialymbub bad uwei u briew, ki jan iakyllon baroh ar ngut "Phi matlah ne phi lei?" u kylli dom une uba shah lymbub U kpa u Kyrhai u kmen pynban ha kawei ka rukom ba une u briew u dei u Khasi "Map, Bah," u ong, 'ba nga kyndit ia kato ka put-put,' bad nangta de u sa iathuh balei u wan poi sha Polis Bajar bad shano u mut ban leit 'Shano, Bah, ka lynti Thanat?" u kylli Une uba shah lymbub ruh ynda u la peit ia u kpa u Kyrhai na khlieh ha kjat, u la ithuh ba u dei uba na sha nongkyndong aiu re, u isynei kylla noh ia u tymmen uba pli, u ialam ia u haduh ka lad kaba leit sha Thanat "Khie leit nangne," u ong, "iaid beit beit phin sa iohi hi ia ka ing Thanat kaba saw ka tnum, phin sa iohi ruh ki pulit saw-khlieh kiba ia-iaid ia-ieng ha phyllaw." Ka mynsiem u kpa u Kyrhai ka sa wan biang de kluk Namar ba u la sngewbha eh, u iasong kwai noh shikyntien. "Huh, Bah." u ai u kwai, "ban iakhiah krat, ban ia-ithuh ithaw lashai lashisngi."

Ynda u la ïaid shibit ar bit ha kane ka lynti, u kwai ruh um pat dep ktha pynlwet lut, u iohi pynban katai ka Rimai ka shong ha baranda ha kawei ka iing harud surok Mar ia-iohi de, "Rimai Rimai" u pyrta, ka jingkmen jong u kaba ym nang shuh ban batai Hynrei ka Rimai pat, tip ba ka la lehraiñ eh ba u kpa u iohi ia ka ba ka la riam khyllah, ne ba ka la sngew shon hapoh mynsiem ba u kpa u wan lap ia ka hangne, ne tip balei, ha ka jaka ba kan wan iakynduh ia la u kpa ka phet pynban jluk shapoh iing Wa, balei kumto? u la lyngngoh u kpa Haleh ka rngai ne, u pyrkhat, u kyrjiad artat la ki khmat, la ki shkor Em, ka da dei hi ka Rimai, ngam shym iohi rngai, u pynskhem ia lade, bad u leit rung la ka leit rung shapoh iing "Rimai, Rimai, ko Rimai, shano pha don, ko khun, mih pha ong shane, nga u kpa te ei," u pyrta l.. ka pyrta hapoh iing Wan mih pynban da u dkhar, "kia halla karta, halla mat karo, jao," u ong, u kynhied, u byrthen U kpa ka Rimai um sngewthuh ia ka bneng ka khyndew, tang ba u ithuh ba une u dkhar u la dom "Babu," u ong, 'nga wad ia ka Rimai, ka khun jong nga, ka rung hangne myntan, pynkhot lem seh babu," u ong, u leit artat shajan u 'babu" U dkhar pat u nang pynjur ka halla, u kynrup trait ia ka kti u kpa ka Rimai 'Ieh, babu, ieh, pyllait, wat bat" u ong Hynrei um aili, u bat skhem hi triang U kpa ka Rimai ruh u la sngew dom, u iakhun ban lait noh na une u dkhar, hynrei ki iawan sa ar ngut kiwei pat ki dkhar, ki iabat lut ia u tymmen uba pli Rimai shi Rimai, u pyrta, "alle pha ong, peit une u dkhar u la iabat ia nga, alle pha ong, pham ithuh shuh la u kpa, ko Rimai, alle pha ong," u pyrta, u la bitar, u'la thait hi ian, um lah iakhun shuh. Hynrei kata ka Rimai pat jar jar. Sa shisien u kpa u iaksaid tyngeh ban lait noh. "Ngan leit noh te me," u ong, "pyllait ngan leit noh shatai sha surok." Hamar kata ka por ki wan poi ki pulit ar ngut, imat la don ba leit khot. Balei, balei, ki kylli ki pulit da ka dkhar. Uba na iing u ïathuh u ong, "Une u briew (u kpa u Kyr-

hai) u wan rung shapoh iing, u thap rung sha ki kamra, u mut ban tuh, ngi lap noh ma ngi, u lehmynleh noh kum u bieit." Ki pulit ki shim ia u kpa u Kyrhai na ki kti, ki bat. "Kum me u tymmen ruh me dang wad tuh hi?" u kylli u pulit da ka dkhar ia u kpa u Kyrhai. U kpa u Kyrhai um sngewthuh, u la shu baiong ngit ka jing pyrkhat baroh Kat uba don, i kumba u ïa-imsngi tang bar bat bniew, u pyrkhat "Ko babu," u kren ïa u pulit, "nga wan wad ia ka Rimai, ka khun, te, babu, nga iohi ka doi hangne; u khun jong nga u Kyrhai ruh u don hangta ha Thanat, nga ong ngan leit shata sha Thanat te, babu hangno ka don?" u kylli artat. U pulit u iapeit dom pyn ban "Ha, ha," u ong uwei u pulit, "Thana, ha, ha, mint leit thana," u kohnguh khlieh, u lehmynkren da ka Khasi u ïalam artat ia u kpa u Kyrhai shabar Ynda poi ha surok ki pulit ki khreh ban teh ia ki kti u tymmen da u tyllai 'Ieh babu, ieh, wat teh," u ong u kpa u Kyrhai, u ring noh kynsan ia ki kti. Ki pulit pat ki khynñiat, ki shop ia u, ki thew tied pynban da u dieng Wa, ka pyrthei lel mon aiu eh kum kane, u pyrkhat Ki pulit baroh ar ngut ki ïabat ïa ki kti, ki iateh artat da u tyllai Dei ha kan' ka por ba u kpa u Kyrhai u jaw ki ummat tylli, jrup, jrup Ka pyrthei aïu kum kane? Hato kaei ka pap ba nga leh ba ngan hap shah haduh katne? Naduh ba kha ka kmie ngam pat ju mad kat kane ka shem pap. Ko Blei, ko Trai Kynrad, to iabishar lem! Kumta, u dwai ha la mynsiem, katba ki kjat ki nang jam pynjan sha Thanat

Haduh ban da poi ha Thanat u khlem da kren bniew shuh. Yn kren ïano? Uba ïaset kyllut lut. Ynda la poi ha Thanat ki pynrung ïa u ha kawei ka kamra kaba ki la ker da ki nar pynieng suda na sha khmat; ki phah shong ha kyndong, u shong, hynrei ka bneng bad ka khyndew ka la dum ngain. Um ïohi shuh iaei iaei ruh. Um iohi ba ha kata ka kamra don sa lai ngut kiwei pat kiba ïathiah lpen kum ki 'niang-set-rúh. Hapoh dohnud u sngew kumba ki jingpyrkhat ki ïakynthih, ki ïalymbub, ki ïatyl-

lun, ki ïaknieh ban mih shabar. U sngew kumba ki thied jabieng kin sa bthei U sngew kumba un sa lamwir. Ka khlieh ka baiong, ka mynsiem ka la pang, bad u pynhiar mynsiem jylliew, u da ud Baroh shimied u shu shong, u khlem thiah. Ynda la kynjat shai u khyllie la ka khlieh, u peit shabar. Utai u lum u iohi sha jngai, u jyrngam, jar jar, u i kumba um iadon bynta ei ei ruh ha kane ka pyrthei shem pap Ryngkat ka jingshai ka sngi ka wan ka jingkyrmen kaba pynsyaid ia ka dohnud jong u Dang don ka hok ha kitai ki lum kiba ieng skhem , ym don hukum ba u briew un shu shah shong kulai mon ha ka pap bad ka jingsniew. Kumta u sngew ha kane ka khyllipmat U kynmaw ia ka kmie u Kyrhai sha shnong, u sngew myllung ka mynsiem, ka shadem u sngew kumba kan pdang, u dohnud u kyndeh, ki ummat ki kyrsoi bad ki tuid sha ki ngab Uwei na ki lai ngut kiba iathiah lpen ha ka kamra u iohsngew kumba riew ksuk shi ksuk na kyndong U phai, u peit bad u iohi ia u briew uba shong bad la ka jaiñspong kynthrung, bad la ka jaiñkup U peit, u sngap shiphang Ka jingriew ksuk ksuk ka nang kham jur kham jur pynban Ïa lade um nang thiah shuh, u khie noh, u leit peit balei ksuk shi ksuk u'ai u briew ha kyndong, u iam ne u leh aiu Shisien peit, um pat lap ba ithuh bha ia ka dur ba kah ka jaiñspong, ba u dein artat ka khlieh U iaid noh na shawei, u peit shin biang sa shisien U i kumba u la ithuh mynta U leit tur shajan, u dem, u peit shin bha Hooid kein, um shym bakla shuh "Pa," u ong, "balei hangne?" u kylli Mar ia-iohsngew ia ka ktien "Pa," u kpa u Kyrhai u lah sngewthuh ia ka sur u nongkren, bad u mied sha jrong "Wa!" u ong, ba u la kyndit eh, "Kyrhai, me hangne, nga la lap," u ong, u kner la ka kti, u dap ka mynsiem mam haduh ryndang. Um nang kren shuh, tuid sa tang ki ummat. Um shym poi pyrkhat ba un ïakynduh ia u Kyrhai kumne, bad hangne Wat la ka jingïakynduh ka long hapoh along, ka jingkmen jong u ka la pynklet noh shibit ar bit

ïa ka jingsngewsih kthang kaba mih na ki jingjia baroh kiba la wan jia shen. U Kyrhai ruh, haba u ioh ia ki ummat u Kpa, u iajaw ummat lang noh. U sngewsynei ia la u kpa ha ka jingtymmen jong u. U sngew pangnud ïa la ka jong ka jingim. Ka wan shon khia ha ka dohnud jong u ba dei ma u, dei ki kam jong u, kiba la wallam ia kine ki jingjia baroh

VI

Baroh shimied, hynne mynmied, ka Rimai kam shym ioh thiah hok, ba la bun eh ki jingpyrkhat. Ka poi pyrkhat ia u kpa bad ka kmie , ka pyrkhat ia lade ba ha ka jaka ba kan shong skul, ka wan shong pynban hangne ha ba ka don mynta Ka pyrkhat ia kito, katto katne ngut, ki para samla, kiba ka la iohi ba ki iaher kynriang kumba her ki thapbalieh khoi-sner Ka pyrkhat, tip kumno lashai pat ia ka hi

Ka khie ruh ynda la sngi bha Kam pat ioh por ban riam ban beit, lane ban tah rong tah rup Rynjain kum kaei, u shñiuh ruh rangai kum ka men-iap-lok, ka shong syiad sngi ha baranda Kynsan kynsan ka iohsngew, "Rimai, Rimai," na sha surok. Ka sur kaba ka ju iohsngew, ka sur kaba ka sngewthuh bha Ka peit lieb, wa ! da u kpa shisha. Ka kyndit kat lah kat iai Ka jinglehraiñ ka wan tyllep ia ka baroh shi rynieng. Bran ka phet, ka rung jluk shapoh iing ban buhrieh ia lade. Da kumno ba u kpa u tip ba ka don hangne ? Mano ba la leit iathuh ia u ? Ka phuh sa ka syep ba ka la lehraiñ eh. Ynda ka lah rieh hapoh iing ruh uta u kpa u dang pyrta hi Rimai shi Rimai, sngew kumba un sa shu rung noh hi hapoh ka kamra ba ka rieh. Ka iohsngew u ong, alle shi alle, hynrei kam nud mih. Ka leit bthah pynban na shadien iing ia u trai iing ba un leit iathuh ia uta u briew uba pyrta ba kam don hangne. Ka la shu pyrkhat bieit ba suki suki lehse u kpa un sa shu salia noh, bad un sa shu leit noh

la ka leit kumto Kam shym poi pyrkhat ba kan jia pynban kumba ka la jia Kam shym poi pyrkhat ba u trai iing un phah khot sa da ki pulit ban wan kem ia u kpa jong ka Kam shym phohsniew mynno mynno ruh ba kan iohi ia la u kpa ba u shah teh, shah khum ha ki pulit. U dohnud jong ka u kylla khluk Ka sngewsynei pangnud ia la u kpa. Balei ba kin da kem ia uba pli ? U leh aiu ? U rung hapoh iing, u pyrta ia ka, hynrei um shym leh kaei kaei ruh kaba sniew Balei u trai iing un shu iathuh ia u kpa jong ka kumba ka la bthah, ba kam don hangne ? Balei ba kin da leh bein leh tohmet ia u kpa haduh katto katto ? Ka sngew rem kylla ba kam shym mih da lade Ka jingsngewsynei ia u kpa ka dait tdan sh, tdan ia u dohnud jong ka, kam ai shong shuh Ka la khreh mar mar ban mih la ka mih shabar ban leit ong ia ki pulit ba kin pyllait noh ha u dei u kpa jong ka, hynrei ki kjat kim treh khih Ka jinglehraiñ ka lah khum rymeng ia ka Ka shu pyntngen noh ia lade da kaba tharai ba lehse kin sa shu pyllait noh hi kumto ia u kpa uba pli Haleh pat kin pyllait ? La kumno kumno ruh ka la kut ka jingmut ba kan mih noh na kane ka iing Baroh shimied ka iohi sah ia ka dur u kpa Baroh shimied ka iohsngew sah ia ka jingkhot jong u

Ka leit jia ryngkhat ba kum lashai mynstep, u trai iing u leit sha Kiewhati Ka ruh ha kata ka step hi ka mih bran na iing, ka leit beit beit sha Thanat ban phah pyllait noh ia u kpa Hynrei ki pulit kim kohnguh "Pha kaei ?" ki kylli "Kumno ngin pyllait ? Ïa pha ruh ngim ithuh," ki ong. "Em" ka ong, ka iasaid, "u dei shisha u kpa jong nga te, uba phi ïakem hangtei mynhynnin." "U lah ban dei u kpa jong pha," ki ong, "pha ruh pha lah ban dei ka khun, hynrei ngim tip Pha kaba trei aïu, kaba ktah aiu, ngim tip Kumno, da ma pha, phan wan

bah jamin ia ki briew?" ka ong. "Khie phet, pha," ki kynhied, "ngim pyllait."

Ka la shu klun lut ïa ka jinglehraiñ, ïa ka jingsngew rem baroh. Ym don lad da kumwei pat, ka wan noh na Thanat da ka jingpang dohnud bad da ka jingïamrem Ka khmat jong ka ka la tyrkhong hi rat. Ha surok, katba ka nang iaid pyrkhat sngewsih marwei kumno pat kan leh ban pyllait ia u kpa, ka iohi liak ia u Ken ba u ïaid sha khmat. Ka ju ithuh bha ia u ha shnong, hynrei naduh ba ka la wan sha Shillong, shisien ruh kam pat ju ïakynduh ia u Kan leh kumno? Kan leit ïathuh ha u ia kaba la jia baroh? Lada ka iathuh ka la dei ban iathuh lut shaphang ia lade ruh Ka saw kyrang haiñ. Ka jinglehraiñ ka khang lynti noh Hynrei lada kam ïathuh kum ha u, hano pat kan iathuh? Kam ithuh briew ïano ïano ruh ki ban sngewlem ia ka jingshem jong ka, lane ki ban don ka maiñ ka burom, kiba lah ban iarap ia ka kum ha kane ka khim Kam nud ban leit biang sha iing ito i tymmen iba khot iing ia ka hadien ba ka la phet noh na iing ka Deribon Ka sngew lehraiñ iap ban leit pat sha iing i kmie u Bah Modring, namar ba ka la shu phet lyndet na ki kum ka nongtuh. Ka Deribon ruh, ka iohsngew, ka la shah pyniap noh ha ki nongtuh. Wat lada ka dang im ruh ki pulit kin nym da ñiew briew eh kum ïa ka. Ka la poi shisha ha ka shyngkhan! Ka khan shiphang. Ka jingim ha sor, pleng! kam shym dap tang da ka jingkmen bad ka jingsngewbha suda kumba la pynsngewthuh ïa ka mynshwa! Mynta ka la poi ha ka kut lad kut lynti. Hynrei u Ken? Ka wan biang khyndiat ka jingshngaiñ hapoh mynsiem, jait ba u dei u para shnong. Sa tang ma u uba lah ban ïarap lem ia ka Ïa kaba la lehraiñ lypa, yn lehraiñ pat sa katno? Ka ïaid pynstet katba lah ban lap ïa u Ken. "Bah Ken!" ka khot, ynda ka la lap. U ruh u kyndit. "Wa!" u ong, "shano kumne? Nangno phi wan?" u kylli. Shiphang kam nang jubab. Ka jinglehraiñ ka la wan tyllep biang. U Ken u shu peit, hynrei u ruh

u la ıthuh na ka khmat ȷong ka ba don kaei re kaeı kaba wıt hapoh dohnud jong ka. U kren ıa ka kum uba ha ung, kum u hynmen. Ka sa klet noh ıa ka jinglehraıñ, bad ka sa ıathuh lut phar khlem tyngkaı shuh ıa kaba la jia baroh.

"Shuh, ngan da leıt donkam ha ıne ı dukan ȷıng ȷang. Nang ap," u ong. Ynda u la dep la ı kam, u Ken u sa ıaleıt lang noh bad ka Rımaı sha Thanat Kı pulıt ki shah ıa u Ken ban bah ȷamın ıa u kpa u Kyrhaı, hynreı u da hap ban ıapynı nıa shaıd shı shaıd haduh kumba shıkynta eı eı shwa ba kı pulıt kın kohnguh Ki sa pynmih ıa u kpa u Kyrhaı na haȷot U tymmen uba plı u dang pang sah ka dohnud, u dang leh bıeıt ȷangur Mynta ba u la lait um don ȷıngpyrkhat shuh da kumwei pat laıt tang ban leıt noh hı bak bak sha la shnong Katba u Ken bad ka Rımaı kı nang ıathoh ıa kı kot kı sla ha ka mıeȷ u daroka kumba deı ka rukom, u kpa u Kyrhaı pat u lah nang ıaıd la ka ıaıd marweı Um kwah shong shuh ha sor Shıllong. Lashıbıt, ynda u Ken bad ka Rımaı kı la ıamıh na Thanat, u tymmen um don shuh! Uweı u pulıt Khası u ıathuh ba u tymmen u lah leıt naduh mynhynne U Ken bad ka Rımaı kı ıabeh pynstet nadıen bad kı lap ıa u ha Mot Phıan, une u wad bos ban leıt noh sha shnong!

VII

Ka ȷıngshah kem u kpa ka la pynkylla ıa ka ȷıngmut ȷıngpyrkhat ȷong ka Rımaı Laı bnaı ka la ıoh mad ıa ka rukom ım ha Shıllong. Ka la ıohı ruh da la ki khmat ıa ka rukom ım, ka ıaıd ka ıeng, ȷong kı katto katne ngut ki para samla kıba na sha nongkyndong, bad kyntheı bad shynrang

Naduh ba ka wan ıalam ıa ka Rımaı sha Shıllong, ka Denbon, da kı buıt pah ȷong ka, ka la sdang ban pynshoi ıa ka Rımaı da kumne bad da kumtaı, da ki khadu ksiar

aiu, ki baje kti aiu, ki juti aiu, bad da kiwei kiwei ki buit ruh ban "pynshong skul" ia ka Rimai, ym ha ka skul pule kot, hynrei ha ka skul kaba hikai ia ki khynnah samla kiba luilui ban die tat ia la ka burom kynthei Hynrei ka Rimai kam kohnguh. Ynda ka iohi khlieh-la-ka sngi ba ka Deribon kam shym tlimu ban leit ialam ia ka sha ka skul pule kot, ba ka iai khroh pynban ban pynliat ia ki ha ka kam kaba ka da sngewjli haduh katta katta kum ban prie, bad ka da triem ruh ka met baroh shirynieng ka phet noh bran na iing ka Deribon, ka leit sah ha iing iwei i tymmen iba najan shnong jong ka, tang ba i la shong ha Shillong la slem. Ine i tymmen i kyndit bad i lyngngoh haba i iohsngew ba dei ka Deribon kaba wan ialam ia ka Rimai sha Shillong Im sngew nang pyrkhat kumno ba ki kmie ki kpa ki shah pynbieit kum ha ka Deribon, bad i sngewsynei ia ka Rimai I kyntu ia ka Rimai man ka sngi ba kan leit wan noh sha la shnong, namar ba ym don shuh ki skul ki ban dang pdiang khynnah thymmai, ba la palat ia ka shiteng snem, hynrei ka Rimai ka la sngew lehrain noh ban leit phai kylla, ioh ki iarkhie bein ki briew ha shnong Khnang ban ioh la ka jong ka bam, ka Rimai ka khroh ia i tymmen ba in pynwad jingtrei ba kan trei, kat ha ba ioh Ine i tymmen i leit pynshong ia ka ha ka iing ki para Khasi kiba la phah pynwad nongtrei ha i Ka dei ka iing i kmie u Modring

Hynrei ka Rimai kam shym neh slem ha kane ka iing Wat la ka sngewjli shisha ia ka rukom im kum ka jong ka Deribon, kam tip pat ba don bun kiwei kiwei pat ki jingniam ha kiba ki khynnah kynthei samla ki ngat doi ldoi khlem da pyrkhat, lymda ki long kiba skhem jingmut bad kiba rangbah ka jingpyrkhat

Uwei u dkhar u ju wan kai teng teng ha iing i kmie u Modring ba u ia-ithuh dei kam bad u Bah Modring Ha kawei ka sngi une u dkhar u lap ia ka Rimai ha surok ba ka mut ban leit iew. U ïa-ïaid ryngkat noh bad ka,

bad shwa ban rung ha iew u khot dih sha ia ka ha kawei ka restoran. Kam treh ba ka lehraiñ, hynrei ynda u la khroh hor ka iabud ia u shata U iathuh khana ia ka pyrthei baroh kawei, hynrei kam shym da pynleit jingmut than eh ba dang sngew kulmar ka khlieh. Ynda la dep ka dih sha, shwa ba kan mih noh ban leit thied dohkha ia ki trai iing une u dkhar u iawer leit cinema "Em phi, mynta te ym long," ka ong "Lashai pat?" u kylli "Em phi, lashai ruh ym long, ba ngam lait" Shu kut noh kumta Hynrei saw sngi hadien, u lap biang ia ka hajan iew, bad ki ialeit dih sha biang ha kajuh ka restoran Ynda u la khroh la khroh, ka kohnguh ban ialeit cinema bad u kum lashai ka sngi Ha kata ka mied ka Rimai ka lah ong lypa ia ki trai iing ba lashai ka kwah ban leit iashem ia ki para lok kiba dang shu wan na sha shnong, tang ba ki iasah ha Laitumkhrah, ban kylli khubor shaphang ka kmie bad u kpa Kum lashai ha ka jaka ba kan leit sha Laitumkhrah kumba ka ong, ka leit ap pynban ha Khyndai Lad ha ka por khat-ar shiteng mynsngi, ka ieng hajan ka dukan die kot khubor, kumba la iakut bad uto u dkhar Kam shym ap slem Uto u dkhar ruh uba kyrteng u Robin Das, u lah da mar iapoi U ialam shwa ia ka sha ka restoran ha pyrshah Kelvin ban iadih sha Ka Rimai ka sngew sarong shunkom, ka i phuhmut pluhmat ba ka la ioh leit bam restoran khah khah, ki jymbam ruh ki jait pa ki jait Ynda la poi ka por cinema ki iarung baroh ar ngut, ki iashong first class Ka jingkmen, ka jingsngewtynnat khleh sarong jong ka Rimai kaba ym nang ong shuh Ynda la wai cinema, u ialam ia ka sha ki dukan, u thied kine kitai, ki umphniang sleh-khlieh aiu, ki sabon aiu, ki jingiewbih aiu, u ai ia ka Ka lehraiñ ban shim, hynrei u bat ia ka kti, u khroh Ka shim, bad haba la shim, la ngat ha ka shangkhawiah!

U leit on ia ka haduh pdeng Mawkhar. Ka jinglehraiñ jong ka ka la nang duna nang duna. Ka la sdang leh khyllew pynban, ka peit pynjrong ryndang! Shwa ban

iakhlad noh, ki iapynbeit ba kin ialeit cinema biang ha ka Sngi-saitjaiñ ynda la wan ka film thymmai kaba itynnat

Ynnai da iabun ktien shuh Ha kaba lai sien ba ka leit iapeit cinema lang bad u Robin Das, ka khlem da leit shuh artat sha iing i kmie u Modring Kiba iohi bad kibi tip ki ong ba ka la iashong bad u Robin Das ha Polis Bajar Shitaiew hadien ba ka la iashong bad une u dkhar, katba ka nang syaid sngi ha baranda, ka iohsngew ia ka sur u kpa ba u pyrta ia ka ha kato ka step

VIII

Ka Rimai ruh ka ialeit ryngkat noh bad u kpa sha shnong Naduh Shillong haduh shnong u kpa u Kyrhai um shym kren shikyntien ruh Ki jingjia kynsan kiba khyllah khyllah, ha sor Shillong, ki la set sbak ia ka shyntur jong u U lyngngoh tymmen ba ki khun jong u, pleng! kumto ki lah ban kylla ka jinglong bad kum kato pleng! ka jingim jong ki ha sor Shillong Ki jingsngewsih ka jingpangnud, ka jingsngew jah burom kaba um sngew don thyllieij shuh ban batai Ka akor ki khun, pleng!

Ka Rimai ka ialeh katba lah ban klet noh ia kito ki lai bnai ba ka sah ha Shillong, hynrei kam lah shuh da lei lei ruh ban wallam pat ia ka jinglong shida mynsiem ia ka jingluilui, bad kam lah shuh ban syrdep pat ia ka jinglong sotti kaba la jot jah burom Kum ka dieng kaba la sah prek Lah ban sei lut ia ki prek, hynrei ki dak-prek ki sah sah! Saw snem hadien ba ka la wan phai na Shillong ka sa iapoikha bad uwei u para shnong

Īa u Kyrhai ki tian-bishar ba u leit tuh na iing ka Deribon bad ba u pyniap artat ia ka Haduh kaba kut um shym phla ba u ïaleit lang bad u Risang sha iing ka Deribon Ki pulit ki la leh bun ki buit ban pynkren ia u, hynrei u sngap jar jar ia kane ka bynta Īa kaba rung ha

ung ka Deribon, nga rung, u ong, ia kaba tuh ruh nga tuh, u ong, ia kaba pyniap te, em, ngam shym pyniap, bad ngam tip mano ba pyniap, u ong U iathuh hok ba um shym pyniap ia ka Deribon Ki pulit kim ioh sabut nangno nangno ruh ban pynngat ia u Risang ne ia kiwei kiwei pat kiba ha ka Kang u Kyrhai

U nongbishar u rai phatok ia u Kyrhai ar snem tang ia kaba u leit tuh Shaphang kaba pyniap ia ka Deribon, u ong ba ym don ka sakhi kaba biang bad kaba shai ba dei u Kyrhai uba pyniap ia ka Deribon Kumta um shym rai ei ei ruh halor u Kyrhai ia ka jingpyniap briew

U Kyrhai, ka Rimai bad u kpa ki la mad ia ka Shillong!

Phim Ngeit? (II)

"Haba la jrong than eh u thylliej briew, ka thma ruh ka lah ban khie, phim ngeit?" ka kylli ka Kong Lohi, ka la dom bha, da thnam sa ka shyntur

"Wa, balei ngam ngeit?" ka jubab ka Kong Marti Ki iashong kai ha iing ka Kong Marti Ka Kong Lohi ka la dom tyngeh ia ka Senli, ka para shnong, ba ka leit iathuh hana, sha ka Kong Lisa ba ka Kong Lohi ka ong ba ka Kong Lisa ka dei ka shynreh

"Nga ngeit kein," ka ban biang ka Kong Marti "Uto ei u kharkhrong ha iew mynshemsnem, uba khlem thylliej, phim kynmaw " ka kylli Ka Kong Lohi ba dang sngew dom eh, ka shu kohnguh khlem kren

"Uto u dkhar em," ka pur biang ka Kong Marti, "u wan na sha Panjab, ne na ka shnong aiu nga la klet noh Ha kawei ka sngi ki shnong ki shim ki ot tbak ia u thylliej jong u "

'Wow ko mei! Balei?" ka la sngew shyrkhei ka Kong Lohi

"Ban ioh shong suk ka kynthei khynnah ha shnong ha thaw" ka iathuh ka Kong Marti

"Iiw eh! Shi eh! Sngew tieng phi!" ka ong ka Kong Lohi

"U khar-shatei u ialeh kumta kein phi," ka la kren batip ka Kong Marti "Katba u dang don ha shnong," ka bteng biang, "shu mih tang ka iakajia majia ha shnong, ki ong, ba u la lir lir than eh u thylliej une u dkhar, ka iashoh ka iadat ruh na u thylliej jong u, wat haduh ka thang iing thang sem ruh, na u thylliej jong u hi. Mynta

u la shu shang khrong kylleng Sha la shnong um ju leit shuh. Hana, u lah smai ha ka por ba u mih na shnong ba un nym wan phai shuh katba ym pat mih thylliej biang da uba thymmai "

"U ju mih biang u thylliej haba la ot ?" ka kylli ka Kong Lohi, ba ka sngew la kumba ot ia ka lakait ban mih biang da kaba thymmai

"Ioh u dang iapynsah kein khyndiat khynsoit ba un mih biang," ka lehmynbatai ka Kong Marti

"Haba kren ruh um nang shuh, shu tang ka 'be-be-be' suda, kumno pat un dang nang smai, Kong Marti ?" ka kynmaw khliak ka Kong Lohi, ka kylli.

"O, shisha kein, mu ?" ka kyndit ka Kong Marti, ba la kum lait la ka ktien "Ngam shym da kylli kumno u smai," ka ong, kam banse ba la poi ha ka shyngkhan

"Phin kylli ne te, un nang hi ban jubab, uba pli ?" ka woh khak ka Kong Lohi.

Ka Kong Marti ka la shu sngap noh shwa Ynda kham shibit, haba la wan biang ka jingdom ia ka Senli, ka Kong Lohi ka ong "Em, kaba sngew dei Ban da ot noh ia u thylliej ka Senli ruh kan bha," ka da sngew hun artat kumba la ioh ot shisha

Kane ka Senli kaba dang samla bad ka kham poh rta shibun ban ia ka Kong Marti bad ka Kong Lohi.

"Shuh phi ! Ban da bitar bniew eh haduh katta te, leit long mo ?" ka la pynsneng noh ka Kong Marti. "Tip haleh u tam hi u thylliej jong phi ne, mano ban tip ?" ka kren pyni Ka Kong Lohi pat, khlem da mut, imat, ka sei la u thylliej lir lir ka jliah ia ka rud shyntur la jong "Ym ju bit ho ban lir lir than u thylliej," ka kynthoh ka Kong Marti, ka peit artat sha ka Kong Lohi, "mano mano ruh kein," ka kren hynmen noh pat

Ka Kong Lohi ka pyrkhat shıphang Deı ban don ka kynja jingthew, hynreı kumno phın tıp uno u thyllıeıj uba jrong, uno uba lyngkot? Tang shu jhah shyntur ruh yn ong noh ba jrong thyllıeıj? Em, dei ban da don ka jıng-thew, ka pyrkhat

"Kum ia kano, Kong Martı, phin ong kaba jrong thyllıeıj?" ka kyllı kaı ka Kong Lohi, imat ba ka sngew shon ha ka jıngmut la jong "Ma nga ruh, ma phi ruh, keın mo, kaba ıohsngew ıa kaeı kaeı, ngı ıathuh lem, keın mo, ha kı lok kı jor, kein mo, shu lah hı ban set?" ka la kyllı pat. "Haba ıathuh lem, phin sa ong noh kaba jrong thyllıeıj?" ka pynkut artat

Ka Kong Martı ka ıahap jıngmut, hynreı jaıt ba la kyllı ıa ka, ka sngew ba ka deı ban leh rangbah ban bataı

"Haba tam u thyllıeıj keın, kı ong kaba jrong thyllıeıj, ka ıathuh, ka bam kwaı artat ıa lade ynda ka la ıasong ıa ka Kong Lohı de Ka Kong Lohı ruh ka la sngew ıadeı ıa kata ka jıngbataı, hynreı ynda ka la pyrkhat bıang kata ka tam thyllieıj pat ruh kaba ym da shai Kaba kumno?

"Haba kumno pat phın ong kaba tam thyllıeıj?" ka kylli.

"Wa! Ia kata ruh phım sngewthuh?" ka kyllı kylla pat ka Kong Martı "Ka long kumne keın hı-hı-hı " ka samrkhıe noh, ba la sngew eh ban pynshaı! "Haba tam u heı, haba jrong u thyllıeıj, phı tam u thyl-lieıj, ym deı? La ıa-ong kumta hynne, ym deı? Haba tam pat u thyllıeıj te ka mut hi-hi-hi " ka la rkhıe noh biang, " hı-hı-hı haba tam u thyllıeıj te phı jrong u thyllieij keın, ym dei?" ka pynkut noh, ba shano shano ruh kam poi shuh, ka rkhıe artat.

"Shısha kein, kumba ong ma phı hı-hı-hi " sa

ka Kong Lohı ruh ka la ıarkhıe lang noh Ew ! ka jıngsngew bına !

"Ka shu long tang kumne keın, Kong Lohı kaba snew ka wan mıh tang haba tang haba "

"Kaba snew ka wan mıh tang haba la jrong thyllıej kum ka Senlı keın," ka kmeh ktıen noh ka Kong Lohı bı ka Kong Martı ka la shu teh teh hajuh shı hajuh

"Nga lah mut hı ban ong keın tang ba tang ba " ka khlem ıoh kren pynkut, ba ka wan rung noh hı da ka Senlı ha ba kı ıashong

"Kong Martı !" ka khot, kam pat lap ba ıohı ıa ka Kong Lohı ba ka shong ha ba kham dum "O !" ka ong ynda ka la ıohı pat, "ı Kong Lohı ruh ı don du, ka la bha," ka ong "Ko Kong Martı !" ka khot bıang, "peıt, seh, kı ıakynnoh beın kı brıew ıa nga, nga la sngew lehraıñ haduh ba ngan peıt khmat ıa kı brıew ruh ngam nud shuh," ka ıathuh

"Baleı, ka ıakynnoh kumno ?" ka kylli ka Kong Martı

Hooıd keın kaeı kaba kynnoh ? Kumno ka ıakynnoh ?" ka pynbud sa ka Kong Lohı

"I Kong Lısa keın " ka ıathuh ka Senlı Ka Kong Martı bad ka Kong Lohı kı ıapeıt lyngngoh lang baroh ar ngut "I Kong Lısa ı kynnoh ıı nga da kı ktıen kiba nga lehraıñ ban pynmıh ha khmat jong phı "

"To ıathuh keın pha kumno ? Kata ka kong Lısa kan shu kynnoh ıa pha khlem daw ?" ka la pynheh ryndang ka Kong Martı

"Hooıd keın, mano ban shu kynnoh khlem daw," ka la pynbud lem sa ka Kong Lohı

"Ki ong, hana, ı leıt ıathuh ı Kong Lohı ha i Kong Lısa " ka la sdang ıathuh biang ka Senli hynrei lap ba bthei noh shwa na ka Kong Lohı.

"Ïa kaei nga iathuh ma nga? Kaba khlem raiñ kata ka briew kaba kren kumta " ka byrthen ka Kong Lohi.

"To ieh kan da ïathuh shwa seh, Kong Lohi" ka dumok ka Kong Marti. "Kut ruh ym pat kut phi lah da kyrhuh noh ma phi," ka kynteit artat. "Ïathuh, Senli, iathuh Yn iasngap shwa ia pha," ka la kren tymmen ka Kong Marti

"Hana, i leit iathuh i Kong Lohi ha i Kong Lisa," ka iathuh ka Senli, "i ong ba nga khot ia i Kong Lisa ka shynreh I Kong Lohi i kylli ia nga shisien balei ka briew ka iashim jait na ka shynreh? Hynrei nga nga shu rkhie noh khlem da ong ei ei Mynta pat, hana, i Kong Lisa i kren bein ia nga, i ong balei ka wan rkhie bein ia ka jait ki briew Ka ka dei kaei eh, i ong, ka jait ki mrad? Kam dei ka jait ki briew?"

"Phi leit ong kumno, Kong Lohi?" ka kylli biang ka Kong Marti

"Ngan leit ong aiu ma nga ia kata ka Kong Lisa? Tang iakynduh ruh ngam ju iakynduh"

"Pha pat," ka kylli ia ka Senli, "mynno pha iakynduh ia ka Kong Lisa?"

"Nga ruh ngam shym iakynduh," ka iathuh ka Senli

"Pha ruh pham shym iakynduh, ka Kong Lohi ruh kam shym iakynduh, te pha ong du ba ka Kong Lisa ka kren bein ia pha ha ban da biang?" ka kylli ka Kong Marti la kumba swar u plidar

"Ïa nga ka iathuh ka Riti," ka ong ka Senli.

"Kato hi, pleng, ka jrong thyllieij!" ka ong ka Kong Lohi, ka ieng artat joit, ka ïaid sha jyngkhang kum ban mih noh.

"Wa! Ko Kong Lohi, shano phin leit ?" ka kylli ka Kong Marti

"Ngan leit ot ia u thylliej ka Riti," ka jubab ka Kong Lohi, shihiang ka kjat ka la kam sha khyndew

"Alle phi, shong, wat kren kum kaba lamwir," ka dumok ka Kong Marti, ka ieng artat ka rung noh ia ka Kong Lohi shapoh iing "Phin leit ot uta u thylliej, phi la ong ia ka Riti ba kan sei lypa u thylliej ?" ka kylli

"Em"

'Shong shong Ynda iaphah khot shwa ia ka Riti, ynda iakylli kein," ka ong ka Kong Marti

"Em, ngam kwah peit ia ka khmat jong ka, ka pyneh ka Kong Lohi

"Ioh ka phut pynban ka Riti ia u thylliej jong phi ho, lashai," ka pyntieng ka Kong Marti

"Balei kan phut ? Ym dei ma nga kaba jler,' ka ia-ai nia ka Kong Lohi Ka Kong Marti ka rung sha iingshet-ja jing jang, ka sa wan biang

'To shong phi, nga la phah khot, kan sa wan hi kumne kumne Ynda ka la wan yn sa iatip yn ia-ot ia u thylliej jongno," ka ong ka Kong Marti

Ym shym slem Katai ka Riti ka la wan, lkheng met-bah kat kaei Bad ka jrong bad ka heh

"Balei Kong ?" ka kylli ia ka Kong Marti, tang shu rung, ka peit ka phuh samrkhie artat sha ka Kong Lohi bad ka Senli

"Ko Riti," ka la leh nongbishar ka Kong Marti, "pha leit iathuh aiu sha ka Kong Lisa ?" ka kylli.

"Mynno ? Ia kaei ?" ka samrkhie artat

"Mynno mynno ruh kam pher Pha leit iathuh ne em ba ka ong ka Kong Lohi ?" ka la buh jingkylli biang ka

Kong Marti. Ka la ju leit sngap kai haba bishar briew ha iingshan Ym ju bit ban kylli shai eh haba swar, u ong uwei u plidar Ka bud ia kata

"Ba i ong kumno i Kong Lohi ?" ka kylli ka Riti, kam pat sngewthuh ia ka jingkylli

"Ïa kata kein pha, nga kwah ban tip Ka ong aiu ka Kong Lohi ha pha ba pha leit iathuh pat sha ka Kong Lisa ?"

Ka Riti ka dang shu peit lyngngoh hi Balei ka Kong Marti kam shu kylli beit kumta naduh mynhynne ? Ka peit sha ka Kong Lohi Ka Kong Lohi pat kam lah kun shuh

"Ïa kato te pha, ba iakren ha kato ia ka jait shynreh," ka pyniathuh

"O ! Ïa kato ?" ka ong ka Riti "Ha kato shisien ba iakren kai, i Kong Lohi i ong ka Senli ka rkhie iap-ang ba i iathuh ba ka Kong Lisa ka dei ka shynreh "

"Em pha, nga ong ka jait shynreh, pha," ka la knieh ktien noh ka Kong Lohi, hynrei ka Riti kam kylla, ka leh kumba ym iohsngew ia ka Kong Lohi, ka iathuh shuh

" hana, ka Senli ka ong, sngew phylla ba ki briew ki iashim jait na ka mrad " Ka Riti ka iohi ba ka Kong Lohi ka kohnguh khlieh Ka Senli pat ka la knieh ktien noh

"Pha iathuh ia nga da kumwei," ka ong

"Ba la slem kein pha, pham kynmaw shuh pha ioh-sngew da ka shkor kamon, ne da ka shkor kadiang," ka ong ka Riti

"Ba la slem kein pha, ma pha ruh kajuh Ha kato u thyllieij jong pha u kren da kumwei, mynta pat u la kren da kumwei," ka kren pyneh ka Senli

"Pha iajrong thyllieij hi ia lade, pha wan kynnoh pat ia kiwei," ka la kren bitar sa ka Riti "Ha kato ruh ba

nga iathuh ha pha bad ha i Kong Lohi shaphang u khun bsein, pha pha leit iathuh sha ki briew da kumwei, i Kong Lohi pat i leit iathuh da kumwei," ka kynnoh ka Riti bad trait bad trait

"U khun bsein ?" ka la kylli lyngngoh ka Kong Marti. "U khun bsein aiu pat uta ?"

'O, phim pat iohsngew ?" ka la kylli shwa ka Kong Lohi "Ka pyrthei baroh kawei ka lah iatip, kumno phi pat phim tip ? Ka kha ka briew da u khun bsein " Ka iathuh pynkloi ka Kong Lohi ioh lap ba iathuh noh kiwei.

Wan rung sa i Kong Sidon I sngew lehraiñ ban iathuh hok ba i wan ban ialorni ia u khun bsein, i ong noh ba i wan wad pylleng

"Wow ! KO Sidon ! Mynno pha ju tip ba nga die pylleng ina nga ?" ka kylli ka Kong Marti

"Nga ong nga wan wad pylleng ym dei kein na phi," ka jubab ka Kong Sidon Ka sian "Nga leit wad pylleng na ing ka Khaimon kein, nga khlem ioh, ka iathuh khana noh ia u khun bsein Tang shu kha u lah par kumba par u bsein, hana, ani ! ka jingsngew triem !" ka ong, ka da pynkhih ki tyrpeng "Ka kmie kaba pli kam banse, bad ka sngewrem, bad ka sngew lehraiñ ka shim ka klum khop shi khop '

Wan rung sa u Bah Melo, u dang wan na shaei re shaei

"Ko kpa ka Ril," ka khot ka Kong Marti, "phi iohsngew ia uta u khun bsein ?" ka kylli Ka Kong Marti ka dei ka kmie ka Ril

"Em, ba u lei, haei ?" u kylli, u shong artat

Ka iathuh biang ka Kong Marti kumba iathuh ka Kong Sidon.

"U kpa te, hana, tang ban kren briew ruh um treh shuh, ba u la sngew jem rngiew la ka longkpa. Wow !

Ka pyrthei khyllah aiu kum kane mynta, ka iakha khun sa da u khun bsein," ka nang pur shuh ka Kong Sidon "Lashai lashisngi sa ki khun khla, khun dngiem ter shi ter Dang mynno kumto, shisien, kim la iathuh khana ba ka briew ka kha iba kum i khun blang ?"

Ka Kong Lohi, ka Riti bad ka Senli ki iapeit kawei ia kawei, ki shu iasamrkhie kynsan, ki iarkhie kak baroh lai ngut U Bah Melo bad ka Kong Marti ki iapeit lyngngoh Ka Kong Sidon ruh ka la sngew lehraiñ ba i kumba ki iarkhie ia ka.

"Balei ka iarkhie kumne ?" ka kylli ka Kong Marti, kumba thut

"Iathuh ma pha," ka ong ka Kong Lohi ia ka Riti

Ka Riti pat ka kyntu ia ka Senli, ka Senli pat ka kynshuit ia ka Kong Lohi Ka Kong Lohi ka sa pynbor ia ka Riti ba kan iathuh

"Nga ruh nga iohsngew kein ia uta u khun bsein,' ka iathuh ka Riti "Kumba nga iohsngew, iba tang shikhup, nga iathuh ha ka Senli Ka Senli pat, ba ka iohsngew na nga ka leit iathuh sha ki briew da kaba shitda I Kong Lohi ruh, i leit iathuh pat haduh shipruh," ka rkhie artat "Mynta pat sa u khun bsein i Kong Sidon Kano kaba shisha ngam nang ong shuh Ia kata kein, ngi iasngew samrkhie "

"Pha pat pha ioshngew kumno ?" ka kylli ka Kong Marti.

"Nga nga iathuh ha ka Senli ba ka briew ka kha khun bsein, bad tang shu kha i thap puh pynban ia ka kmie," ka iathuh ka Riti.

"Em pha, pha da ong ba ka khlieh ruh ka khlieh briew," ka pynbeit ka Senli "Nga nga iathuh sha ki briew kumta."

"Ki briew pat kiba iohsngew na pha ki iathuh da kumwei du," ka ong ka Kong Lohi ia ka Senli

"Phi pat phi leit iathuh kumno sha ki briew ?" ka kylli ka Kong Marti ia ka Kong Lohi

"Nga te kumto hi kein kumba nga iohsngew Nga ong na syngkai shaneng kum u khun briew, na syngkai sharum te da u bsein, tang ba dkut noh i tdong khyndiat ha ka por ba kha, ym dei, Riti ?" ka kylli

"Mynno nga ong dkut i tdong ? Nga ong i don iba kum i tdong khyndiat, phi," ka ong ka Riti

Ka Kong Lisa ka dang long shynreh ne ka la kylla langbadur ne ka jait mrad am pat, kim salia shuh, ki la ioh ka jingiakren mynta kaba kham ioh lad ban iabsut la i jong i jong bad ban ia-ong "hana" shi "hana te phi " U Bah Melo u la shu sngap khlem kren U ruh uba la mad ia ka 'tienbriew Ka mih na ka shyntur uwei u briew da kumwei, ka rung ha ka shkor ki nongsngap da kumwei, ka mih pat na ka shyntur jong ki da kumwei Yn ong u thyllieij jongno uba kham stet padiah ? U jong ki kynthei ne ki shynrang ?

"Ki la shu iathuh khana puriskam phi ia uta u khun bsein," u ong Na ki saw ngut kiba la iathuh um pat sngewthuh kaei ka dur uta u bsein

"Wa, i Bah ! Ki iathuh baroh baroh te ! Kiba da ialeit peit ruh bun, ki ong," ka iathuh ka Kong Sidon Ka Kong Lohi ruh ka nang pynskhem shuh shuh kumba ka da iohi

"Ka da kha shisha kein Bah Melo, ngin shu kren kai eh kat ia kane ka kam ngi leit nud shano ?" ka ianoh jingtip lem ka Kong Lohi

Ka jingiakren ka la shu thnam shaid tang ia uta u khun bsein Ia kajuh shi kajuh shiphew sien ne. Katba kin da iapra noh sha la ung la ing, u khun bsein ruh u

la nang kham sngaid, ka dur ruh ithuh te ym pat da ithuh, hynrei u la kylla na kaba iathuh nyngkong ka Riti Ba ki shu iashongshit kynthei ban pynkhraw pynshoh ia ka lorni ne ba ka da kha shisha kata ka briew da u khun bsein? U Bah Melo u pyrkhat Ynda u leit sha sor un sa nang ioh jingtip shuh Ban da leit kylli khnang te kaba ym bit Paw bieit noh u rangbah briew Ioh kim iathuh pat un leh kumno? Kaba dei ban da ioh jingtip shuh shuh Ka long ka jingphylla kaba khraw, lada ka long kaba shisha O! Dei kata kein! Ka jingshisha! Dei ban wad ia ka jingshisha Balei yn lehraiñ haba wad ia ka jingshisha? Tang ba dei ban ri ia ka jinglong rangbah Kumta, u Bah Melo u pynlhun pynsngaiñ ia la i jingpyrkhat

Ar sngi hadien, ha ka sngi Lyngka, u Bah Melo u leit wad dieng sawdong na ung i Kong Ledi ha Jaiaw U la pyrkhat lypa kumno un leh, ne kumno un kren, ban lam ia ka jingmut i Kong Ledi sha u khun bsein, lada i hi im sdang ban iathuh

I Kong Ledi im don ha ing, i leit kai sha ki para marjan, in sa wan, ka iathuh kaba shong ha ing Ka phah shong Tip kan dei kaba ha ing ne kaba trei ruh, um ithuh

"Phi la shong la slem, Hep, hangne?" u kylli Suki suki u la shu khmih lynti ba kane ka khynnah (kaba la 12-13 snem) kan sa iathuh khana ia u khun bsein Ka shu ong, 'Hooid"

"Phi ju leit sha iew?" u kylli biang "Hooid," ka ong biang Kaba tang shikyntien tbut tbut!

"Ki iakren aiu, Hep, ha iew?" u kylli sa shisien

"Tip," ka ong. Imat kane ka khynnah kaba bieit ne kaba ym pynshah shkor ia ka jingiakren ki briew. Na ka wei ka iing kaba hajan, wan sawa ka radio. Mar ia-

sngewthuh ia i sur, kane ka khynnah ruh ka pynkhih la ka khlieh, la ki tyrpeng, ka padiah artat da ki kjat U Bah Melo u la shu peit lyngngoh noh shiphang Ym i don lad ban ioh iapur sha u khun bsein U la pyrkhat ban shu pyntrei kam noh da ka buit kaba u la pynkhreh lypa naduh ning

"U bsein!" u pyrta kynsan kumba kyndit, u peit sha ka khynnah u kdew artat sha phyllaw sha ka jingker kper Ka pat kam kyndit Ka pynkhih khlieh hi kum mynhynne, ka peit sha ba u kdew

'U tyllai," ka ong, khlem sangeh ka pynkhih khlieh

'Nga i kum u khun bsein,' u ong lehraiñ pynban, hynrei u da ngeit pat ba tang shu iohsngew ia ka kyrteng khun bseiñ, kan sangeh ka pynkhih tyrpeng, kan iathuh khana noh ia uta u khun bsein Hynrei kam pynsngap U Bah Melo u la shu peit sha ka Ynda u peit u peit u thap pynkhih tyrpeng pynban ia lade U phai noh shawei Hynrei ynda u la peit biang sha ka u kum pynkhih biang ki tyrpeng

"Em," ka ong, ka peit ia u, ka nang kham pynkhih shuh la ki jong ki tyrpeng 'Peit, kumne" ka ong, U ruh u peit U la sdang pynkhih ki tyrpeng hynrei lap ba wan noh ka Kong Ledi

"Wa! I Bah Melo! Phi la wan la slem?" ka kylli

"Em," u ong, bad ka sngew lehraiñ artat ioh ka la iohi ia u ba u pynkhih tyrpeng "Nga iohi kum u khun bsein"

"Hangno?" ka Kong Ledi te ka da kyndit shisha

"Hangtai ha dieng-kper, tang ba ine i Hep i ong dei u tyllai," u sdang iathuh

"Ani! nga lah da jan her sa ka symgiew," ka ong, "nga nang pyrkhat ia uto u khun bsein kein, ba ki la iathuh khana ki briew ter shi ter"

Ka buit jong u ka la trei kam

"U khun bsein aiu pat uta, Kong Ledi ?" u kylli kloi lan, ioh ka pur noh shawei shawei.

"O, phim pat ia-iohsngew ?" ka kylli "Ani ! ka jingsngewjli, te phi ! Kata ka jingkha khun bsein ka briew ! Khie leit shim u shangkwai, Lina," ka phah ia ka khynnah pynkhih-khlieh

"Ine i meisan te," ka khñium ka Lina, "hamar ba la sngewtynnat bha ka radio" Haba khñium te imat kham mih bun ki ktien ! Ka leit shim u shangkwai, ka wan ai Bad ka iasong kwai artat, ka Kong Ledi ka la sdang ban iathuh khana ia u khun bsein

"Hana, na syngkai sharum sop da ka snep bsein kum u bsein I tdong te kum i tdong dohkha, ki ong. Ka met pat da ka met briew, tang ba ka khlieh kaba heh kat u shang Ki kti, ki ong, kum ki kti miaw mo kumto ?" i kylli i Kong Ledi ia lade

"Khun blang," ka ong ka Lina

"O, hooid, kum ki kti khun blang Ka kham kynmaw katei te," i ong.

Ka dur u khun bsein ka la nang pher U Bah Melo ruh u la nang kyrkieh mynta ban wad bad ban tip ia ka jingshisha.

"Phi tip kha hangno, Kong ?" u kylli

"Ia kata te ngam lap ba iohsngew "

"Civil," ka la pyniathuh noh ka Lina.

"Ia nga ruh i iathuh i Kong Sidon jong phi na shatei kein, hynnin ha iew Hana, u kpa u tang shu iohi ia u khun bsein, u ong, 'Map, Blei, balei kumne ?' u phet artat khlem leit shuh, ki ong"

U Bah Melo u la shu sngap jar. Kumba tyllun u mawpyllun ha ka por slap halor ka madan kaba dang shu lah tih, u nang kit khyndew, u nang sngaid, u nang heh, u nang kylla ka dur

Ynda la dep ka iakren dieng sawdong bad ka Kong Ledi, u Bah Melo u wan noh sha ing U iathuh khana pat ha ka Kong Marti ia kaba u la nang iohsngew na Jaiaw

"Sa tang u thlen kein uba kylla dur katba mon," ka ong ka Kong Marti

"Tip phi katba nang iohsngew nang sngew pynban kum kaba shisha te phi," u ong Um banse, haba u la kut jingmut ban wad ia ka jingshisha ha ban da shem

Kum lashai u Beh Melo u leit wad maw khnang sha Nongthymmai U leit ha ing i Kong Kynti, ba u ju shim maw na i

"Kumno, Kong ?" u ong ynda u poi ha ing "Phi iashait, em ?" u kylli, kumba ju dei akor

"O ! I Bah Melo Iashait hi phi, tang ba baroh baroh ki la shu iathuh khana tang ia uta u khun bsein," i jubab i Kong Kynti, ka jingmut jingpyikhat ka la shu phalang noh sha u khun bsein "Ki briew ki la ialeit peit kai lin shi lin te phi, ki da iathied tiket shi-shisuka, ki ong." Um da donkam shuh ban pyndonkam la ki bunt ban pynkren shaphang u khun bsein !

"Phi ruh phi la leit peit, Kong ?" u kylli

"Em, phi, nga te ngam pat leit," i ong, "kiwei kiwei te bun kiba la ialeit"

"Uba kumno uta u khun bsein ? Kha mano ?" u lehmynkylli

"Tip ki ong, hana, ka khlieh te ka khlieh briew, u thylliej pat lir shi lir kum u thyliej bsein Na syngkai

sharum te da u bsein khlem da iapher Tip phi, ka iathuh kumta te phi, kaba ialeit peit Ki kti pat syriem ia ki kti jakoid, hana. Kha mano te ngam tip phi Bah," i la leh pat kum ba ym tip

"Em, nga mut kha ka bsein, ne kha ka briew?" u kylli biang

"O!" i ong, (balei in nym tip kum ia kata?) "kha ka briew phi, ki ong Nga sngew kumba ki ong ka kha ka briew kaba na sha nongkyndong U kpa te, hana, u ong ka bha ba un iap noh O! Kane ka Kiti ka la wan," i ong, ka wan rung artat ka Kiti "Ïa nga ruh ka wan iathuh kane kein," i ong, "uta u khun bsein te pha," i peit artat sha ka Kiti Ka Kiti ruh ka la peit khmat kum kaba la tip lut naduh shwa ban kha ia uta u khun bsein! Ka Kiti kaba dang khynnah samla bha, kaba subani ka riam ka beit "Jhiam!" ka jyrhoh bhabriew shwa shisien kumba jyrhoh ki aktres

"Mynta," jhiam! ka jyrhoh biang "ki la pynthiah ha iwei i kamra Ki la ker da ka nt kaba heh katne " ka la sdang iathuh ka Kiti, ka kner artat ki kti baroh ar ban pyni ia ka jingheh ka nt, kumjuh ruh ba kin ia-iohi ia ki khadu ksiar ba ka deng

'Pha khlem da iathuh lem du ia nga," i la thap kren bishni i Kong Kynti Ka Kiti kam pat pynsngew

"Ki ker da ka nt ba kin ioh peit ki briew," ka bteng ka Kiti, ka peit jyllieb de khyndiat, ban leh bhabriew kein

"Hangno ki pynthiah, Hep?" u kylli u Bah Melo u pyrkhat ia u khun bsein

"Hangno kumto?" ka la kylli ia lade, "hi-hi-hi," dei ban da rkhie noh khyndiat, "ki la iathuh ki briew, tang ba nga la klet noh, hi-hi-hi .Ïa kaba kha te nga tip Kha hangthie ha Welfare," ka ïathuh.

"Uba kum u bsein am, mo?" u kylli biang, u kwah ban sngapthuh ha kano ka dur pat un wan mih u khun bsein na ka shyntur ine i thei-bhabriew

"Na syngkai shaneng dei u briew, tang ba ka khlieh ka la shim ia ka dur khlieh bsein, da don sa kiba kum ki reng ar tylli kiba dang shylluit, hi-hi-hi "

'Ia kata ruh pha khlem da iathuh du ha nga myn'ne mynstep," i la khñium biang i Kong Kynti

"Nga dang iohsngew pat myntan te shwa ban wan shane, hi-hi-hi" ka batai ka Kiti bad ka rkhie bhabriew artat U Bah Melo u la nang sngew phylla ia ka bor ine u khun bsein uba kylla dur la jan man ka sngi, ha man la ka shyntur ki briew

'Na syngkai shaium te thik da u bsein Ban shu peit kumnto tang sha trai hi-hi-hi ba u kyllain kum u bsein la shu tharai beit hi ba u dei u bsein," ka la nang batai shuh ka Kiti

Phi da iohi, Hep?" u kylli

'Em, ki iathuh kito kiba da iohi kein hi-hi hi U kpa u ong, bha ba shu pyniap noh ba la sngew jah burom than eh, hynrei u khun bsein u kren te phi hi-hi-hi u ong phin da pyniap ruh ngam iap"

'Ia kata ruh pha khlem iathuh, pha, ei," i la kren dom i Kong Kynti, hynrei shwa ba ka Kiti kan batai u la kem ktien noh u Bah Melo

"Phi ong kha hangthie ha Welfare mu Hep?" u kylli

"Em phi, kha ha Civil Hei, hi-hi-hi hangno kumto shisha? Hi-hi-hi! O, hooid kein hi-hi-hi ka mut ban leit sha Welfare, ka iabud leit shim dawai noh shwa sha Civil ia ka paralok Katba nang ia-ap dawai ka kem suh kynsan, ka shong noh ha madan, ka lynñiar kliang. Ki sa iawan ki briew, ki pynrah noh sha ki ward, hynrei kat

ban da wan u doktor ka lah da kha da u khun bsein Mynta te ka la don ha Lawmali"

U Bah Melo u la king ka khlieh. Hynne ka da ong ba kha ha Welfare Mynta pat ka la pynkha noh shawei. Ki jingkah dum ia ka jingshisha ki dang don Em, u ong ha lade, ngan da shang sa shawei shawei de ban sngap ban iohsngew shuh shuh aiu ki iakren ki briew shaphang u khun bsein Nga dei ban lap ia ka jingshisha, u ong ia lade

Ynda u la dep ka ïakren kam maw bad i Kong Kynti, u wan noh sha khlieh Nongthymmai Na iwei i dukan harud surok u leit ban thied sikret Hajan i dukan lai ngut ki samla, bha dur, bha met, ki iakren pynleit jingmut bha Ka riam jong ki te la kumba khlong hi jlut na ki cinema, la ki sopti snieh, la ki patlun birı, la ki juti phyrnai-nep-khmut shlir shlir.

"Hooid kein me," u ong uba nyngkong, u peit artat sha u Bah Melo, "u siaw kum u bsein, ban kren briew pat ruh u nang"

"Nga pat, ba nga leit peit myn'ne mynstep," u ong sa uba ar, u da kham pynjam artat ban iohsngew u Bah Melo, "nga iohsngew u kren sah khlem sangeh, kum ka sur rangbah"

U Bah Melo u la lyngngoh, bad u la nang kwah tip shuh shuh ki iakren aiu kine ki briew. Siaw kum u bsein, kren pat kum u briew! U tur kham pynjan shuh shuh sha kine ki lai ngut, u kynthah sikret Ki ruh ki iapeit ia u

"Ba la bun than eh ki briew kiba ialeit sha Lawmali hynne mynstep, la kulmar thlim ka hospital baroh kawei," u ong uba ar, "mynta ki la buh noh ia uto u khun bsein shabar ha iwei i dara"

Mar ia-iohsngew ia ka ktien "khun bsein," u Bah Melo um nang sngap shuh. U sngew ba u la nang jan nang jan mynta sha ka jingshisha.

"U khun bsein aiu phi ïakren ?" u kylli.

"Uto kein u khun bsein ba la bna ka pyrthei baroh kawei Phim pat ïohsngew ?" u kylli uba nyngkong

U Bah Melo u ong khnang "em," ba u kwah ban ïoh-sngew aiu pat kine kin ïathuh shaphang u khun bsein

"Ka kha khun ka briew te, hangtai ha Lawmali, da u bsein, phim tip ?" u la sdang iathuh uba ar

"Tang ba u nang ban kren briew," u ong uba nyngkong

"U kpa u la mut ban pyniap noh ba u i tieng, hynrei u khun bsein u ong wat pyniap ngan sa iap hi," u ong uba lai

"Ngan sa iap hi ynda la kiew ka dor u khaw san tyngka shikilo, u ong," u iathuh uba nyngkong

'Hynnin ki dang shim shi-shisuka shitiket," u ong uba lai.

"Naduh lashibit kin shim noh shi-shityngka ba la bun eh uba leit," u ong uba nyngkong

Lah uwei sa uwei, khlem sangeh ka jingiathuh La thait sa ka ryndang u Bah Melo uba pli ba u phai na uwei sha uwei ban sngap

"Lai sngi mynta tang ka bai tiket ruh ka la poi haduh 10,000 tyngka," u iathuh uba ar kum uba da wan ñiew.

"Em me, 30,000," u ong uba nyngkong Tang 20,000 u bakla uba ar !

Ka jingskuin u Bah Melo kaba ym nang shuh ban batai U la kwah ban shu leit noh hi bak bak, ban iohi da la ki khmat ïa u khun bsein.

"Mynta ruh u dang don hi, em ?" u kylli. Shu don hi i jingsyier ïoh um don shuh

"U dang don kein, phım ıohsngew ba lashıbit kin dıe noh shı-shıtyngka shıtıket? Baleı? Phı ruh phı kwah leıt?" u la nang pynkwah uba ar.

Hooid keın, u kwah. Kat kane ka kabu! Dei ban kynrup haba dang ıoh Wat san tyngka shıtıket ruh um bynnud ban sıew Kumta kı ıaıd kı jingpyrkhat hapoh dohnud u Bah Melo.

"Tıp eı, katta te phım ıoh tıket shuh phi na shataı," u ong uba nyngkong U Bah Melo u la sngew dıaw noh khyndıat.

"U Belı u la dıe lut?" u kyllı uba ar ıa uba nyngkong Kıne kı samla kıba pyrkhat lem, pleng! ıa ka jıngkwah jong u, u pyrkhat u Bah Melo.

"Kaweı ar dang lah hı lehse ban ıoh, lada leıt kloı Kumto ba nga wan ma nga hynne ruh kı brıew kı dang ıabun kıba ap tıket," u ıathuh uba nyngkong. U la syıer bıang u Bah Melo Baleı kım ıaleıt noh kloı kloı kıta kıba ap tıket?

"Nga nga shu rung nadıen ıing hynnin," u ong uba lai, "ba nga leıt pynthıed san tyllı kı tıket ıa kı lok Na khmat phım laıt rung. Wat na shadıen ruh, shu leıt dei ba nga ıthuh bha ıa u Belı bad kıba ha ıing jong u, nga sa ıoh rung" Ka jıngkyrmen kam ju ıehnoh ıa kıba leh shıtom! U Bah Melo u peit ıa une u samla da ki khmat kıba jaw tylli da ka jingsngewnguh.

"Hangno ka ıing uta u Belı?" u kyllı u Bah Melo, tang ka sur kyllı ruh ka la deı hı ban pynum ıa ka dohnud jongno jongno

"Jngaı te kam shym jngaı phı, Bah, hynreı ban lap ıa ka ıing te kaba shitom," u ong uba lai "Lada phi kwah tıket, ıeh ngan shu leıt pynmareh ma nga jing jang," u tyrwa sbun artat. Uba nyngkong bad uba ar ki iamynjur, bad ki kyntu ıa uba lai ba un leh shitom khyndiat na ka

bynta i Bah. Dap ka mynsiem u Bah Melo shapoh mam Kham ñiar ban lap ki briew kiba pyrkhat na ka bynta kiwei U sei ka pla pisa. Don tang ki lut shiphew. Ban da ai shiphew ruh la syrtok, katne ki iapynleh shitom! Tang ba dei hi ban iapein ban don ki pisa rit ruh U leit ha i dukan sikret Im don pisa rit U la mut ban leit sa ha kawei pat ka dukan.

"To shu ai kumto phi, Bah, ba ioh slem Ngan sa wallam ma nga ia kaba tam baroh bad ka tiket. Ne phi kwah katno tylli?" u kylli uba lai U Bah Melo u ong tang kawei, u ai artat ka lut shiphew kawei U la mut ban ong to shim de ia lade shityngka ban thied jymbam, hynrei ki ktien kim man mih satia. U samla uba lai u lah mareh thiaw

U Bah Melo u ap, u shong kai hajan i dukan. Uba ar u iakren kai bad u shiphang, hynrei tang shiphang, u la leit donkam noh ha kawei ka ing Uba nyngkong ruh myntan myntan u dang don hajan dukan, hynrei imat u ruh u la leit donkam noh shano re shano Ka tdem sikret ka la mih pum shi pum na ka shyntur bad na ki liewkhmut u Bah Melo U kwai ruh u la shu kum bam khait shi khait San minit, shiphew minit, shiteng kynta, ka por ka la shu nang iaid Uba nyngkong bad uba ar ruh kito ki la shu jah syndon

U Bah Melo u leit ha iba die sikret, u kylli hangno ka ing uta u Beli, ka jngai ne ka jan? "U Beli aiu uta, Bah, uba kumno, u jait jongno, uba shong shano?" i kylli ma i ruh, namar im ju iohsngew ba don kum uta u briew ha ka thain jong i Wan thied dumasla sa iwei i trai shnong, i ruh i ong im ju tip ia uta u Beli bad ym don mano mano sha ka thain jong ki uba die kum kata ka tiket.

"Ka tiket ban leit peit khun bsein sha Lawmali te, Kong," u batai pynshai shuh shuh. "Kito kein lai ngut hynne kiba ia-ieng hangne. Ma ki kein kiba iathuh ïa nga," u ong.

"Ki briew te ki iathuh khana kein ia uta u khun bsein, kaba die tiket shanè te ngim tip phi," i ong i trai dukan

"Ïa kito lai ngut hynne phi ithuh, Kong?" u kylli, u la sdang ma khlieng. Ka la bha, u pyrkhat, ba um shym ai palat ïa ka shiphew tyngka.

"Ngim ju iohi phi, Bah, shane ia kito Nga nang tharai ki iawan ryngkat bad phi kein," i ong

Shikynta la shu ap lehnohei. Pleng, ki nongtuh! U Bah Melo um pat ju shah thok kumne. U da kyndit tyngeh ba u la shah thok. Um da bynnud eh mynta ia ka shiphew tyngka, hynrei u sngew rem ba u la shah thok rangbah briew khamakha ha madan. To, u mat iabam ei u thnganpisa khun ka mrad, katno sngi un kdang, u ong ha lade, u pynhun noh hangta, yn leh shuh kumno? Shano pat yn leit wad ia kito ki thok ki shukor?

Ïoh ne ym ioh tiket, kam pher. U la kut jingmut ban wad ia ka jingshisha Un wad, wat lada shah thok sa sanphew tyngka ruh. Un leit la ka leit sha Lawmali

Ynda u poi ha Laitumkhrah u iohi ki briew ki ialum lwoi, bad kynthei bad shynrang, ha khmat iwei i dukan rud surok. U peit bniah ioh shu don kito ki thok khlemkyrteng lai ngut. Don hi uwei ar uba iaphong sopti bthuh kynsit syngkai bad la ki patlun biri, lain syriem ia kito ki lai ngut, tang ba kim dei Ynda u la poi hajan dukan u iohsngew hangne ruh ki ïabun ktien hi ia uta u khun bsein. Ka khlieh briew, ka tdong bsein, u kren briew, san tyngka u khaw shikilo, Civil, Welfare, Lawmali, kijuh shi kijuh ki wan sawa ha ki shkor jong u. O, shisha kein, Civil Welfare u la kynmaw! Ba dang jan, ka bha ban leit shwa sha Civil bad sha Welfare ban lap hangno ka rieh ka jingshisha

Ar baje nohsngi u poi ha Civil. Ym don briew, kynjah jar jar, tang uwei ar uba ïa-ïaid bun kam. U ap khyndiat por. Hadien katto katne u ïohi iwei i nors i wan ïeng ha

khmat hospital. Bad ka lehraiñ artat, u leit. La kumno kumno ruh ı nors in ıathuh ıa kaba shisha. U kyrmen kumta

"Ko Kong! Ka long kaba shisha, Kong, ba kha khun bseın kı bnew hangne?" u kyllı I nors ı leh kumba kyndit bad ı peit dom kynsan. U ruh u la babe ba u la kum kyllı "Wat sngewsıh, Kong, ba nga wan kylli. " u la pyrshang ban pynjem, hynreı shano!

"Naduh mynno phi la sdang kren bıeıt kumne?" i kylli dom pynban, ı peit ki khmat kiba kum ka ding. 'Ngam shym tharai," i kynthah shuh shuh, "ba u rangbah bnew kum phı un dang kren kı ktıen bıeıt, ktien khyllung Lada phı kwah peit khun khla, khun dngıem, khun bsein, leıt sha Kıewhatı, ka don ka Ju. Phı tıp em ıa ka Ju?" i kyllı U Bah Melo, ynda u la peıt ıa kı khmat meh ding jong ı, um nang ong shuh da kumweı, u ong, "Hooıd, nga tıp." "Khie leit kylli hangto, kha khun bseın ne em, phi ıohsngew? Kane ka deı ka hospital brıew, ym deı ka hospıtal bseın," ı pynkut, ı phaı, ı leıt noh artat sha la ka kam

U Bah Melo u la sngew lehraiñ sha ba palat Ito i nors ı khlem da aı lad shuh ıa u ba un kren Ba i leı ito i bnew? u pyrkhat. To, kam leı lei. u pyntngen ia lade Haba wad ıa ka jıngshısha, deı hı ban ıakynduh bad ban shah kı jıngkren beın kıba kum kıne teng teng hangne hangtaı.

Na Cıvil sha Welfare kam shym jngai shuh. Tang shu kynthıh ruh la poi U leit Ha Welfare ruh ym don bnew hı, tang kıto kıba ıa-ıaıd ïa-ïeng hapoh ıing. U ïohi ıa ki nors. Ïoh ki ıathuh khana biang ıa ka Ju ha Kiewhati, um shlan ban leıt shajan Ew! Kıba ai dar dar, pleng! U la tieng ia kine kı jaıt briew. Sa kham shibit u, ïohi ïa iwei iba khlem rıam nors. Iba i jemnud ka khmat. U sngew shngaiñ ka mynsiem, u leit sha i.

"Phi kwah aiu ?" i kylli shwa pynban ma i bad ka phuh samrkhie artat.

"Ko Kong," u sdang da i sur iba jem hin hin. U ruh u la sngew mud ban wiat samrkhie, "ki ia-ong, hana, kha khuṅ bsein..."

I tang shu iohsngew hi ia ka ktien 'khun bsein,' jrain kumba pom u pyrthat, u khlem da ioh pynkut ia kaba u mut ban kylli, i byrthen, i dumok, haduh ba u la dum lut ka buit ka stad, u da thangiong hi ngain Shano kato ka khmat jemnud hynne ? Shano kito ki ktien jali ja-um ki jah ? Ka jingkylla, pleng, ha ka shikhyllipmat ! Kata ka sur jong i ka la nang heh, nang jam !

"Tang ki briew kiba don jingbakla ha ka khlieh, hangne, " i kdew artat sha la ka khlieh, "kiba poi sha kane ka kyrdan. Ba la khongpong la ka jong ka jingmut jingpyrkhat ki sngew ba baroh ki briew ki la kylla puit kylla khñiang, ki iakha khun da ki bsein. Ka sniang ha shnong jong phi ka kha khun miaw ?" i kylli. U Bah Melo u ong, Em. "Ka ksew ha shnong jong phi ka kha khun blang ?" i kylli biang i da peit dom artat U ong hi, Em. "Phi la don jingbakla ha ka khlieh," i ong "Ap, ngan ai ka kot ba phin ioh leit sha iing ki lamwir ha Tespur "

"Kong, nga la bakla. .. " u sdang ban ong.

"Nga ruh nga ong kumta kein, phi la bakla hangne," i kdew da i tikdew ha ka moimoi khlieh la jong. "Ap ngan ai noh ka kot."

"Map, Kong, map Kong, nga la bak . " u sangeh noh, um nud ong shuh 'nga la bakla'. "Ynnai kata ka kot, Kong, ngan leit noh, khublei Kong. " u phai, khlem da ap shuh ba in jubab, thiaw u mareh, dui dui dui, khlem kyrtiang dien shuh.

"Ap !" i pyrta, "wat phet !" ba u la phet pynstet bran. "Alle !" i khot biang, hynrei u Bah Melo u la shu mareh

khlem sangeh haduh ban da khyllait hi bran sha ba im iohi shuh. U peit sha dien ioh shu don ba wan beh mano mano, namar um sngew lah kyrda shuh, ka mynsiem kata la kum ban bthei ka shadem. Wow ! Ka bok ! Ym don ba beh ! U pynhiar mynsiem jrut, u shong thait artat harud surok, ba la thait tyngeh, ba um ju mlien mareh shuh la slem.

Shish ! Ka ban iap kane ka kam ! Ngan leit lamwir lei ma nga ? u kylli ia lade. Nga nga wad ia ka jingshisha. Dei ma ki kein kiba bakla hangne, u ruh u da kdew sha la ka khlieh. Ki tharai bieit tharai lamwir pynban ïa kiwei !

La kham suk ka pynhiar mynsiem, u ieng ban iaid noh. Ka jingshisha ka long kaba im bad kaba iaineh. U iaid pyrkhat artat la artat haduh ban da poi ha Polis Bajar. U rung ha dukan sha. U pynjaijai shwa ïa lade shipor. Ka sngi ruh kam pat kut, u lah da iakynduh ki jingjia kiba pher ba pher ! Ynda u la dih sha, la kham tngen ka mynsiem, la eh biang i dohnud. U pyrkhat. Yn leit ne ynnai leit shuh sha Lawmali ? Na Civil ki phah pynban sha ba shong ki mrad ki mreng. Na Welfare ki byrngem ban phah sha Tespur Tip ha Lawmali pat kin phah sa shano ? Lada um leit pat sha Lawmali ruh ki briew kin ong . haba me la poi haduh phyllaw ruh balei mem da rung syndon hapoh ban iohi ia ka jingshisha ? Em, u kut biang la ka jingmut, u dei ban leit. Un leit, un shu peit shwa na rud na kiar, ynnai tur than ïoh ki tharai ki briew da kumwei kum-ar. Don ne ym don kata ka ïingdara ? Bun ne ym bun u briew uba ïawan peit kai khun bsein ? Ban leit kylli biang phrak phrak hano hano te, em. Ioh ki shu khum syndon bad kti bad kjat khlem da kren shuh.

Ynda u la poi ha Wah Umkhrah, u Bah Melo u ieng shiphang ban peit na shano kan kham suk ka lynti ban leit, ba ki briew ruh kin nym da ïohi eh ïa u. Hadien ba

u la jied ïa ka lain ba un ïaid, u ïaid kumba par shisha, suki suki, ki khmat ki phai sha kamon sha kadiang, sha khmat sha dien ban peit don mano, ki ïaleh aïu ? Ki shkor ruh u pynshah bha la kum u kulai ban kem lut ïa ki jingsawa, ki jingkren, ki jinghalla kat ha ba don. Suki suki Um kyrkieh Um bud shuh ïa ka surok. Na khlaw na khlaw u ïaid, u lehmyndem teng teng sha khyndew, kumba kheit tit ne kheit kynbat.

I don i jaka hangtei hajan ïing ka doktor, iba da bit bha ban shong ban ïoh peit katba mon sha hospital Lawmali, ïa u pat kin nym ïohi lymda ki da wan syndon ha ïta hi i jaka. Hynrei na ïing ka doktor pat ki lah ban ïohi ïa u kyndiang. U la shong ha ïne i jaka shipor ar por Man ba ïaid ki briew hangtai ha phyllaw ka doktor, i kumba ki ïapeit ïa u, i kumba ki ïapyrkhat balei u wan shong hangne marwei kumba rieh. Um sngew shngaiñ shuh, u la sngew syier noh. Ban hiar biang sharum ban kylla dien noh, ki briew kin nang suba shuh shuh ïa ka jingthmu jong u. U leh shlur noh U mih la ka mih bluit sha phyllaw hospital, la kum ba prong ïa ka kper

Um ïohi paitbah hangno hangno ruh Ka ïingdara buh khun bsein kata ruh um ïohi. Ka lah ban don sha lyndet Teng teng u ïohsngew kumba khynwin haba ïakren bun ki briew Ka lah ban long ka jingsawa na sha ïewduh U ïaid suki suki kum ka mattah. U ïohi uwei u rangbah, na jngai i kum u Khasi, u dang wan, imat, ban leit sha hospital. Kam pher ban shu ïakren don akor. Ynnai kylli khun bsein "Shano phin leit, Bah ?" u kylli. Ban shu peit u la kham shwa rta ban ïa u Bah Melo. "Ngan leit peit ïa kiba ha ïing kiba ïoh khyllung hangne," u ïathuh Hamar kane ka por u Bah Melo u kum peit liak sha i jaka ba u rieh mynhynne, bad u ïohi ïa uto u briew uba peit shin khah khah ïa u na ïing ka doktor, ba u wan beit beit sha ba u ïakren bad ïne i Bah. Ba u la i shrai i bitar eh ïa une u briew, u Bah Melo ruh u ong ha i Bah ba u ruh

u wan peit ïa kiba kba khyllung. Um banse ban shu phlan, bad u ïabud lang noh ïa i Bah shapoh hospital.

Ine i Bah i la rung sha ba don kiba ha ung U Bah Melo pat un rung shano? Lada ym don ba kylli, kam pher, un sa shu mih noh tang shu la ioh peit lung leng shane shatai, hynrei utai u briew na ung ka doktor u lah da wan bud. Imat u la don ka jingsuba aïu re aiu. U Bah Melo u phuh syep shaid. Hapoh dohnud pat ki jingpyrkhat ki la iamareh stet kumno un jubab lada une u briew ka doktor un kylli me wan leh aiu hangne Imat ba u phuh syep, bad ba u la leh ruh kumba tieng ka khmat, une u briew ka doktor ruh u la i shankhmat shisha ïa u "Me wan leh aiu ?" u kylli da ka dkhar "Kaba ha ung jong nga, ka pyrsa, ka wan ioh khyllung hangne, nga wan peit ia ka," u ong u Bah Melo "Ka kyrteng kaei ?" u kylli une u dkhar Balei u da thlia kumne ? Ban leh ba ym tip te la iap "Ka-ka-ka Melobon," u iathuh thlun ba um shym ioh pyrkhat lypa ïa ka kyrteng, hynrei ynda u la iathuh u la sngew shngaiñ pat ba u la ai da ka kyrteng la jong, ka kyrteng shynrang-"Melo," pynlong kynthei pat da ka "bon" Une u dkhar u ong "Ap," u leit ïa lade shapoh ban kylli. Ym rat da don kynthei hi ki ban kyrteng Melobon! U Bah Melo u la don i jingmut ha kane ka khyllipmat ban shu phet noh bran katba u dkhar u dang rung shapoh, hynrei katba un da kut ka jingmut une u dkhar u lah da wan noh. "Hooid, ka don ka Melobon," u wan iathuh, "alle rung" u ong U Bah Melo u jan kylla lyndang shisha ba u kyndit! U la nang mut katto te la lait ba u la ai la ka kyrteng, hynrei mynta pat? Da kumno pat un lait? Yn shu phet noh? Ym long! Ban phet noh khlem rung, ka lynti pat ban mih noh shabar um da tip bha Ki briew pat ruh kin nang tharai sniew shuh shuh. U ïarung lang noh. Une u dkhar u pyni ïa ka jynthiah. U Bah Melo u la shu peit pyneh ïa iba thiah, ba um ju ithuh. Un kren ba ithuh ruh um sngew nud, ïoh i shu lynñiar ne i leh tieng. Ym ju lah ban tip

ia ka jingmut ki kynthei. Ynda u la peit biang, u ong noh. "O nga la bakla, nga wad ia i Melobon." "Ma nga kein," i ong. "Phi i jait aiu, Hep?" u kylli don akor noh. "Ryndia," i ïathuh "Map mo, Hep, i pyrsa jong nga ruh i kyrteng kum phi hi. Imat i la leit kha shawei pat. Wat sngewsih ba nga wan pynthut ia phi," u ong, bad u mih noh artat. La shu lait sa i said, shisha! u pyrkhat ha lade Ki kynthei mynta, pleng, ki la ïakyrteng da ka kyrteng shynrang baroh! Kumno pat yn tip ka kynthei ne u shynrang?

Ynda u la mih shabar, u wad da ki khmat shane shatai ioh shu don kata ka dara hangno hangno. Um iohi U la mut ban iaid sawdong ia ka hospital, ban da pynhun syndon ia ka jingwan Lawmali, hynrei u iohi noh ia uto ujuh hi u dkhar, i kumba u da wan swait khnang ïa u nadien nadien. To, katto la iohi ruh la biang, ynnai da iaid sawdong shuh, u pynkohnguh kloi lan ia lade. U kdat noh lam sha kadiang ban shu hiar beit shathie sha Wah Umkhrah. U la iaid arphew laiphew jam ne, "Ei!" u iohsngew pynban kumba kynhied u briew na sha dien. U tharai, imat, u iabeh masi u briew. U iaid la ka iaid, sa shiphew jam ei ei. "EI!" u la iohsngew biang, la kham jur ka kynhied. U phai noh ban peit. Uto hi u dkhar hynne, mynta pat u la iadon sa bad uwei de uba riam pulit! Kane te imat u la ïamut ban thaw kam shisha. Khlem artatien un sa iateh iakhum artat. U suh wia kumba suh u khnam! Nangtei na Lawmali ha Wah Umkhrah, slem ka ktien, u lah da poi khlem da tip. Na Wah Umkhrah pat haduh khlieh Wah-ïingdoh uto u thiep u lah shu madan. Khlem poi pyrkhat, khlem jingshitom, thiaw u lah poi sha khlieh.

Kumno u lah ban mareh haduh katne, ha kajuh ka sngi, haba la khatsan arphew snem mynta um ju mareh shuh? U Bah Melo hi da lade um nang shuh ban batai. Sa tang ka tieng kaba nang ban batai. Ynda u poi ha

ïewduh u rung noh ha i dukan sha. La shit, la syep, la thait. U la shong ban dih sha hun ba la thangrang, ban da bam bad ka jymbam de ba la pyrhut ka snier La kut katto ka wad jingshisha. Um shym iohi ba ka don hangno hangno ruh! Un sa leit ïathuh kumta ha i kmie ka Ril Ka jingbang ka sha, ka jymbam! U ktha pukhleiñ shishyntur, u peit kai suk mynsiem artat ia ka iew na jyngkhang Kiba ialeit iawan la ka die ka thied shaid shi shaid, khlem sangeh. Mano kumto? Liak u iohi kumba iaid u pulit uba syriem ia uto hynne ha Lawmali. Balei kine ki dkhar ki ïabuh sni ia nga, nga leh aiu eh? u pyrkhat ha lade. Hynrei u tieng that that ïoh ki shu wan bat ki pulit ha ïewbah iewsan. Ka jinglehraiñ kat kata! Un pyneh makna haba ki la bat ki pulit kan myntoi aïu shuh? Ka pyrthei hi kan sa iathuh khana ba u Bah Melo u la shah kem ha ki pulit ha iew.

Khlem da bam lut ia ka jymbam kaba u la phriang pahuh halor miej, u ai pisa noh kloi lan ia ki nongdie sha, u mih noh bran Ki briew ki ong haba la ngam ha iew la jah artat, phin wad ruh la shitom U Bah Melo pat u shem ba ka long da khongpong! Kat sha ba u pashat ki khmat u iohi tang ki sawkhlieh suda kum ki syntiew saw Ba ki ïathwet ia u, ne ba ki ialei haduh katne katne? Um pat ju jynjar ka mynsiem kumba jynjar mynta haba u ïaid lyngba ka iew ban mih sha Diengkaiñ. Ka da pang shisha ka mynsiem. Ynda u la lait na Diengkaiñ ruh um shym don jingshngaiñ shuh khyndiat ruh. Shisien ar sien ba u phai dien ban peit, u iohi kumba paw teng teng kaba saw kum ka tupia pulit. Ka wan iing jynjar mynsiem kum kane um pat ju mad!

"Balei kumne?" i kylli i kmie ka Ril ynda u la poi ha ïing, ba u la i thait ïan lyïan sha ba palat, ka khmat ruh kane la khlang, la blad hi phlar.

"Nga thait phi. Ngan bam noh phi kmie, ngan leit thiah noh ban jah thait ka met," u ong.

I kmie ka Ril im da bun ktien shuh, i pynkhreh ka bam, bad ynda u la bam u leit thiah noh.

Ka jynjar kam ju kut ia kito kiba ym wad ïa ka. Uto u dkhar na Lawmali bad ki pulit, ki lap ia ka ïing u Bah Melo, bad ki leit lam ïa u sha ïiinghsari mynstep. Ynda u la poi ha ïiingshari u ïohi ia ka Kong Sidon, ka Kong Lohi, ka Senli, ka Riti, kine ki lah iadon lypa. U khlem da tip ba ha kajuh ka step ki pulit ki lah da wan ring ia ki ruh Ynda u peit sawdong u ïohi sa ia ka Kong Ledi, ka Lina pynkhih-khlieh, ka Kong Kynti, ka Kiti bad bun kiwei kiwei de kiba um ithuh. Ki pulit ki la pynieng lain ia ki shrak ha phyllaw iingshari. Nangta wan poi sa kawei ka trok bad halor ka trok don kaei re kaei kaba ki la tap noh da ka tarpolin. U briew ruh uba ïa-ïeng sharud, bad kynthei bad shynrang, uba ym ithuh itliaw shuh. "Pleng dei kine kein, mo ?" u iohsngew ki iakylli kiba ia-ieng sharud.

U Bah Melo hi ha lade u sngew skhem ba um shym palat hukum ia ka sorkar ne iano iano, hangno hangno ruh. Lada long kumno kumno ruh u la shu pharep klop uto u dkhar na Lawmali ia u. Kiwei kiwei pat kiba iaieng lain lang, ki kynthei khamtam, bun kiba ïa-iam Khala khala pat ki la ïakajia noh para ma ki hi. "Ma pha kein-pha, kaba sdang," la kawei ruh, la kawei ruh, ka kynnoh ia kawei pat. Ynda la kham katto katne por kithie ki pulit, ki la wallam sa saw san ngut ki briew. Ynda ki poi hajan, u Bah Melo u ïohi kito lai ngut ki thok khlemkyrteng ruh ki la ïashah teh hatkari lang. Da kumno ki pulit ki tip ba kine lai ngut ki thok ia u haba u um shym leit mudui ?

U Daroka u wan mih ha baranda ïiingshari: "U nongbishar un sa wan kumne kumne," u ong, "ban shim bishar ia phi baroh ba phi ïa ïaleh ka kam kaba la 'sniew palat, kaba la pynkulmar jingmut bad kaba la pynkhih-

win ïa ka shnong ka thaw baroh Shahmudui baroh !" u pyrta, "u nongbishar u la wan."

U nongbishar u wan bad u shong ha ka shuki ha baranda. U rah la ka kti ban pynsngap ïa ki briew baroh sawdong

"Phi ki shnong ki thaw ! Phi ïatip baroh ba ha kine ki sngi la kulinar jingmut lut naduh u tymmen u san, haduh ka kynthei ka khynnah, ba don kiba pynpar ia ka khubor khlem nongrim ba kawei ka briew ka kha da u khun bsein." Jar ki iasngap lut ki briew baroh katba don.

"Ynda haba la tohkit bha ban lap ia ka tynrai jong kane ka khubor, la shem ba dei ka Rolti kaba la sdang nyngkong eh ïa kane ka khubor Daroka !" u khot, "wallam ia ka Rolti sha khmat ba kin ia-iohi lut baroh." U Daroka u wallam ia ka sha khmat Ka la tap lut la ka khmat, hynrei u Daroka u weng noh ia ka tapmohkhlieh. Ka iam, ka lynñiar, ba ka la sngew lehraiñ than eh.

"Phi la ïohi ïa ka Rolti kaba sdang ia kane ka khubor," u ong u nongbishar, "mynta pat phin iohi sa ia ka " (ter shi ter u iathuh ia ki kyrteng, bad ki pulit ki wallam ia ki sha khmat. Ki jong ka Sidon ka Kong Lohi ruh ki la ïawan mih Ka kyrteng u Bah Melo kam pat mih. U pat u nang pisa ka mynsiem)

"Kine ki la iatrei bor bah," u ong u nongbishar, "ban pynphriang ïa kane ka khubor kaba ym shisha, bad ki la nang pynheh, ki la nang thaw shuh shuh da la u jong u thyllieij, haduh ba khatduh khatwai u khun bsein u la ioh ia ka dur kaba kum katai kaba la pynshong mynta ha ka trok," u kdew sha ka trok, bad ki pulit ki weng noh bran ïa ka tarpolin

"Wow ko mei !" "Wow ko pa !" "Ani wow !" "Phuit ! phet sha ba sep ka sngi !" ki ïapyrta baroh ba ki la itieng ishyrkhei ïa kaba ki ïohi. Ka dur u khun bsein

kaba la i shyrkhei shisha, hynrei ym ithuh u dei u bsein ne uei, ban peit ruh la tieng ba ïoh phohsniew kynsha Ka khlieh kaba kham heh ban ia ka khlieh masi, bad ki pyndem ia ka halor ka tnum ha ba shong u draibar. Ïa ka met pat wain lywain ki pynkyllain hapoh ka trok.

U nongbishar u la kren biang. "Phi kiba la iadon bynta ha kaba phriang ïa kane ka khubor, phi la ïohi ia u jingthaw uba la mih na ki thyllieij jong phi. Kaba phriang bad pynheh ia ka khubor kaba sniew ka kham sniew ban ia ka khubor hi. Ka jingpynshitom kaba nga don ka bor ban pynhap halor jong phi ka long kane Kumba phi la ïathaw hi ma phi ia une u khun bsein, phin pynduh ruh ma phi hi Ïakiew mynta ma phi halor ka trok." Ki pulit ki ïalam ia ki sha ka trok Kiba pyneh kito, kiba tieng kito, kiba iam kito, kiba pan map ruh kito, hynrei ki pulit kim pynsngap, ki thep lut baroh hapoh trok.

"Don pat ki newsniew, ki samla khamtam, kiba la pynjah burom ia la ki kmie nongkha, ba ki da wad khnang ban pynmyntoi ia lade na kane ka khubor bsein, da kaba thok, da kaba shukor ïa kiwei pat ki para briew Wallam ia kine sha khmat," u hukum u nongbishar ïa ki pulit. U Bah Melo u iohi ia ki lai ngut khlem-kyrteng bad kiwei de ba ki iawan sha khmat.

"Ïa ka tyngka baroh kaba kine ki 'newsniew ki la shim thok, shim klop na kiwei ngan sa pynphai noh sha ki trai Kine ki 'newsniew ruh kin ialeit ïang ha ka trok ban leit pynduh ia u khun bsein. Tang shu dep, ki pulit kin wallam biang ia ki ba kin shong koidi ha phatok shisnem shisnem," u ong u nongbishar.

"Don kiwei pat ki briew kiba, wat la ki thmu ïa kaba bha, ki la pyndonkam ia ki lad ki lynti, ki la leh ki kam kiba la pynkulmar ia ki nongshong shnong ha ki bun rukom, haduh ba la tharai pynban ïa ki ba ki dei ki nongtuh nongshohnoh. Kine kin wan mynta sha khmat."

Kı pulit ki wan ïalam ıa U Bah Melo bad lai ngut kıwei de "Phi ruh phin ıaleit lang ha kane ka trok. Ka long ka kamram jong phi ban peit ba kıteı kıwei pat kı pynduh jait syndon ıa une u khun bsein. Kı kin seı bad kin rah ıa u khun bsein na ka trok bad kin bret ıa u hangthie ha Dam Khwan haba jylliew eh Ynda phi la wan phai, sa wan shım noh kı pısa jong phi. Phi la ıa-ıohsngew baroh. Kata ka long ka hukum jong nga Ym bıt ban bakla."

U nongbishar u la ïeng ban leıt noh Saw ngut ki pulit ki la ıakıew lang ha ka trok khun bseın bad ki jong u Bah Melo. Sa kawei de ka kali pulit kaba dap mam da kı pulit bah suloi ka la ap lypa Ka trok khun bsein ka ıaıd sha khmat Ka trok pulit ka bud nadien

Ha Dam, kı pulıt kı lah jıed lypa ïa ka jaka ban bret ıa u khun bsein Kı jong u Bah Melo kı la ıahiar shwa bad ki ıa-ïeng harud.

"Shım ıarah, ıaseı shabar ıa u khun bseın ma phi kiba ha ka trok," kı ai hukum kı pulıt.

Ba kı ıabun, tang jıngjang ki la ıaseı na ka trok. Hamar ba kın sa ıabret rymıeng shapoh um, uto uba lai na kı thok khlem-kyrteng, kynsan kynsan u wan ring ïa u Bah Melo na ka ktı, u thew ban khynñıat lang ıa u shapoh um.

"Wow, rap! Wow, rap!" u lynñiar u Bah Melo kat lah kat ïai

"Kpa ka Rıl! KO KPA ka Ril! Balei? Phi ruma ne?" ı kynteıt i kmıe ka Rıl, ı khyrñıaıt artat ïa u Bah Melo ba un kyndıt noh na ba ıohthıah

"Ani wow! Ani! Ani!" u ong, u da ring mynsiem jur, "u thap ïabret ïa nga ruh shapoh um, phi," u ïathuh.

"Mano?" i kyllı.

"Ieh, ngan sa ïathuh pat," u ong, u sdang thiah biang.

Haba wad ïa ka jingshisha dei ban shah!

Ka Jingiathuh khana Khrismas
(I)

Ka Sngi Khrismas ka pynkmen ia u khun Khristan shityllup ka pyrthei Ka wallam ka jingkmen jingsngewbha kaba kham kyrpang ia ki khynnah Katba nang jan ka Sngi, ka mynsiem Khrismas ka pynskuin pynkyrkieh ia ka jingmut jingpyrkhat jong ki. Naduh katno sngi mynshwa ki la sdang ban ñiew man ka sngi sa katno sngi dang sah ba kan poi noh ka Sngi Khrismas Mynstep ki la kwah ba ka mied kan wan noh kloi kloi. Mynmied pat ki la kwah ba kan shai noh kloi kloi Ki la pynkhreh ia lade bun bun sngi da ki jingrwai, ki jingspel bad kiwei kiwei de ki jingpynkhreh ban pyndonburom ia ka Sngi Khrismas, ka sngi kaba khraw tam ha ka jingim jong ki Hadien ba la pyndonburom da kaba ainguh ia u Blei, ban bteng pat da kaba leh kmen leh sngewbha katba lah, naba ha kane ka sngi la kha ia u Jisu, u Khrist bad u Nongpynim, u Lok uba bha tam bad uba ieit tam u jong ki khynnah. Baroh baroh ki iashongshit, ka khmat jong ki ka phuh sah da ka jingsamrkhie; baroh baroh ki iabun kam shane shatai da ka jingkmen jingsngewbha suda, baroh baroh ki la iasdang ban rwai ban kynud ia ki jingrwai Khrismas ba ki ialmun sngewtynnat. Ka mynsiem Khrismas ka kyrsoi khuid buk buk na ka shadem ki khynnah kumba kyrsoi ka umpohliew um sngur kaba shngiam bad kaba ai jingim

Ha ka 23 tarik u December, ha Nongkie, hajan Upper Shillong, i Daplin, iba la khat-ar snem, i khun marwei i kmie, i thiah lyngsnap ha jynthiah ba i pang. La jan dap lai bnai naduh ba i kem pang. I kpa jong i, i la ïap naduh ba i dang ar snem. I kmie iba pli i la poi ha ka jingkhuslai jingjynjar kaba im nang shuh ban batai, hynrei i

sngap, i kan marwei, i pynher tang ki jingdwai sha u Blei. Im ïoh por shuh ban trei hok ia ka kper, ka lyngkha ban mih ka kamai. Ka bai-dawai bai-doktor ka la rem palat, im sngew lah kyrda shuh. I la hap die noh kawei ar ki lyngkha, ban ïoh siew ïa ki dawai bad ïa u doktor. Katba nang iaid ki sngi i kumba ki doktor ki nang artatien, kum ban ong, "sa tang ka mon u Blei." Kim iathuh kein kumta ia i kmie, hynrei i la shu don kata ka jingsngew hapoh mynsiem. I jaw ki ummat brip shi brip haba marwei, sha ba ym ioh i Daplin.

Ha ka por shiteng sngi, ha kane ka 23 tarik, i Daplin i khot, "Mei !" da i sur iba tlot ngai ngai. "Oi, khun," i kmie i thie pynkloi. Ka sur i Daplin ka pynkhie im ïa ka jingkyrmen i kmie, namar la kumba shitaiew i Daplin im shym kren briew shuh ba ka jingpang ka la nang shoh bad ba i la jur eh ka jingtlot. "Phi kwah aiu, khun ?" i kylli, i leit shong artat ha syndah, ha khlieh jynthiah "Ngan koit, Mei, ha ka Sngi Khrismas ?" i kylli. I kmie iba pli im shym poi pyrkhat ba in kylli kumta. Ka mynsiem jong i ka shu wan dap kynsan mam ha ryndang ba i isynei ïa la ka khun. Shiphang im lait kren, hynrei i pyneh ïa lade. "Hooid, khun, phin sa koit," i ong, ban pynsngewbha ïa i. I ruh i da kyrmen kumta ba in koit noh ha kawei ka sngi. I Daplin i sngap shiphang. Nangta, bad ka shri ïam artat, i phai ktien sha i kmie, i ong, "Mei imat .. u Jisu um ieit shuh ia nga namar ba. nga la leh .runar shisien. ba nga . pynjah noh . ïa ka. bai-skul," i iam artat. I kmie iba pli i iajaw ummat lang ba ym banse, hynrei i ong, "Em, khun, u Jisu u dang ieit ia phi. Phim shym leh runar ba ka jah kato ka bai-skul ha lynti. Wat iam, khun, u Jisu u ieit ia phi, bad un kynmaw ia phi ha ka Sngi Khrismas," i pynñiad artat ia ki ummat, i pynsyrpud ia ka khlieh. I Daplin i la sngap. Ynda la kham shibit i kmie i ïohsngew ba i khot, "Jisu !" tang ita shikyntien, bad hadien kata i ïohthiah jar.

Ha ka 24 tarik December pat, ha Nongar, hajan Happy Valley, i Aihun, i khun kiba ïoh ba kot, iba la khat-ar snem shiteng, i bun ki jingpyrkhat marwei marwei hapoh la ka mynsiem. I iashong klas ryngkat bad i Daplin ha Skul Kynthei ha Mawkhar, bad ki ïa-ieit para lok bha baroh ar ngut. I Aihun i la ju kwah bunsien ban leit jngoh ïa i Daplin naduh ba i ïohsngew ba i pang, bad ba im shym wan skul shuh la slem, hynrei im ïoh lad satia da kumno kumno ruh ban leit, ba jngai bad ba ym don ba ïaleit lang.

Ha shnong i Aihun ruh ki para khynnah ki la ia-skuin ialynga hi kumjuh ba kan poi noh ka Sngi Khrismas Hynrei ki jingmut jingpyrkhat i Aihun ha kane ka sngi ki her lut sha i Daplin. "Kumno ngan leh kmen Khrismas marwei lashai, haba i Daplin iba pli, i para lok baieit jong nga, i thiah pang ha jynthiah?" i kylli ia lade bad i pyrkhat khuslai hapoh dohnud "Nga dei ban leit sha i Daplin lashai. Ngan iakmen Khrismas lang bad i," i pynkut artat la ka jingmut hangta.

Ha ka 24 tarik mynsngi i Aihun i ialeit iew bad i kmie Da ki pisa kiba i la kynshew minot bun bnai (namar i kpa i shait ai bai-rneng ar lai tyngka man ka taiew) i thied na Ïewduh kawei ka phrok nailon kaba saw-jemnud, kaba thoh syntiew saw bad ki sla jyrngam kiba rit ria, kaba itynnat bha, i thied u sohñiamtra bad ka kait-syiem shinat I thied pat na dukan i Bah Shondri, uwei u cake Khrismas, ki mixed cake, bad ki switmit. I kmie i la shu tharai ba i thied hi ia lade. Ynda poi ha iing ruh, im shym da kylli shuh.

Ha ka 25 tarik, ka Sngi Khrismas, i Aihun i ialeit bad la ki para lok sha ka jingïaseng Khrismas ha shnong. Tang shu wai ka jingiaseng, baroh baroh ki la iahiar sha madan phutbol ban ïaleh kmen, ban iadih sha, bad ynda la noh ka sngi ban ïabam sa ka ja ka doh kumba ju leh. I Aihun pat, khlem don ba tip, i leit phai beit sha la iing. Kloi lan i shim kito ki tiar kiba i thied hynnin, i song bha

khop, i thep ha ka shang plastik. Nangta pat i shim ka Kot Jingrwai la jong. Ha lyndet ka jingsop kaba halor i thoh ïa kane ka jingdwai jong i · "Jisu baieit, ngan leit sha ïing i Daplin ban ïakmen lang bad i ha kane ka sngi kha jong Me. Wat bitar Jisu baieit, ba ngam don ha shnong. Sumar ïa nga na ka briew kiba sniew ha lynti, ha ka kyrteng jong Me Amen" Ynda la dep thoh, i khylliap ïa ka Kot Jingrwai, i buh noh khop I sa mih na ïing, i leit bak.

Ynda i poi ha Upper Shillong, ba im pat ju wan, i kylli na ki briew ïa ka ïing i Daplin. Da ka jingbatai, jingkdew jong ki, i wan poi ha phyllaw ïing i Daplin hamar ba i pat i dang lynga bha ba shitom. I kmie i Daplin, napoh ïing, i ïohi ïa i khynnah phylla iba ieng ha phyllaw, iba rah la ka shang plastik. I wan sha jyngkhang, bad i kylli mian mian, "Phi wad ïano, Hep?" "Nga i Aihun, nga ïadei para lok bad i Daplin Nga wan ban ïakmen Khrismas lang bad i ba i pang Kane ka dei, em, ka ïing jong i?" i ïathuh bad i kylli artat. Shwa ba i kmie in kren, i Daplin napoh kamra i lah ïohsngew ïa ka kyrteng Aihun bad ïa ka sur jong i "Ai! Ai!" i pyrta da i sur iba tlot ngai ngai hynrei iba sngew kmen "Alle shane, Ai, nga don hangne," i ong I kmie i la ïalam beit noh ïa i Aihun shapoh khlem da kren ei ei shuh, bad ka lyngngoh artat ban ïohsngew ïa ka jingpyrta kmen i Daplin. I Daplin i la ju ïathuh khana shaphang ita i Aihun I tang shu rung hapoh kamra, i Aihun i leit i kdup, i piam ïa i Daplin. Baroh ar ngut ki la shu ïa-ïam sah shipor khlem kren shikyntien ruh. Ka jingkmen ba la ïakynduh biang para ba ïa-ieit, ka pyntuid sah ïa ki ummat na ki khmat, bad ka mynsiem ka lung. Ynda la kham shibit i Aihun i pynñiad ïa ki ummat i Daplin, i ñiad la ki jong ruh, bad i ong, "Dap, nga kynmaw ïa phi te, haduh ba ngam nang shong shuh ha ïing. Nga wan ban iakmen Khrismas lang bad phi. Nga wan rah ine i phrok ia phi, phi itynnat? Kine de ki jymbam

khyndiat. Ma nga bad phi," i peit sha i kmie i Daplin. "bad i meisan, ngin iapyndonburom lang ïa ka sngi-kha u Trai jong ngi, mo?" I Daplin i la kmen haduh ba ym nang ong shuh I peit lieb ki khmat sha i Aihun, i ong, "Ai, khublei shibun eh ba phi wan ai kine, kiba itynnat, kiba bha suda. I Mei ruh i ai sopti ïa nga kawei myn'ne mynstep," i sei artat ia ka sopti na syrtap syngkhlieh, i pyni, "kane ruh kaba itynnat, ym dei? Nga kwah ban ialeh kmen bad phi, Ai, hynrei ngam lah te Ai, ban khie na jynthiah. Ngan shu leh kmen da thiah, mo?" i pynkut artat ia ka jingkiʼon. I kmie i Daplin i jaw ki ummat ba i sngewsynei, bad i shu lyngngoh sah ba i Daplin i lah ban kren haduh katne. I Aihun im shym poi pyrkhat ba i Daplin in da pang haduh ba im lah ban khie na jynthiah. I sngap shiphang, ka khmat ka i sngewsih. "Dap," i ong, "ngin iadwai ba U Jisu Un pynkoit noh ia phi," I dwai. "Jisu baieit, i Daplin iba pli i pang ha kane ka sngi-kha jong Me, im lah tang ban khie ruh. Isynei ia i, Jisu baieit, pynkoit noh ia i, i long i khynnah iba tipsngi iba ieit ia Me, i kham tipsngi ban ïa nga. Pynkoit noh ia i, Jisu baieit, ba ngin pyndonburom ia Me ha kane ka sngi, ba ngin ialeh kmen ha ka kyrteng jong Me, Amen!" Ka jingdwai khynnah kaba mih beit na ka dohnud! Mar iakut ka jingdwai, i Daplin i lah shong "Mei, nga la khie shong, peit!" i ong Ka khmat ka la phuh itynnat Hadien, khyndai sngi hadien, i kmie i Daplin i iathuh ba shwa ban kut ka jingdwai i iohi ïa i Daplin ba i khie shong kumba pynkhie mano re mano. Haba peit pat ia ka khmat jong i ruh ka lah kylla, ka la pher Ym dei shuh ka khmat ito iba thiah pang lyngsnap.

Ka jingthrang sngur mynsiem na ka dohnud i Aihun ba i Daplin in koit noh khnang ba kin ioh ïakmen lang ha ka sngi-kha u Trai, ka jingdwai kaba khuid, kaba beit soin sha U Jisu na ka dohnud jong i, ka jingngeit khlem thoh-bria ba U Jisu Un sngap ïa ka jingdwai bad ba U

don ka bor ban pynkoit ia i Daplin hangto hangto hi, kine ki la trei ka kambah ha ka rukom kaba kiwei pat, kiba rit ka jingngeit, ki la shu sah ha ka lyngngoh. Kine ki khynnah ar ngut, ha kane ka sngi, ki la ioh ia ka mynsiem Khrismas, kaba long ka mynsiem ka jingsngewnguh ia U Blei ba U la phah ia la U Khun sha ka pyrthei, ka mynsiem kaba kynmaw burom ia kata ka sngi-kha jong U, bad ka mynsiem kaba dap shoin da ka jingkmen ba U la wan, khnang ba ngi ngin im.

Te, kumta kein, ka mynsiem Khrismas ka la rung ha ka iing i kmie i Daplin. I Aihun ha syndah jynthiah, i Daplin ha jynthiah, i kmie i iaid bun kam sharum shaneng da ka jingkmen jingphuh samrkhie, ki iakren, ki iarkhie, ki iakren, ki iarkhie. I Aihun bad i Daplin ki iarwai ki jingrwai Khrismas ar ngut ar ngut khlem sangeh shuh. I kmie i Daplin i phla hadien ba im nang shuh ban batai ia kane ka jingphylla, lait tang ban ong ba ka la dei hi ka kti U Blei Ka jingkmen Khrismas ka la rung bad ka la shong neh ha iing i kmie i Daplin. Ki jingjynjar, ki jingkhuslai jong i ki la shu um kynsan kumba um ka makhon haba thang ka sngi

Khatduh khatwai i Aihun i la dei ban leit noh sha la shnong "Shong suk, thiah suk, Dap, shong suk, thiah suk, meisan, koit noh kloi kloi mo, Dap, ngin sa iakynduh pat ha skul." I kmie i Daplin i shim, i kdup, i doh ia i Aihun, bad da ki ummat ka jingsngewnguh i ong, "U Blei Un kyrkhu baroh shilynter ka jingim jong phi, ko Aihun! Phi la wallam pat ia ka jingsngewbha ha ka iing jong nga" I Daplin, na jynthiah, i ong, "Ai, phi la wallam ia U Jisu bad U la pynkoit ia nga. Ngam sngew shuh kum kaba pang. Leit suk, Ai, U Jisu Un iaid ryngkat bad phi"

Kawei ka Sngi Khrismas ka la kut. Kawei pat kan sa wan ban wallam ia ka jingkmen bad ka jingsuk ha ki iing jong ngi, khamtam eh ia kata kaba kham kordor— ka jingsuk ha ki dohnud jong ngi.

Ka Jingiathuh khana Khrismas (II)

U Kyuiñ Ka kyrteng kaba pynsamrkhie, lehse, ia ki briew haba ki iohsngew, hynrei ka long ka kyrteng kaba da sngew Khasi haduh ki shyieng hi kein, bad ka long ruh kaba sngewtynnat, wat la kam shym kit jingmut ei ei Kaba kulmar ka long tang haba kynnoh. Kito ki bym pat ju iohsngew, lane kiba iohi ia ka kyrteng tang haba thoh, ki lah ban kynnoh pynsawa bakla ia ki dak sawa 'ui' kiba don ha ka kyrteng Ka jingkynnoh kaba beit, kumba la jer, ka long ban kynnoh ïa ki dak sawa 'ui' kumba kynnoh ha ka ktien luiñ, lane khuid, ym kumba kynnoh ha ka ktien suin, lane kruin.

U kpa u Kyuiñ, u Myllon, u long u samla uba da i shynrang bha, 25 snem ka rta, uba met khlain, bad uba bha ka jinglong Naduh ba u dang khynnah u la mlien ha ka rep bad u smat u sting. Haba u trei jingtrei ruh u stet kum ka lyer.

Ka Irbon, ka kmie u Kyuiñ ruh, ka long kaba smat kaba beh wut wut sha la ka kam. Ka la don 22 snem, bad ka ruh kaba sngewtynnat la ka rep, bad ka bym ju byrngia ban pynlut kai ïa ka por ha kaba iajrong thylliej badno badno.

Ka Irbon ka don artylli ki lyngkha lum, bad kawei ka pynthor ha Umjaraın. Naduh ba ka la iapoikha bad u Myllon, ki la iapynbha pynheh ia ka pynthor, bad ki iaïoh pahuh u kba, u phan, u sohriew, bad ki jhur ki jhep ha la ki por ki por. Ha kane ka snem tang na ka pynthor hi ki ïa ïoh lai thiar u kba. Kawei kawei ka thiar ka heh lajan arpiam rangbah.

Ki ïa-im suk im saiñ, da ka jingïaieit. Shi snem hadien ba ki la ïapoikha, ka Irbon ka kha ïa u Kyuiñ. Katba nang mih ki bnai, u nang heh, nang san, bad nang bhabriew. Kat shaba ki peit da ka jingsngewbha suda. Hynrei ka jingim u briew ka sdien ha ki kti Uba najrong, U Blei Nongthaw Ha kawei ka tlang, haba la dep lum thiar ia u kba, bad haba u Kyuiñ u la dap lai snem tam, u Myllon u leit ïaŀbeh mrad sha Bhoi bad ki para samla na shnong. Kumba lai taiew hadien ba u la wan phai, u kem pang kynsan kynsan, bad kaba pynsngewsih pynpait dohnud ïa ka Irbon bad ïa kiba ha shnong ha thaw ka long ba tang hapdeng hynriew sngi u la ïap noh Ka Irbon ka don hapdeng ka jinglong armet ha kane ka por bad ka la long kum kaba lamwir Ka ïam ka lynñiar bad ka khñium balei ba wan leh bein leh sat ïa ka haduh katne. Da ka jingsneng jingkraw jong kiba ha ïing ha sem, bad ki 'lok ki jor, ka pyrshang ban pynpalei ia la ka mynsiem, bad suki suki, da kaba ka leit sha lum sha pynthor ka la lah ban pyrkhat ia kiei kiei kiba don sha khmat jong ka. Arbnai hadien ba la ïap noh u Myllon, ka ïoh khyllung biang da i kynthei Kane ka la nang pynsngewbha ïa ka mynsiem jong ka. Hynrei ki jingjynjar bad jingsngewsih kim ju wan marwei ne tang shisien Ine i khun kynthei ruh mar iadap shisnem i ïoh pang niumonia bad i ïap noh. U dohnud jong ka Irbon u la pdang biang, bad ka la sngew ia lade kum ka rakot aiu re. Hato kan dang myntoi aïu pat ïa ka ban im ha pyrthei, ka pyrkhat kut lad ha la mynsiem Mar kumta de ka iohsngew, "Mei!" ba u pyrta u Kyuiñ na shabar, bad ka kyndit bynriew thret · "Hei! Map Blei ia nga kaba bieit bad kaba lamwir. Map, Kynrad!" ka kren marwei kumba dwai artat, bad ka iohi ia u Kyuiñ. Ka mynsiem jong ka ka rhem biang da ka jingieit ia la u khun bad ka sngew shngaiñ ba ka dang don la u khun phrangsngi ban im, ban pynsan pynrangbah ïa u haduh ba un da longbriew manbriew.

Haba u Kyuiñ u la dap hynriew snem tam, ka kmie ka phah skul ïa u ha ka skul shnong kaba don hajan ïing jhi. U Kyuiñ ruh u smat bad u sngewtynnat bha. To slap to lyer, um ju pep skul. Ka skul ka long tang shiteng sngi ïa ki khynnah rit, hynrei namar ba ka kmie ka leit lum leit lyngkha lajan man ka sngi, ka pynbuh ja-sngi, ba un bam, ha iing ki para marjan. Ha ka sngi Khrismas kaba nyngkong eh ba u Kyuiñ u ïoh ha skul, ki nonghikai, haba ki iohi ïa ka jingtbit jingnep jong u, ki ai ïa u ruh ba un rwai bad ban iadon bynta lem ha ki jingïalehkai ruh. Hadien shisnem u Kyuiñ u la kiew sha Klas I. Dei kine ki por, lehse, ba u Kyuiñ u sngewtynnat eh, bad ka jingroi jong u ha ka jingpule bad jingsngewthuh ka la pynpyrkhat ïa ki nonghikai shisien ban pynkiew noh ar klas syndon, hynrei u Headmaster um sngew dei ban pynkyrkieh than eh ïa ka jingroi jong u.

Dei ruh ha kane ka por haba u Kyuiñ u la pule ha Klas I, ba uwei u samla uba la don 30 snem ei ei, u wan ïapmat ïa ka Irbon, ka kmie u Kyuiñ Une u samla uba kyrteng u Sorju, u shong ha Madan, bad u trei mistri dieng; u kamai ar tyngka shisngi, ka kamai kaba la heh bha ha kito ki por. La hynriew bnai kynthih u la dem leit kai sha iing ka Irbon, bad u la iajuh bha bad u Kyuiñ. Teng teng u pyniarap ia u Kyuiñ ha ka Jingkhein.

Arsien laisien ruh u Sorju u la leit bud lyngkha lang ïa ka Irbon, tang ba um nang, um tip ei ei ruh ïa ka trei lyngkha. Ka Irbon ka ïohi ïa kine bad shisien ka ong ïa u, "phi te, Bah Sorju, imat phim lah, phi, ban trei lyngkha kumba trei ma ngi ki nongrep."

"Balei ngam lah?" u jubab, "ka shu long tang ba ngam pat ju mlien kein" u pynkut, hynrei hapoh dohnud pat u lah da rai ba u um dei u jait briew u ban wan ïa-puh ktieh ne prat synrum kum kine ki nongkyndong. U, u la hikai, bad u la nang ïa ka kam mistri, bad dei tang da kata ka kam ba un kamai.

Man ba u wan kai u leh don akor, bad ka Irbon kam pat ju iohi shisien ruh ka dak ka shin ban ong ba u long uba dih uba bam. Lada u dih pat hadien ba u la mih ban leit noh sha la ïing, kam lah ban tip.

Ym slem shuh hadien kane, ba u Sorju u la wan shong ban ia long iing long sem noh bad ka Irbon U Kyuiñ ruh u la khot 'panah' ia u naduh kata ka por. U Sorju u leit trei la ka kam mistri sha Sor, bad ka Irbon pat ka minot hi la ka trei lyngkha. Kumba shibnai hadien ba ki la iashong lang, u Sorju u ong ha ka Irbon ba ka kham myntoi hi ka kam mistri shibun shah ban ia ka kam rep. Lada don lei lei sa ka seng khyndiat khynsoit, u ong, u lah ban wai bun ki jingtrei ha Sor, kum kaba pynshna iing ia ki briew, bad tang katno u lah kamai bad ik bad ik ban long Kontraktor ha P.W D Kum ban pynsakhi ba kham ioh pisa da kaba trei mistri, u wan ai shisha hynriew hynñiew tyngka man ka taiew ha ka Irbon, bad ka ruh ka kmen ba ka ioh pisa haduh katne man ka taiew. Ka sngew ba kam shym la bakla ba ka kohnguh ban iapoikha bad u Sorju Hynrei kine ki taiew pynkmen ia ka Irbon ki long sa tang khyndiat eh hadien kane. Katba nang wan mih ki taiew, ki tyngka ba u wallam sha iing ruh ki la nang duna nang duna. Ym tang kata, teng teng ruh u la wan poi iing haduh ban da la mied bha bad ka buaid kiad artat. Ka Irbon kam lah ban tip la kane ka jingdih kiad jong u ka long kaba u dang sdang naduh ba u la wan shong bad ka, ne, kaba la shong kyrni lypa ha ka jinglong jong u naduh shwa ba un wan.

Ha kawei ka step, hadien ba u la wan buaid mynmied, ka Irbon ka kren ïa u da kaba shai ba kam sngewtynnat khyndiat ruh ïa kane ka jingwan buaid jong u mynmied. Ka kylli ruh balei ba mynta u wan ai pisa sa tang khyndiat khyndiat.

"Wat khuslai," u kren pynshngaiñ, "nga ngam dei u briew uba dih kiad. Nga la shu ngat ha ka jingpynbor ki para lok ïa ki pisa ruh, ym dei ba nga shu pynlut kai hangne hangtai Nga wan ai duna kumto namar ba nga hap siew bainong ïa ki nongtrei ba nga wai kawei ka ïing ha Laitumkhrah." Ka jingïathuh jong u sngew kum kaba dei suda. Ka Irbon ka shu sngap noh. Kam pat lah ban bishar kut ia ka jinglong jong u. U Kyuiñ u don ha phyllaw ha ka por ba ki ïakren. U ïohsngew ba ka kmie ka ong ba u kpanah u wan ai duna ki pisa, u iohsngew ba ka kmie kam sngewtynnat ïa ka jingdih buaid jong u U iohsngew ruh aiu u kpanah u kren, hynrei u sngew ba dei tang ka kmie hi kaba kren ia kaba dei. Naduh kata ka sngi u Kyuiñ um ju leh sngewtynnat shuh ïa u Sorju, wat la u Sorju u la khroh ban pynjuh biang ia u.

Kumba ar lai bnai hadien, u Sorju u la wan buaid biang mynmied. Ka Irbon ka kren dom ïa u, bad la mih ka jingïamai hapdeng jong ki U Kyuiñ u peit na pajih, u syier ïoh u Sorju, ha ka jingbuaid, un ktah kti ia ka kmie, bad u lah bat lypa uwei u dieng ban iarap ïa ka kmie lada donkam Kum lashai mynstep, u Sorju u la leh pat kumba ym shym jia ei ei mynmied. U kren bha kren tip briew ïa ka kmie u Kyuiñ, bad ynda la ïaid bha ka jingïakren, bad u la ïohi ba ka Irbon kam shym leh dom shuh, u pan tyngka na ka

"Nang ia-ai phi hynriewphew tyngka ba ngan ioh siew bainong ïa ki nongtrei lashibit ka Ïewduh." Ka Irbon ka kylli nangno kan ïoh tyngka haduh katta ban ai ïa u Um jubab nangno kan ïoh tyngka hynrei u iai pyni ba lada um siew bainong ïa ki nongtrei lashibit, ka jingtrei jong u kaba palat san hajar tyngka kan sa shu duh ei noh, bad ka tyngka kaba u la pynlut baroh kan shu duh ei khait. Ka jingïathuh jong u, bad ka jingpyni

nia, kaba ym i don dong shuh hangno hangno ruh ban woh. Ka Irbon ka rung shapoh bad ka sei hynriewphew tyngka na ki tyngka kiba ka la kynshew naduh ba u la wan rah pisa sha iing Na ki tyngka baroh kiba la wan poi ha ki kti jong ka, ka Irbon ka dang pynlut dang tang kumba khathynnew tyngka, bad ia kita ruh tang namar ba ka phah suh sopti-kut ïa u Sorju kawei, bad shiphong ki sopti ia u Kyuiñ. Kam shym pynlut ei ei ruh ha ka bam. U kba lah don la u jong Ha ka jyntah jynber ruh, haba ka thied doh thied dohkha ka thied na la ki pisa kiba ka don khyndiat U jhur u jhep, u phan, ka shriew ruh ki pahuh na la kper, na la lyngkha. Kaba pynkyndit ia ka Irbon, bad kumjuh ruh ia u Sorju, ha ka por ba ka Irbon ka ai ia ki hynriewphew tyngka ha u Sorju, ka long ka jingleh bitar u Kyuiñ ba u khang ïa ka kmie. "Wat ai, Mei," u ong u da bynnud haduh katta katta bad u da bat noh ia ka kti ka kmie kaba kner ban ai ïa ki tyngka Dei tang ynda ka kmie ka la khroh ka la kjor ba u sa pyllait ia ka kti ka kmie ban ai ki tyngka ha u Sorju.

Te ki bnai ki la nang iaid, hynrei ym i don jingkylla ei ei ruh ha ka dih ka bam u Sorju. Na kata kaba u wai iing ha Laitumkhrah ruh, katno u iohnong, ne katno u duh, um ju iathuh ia ka Irbon Tip u da wai, ne khlem da wai ia kata ka iing ruh kam don lad ban tip.

Haba la dap biang ki bnai ka Irbon ka la ïoh khyllung biang da u shynrang. Ïa une u khyllung ka pynkyrteng hi ma ka da u Kshuiñ ban iasyruem bad u hynmen, u Kyuiñ. Ym ju don ka kmie ka ban byrñiaw ïa la ki khun haba ka kha ïa ki. Ka Irbon ka sngewbha ba la don sa u Kshuiñ ban iashngaiñ shipara lashai ynda u la nang san, hynrei haba ka pyrkhat pat ia ka rukom im u Sorju, ïa ki pisa ba ki nang duna shi nang duna na ka

kti jong u, ïa ki lyngkha, ka pynthor, ba kam shym da ïoh trei hok shuh naduh ba ka la ïashong bad u Sorju, ka noh ka mynsiem, bad ka khuslai. Ka la ïohi ba ym long ban shu shaniah ha ka jingïoh pisa na u Sorju. Lada shaniah tang ha u Sorju, kin sa shu ïap thngan lut baroh Ka sngew shyrkhei ban pyrkhat ba ki khun kin ïap thngan lashai. Katba ka dang lung khun ka pyrkhat khuslai bad mied bad sngi ïa kane. "Nga dei ban rep tyngeh noh ha kane ka snem. Dei tang da ka rep ba nga lah ban bsa ïa ki khun," ka pyrkhat ha lade, hynrei ka sngewthuh pat ba kam lah ban trei lyngkha bad ka bah khyllung artat ha ka met. Yn leh kumno ïa u Kshuiñ? Ban buh da ka khynnah ban bah khun ruh, ym lah ïoh pisa ban siew bainong ïa ka. Ban siew bainong da u kba ruh ka bynnud ïoh ym dap bam ki khun, namar kam shym ïoh bun u kba mynta ka snem Kam shym lah ban trei bha ïa ka lyngkha ka pynthor, namar ka jinglong ka met jong ka ruh shwa ban kha ïa u Kshuiñ kam ai lad ïa ka ban trei shitom. Nalor kata, u phria ruh u wan shoh pynjulor khyndiat shwa ban ih u kba. Ynda la ih pat u kba ruh, katba ym pat ïoh ban ot, ki sim ki phreit ki wan pynluksan katto katne ba ym don briew ban ap ïa ka pynthor. Ki thiar ki la duna rhew. Ynda ka la pyrkhat lut phar ïa ki jingeh baroh kiba don sha khmat ka ïohi ba don sa tang kawei ka lad mynta lada ka dem hi khui ban rep, bad kata ka long ban pynpep skul noh ïa u Kyuiñ ba un bah bad sumar para noh ha ïing, katba ka pat kan nang rep la ka lyngkha, bad pynthor. Ka poi ha kane ka jingmut mynstep bad ka dohnud jong ka ka pang haba ka ïohi pat ha kata ka por hi ïa u Kyuiñ ba u khreh, u lum la ki kot, ban leit skul noh bad la ka rwai, da ka jingsngewbha suda, ïa ki jingrwai Khrismas kiba ki la ïahikai shaid shi shaid ha skul. Ka jaw ki ummat, hynrei ka ñiad noh kloi lan haba u Kyuiñ u wan shajan jong ka.

Ki ummat kim don shuh, hynrei ka khmat sngewsih jong ka ka paw, bad u Kyuiñ, wat la u dang khynnah ruh u ithuh, tang shu peit, ba ka kmie ka don ha ka jing-sngewsih wat la um tip balei ka sngewsih. La bun bun-sien u shem ba dei u kpanah uba pynsngewsih ïa ka bad ka mynsiem khynnah jong u ka khie bitar. U ieit thep mynsiem ia la ka kmie, bad u diaw u sngewsih lang haba u iohi ia ka khmat sngewsih jong ka. U kylli ïa ka kmie "Balei phi sngewsih, Mei?" hynrei kam ïathuh balei. Ka shu pynklet noh da kumne kumtai. Ka kmie hi kam pat sngew nud ban iathuh ia u Kyuiñ ba ka la kut jingmut ban pynpep skul noh ïa u tang shu la poi ka por ban puh ïa ka pynthor. Ïa ka lum ban rep phan, rep sohriew, kan sa shu ai nong ha u kpa ka Brin ba un pynprat bad ban lum bun. Ka don i pisa khyndiat ba ka la buh kyrpang na ka bynta kane.

Ha skul u Kyuiñ, ki la pynbeit ban don ka jingpyn-khreh kaba kyrpang ban pynsngewbha ia ki khynnah na ka bynta ka Khrismas Ki ju leh ïa kane kumba ar sngi shwa ban pyntip ia ka result eksamin bad ban sa pyllait shuti tlang artat Ïa u Kyuiñ ki la buh ba un rwai marwei ïa kawei ka jingrwai

"Ha shyngoid sem kulai, ban thiah bym don kriah,
U Khunlung Trai Jisu, hangta kein u thiah,
Ki khlur kiba phyrnai, na bneng ki nang ap,
Kynjai u iohthiah suk halor u 'lang-iap." &c., &c.

bad ba un iarwai lang bad ki para khynnah katto katne kiwei pat ki jingrwai, bad kawei na ki ka long kane:

"Jar (Jar) ka Mied! Mied (ba) Kyntang!
Dum tiw tiw, wan shai kyrpang

Tang ha ka Kmie bad i Khun ba dang kha,
Khun ba bhabriew thep jingieit da shisha,
Ngai ngai i thiah suk kynjai,
Ngai ngai i thiah suk kynjai. &c., &c.,

Ha ung ne ha phyllaw, haba shong ne haba iaid shane shatai, u Kyuin u kynud sah ia kitei ki jingrwai bad ia kiwei kiwei ruh kumjuh Ka sur jong u ka long kaba syiang jem, kaba sngur bad kaba da sngewieit shisha Dei na kata ka daw ba ki nonghikai ki jied ïa u ba un rwai tang marwei ïa kawei ka jingrwai Ka kmie ka la iohsngew ia kine ki sur jingrwai la shu man ka sngi hi kein, bad ka la lah ban kem ia ka sur bad ki ktien jong ki katto katne

Shwa ban long kane ka sngi rwai Khrismas, u Kyuin u la ong lypa ïa ka kmie ba ka ruh kan wan sngap, namar ki nonghikai ki la bthah ia ki khynnah baroh ba kin wan ialam ia la ki kmie ki kpa ruh. U Kyuiñ u sngew eh ban khot ia u kpanah, namar la katto katne taiew um ju iakren shuh bad u, hynrei ka kmie ka pyni ba kan paw bieit shibun lada un bad noh ia u kpanah khlem da khot "Khot la ka khot," ka ong, "haba la khot, lada um wan ruh kam pher, tang ba la khot" Jait ba la ong ka kmie, u Kyuiñ u leit sha u Sorju ha kawei ka step bad u ong ia u ba un wan sha ka jingïarwai Khrismas ka ban sa long, hynrei u Sorju u ong pynban : "Ngan wan sngap ma nga ba men ïapah myrsiang ma me ha skul ? Em, ngam wan" Shu kut noh hangta.

Haba la poi ka sngi, u Kyuiñ u la nang leit kloi ban iapynbeit pynbiang bad ki nonghikai ïa la ka jong ka bynta. Ka Irbon ka wan poi kham hadien, ka bah ïa u Kshuiñ, uba la don phra ne khyndai bnai ha kane ka por Ka poi shwa ba kin iasdang, bad ka iohi ïa u Kyuiñ ba

u iamareh shane shatai, bad u ialeh bun kam lang bad ki para khynnah Dap tang da ka jingiarkhie, jingkmen, jingsngewbha suda.

"Mynta ngin iasdang noh," u la pynbna uwei u nonghikai nalor Stage Ynda u la iathuh lyngkot ba ka sngi Khrismas ka kham long kyrpang na ka bynta ki khynnah, bad dei na kata ka daw ba ki pynlong kum kane ka jingiarwai Khrismas ba ki khynnah kin kmen bad sngewbha, u pynbna artat ba ka jingrwai kaba nyngkong da ki khynnah rit ka long, "To wan phi ki rewngeit," bad ha yn ialam ia kane ka jingrwai da u Kyuiñ Shar ki la ring ia ka pyrda, bad ka Irbon ka iohi ia u khun la jong ba u ieng ha khmat Ka mynsiem jong ka ka dap da ka jingkmen bad jingsngew sarong, bad ynda haba ki la iarwai ruh ka iohsngew tang ia ka ryndang u Kyuiñ Ka mynsiem jong ka kum ban shlei ba ka la dap than Ter shi ter, kawei ka jingrwai hadien kawei Don kiba u Kyuiñ u iadon lang bad don kiba um don "Mynta pat phin iohsngew ia ka jingrwai Solo da u Kyuiñ, Klas I," la pynbna biang na ka Stage, bad haba la ring ia ka pyrda, ka Irbon ka iohi utai u khun phrangsngi jong ka u ieng marwei ha khmat ka Stage, u phuh samrkhie artat Ha ki khmat jong ka hi ka i kumba u da bhabriew palat ha kata ka por Ka mynsiem jong ka ka la sdang ban kynthih, bad haba u la sdang lei lei ban rwai, "Ha shyngoid sem kulai ." ka sur jong u ka wan ktah syndon ia ka kut shadem jong ka, bad kam lah shuh ban set ia ka jingshlei ka mynsiem. Ki ummat jong ka ki tuid kum ka wah, bad khlem tip lehraiñ shuh ka ïam ksok-shi-ksok. U Kshuiñ, uba ka la shu thum sha khmat naduh kham mynhynne, haba u ïohsngew ia ka jingleh ksok, ksok jong ka kmie, u khmied bad u peit ia ka khmat jong ka. Wat la u dang long tang u khyllung ruh, u ithuh ba ka kmie ka iam, u ruh u ïa ïam lang, tang ba u te u da jam artat. Ka Irbon ka kyndit bynriew ynda la ïam u Kshuiñ. Ka klun noh kloi lan ïa ka jingshlei ka mynsiem, bad ka ïaleh katba lah ban

pyn-en noh shwa ïa u, bad ka ruh ka sngap bha noh ïa ka jingrwai u Kyuiñ shwa ba un kut. Katno ka jingsngew sarong jong ka ïa la u khun! Aïu pat kan dang bynnud na ka bynta jong u!

Ka jingïam u Kshuiñ ka la pynthut khyndiat ïa ka jingrwai u Kyuiñ na ka liang kiba sngap. Kiba ïashong marjan ki shu peit ïa ka Irbon. Kim lah ban sngewthuh balei ka ïam. Kim lah ban ïohi shapoh dohnud jong ka ïa ka jingïaleh kaba jur hapoh ka shadem jong ka, ka jingkmen bad jingsngew sarong ïa la u khun ka pynkyrsoi ïa ki ummat ka jingkmen, hynrei ki ummat kiba kham bun bad kham kthang ki dei kito kiba mih na ka jingsngewsih bad jingsngewsynei jong ka ïa la u khun ba ka la dei ban pynpep skul noh sa tang katno.

Ynda la wai, u Kyuiñ u wan bran bran sha ba shong ka kmie ban peit ïa ka khmat jong ka— ka i-sngewbha ne i-sngewsih?— bad u la kmen haba ka khmat jong ka ka i-sngewbha wat la kam shym da phuh haduh katta katta. Ka la ïaleh katba lah ban nym pynpaw ïa ka 'matsngewsih. Ki nonghikai ruh hadien ki ïakynduh bad ïakhublei ïa ka ha ka por ba ka mih ban leit noh U Headmaster u ïakren bad ka, bad u ong ba ka dei ban sngew sarong ba ka ïoh khun uba stad kum u Kyuiñ Mar kumta de ka Irbon ka lung mynsiem biang kynsan kynsan. Ka tap ïa la ka khmat da ka tapmohkhlieh, bad ka ïam hapoh tapmohkhlieh. U Headmaster u la lyngngoh. "Balei, Kong?" u kylli, hynrei kam nang ban jubab "Lada don kano kano kaba la pynsngewsih ïa phi, sngewbha ban ïathuh," u ong, hynrei ka shu tap sah la ka khmat bad nang jur pynban ka ïam. "Don kaei kaei kaba pynsngewsih ïa phi, Kong?" u kylli biang. Ka shu kohnguh la ka khlieh. "To, khie ïaleit noh shwa bad ki khun sha ïing, ngan sa wan kai," u ong, namar um kwah ban kylli shuh ba dang ïabun eh ki briew hajan.

Ar sngi hadien ki pynbna ïa ka Result eksamin ha skul. U Kyuiñ u la leit sha skul naduh dang step, bad

kum kıwei kiwei ki para khynnah, u ruh u khıh u dohnud ba u kwah ban tip noh kloı u lait ne u shah bat.

Haba u Headmaster u ïathuh ba un pyntip noh ıa ka Result jong ka Klas I mynta, baroh kı khynnah Klas I ki la shu ïasngap jar kum ki khnai, shu khih tang ka shyllipnud dik shi dık.

"Kine ki khynnah kı la pass bad la pynkıew ıa ki sha ka Klas II." U pule ter ter ïa ki kyrteng uweı-pa-uweı, kumba thoh ha ka Register. Don ki kyrteng hangne hangtai kıba khlem da mih Ka kyrteng u Kyuiñ ka wan mih kham hadien hynrei u la kmen ba u la pass

"Na kıto kıba la pass," u kren bıang u Headmaster, "uba wan nyngkong eh deı u Kyuıñ, uba ar " bad kumta ter ter. U Kyuıñ um sngew nang shong shuh, u la kwah ban leıt ıathuh noh bran bran sha ka kmıe, hynreı um nud mıh katba ym pat pynwaı.

Tang shu waı, u mareh khlem sangeh ban poi ïing noh. "Meı," u pyrta, shwa ban rung ha ïıng, "nga la kiew sha Klas II, bad nga long nyngkong ha ka Klas." U khmih lynti ba ka kmie kan kmen, kan sngewbha, bad kan phuh samrkhıe, hynreı ka shu peit seh shiphang. Ynda ka la ang la ka shyntur ban kren, ka shu ong tang katne . "To, khun jong nga," bad ka sngap noh jar ba kam lait kren shuh, shu khıh tang kı rmiang shyntur kumba pyrshang ban phuh samrkhıe hynreı ba dang sngew myllung eh hapoh mynsiem long pynban kumba khñi ıam. Hapdeng kane ka jıngıaleh hapoh mynsiem jong ka, ki ummat tylli ki kyrsoı bad ki tyllun na kı ngab jong ka sha ki khohsıew jong ka. U Kyuiñ u la dum ka jingpyrkhat khynnah jong u. Mynshısngı ruh ha skul ka kmie ka ıam. Mynta ruh ka jaw sah ki ummat ! Balei ? U ithuh ba ka don ka jingsngewsih, hynrei um lah ban shemphang ia ka daw.

Ka Irbon ka da kwah shisha ba u Kyuiñ un shong skul haduh ba un da pass ia ki eksamin kiba kham shalor, hynrei haba ka pyrkhat ia la ka longiing kumba ka long mynta hi, kam iohi ba dang don da kawei pat ka lad ban pyllait ia ki khun na ka thngan Lada long kumno kumno ruh, tang ban ioh bam ki khun, kan leh kumba ka la kut jingmut.

U Sorju u la nang ngop nang ngop ha ka dih. Ym don shuh kawei ruh ka mied, ha ki taiew kiba la dep, ba un wan iing khlem buaid. Ha ka step 24 tarik December, u kren khroh ïa ka Irbon, u batai ia ka jingtrei kam jong u, bad u iathuh ba u la iapynbeit ban shim wai ia kawei ka jingtrei ha Sor tang ba u trai iing u kwah ban da tip shwa la u long ne em u briew uba don la ka seng ka dang. U ong ba u la iathuh ia u trai iing ba ka tnga jong u (kata ka mut ka Irbon) ka don ka pynthor kaba shong dor sanspah tyngka, bad ki lyngkha lum ruh ar tylli kiba shong dor hi sanspah tyngka. U ong ba u trai-iing u kwah ban da ioh da ka jingthoh "Ban kloi ka kam," u ong, "kane, nga la nang pynthoh lypa ma nga," u sei ia ka kot na ka pla sopti, "sa tang ba phin shon-kti hangne," u pyni artat ia i jaka hangno ban shon-kti Ka Irbon kam nang pule kot, bad kam pat ju mlien ia kine ki kam iathoh ïatar Ka sngew artatien bad sngew syier kumno-re-kumno, bad kam sngew nud ban shu leit shon-kti ruma ia kaba ka khlem da tip. Katba ka dang pyrkhat, u Sorju u lah da wallam ka phuiong, kaba u leit khrud na u khiew shet-jyntah. "To, kein, ai ka ti-kmie jong phi," u ong, ba un pyntah phu-ïong.

"To, nangbuh shwa phi," ka ong, "ngan sa shon pat kham shibit."

"Em, shon noh mynta, seh, ba ngan ïoh leit rah noh artat sha jingtrei," u pynbor ïa ka, hynrei kam kohnguh. Ka ong hi ba kan sa peit pat ynda la kylluid kam lashibit. U Sorju um banse ban iehnoh ha ka ia ka kot iathoh, tang

ba u ong ia ka ba kan da buh bha khop. U ruh u leit noh sha Sor.

Hadien shibit arbit ka Irbon ka wad ïa u Kyuiñ, ka pyrta ba u don-sha kper. Ynda u la wan, ka ai ia ka kot u Sorju bad ka phah pule. "Ha pule, khun, kane ka kot, ki iathoh aiu, ki ia-ong aiu" U Kyuiñ u shim bad u pule jar jar. "Pule jam," ka ong, "ba ngan iohsngew ki ïa-ong aiu." U Kyuiñ u pule jam Katba u nang pule jam suki jai, ka Irbon ka la nang pynieng bha ki shkor, namar ka ïohsngew mynta ba ka kot ka kren pynban da kumwei, ym dei kumba batai u Sorju hynne "Nga ka Irbon, jait Myrdoh," ka iohsngew ba u pule, "nga shim tyngka phraspah na phi u Kaluram Mahajon , nga kular ban siew dep bad trai bad sut hapoh hynriew bnai Lada ngam lah ban siew kumba la kular, phi lah ban shim noh ma phi ia ka pynthor bad ki lyngkha kiba nga buh bynda ha phi.

"Mynno, Mei, phi leit shim tyngka?" u kylli u Kyuiñ, u ruh u la lyngngoh bad sngewsih na ka bynta ka kmie.

"Wow, ko khun!" ka ong, "ka tyngka aiu kata ngan leit shim ma nga Kane te la dei hi ka kam ki briew kiba thew ban kjit syndon ia ka mynsiem jong nga. Wow! U nongshohnoh, pleng!" ka pynkut artat

"Mano, Mei?" u kylli u Kyuiñ, namar u ruh uba tieng nongshohnoh bha, hynrei ka kmie kam ïathuh mano. Ka shu shim noh ia ka kot na u Kyuiñ, ka pyrkhat shiphang, bad hadien kata ka tar lyngkhot lyngkhai ïa ka kot u Sorju, ka lum ia ki lyngkhot, ka leit bret hajan ka sem dieng kaba don harud ung. U Kyuiñ u la shu peit lyngngoh, tang ba u la shu suba hi ba dei u kpanah uba leh ia kane.

Ha ka por janmied ha kajuh hi ka sngi, ki nongïaidrwai Khrismas, kiba ïarah la ki lynten bad ki dongmusa, ki ïawan shaphang ïing ka Irbon. Ki dang ïarung ha

phyllaw jong ka iïng kaba marjan. U Kyuiñ u tip ba dei kiba na skul jong u, u mareh ban leit ïarwai lang. Ynda ki la iadep rwai ha kane ka iïng, ki iawan rung sa ha phyllaw iïng ka Irbon. Ka Irbon kam shym khmih lynti ïa kane, Ka shu ïeng ha jyngkhang, bad hangta ki iawan ki nongrwai.

"Khublei Khrismas ıa phı bad ïa ka ııng jong phı, Kong !" u kren uwei u samla uba ïalam ıa ka kynhun nongrwaı. "Ngi wan ban iarwaı mynta kı jingrwai jong ka jingkmen bad jıngsuk, ba U Trai Jisu Un wan ban kyrkhu ıa phi bad ıa ka iing jong phi Ngı pyndon burom ıa ka sngi Khrısmas namar ha kata ka sngi la kha ıa U Jisu Khrıst ban long U Nongpynım ıa ka pyrtheı. Ha kito kiba pdiang ıa U da ka jingngeit Un wan da shisha bad ka jingsuk jong U kan synshar ha kata ka ııng"

Ka Irbon kam shym pynphaı ktıen Ka shu phuh samrkhie, hynrei hapoh dohnud ka sngew ba kıto ki jingiathuh khana ba u Kyuıñ u shait wan iathuh ïa ka shaphang u Jısu Khrist ki kyntu ïa ka mynsiem jong ka ban pdiang ıa kata ka Jingsuk kaba U Jısu Khrist U wallam Ki khynnah nongrwai kı la sdang biang ban iarwaı da ka mynsiem kaba shleı da ka jingkmen suda Ki la ıarwai saw tylli bad ha ka por ba ki dang iarwaı pat ıa ka jıngrwai kaba sdang, "Ei uta", ki iohsngew na shaphang phalor, ka jingpah, lane ka jingpyrshang ban pah, kum u myrsiang, "O-O-O-O, kia - kia - kia - huwa, kiak - kiak - kiak - huwa &c., &c" Ki nongrwai ki la ïaphai lut sha phalor ban tip deı mano uta uba pah myrsiang. Ka Irbon ka lah tip ba dei u Sorju. U Kyuiñ ruh mar iapeit sha phalor u lah ithuh ba dei u kpanah U Sorju u la kám ïa ka phalor, u jan ur artat, bad u wan iaid shen-shen shapoh phyllaw. U lah buaid phar jawsheh.

"Ei uta, ei uta, me ïakylli myntan, dei ma nga, Ho-oid kein, dei ma nga, uba nang ban pah myrsing, me ïasia mem ïanang re kum nga," u kren buaid shatweh, bad

u pah myrsiang biang, "kia - kia - kia - huwa, nga pat nga ong, nei janta, nei janta," u rkhie buaid artat marwei marwei. Ka Irbon ka la saw kyrang laiñ ba ka la lehraiñ, bad ka la dom artat Ka wan sia sia sha ba u ieng, ka shim ia u na ka kti bad ka patom ia u. U pyrshang ban iapyneh hynrei ba u la buaid um lah kyrshan. Ka Irbon ka shu ring beit toiñ-toiñ shapoh iing, ka pynshong ia u da ka bor, ka mih shabar ia lade, bad ka khang lyndet tdam ia ka jyngkhang

U Kyuiñ ruh u la lehraiñ bha ha khmat ki para khynnah, hynrei ki pat ha la ka rukom khynnah, ki nang i thamula pynban ia u nongbuaid Ynda ki la iarwai biang, ki iohsngew uta u nongbuaid u dang pah myrsiang hi napoh iing

Haba la dep ka jingiarwai ki la iakhublei ia ka Irbon, bad ki la ialeit noh ban leit rwai sa shawei shawei de. Ynda ki la leit, ka Irbon ka plie ia ka iing, ka rung bad ka iohi u Sorju u la shu thiah lter ha madan (tbian) bad la ka thnum buaid blok shi blok. Ka ieh la ka ieh ïa u haba u thiah, ka shu pyntap jaiñ halor met ba ioh u iap khmat.

Lashai mynstep, ka sngi Khrismas, u Kyuiñ u lah khie la dang step bad u la leit bran sha iing ki paralok ban iapynbeit ia kiei kiba kin ialeh mynsngi. Ka Irbon ruh, bad u Kshuiñ, ki la iakhie. Ka, ka la sdang la ka shet ka tiew, u Kshuiñ pat u nang par kai kat sha ba u mon. U leit poi sha ba th'ah u kpa, u tare la ki kti sha ka khmat u Sorju, bad u bat na ka khmut trait U Sorju u phai noh shawei, hynrei u Kshuiñ u par u wad hi ïa ka khmat, bad ynda u la lap u bat biang trait na ka khmut. U Sorju u kyndit noh, u ïohi ia ka Irbon, u khie joit, u mih bran sha khyndew, tip ba u lehraiñ, ne ba u la salia than ïa u Kshuiñ, ym lah ban ong. Ka Irbon ka la dep la ka shet ka tiew bad ka la weng noh ïa u khiew jyntah nalor ding. Ka ap haduh ba un da wan u Sorju. Ynda u la wan phai,

kumba shi kynta palat hadien, um kren shi kyntien ruh. Imat u dang sngew lehraiñ ba u kynmaw ïa ka jingkren buaid hynne mynmied. Ka Irbon ruh kam kren. Ka shu kner la ka kti kamon sha ba buh pliang, bad ka sei ar tylli ki pliang, ka buh ha khmat. Ka ieng pat joit ban leit shim bad wan rah ia u Kshuiñ sha dpei ban iabam ja noh. Ka Irbon ka la khat ja khat jyntah ha kawei ka pliang na ka bynta ïa lade bad u Kshuiñ, namar ia u Kshuiñ ka dang hap hi ban shu pyntian. Shikmie shikhun ki la iabam U Sorju u shu peit na pajih Ynda la sngew kwah bam, u wan shong hajan dpei "To, khat ja lem noh ia nga de, phi" Ka Irbon ka pynkhat bad ka ai ia ka pliang sha u U shim bad u la bam Ynda u la dep bam, u thet la ki kti bad u rah biang ia ka lyngknot kham sharud, ban dih duma (smuk) U la dih pum shi pum, ym pat don ba kren mano mano ruh, lait tang u Kshuiñ, la ka kren khyllung marwei. Hadien shibit arbit ka Irbon ka phai sha u, ka kren ! "Sngap shane," ka ong, la kumba ai hukum, "ma nga bad phi ngi dei ban iakren da kaba shai mynta ka sngi. Nga la ïohi shai kdar mynta phi long u briew uba kumno Hynne mynmied phi la pynlehraiñ jahburom ia ka ung jong nga. Katba nang mih ki sngi phi la nang ngop ha ka dih. Ym don shuh kawei ruh ka mied ba phin wan iing khlem buaid. Phi uba sngewbha lyngngai la ka dih ka bam. Ha iing ngi ioh ja ne ngi bam shiteng kpoh, phim ju khuslai. Phi la leh bein la biang ïa nga. Shu tang da ka phlan duman suda ïa nga. La katno bnai mynta tang kawei ka damli pait ruh phim shym wan ai shuh ia nga. Ïa ki pisa kiba nga buh khyndiat khynsoit ruh phi khlong lut pynban. . ," hangne u Sorju u la kem ktien noh : "Nga nang lah mut kein hynnin tang ba phim pat shon-kti ia ka'o ka kot. Phi la dep shon mynta ?" u kylli, u klet ba hynnin u batai da kumwei ïa kato ka kot. Mar kumta de u sngewthuh ba u la lait la u jong u thylleij, bad u pyrshang ban tap eit miaw noh : "Phi i, ka

long kumne kein ," hynrei kam myntoi. Ka Irbon ka lah ioh kem ia ka jingarsap jong u.

"Wat batai shuh," ka ong, "phi lah mut hi ban shu kjit lut katba nga don, bad pisa pilain, bad ïing bad sem, bad lyngkha bad pynthor. Dei ka pynthor bad ki lyngkha kiba la pynim ja ia nga bad ki khun, ym dei ma phi. Hynrei mynta phi thew ban die syndon ia ka mynsiem jong nga ha u dkhar u lyngkien. Nga la shu ngeit baroh kito ki bnai kiba mynshwa ia ka phlan duman jong phi: Phi ruh phi la shu tharai ba ngan shu bieit sah baroh shilynter haduh ba phin da ioh kjit lut ia ka mynsiem jong nga bad ki khun jong nga, hynrei U Blei Nongbuh Nongthaw shano Um leit shah kum ia kata . " U Sorju u la shu ksaid kumba shong, u leh kumba u kwah ban kren, hynrei u shu ong:

"Ai noh kato ka kot, ai noh," um don ktien da kumwei pat ban kren Ka Irbon kam pat pynsngew ia kane ka jingpan. Ka bteng biang ïa la ka jingkren:

"Ïa nga ka kynthei briew phi la shu pynbieit tang da ka thok ka shukor suda Phi phah shon-kti ïa kato ka kot, hana te ban ong ba nga don ki lyngkha bad ka pynthor, hynrei phi phah shon-kti ha ka kot ki nongtuh bad ki nongshohnoh, ban duh ei ki lyngkha bad ka pynthor jong nga, ban sa pynlong nongkhrong ia nga bad ki khun jong nga. Khie leit shim nangtai na kyndong semdieng ïa kato ka kot jong phi, nga lah tar lyngkhot lyngkhai. Khie leit khar ia ki lyngkhot lyngkhai jong phi, leit thaw ïing thaw sem shawei pat. Kum ïa nga phi nud ban wan thok wan shukor, khie," ka ong, ka da pynjam la ka ryndang, ba la khie ka jingbitar, "mih noh nangne na ïing. Naduh mynta ka sngi wat wan kiew tyngkong shuh ha ïing jong nga." Ka sangeh shiphang, ka peit sha u, "To," ka ong, "Kren sa ma phi," ka peit da ka khmat kaba pynpaw lut ïa ka jingkthang bad jingsat ka mynsiem jong ka. kumtuh

ruh ia ka jingsngewskhem jong ka ba ym don da kumwei pat ïa ka ban leh.

U Sorju um don ktien shikyntien ruh ban ong. Ki ktien ka Irbon ki la kynthah jur ïa ka jingsngew briew jong u. U dang sat syllang sah. Hapoh mynsiem la jong, u kubur ba u la thmu shisha ban leh ïa ka kam kaba da lade hi un nym lah ban siewspah pat lano lano ruh. Lada ka Irbon ka la bieit bad la shu shon-kti beit ïa kato ka kot kumba u kwah, u tip ba ka tyngka kaba un ïoh kan leit sha kijuh ki kam ha kiba u la pynlut ïa ki tyngka baroh mynshwa — ha ka ïakhalai bad ha ka dih. Te kum uba la shah pynrem da la ka jong ka jingïatiplem u Sorju u ieng joit na ba shong, i kumba u kwah ... ei ei, hynrei um kren, u shu phai sha jyngkhang ... u ruh bran na ïing ka Irbon ban leit wad pyrthei thymmai shawei pat. Ka Irbon ka shu peit ïa ka ingdong jong u haduh ba un da la kám ïa ka phalor bad jah artat jak sha ba ym ïohi shuh. Ka shong pyrkhat marwei ïa ki jingjia baroh. Ka sngew kumba ka la lait na ki jingsuhsat kiba pynjynjar ïa ka, hynrei ka kynmaw pat ïa u Kyuiñ. Kane kawei ka jingpyrkhat kaba dang pynkhuslai ïa ka. Ban da um don u Kyuiñ ban pynpule ïa kato ka kot u Sorju, kumno kan tip ïa ka jingthmu u Sorju? Ka dap da ka jingsngewieit ïa la u khun ba u la nang la stad ha la i kyrdan rit, hynrei ka dei ban pynpep skul noh...

"Mei," u pyrta u Kyuiñ, na sha phyllaw, "i Headmaster i ong in sa wan kumne kumne. Ngi ïawan lang tang ba i dang rung ha ïing u Korti."

San ne hynriew minit hadien, utai u Headmaster u la wan rung ha phyllaw, bad u wan beit beit sha ba ïeng ka Irbon:

"Khublei, Kong," u ong, "nga da kwah eh ba kane ka Sngi Khrismas kan long kaba dap da ka jingkmen bad jingsngewbha suda ha phi bad kiba ha ïing baroh."

a P, T.